

การพยากรณ์โชคชะตาและกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจ

นางสาวเรวดี สกกุลอารียะ

ศูนย์วิทยพัทธพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FORTUNE TELLING AND PSYCHOLOGICAL HELPING PROCESS

Miss Rewadee Skularriya

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Counseling Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพยากรณ์โรคชะตาและกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจ

โดย

นางสาวเรวดี สกุลอาริยะ

สาขาวิชา

จิตวิทยาการปรึกษา

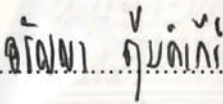
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

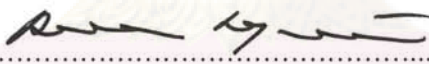
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัคนางค์ มณีนศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ตูย์คำภีร์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.นิรนาท แสนสา)

ศูนย์วิจัยสหวิทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรวดี สุกุลอาริยะ : การพยากรณ์โชคชะตาและกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจ.
(FORTUNE TELLING AND PSYCHOLOGICAL HELPING PROCESS)
อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ. ดร. กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์, 145 หน้า.

นักพยากรณ์โชคชะตามีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนทางด้านจิตใจของคนในสังคมไทยปัจจุบันอย่างแพร่หลาย การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสัมพันธภาพและวิธีการช่วยเหลือจากการพยากรณ์โชคชะตาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางคุณภาพเชิงปรากฏการณ์วิทยาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกนักพยากรณ์โชคชะตาและผู้รับบริการซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก นำเทปบันทึกที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดความแบบคำต่อคำ ถอดรหัสความ แล้วจัดหมวดหมู่เพื่อสรุปประเด็นย่อยและประเด็นหลักตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยสู่สัมพันธภาพที่ดีในการพยากรณ์โชคชะตาคือการพยากรณ์ได้ตรงใจ ความแม่นยำในการพยากรณ์ การยึดจรรยาโหร และการเปิดใจยอมรับผู้รับบริการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อถือ ศรัทธา ไว้วางใจ และนำไปสู่การยินดีในการเปิดเผยเรื่องราว ทั้งนี้การช่วยเหลือมีรูปแบบแตกต่างกันไปแต่มีจุดร่วมที่สำคัญคือการเตือนให้มีสติเพื่อพร้อมรับการแก้ไขปัญหา การเสนอแนะให้ทำความดีเพื่อสร้างบุญกุศลและปฏิบัติธรรม รวมทั้งการใช้วาทศิลป์เพื่อให้กำลังใจของผู้รับบริการ ดังที่กล่าวมานี้ถือเป็นกลไกในการผลักดันให้ผู้รับบริการเกิดความหวังและมีกำลังใจที่จะก้าวเดินต่อไป ปรากฏการณ์นี้เป็นส่วนสำคัญที่มีอยู่ในวัฒนธรรมแห่งภูมิปัญญาตะวันออกดั้งเดิมที่ช่วยเยียวยานำบัดจิตใจมานาน ดังนั้นการศึกษาการช่วยเหลือของนักพยากรณ์โชคชะตาซึ่งเป็นการนำแบบดั้งเดิมในบริบทสังคมไทย จึงเป็นข้อมูลสำคัญในเชื่อมโยงภูมิปัญญาดั้งเดิมในสังคมไทยเข้ากับรูปแบบการปรึกษาเชิงจิตวิทยาซึ่งมีที่มาจากวัฒนธรรมตะวันตกได้เป็นอย่างดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาขาวิชา จิตวิทยาการปรึกษาลายมือชื่อนิสิต..... โภทธุ์ สุกุลอาริยะ
ปีการศึกษา 2552ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5078117138 : MAJOR COUNSELING PSYCHOLOGY

KEYWORDS : FORTUNE TELLING / RELATIONSHIP / PSYCHOLOGICAL HELPING

REWADEE SKULARRIYA : FORTUNE TELLING AND PSYCHOLOGICAL
HELPING PROCESS. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. KANNIKAR
NOLRAJSUWAT, Ed.D., 145 pp.

Currently, fortune-tellers play important roles in Thai society as psychological helpers and support providers. This research was focused on relationships and psychological helping of fortune-telling by using qualitative research method. Key informants, who are fortune-tellers and clients, were in-depth interviewed through interview guidelines. Then the interviews were coded from verbatim transcript and were categorized into themes. The results showed that relationship is established from pleasant prediction, accurate prediction, astrological ethics, and the fortune-tellers' open-mind. These finding consequentially lead to clients' beliefs, trust and disclosure. Despite the difference and variety of patterns, the similarity in helping process founded are : Suggesting the clients to be conscious for problem solving, suggesting clients to do merit or donation, suggesting clients to practice dhamma, and using supporting words to encourage them. All of these are processes that bring in clients' hope and courage to step forward in their future lives. As the eastern healing process, fortune-telling, has been existing in Thai society for decades; the study of fortune telling and psychological helping can well bridge the indigenous wisdom in Thai society and the counseling process derived from western culture.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Field of Study : Counseling Psychology Student's Signature Rewadee Skularriya
Academic Year : 2009 Advisor's Signature K. Nolkajant

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้คงจะเป็นงานวิจัยที่สมบูรณ์ไม่ได้หากไม่ได้รับการสนับสนุนและความเอื้อเฟื้อจากอาจารย์ที่ปรึกษาของข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ ผู้ที่คอยแนะแนวทาง ส่งเสริมและให้ความรู้ทางจิตวิทยาจนทำให้งานวิจัยชิ้นนี้เป็นชิ้นเป็นอันขึ้นมา ในขณะที่เดียวกันข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.โสริช โพธิแก้ว ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาทางจิตวิทยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์ รองศาสตราจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา และ ดร.นิรนาท แสนสา ซึ่งท่านเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการช่วยขัดเกลาให้งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยที่สมบูรณ์อย่างที่เราควรจะเป็น

ในด้านความรู้ทางจิตวิทยาหากขาดอาจารย์ผู้พร่ำสอนวิชาต่างๆ ทำให้ข้าพเจ้าสามารถเดินอยู่บนเส้นทางนี้ได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าจึงขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในคณะจิตวิทยาที่ให้ความเมตตาและช่วยเหลือเอื้ออาทรตลอดระยะเวลาที่ข้าพเจ้าได้ศึกษาในคณะจิตวิทยาแห่งนี้ ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้หมายรวมถึงอาจารย์ท่านอื่นๆ ที่เป็นอาจารย์ต่างคณะหรือต่างสถาบันที่ข้าพเจ้าได้เคยเข้าขอคำปรึกษาแนะนำจากท่านเหล่านั้น

การเขียนที่คณะจิตวิทยาคงไม่มีความหมายหากขาดเพื่อนจิตวิทยาการศึกษารุ่นที่ 23 ทั้ง 9 คน เพื่อนที่คอยเป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือและเป็นแรงผลักดันให้ข้าพเจ้ามาจนถึงวันนี้ ดังนั้นสิ่งที่อยากจะกล่าวคือคำขอบคุณและรู้สึกยินดีที่ได้มาใช้ชีวิตร่วมกันในที่แห่งนี้แม้จะเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ ก็ตาม แต่ก็ทำให้ชีวิตการเรียนที่คณะจิตวิทยามีความหมายมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากกำลังใจที่ข้าพเจ้าได้รับจากเพื่อนร่วมรุ่นจิตวิทยาการศึกษแล้ว สิ่งสำคัญที่ช่วยเติมเต็มประสบการณ์ที่คณะจิตวิทยาคือรุ่นพี่และรุ่นน้องที่ให้ความเป็นมิตรและช่วยเหลือตลอดมา

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยคงจะไม่สามารถมีได้หากไม่มีผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูล และการได้รับความยินยอมในการให้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่าน ข้าพเจ้าขอขอบคุณทุกประสบการณ์ที่ได้จากท่านทั้งหลาย ขอขอบคุณที่ยินดีเปิดเผยและแบ่งปันเรื่องราวเพื่อสร้างคุณค่าให้กับงานวิจัยชิ้นนี้ ขอขอบคุณนักพยากรณ์โชคชะตาบางท่านที่ให้ความเมตตาในการพยากรณ์โชคชะตาให้แก่ผู้วิจัยด้วยความเต็มใจ

ท้ายที่สุดคงจะไม่มีข้าพเจ้าในวันนี้หากไม่มีพ่อและแม่ผู้ให้ชีวิต เลี้ยงดูและเอาใจใส่จนทำให้ข้าพเจ้าสามารถยืนหยัดอยู่ได้จนถึงวันนี้ ขอขอบคุณทุกๆ คนในครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจ ให้แรงเสริม ให้การสนับสนุนในทุกด้านด้วยดีตลอดมา...ขอบคุณจริงๆ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
คำถามการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การบำบัดแบบดั้งเดิม.....	8
สัมพันธภาพ.....	12
การพยากรณ์โรคชะตา.....	17
การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
พื้นที่ศึกษา.....	40
การเข้าถึงแหล่งข้อมูล.....	42
ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	44
การเก็บข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	52
สัมพันธภาพในการพยากรณ์โรคชะตา.....	54
กระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจ.....	70
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
สรุปผลการวิจัย.....	88
อภิปรายผล.....	90
ข้อเสนอแนะ.....	98
รายการอ้างอิง.....	100
ภาคผนวก.....	109
ภาคผนวก ก แนวคำถามสัมภาษณ์.....	110
ภาคผนวก ข รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	113
ภาคผนวก ค ตัวอย่างคำถามสัมภาษณ์ในประเด็นของผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	131
ภาคผนวก ง ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล.....	139
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	145

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตา.....	45
ตารางที่ 2 รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการ.....	46

ศูนย์วิทยพัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 สัมพันธภาพในการพยากรณ์โรคชะตา.....	53
แผนภาพที่ 2 กระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจด้วยการพยากรณ์โรคชะตา.....	72

ศูนย์วิทยพัทพยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นักพยากรณ์โชคชะตาหรือหมอดูเป็นอาชีพที่คนไทยคุ้นเคยกันดีในฐานะที่เป็นผู้นำวิชาโหราศาสตร์มาใช้เพื่อทำนายทายทักเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ศาสตร์แห่งการพยากรณ์นี้มีประวัติการอยู่คู่สังคมไทยมาตั้งแต่โบราณกาล (เบญจรัตน์ อติชานนท์ และประมวล สุวรรณศรี, 2530) และยังคงอยู่ในวิถีชีวิตประจำวันแทบทุกมิติ ทั้งนี้เพราะโหราศาสตร์สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลได้เพราะความมีเหตุผล มีกฎเกณฑ์และมีความแม่นยำเป็นที่น่าอัศจรรย์ที่สามารถพิสูจน์ได้ (กันยารวีร์ สัทธาพงษ์, 2552) แม้ว่าเดิมที่รูปแบบของการทำนายเป็นไปเพื่อทราบเหตุการณ์ต่างๆ และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ แต่ปัจจุบันนักพยากรณ์โชคชะตาได้กลายเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษาปัญหาแก่คนในสังคมไทย และนับวันจะทวีความสำคัญมากขึ้นทุกขณะ ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจพฤติกรรมการใช้บริการจากธุรกิจหมอดูของคนกรุงเทพฯ โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทยปี 2551 ที่พบว่ามีเม็ดเงินสะพัดในสูงถึง 1,850 ล้านบาทเพิ่มขึ้นจากปี 2550 ร้อยละ 2.7 และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ความนิยมชมชอบการพยากรณ์โชคชะตาของคนไทยไม่ใช่เป็นปรากฏการณ์เกิดขึ้นเฉพาะในกรุงเทพฯ เท่านั้น หากแต่ยังปรากฏความสำคัญในฐานะเป็นแหล่งช่วยเหลือทางจิตใจที่แฝงในภูมิปัญญาท้องถิ่นในชนบทของประเทศและมีการสืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่น สิ่งนี้สามารถยืนยันได้จากงานวิจัยของ จิตรประสงค์ สิงห์นาง, วัชนี หัตถพนม, วิญญู สิงห์นาง และอาภาพรธน คงสงค์ (2545) ที่ทำการสำรวจแหล่งช่วยเหลือทางจิตใจแก่ผู้มีปัญหาสุขภาพจิตในชุมชนจังหวัดขอนแก่น พบว่าหมอดูเป็นหนึ่งในแหล่งช่วยเหลือทางจิตใจที่มีอยู่ร้อยละ 18 ซึ่งมีมากเป็นอันดับสองรองจากการไปวัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถนอมศรี อินทนนท์, อรวรรณ หนูแก้ว และศรีสุดา วนาลีสิน (2543) ที่พบว่าประชาชนของหมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคใต้อาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นคือการปรึกษาหมอดูเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาสุขภาพจิต ข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการพยากรณ์โชคชะตามีส่วนในการช่วยเยียวยาสุขภาพจิตของคนในสังคมไทยอย่างแท้จริง ประกอบกับ อุดม เพชรสังหาร, สกุลรัตน์ จารุสันติกุล, ปรีชา สุวัจนบุตร, มณฑา จันโทริ, วันดี เนตรไสว และจันทนา มาศธนพันธ์ (2541) ศึกษาภาวะสุขภาพจิตของผู้ใช้บริการหมอดูในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่นโดยใช้แบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต (GHQ 12) พบว่าร้อยละ 41.58 ของผู้ให้บริการหมอดูเป็นผู้ที่มีแนวโน้มมีปัญหาสุขภาพจิต รูปแบบปัญหาสุขภาพจิตของคนในสังคมปัจจุบันมักปรากฏในรูปของความตึงเครียด ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจ

ภาวะสุขภาพจิตของประชาชนในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจทางโทรศัพท์ปี 2542 พบว่าจากกลุ่มตัวอย่าง 1,677 ราย มีผู้ที่มีความเครียดถึง 976 ราย (คิดเป็นร้อยละ 58.2) และกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 41.3 มีวิธีในการจัดการกับความเครียดโดยการพึ่งพิงผู้อื่นรวมถึงการไปหา นักพยากรณ์โชคชะตา ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สะท้อนถึงภาวะความไม่มั่นคงทางจิตใจของคนในสังคมปัจจุบัน จนทำให้ต้องแสวงหาความช่วยเหลือเพื่อเสริมสร้างสิ่งที่ขาดหายไป อย่างไรก็ตามแม้ว่าบุคคลจะประสบปัญหาที่มีความคล้ายคลึงกัน แต่วิธีการแก้ไขปัญหานั้นๆ ย่อมมีความแตกต่างกันไปตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้จุดมุ่งหมายหลักคือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางจิตใจ

กลไกส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ผู้รับบริการรู้สึกสบายใจเมื่อใช้บริการพยากรณ์โชคชะตา คือการที่ได้ระบายความรู้สึกนึกคิดต่อนักพยากรณ์โชคชะตา ซึ่งถือว่าการลดความตึงเครียดระดับหนึ่ง (ฉวีวรรณ สัตยธรรม, 2533) โดยรูปแบบของการทำนายมักจะเป็นไปในทางที่ดี ทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความหวังและสามารถลดความกังวลเกี่ยวกับอนาคตได้ (ฉวีวรรณ สัตยธรรม, 2533) นอกจากนี้การพยากรณ์โชคชะตาเป็นศาสตร์ที่สามารถช่วยให้ผู้รับบริการรับรู้ถึงปัญหาอันนำไปสู่การหาทางแก้ไขได้โดยง่าย สะดวกและรวดเร็ว (กันยาวีร์ สัทธาพงษ์, 2552) สิ่งเหล่านี้มีส่วนส่งเสริมให้การพยากรณ์โชคชะตายังคงดำรงบทบาทสำคัญในฐานะเป็นแหล่งให้คำปรึกษาและสนับสนุนด้านจิตใจในสังคมไทย

Tseng (1999) กล่าวว่า การพยากรณ์โชคชะตาเป็นการบำบัดแบบดั้งเดิมที่ฝังแน่นตามวัฒนธรรมประเภทหนึ่ง การบำบัดแบบดั้งเดิมแบบนี้เป็นการช่วยเหลือที่ตั้งบนฐานของความเชื่อและกลวิธีเฉพาะของวัฒนธรรมหรือสังคมนั้น และถูกกำหนดขึ้นเพื่อเยียวยารักษาสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมของตน (Helms & Cook, 1999; Lee, 1996; D.W. Sue & Sue, 1999 อ้างถึงใน Constantine, Myers, Kindaichi & Moore, 2004) โดยปกติแล้วบุคคลมีแนวโน้มจะรับรู้การถูกตีตราเมื่อเข้ารับบริการจากแหล่งบริการสุขภาพจิตและอาจส่งผลให้บุคคลมีรูปแบบในการเลือกเข้ารับการรักษาในแหล่งที่ทำให้ตนรู้สึกว่าถูกตีตราน้อยกว่าและเป็นแบบธรรมชาติมากกว่า (Helms & Cook, 1999; Lee, 1996; D.W. Sue & Sue, 1999 อ้างถึงใน Constantine, Myers, Kindaichi & Moore, 2004) ในทำนองเดียวกัน สังคมไทยถือว่านักพยากรณ์โชคชะตามีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนทางด้านจิตใจโดยที่ผู้รับบริการนั้นไม่มีความรู้สึกด้านลบต่อตนเอง ผู้รับบริการมักใช้การพยากรณ์โชคชะตาเป็นทางเลือกในการหาคำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาทางจิตใจมากกว่าการเลือกปรึกษานักจิตวิทยา (ยลลดา มณเฑียรณี, 2538)

อย่างไรก็ตามความเชื่อในพยากรณ์โชคชะตาของบุคคลถือเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาประเภทหนึ่ง ได้แก่ความเชื่ออำนาจควบคุมภายนอก (External Locus of Control) นั่นคือบุคคลจะรับรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองว่ามีสาเหตุหรือได้รับอิทธิพลจาก

สิ่งภายนอกต้นที่ไม่สามารถควบคุมได้ ไม่ว่าจะเป็นความล้มเหลวหรือความสำเร็จล้วนเป็นสิ่งที่ได้รับอิทธิพลจากสถานการณ์รอบ ๆ ตัวที่เกิดขึ้นจะด้วยจากความยากของงานหรือเพราะโชคชะตาก็ตาม (Middlemist & Hitt, 1981) บุคคลลักษณะนี้เป็นคนเฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้น ขาดความพยายามในการแก้ปัญหาของตนเอง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีความวิตกกังวลสูง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ถูกชักจูงได้ง่าย และมักแสวงหาสิ่งที่คิดว่ามีอำนาจเหนือตนเอง กระนั้นก็ดีการพยากรณ์โชคชะตาก็จัดเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้รับบริการตื่นเต้น ประหลาดใจ มีความหวังต่ออนาคตและรู้สึกว่ามีที่พึ่งทางใจ (กาลจักร, 2552) โดยที่ผู้รับบริการหลายคนใช้คำพยากรณ์โชคชะตาเป็นแนวทางในการตัดสินใจบ้าง เตือนใจบ้าง ปลอบประโลมใจบ้าง หรือเสริมกำลังใจบ้าง

ปัจจุบันมีนักจิตวิทยาการปรึกษาทางตะวันตกบางท่านสังเกตเห็นประโยชน์และใช้การพยากรณ์โชคชะตาก็เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ด้วยเหตุที่ว่าการพยากรณ์โชคชะตาเป็นเครื่องมือที่ช่วยวิเคราะห์บุคลิกภาพของบุคคล และช่วยให้ทราบแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ อันจะนำไปสู่วิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้อง (จักรเทพ ราพิงกิจ, 2551) สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ยืนยันว่าการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและจิตบำบัดสามารถใช้ประโยชน์จากมุมมองของวิธีการบำบัดแบบดั้งเดิมซึ่งมีความเป็นธรรมชาติ ไม่เป็นทางการ และเป็นการช่วยเหลือที่สำคัญซึ่งปรากฏอยู่ในวัฒนธรรมโดยมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอยู่ (Sue & Sue, 1999 อ้างถึงใน Yeh, Hunter, Madan-Behel, Chiang & Arora, 2004)

สำหรับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธภาพเพราะเห็นว่าสัมพันธภาพที่ดีมีส่วนส่งเสริมให้เกิดการปรึกษาที่มีประสิทธิภาพสูง (Moursund & Erskine, 2004) ในการพยากรณ์โชคชะตาก็เช่นเดียวกันที่มองว่าสัมพันธภาพระหว่างนักพยากรณ์โชคชะตาและผู้รับบริการเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการช่วยเหลือ (Tseng, 1999) กล่าวคือผู้รับบริการที่รู้สึกไว้วางใจและเชื่อมั่นในนักพยากรณ์มักจะมีแนวโน้มยินยอมที่จะเปิดเผยตนเองอย่างสะดวกใจ ซึ่งส่งผลให้นักพยากรณ์โชคชะตาสามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างเต็มที่ กระนั้นก็ตามหัวใจสำคัญในการช่วยเหลือไม่ได้อยู่ที่การได้ทราบเหตุการณ์ในอนาคต หากแต่เป็นความสามารถของนักพยากรณ์โชคชะตาในการตีความและออกคำพยากรณ์ให้เป็นประโยชน์เพื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้รับบริการ (Tseng, 1999)

งานวิจัยที่ผ่านมาทั้งการศึกษาอย่างหลากหลายเกี่ยวกับนักพยากรณ์โชคชะตาและผู้รับบริการทั้งที่เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพในบริบทสังคมไทย ในส่วนการศึกษาเชิงปริมาณนั้นเป็นการศึกษาถึงภาวะสุขภาพจิต ลักษณะพฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการการพยากรณ์โชคชะตาในผู้รับบริการ รวมถึงการศึกษาทัศนคติของหมอดูต่องานสุขภาพจิต (พิไลรัตน์ รุจิวิชัยกุล, 2524; อุดม เพชรสังหาร และคณะ, 2540; อุดม เพชรสังหาร

และคณะ, 2541; ณัฐยา น้อยเหลือ, 2546) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพมีการศึกษาทั้งใน นักพยากรณ์โรคชะตาและผู้รับบริการ กล่าวคือมีการศึกษาบทบาท ความเชื่อ แบบแผน และ วิธีการให้บริการของนักพยากรณ์โรคชะตา (ยลลดา มณฑิยรมณี, 2538; กัญชัช ศศิธร, 2541; ภิญญา พงศ์เจริญ, 2542; อารีรัตน์ ทองแพง, 2547) เหตุผลความเชื่อ รวมถึงเหตุจูงใจ ความ คาดหวังของผู้รับบริการ แม้ว่าจะงานวิจัยทั้งหมดที่กล่าวถึงในข้างต้นจะมีบางส่วนที่เป็นการศึกษาถึง เหตุจูงใจในการเข้ารับบริการและวิธีการที่นักพยากรณ์โรคชะตาให้คำแนะนำแก่ผู้รับบริการในเชิง คุณภาพ แต่ยังขาดการศึกษาในเบื้องต้นที่มุ่งพิจารณาการพยากรณ์โรคชะตาในฐานะที่เป็น กระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจที่อาศัยสัมพันธภาพที่ดีเป็นพื้นฐาน อย่างไรก็ตามการศึกษาดังกล่าว การศึกษาที่มีรากฐานมาจากศาสตร์ทางตะวันตกซึ่งอยู่บนฐานของข้อมูลที่จับต้องได้ ซึ่งต่างจากการ บำบัดแบบดั้งเดิมส่วนมากที่อยู่บนฐานทางจิตวิญญาณ เหล่านี้ก่อให้เกิดช่องว่างเมื่อนำมาใช้ใน วัฒนธรรมที่แตกต่าง นั่นคือศาสตร์แห่งการพยากรณ์โรคชะตาในประเทศไทยเป็นศาสตร์แห่งภูมิปัญญา ตะวันออกดั้งเดิมที่ฝังแน่นในวัฒนธรรมมาช้านาน ฉะนั้นการเปิดใจยอมรับและพยายามศึกษา รูปแบบการบำบัดแบบดั้งเดิมถือเป็นกุญแจหลักอันนำไปสู่การปรึกษาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Constantine, Myers, Kindaichi & Moore, 2004) ด้วยเหตุนี้การศึกษาระบบการช่วยเหลือ ของนักพยากรณ์โรคชะตาในบริบทสังคมไทยที่อาศัยสัมพันธภาพที่ดีเป็นพื้นฐาน จึงเป็นตัวแปร สำคัญในการเชื่อมโยงความแตกต่างทางวัฒนธรรมเพื่อสามารถประยุกต์องค์ความรู้ดั้งเดิมให้ ผสานเข้ากับรูปแบบการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสัมพันธภาพระหว่างนักพยากรณ์และผู้รับบริการ
2. เพื่อศึกษาระบบการช่วยเหลือด้านจิตใจด้วยการพยากรณ์โรคชะตา

คำถามการวิจัย

1. สัมพันธภาพระหว่างนักพยากรณ์และผู้รับบริการเป็นอย่างไร
2. กระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจด้วยการพยากรณ์โรคชะตาเป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเชิงปรากฏการณ์วิทยา เพื่อศึกษาระบบการ ช่วยเหลือด้านจิตใจด้วยการพยากรณ์โรคชะตา รวมถึงสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นระหว่างนักพยากรณ์ โรคชะตากับผู้รับบริการ โดยสามารถอธิบายรายละเอียดขอบเขตของการวิจัยได้ดังนี้

1. ระเบียบวิธีวิจัย (Methodology)

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา ซึ่งมีนักวิจัยเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การจดบันทึก และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีประสบการณ์ตรง ตลอดจนทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและแปลผลปรากฏการณ์ที่ศึกษาโดยการตีความ

2. พื้นที่ศึกษา (Field of Study)

ผู้วิจัยให้ความสนใจศึกษาปรากฏการณ์พยากรณ์โชคชะตาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากความสะดวกในการเข้าถึงของผู้วิจัยกับทั้งมีแหล่งการพยากรณ์โชคชะตาที่ได้รับความนิยมเป็นจำนวนมาก และมีผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวนมากเพียงพอต่อการให้ข้อมูลในการวิจัย

3. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตา และผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการ ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

นักพยากรณ์โชคชะตา

1. เป็นนักพยากรณ์โชคชะตาอาชีพ
2. มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ที่ตนใช้พยากรณ์ โดยไม่จำกัดศาสตร์ที่ใช้ในการพยากรณ์
3. มีผู้มาใช้บริการพยากรณ์โชคชะตาอย่างสม่ำเสมอ
4. มีประสบการณ์การพยากรณ์โชคชะตาไม่ต่ำกว่า 5 ปี
5. มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยเพื่อให้ข้อมูล
6. มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ได้ดี

แม้ว่านักพยากรณ์โชคชะตาจะมีทั้งชายและหญิง แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์นักพยากรณ์โชคชะตาที่ส่วนใหญ่เป็นเพศชายเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สิ่งนี้อาจส่งผลให้ข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์เป็นประสบการณ์และเป็นมุมมองจากกลุ่มบุคคลเพศเดียวกันเท่านั้น ซึ่งอาจไม่สามารถนำไปใช้กับคนกลุ่มอื่นได้

ผู้รับบริการ

1. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในการรับบริการพยากรณ์โชคชะตาจากศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่งมาแล้วภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 สัปดาห์

2. มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยเพื่อให้อข้อมูล
3. มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ได้ดี

เนื่องจากผู้รับบริการการพยาบาลโรคชะตาในสังคมไทยส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ดังนั้นผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการจึงเป็นผู้หญิงทั้งหมด แม้ว่าจะเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ก็ตาม สิ่งนี้อาจส่งผลให้ข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์เป็นประสบการณ์และเป็นมุมมองเฉพาะจากกลุ่มบุคคลเพศเดียวกันนั้น ซึ่งอาจไม่สามารถนำไปใช้กับคนกลุ่มอื่นได้

4. ระยะเวลาเก็บข้อมูล

เนื่องจากแหล่งพยาบาลโรคชะตาในเขตกรุงเทพมหานครเป็นสถานที่ที่ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายและสะดวกไม่ว่าจะในฐานะผู้วิจัยหรือผู้รับบริการก็ตาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสามารถใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลได้อย่างเต็มที่ โดยเริ่มจากผู้ให้ข้อมูลหลักรายแรกและการเข้าฝังตัวเพื่อศึกษาวิชาโหราศาสตร์ เวลาที่เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักรายสุดท้ายเป็นเวลารวมทั้งสิ้นประมาณ 11 เดือน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การช่วยเหลือด้านจิตใจของนักพยาบาลโรคชะตา หมายถึงการดำเนินการปรึกษาของนักพยาบาลเพื่อช่วยบรรเทาหรือแก้ไขปัญหาทางจิตใจของผู้รับบริการ สำหรับการวิจัยนี้ครอบคลุมการช่วยเหลือด้านจิตใจที่เป็นผลจากการพยาบาลรูปแบบต่างๆ ในช่วงเวลาที่ให้บริการพยาบาลโรคชะตาตั้งแต่ต้นจนจบการให้บริการ
2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) หมายถึง บุคคลที่มีประสบการณ์ตรงในทั้งในด้านให้หรือรับบริการพยาบาลโรคชะตาและสามารถให้ข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย
 - 2.1 นักพยาบาลโรคชะตา หมายถึงบุคคลที่มีอาชีพพยาบาลโรคชะตาแก่ผู้รับบริการโดยใช้การพยาบาลโรคชะตาในศาสตร์ต่างๆ ซึ่งไม่จำกัดว่าเป็นศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่งโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความหลากหลายของข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้หมายถึงนักพยาบาลโรคชะตาอาชีพที่มีผู้รับบริการเป็นประจำ ซึ่งให้บริการพยาบาลที่สมาคมโหราศาสตร์นานาชาติและ/หรือแหล่งบริการพยาบาลทั่วไป และมีความสมัครใจในการเปิดเผยข้อมูลหรือประสบการณ์การพยาบาลโรคชะตา
 - 2.2 ผู้รับบริการพยาบาลโรคชะตา หมายถึงบุคคลที่รับบริการจากนักพยาบาลโรคชะตาอาชีพในแหล่งบริการพยาบาลโรคชะตาต่างๆ โดยไม่จำกัดศาสตร์ที่เข้ารับ

บริการ ซึ่งเป็นบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์ตรงจากการรับบริการพยาบาลโรคชะตา และมีความ
สมัครใจในการเปิดเผยข้อมูลจากการพยาบาล

3. ผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูล (Gate Keepers) หมายถึงบุคคลที่สามารถ
แนะนำผู้วิจัยหรือนำพาเข้าสู่พื้นที่ศึกษา และนำมาซึ่งการสัมภาษณ์เชิงลึกในการวิจัย เนื่องจากมี
พื้นที่ศึกษาที่หลากหลาย ในการวิจัยครั้งนี้จึงมีผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูลทั้งสิ้น 2 ราย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เข้าใจการช่วยเหลือด้านจิตใจของนักพยาบาลโรคชะตา ซึ่งเป็นหนึ่งใน
แหล่งที่พึ่งทางจิตใจของวัฒนธรรมตะวันออก
2. ได้แนวทางในการเชื่อมโยงภูมิปัญญาตะวันออกเข้ากับรูปแบบการปรึกษาเชิง
จิตวิทยาในปัจจุบัน
3. ได้แนวทางในการเข้าถึงกลุ่มผู้รับบริการที่ประสบปัญหาทางจิตใจในสังคมไทย
ได้หลากหลายยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการทบทวนแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยทำความเข้าใจถึงการบำบัดแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นสิ่งที่ฝังแน่นอยู่ในวัฒนธรรม รวมถึงสัมพันธภาพในการช่วยเหลือ ประกอบกับศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพยากรณ์โชคชะตาและการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อใช้ในการเชื่อมโยงถึงกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจด้วยการพยากรณ์โชคชะตา โดยผู้วิจัยทบทวนแนวคิดและงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. การบำบัดแบบดั้งเดิม
2. สัมพันธภาพ
3. การพยากรณ์โชคชะตา
4. การวิจัยเชิงคุณภาพ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การบำบัดแบบดั้งเดิม (Indigenous Healing)

การบำบัดแบบดั้งเดิม หมายถึง วิธีปฏิบัติที่ประกอบด้วยความเชื่อเพื่อการช่วยเหลือและมีจุดกำเนิดจากวัฒนธรรมหรือสังคมนั้นๆ โดยที่ไม่ได้รับอิทธิพลมาจากพื้นที่อื่น ซึ่งการบำบัดแบบดั้งเดิมนี้เป็นเป็นรูปแบบเฉพาะสำหรับการรักษากลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในที่นั้นๆ (Sue & Sue, 2003) รูปแบบการบำบัดแบบดั้งเดิมคือรูปแบบที่ไม่ใช่มาจากทางตะวันตก ซึ่งจะมีลักษณะแนวคิดแบบองค์รวมที่อยู่บนพื้นฐานสภาวะทางจิต โดยแทบไม่มีการแบ่งแยกการทำงานระหว่างร่างกายและจิตใจ ประกอบกับมีความศรัทธาอย่างแรงกล้าในความเป็นหนึ่งเดียวกันทางจิตวิญญาณ จิตใจ และวัตถุ (Sue & Sue, 2003) นอกจากนี้ Lee, Oh และ Mountcastle (1992) ทำการศึกษาวิถีการบำบัดแบบดั้งเดิมใน 16 ประเทศพบรูปแบบดั้งเดิมที่ใช้กันแพร่หลาย 2 รูปแบบ ได้แก่ ระบบเครือญาติ ครอบครัวเป็นแหล่งแรกที่สนับสนุนด้านจิตใจ ซึ่งมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกครอบครัว และระบบที่สองคือความเชื่อทางศาสนาและจิตวิญญาณ เป็นสิ่งที่ฝังรากลึกในวิถีปฏิบัติดั้งเดิมในการเยียวยาจิตใจ พบมากในเขตชุมชนที่อยู่นอกเมือง ซึ่งการบำบัดเยียวยาแบบนี้จะใช้คนทรงเจ้าหรือหมอผี (Shaman) ผู้ซึ่งเป็นที่รู้กันว่าเป็นผู้ชาญฉลาดอยู่นอกกาลเวลา

1.1 รูปแบบของจิตบำบัดแบบธรรมชาติเชิงวัฒนธรรมที่ต่างกัน Tseng (1999) ได้แบ่งแบบกว้างๆไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1.1.1 การบำบัดแบบดั้งเดิมที่ฝังแน่นในวัฒนธรรม (Culture - Embedded Indigenous Healing Practices) การบำบัดแบบดั้งเดิม (Indigenous, Folk หรือ Traditional Healing) หมายถึงการบำบัดที่อยู่บนฐานของวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม และปฏิบัติงานอยู่นอกระบบการดูแลสุขภาพ แม้ว่าการปฏิบัติจะช่วยในการเยียวยาและบำบัดเพื่อแก้ไขปัญหาได้ แต่ทางจิตบำบัดไม่ถือว่าเป็นการแก้ปัญหาด้านจิตบำบัดของผู้รับบริการ หากแต่ว่าการปฏิบัติมักเป็นที่รู้กันในทางพิธีกรรมทางศาสนาหรือการดำเนินบริการงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเหนือธรรมชาติหรือพลังของธรรมชาติ อย่างไรก็ตามสำหรับทางสุขภาพจิตมองว่าการบำบัดแบบดั้งเดิมมีส่วนในการสนับสนุนที่ดีต่อการบำบัดทางจิตสำหรับผู้รับบริการ รูปแบบการบำบัดแบบดั้งเดิม ได้แก่

1.1.1.1 แบบร่างทรง (Spirit Mediumship) หมายถึงสถานการณ์ที่ผู้บำบัดหรือผู้รับบริการ หรือทั้งสองฝ่าย มีประสบการณ์ที่อยู่ในสภาวะของการเปลี่ยนแปลงระดับความรู้สึกตัว ซึ่งอยู่ในรูปของการถูกครอบงำหรือเข้าสิงในช่วงเวลาของพิธีกรรม

1.1.1.2 พิธีกรรมบำบัดทางศาสนา (Religious Healing Ceremonies) เป็นส่วนมีความแตกต่างจากตัวศาสนาเอง ในส่วนของการบำบัดผ่านพิธีกรรมทางศาสนาจะมีความแตกต่างกันในแต่ละสังคมเมื่อพิจารณาจากการทำงานด้านสุขภาพจิตที่แตกต่างกัน

1.1.1.3 การทำนายโชคชะตา (Divination) หมายถึงการกระทำหรือการพยากรณ์อนาคตหรือสิ่งที่ต้องการทราบโดยใช้วิธีการที่เหนือธรรมชาติ การทำนายโชคชะตามีประโยชน์ทางจิตวิทยาเนื่องจากให้คำตอบที่ชัดเจนสำหรับแต่ละปัญหา ซึ่งผู้รับบริการจะมีแนวทางที่ชัดเจนในการแก้ไข การทำนายโชคชะตามีความเชื่อว่าชีวิตมนุษย์อยู่ภายใต้กฎธรรมชาติ เป้าหมายพื้นฐานสำหรับมนุษย์คือการหาหนทางที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับจักรวาลผ่านคำแนะนำของพระเจ้า

1.1.1.4 การพยากรณ์โชคชะตา (Fortune-Telling) การพยากรณ์โชคชะตาเป็นการย้ายระบบฐานจากเรื่องเหนือธรรมชาติมาเป็นเรื่องของธรรมชาติ ซึ่งอยู่บนฐานแนวคิดของโลกและจักรวาลที่ว่าปัญหาของแต่ละบุคคลมักจะเกิดจากความไม่สมดุลของพลังชีวิต หรือความไม่สอดคล้องกลมกลืนกับหลักธรรมชาติซึ่งเป็นกฎของจักรวาล การพยากรณ์โชคชะตาสามารถแบ่งได้เป็นหลายกลุ่มขึ้นกับแหล่งของข้อมูลที่ใช้ ตัวอย่างเช่น โหราศาสตร์ เทพพยากรณ์ (เช่น อัจฉิ) และการดูโหงวเฮ้ง เป็นต้น วัตถุประสงค์ของการทำนายโชคชะตาก็เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการสามารถค้นพบแนวทางในการดำเนินชีวิตที่กลมกลืนกับธรรมชาติและปรับตัวกับสภาพแวดล้อมได้ดี แม้ว่าสมมติฐานเบื้องต้นของการพยากรณ์โชคชะตาจะเชื่อว่าชีวิตมนุษย์ทุกคนได้ถูกกำหนดและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างแน่นอน แต่กระนั้นนักพยากรณ์โชคชะตาจะไม่เพียงพยากรณ์และบอกให้ผู้รับบริการยอมรับชะตากรรมเพียงอย่างเดียว แต่มักแนะนำให้ปรับเปลี่ยนโชคชะตาของแต่ละบุคคลด้วย สำหรับจิตวิทยาการปรึกษาให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักพยากรณ์

โชคชะตาและผู้รับบริการ ซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบำบัดที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่ว่าคำพยากรณ์จะออกมาในรูปแบบใด สิ่งที่สำคัญกว่าคือการที่นักพยากรณ์โชคชะตาสามารถใช้การพยากรณ์ให้เป็นประโยชน์ในการให้คำปรึกษาแก่ผู้รับบริการได้ โดยนักพยากรณ์โชคชะตาจะเป็นผู้วางแผนในการพยากรณ์เพื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้รับบริการซึ่งปรากฏการณ์นี้มีความคล้ายคลึงกับการทำนายโชคชะตา (Divination)

1.1.1.5 การทำสมาธิ (Meditation) อาจพิจารณาอยู่ในด้านของจิตบำบัดดั้งเดิม (Folk Psychotherapy) การปฏิบัติสมาธิมีความเกี่ยวข้องกับการฝึกฝนที่มีจุดมุ่งหมายในการจัดความสัมพันธ์ทางร่างกายและจิตใจให้เกิดความสงบ ตัวอย่างของจิตบำบัดแบบการทำสมาธิได้แก่ โยคะ (Yoga) และชี่กง (Qigong)

1.1.2 การบำบัดที่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรม (Culture-Influenced Unique Therapies) ถือเป็นแหล่งในการบำบัดจิตใจเบื้องต้น จิตบำบัดโดยทั่วไปมักได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งคำว่า “ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรม” เป็นสิ่งที่แสดงถึงการถูกแต่งแต้มอย่างมากในแนวคิดเชิงปรัชญาหรือระบบค่านิยมที่ถูกหล่อหลอมขึ้นในสังคม ดังนั้นการบำบัดแบบนี้ยากที่จะมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายทางวัฒนธรรม และเนื่องจากการบำบัดมีรูปแบบและการปฏิบัติที่มีความแตกต่างและมีลักษณะเฉพาะ ดังนั้นในที่นี้จึงเรียกว่าการบำบัดที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ตัวอย่างของการบำบัดแบบนี้คือ Somato-Psychotherapy, Ho’oponopono, Alcoholics Anonymous, Rapid Integrated Therapy เป็นต้น

1.1.3 การบำบัดทั่วไปที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรม (Culture-Related Common Therapies) เป็นกลุ่มของการบำบัดที่มีการพัฒนาตั้งแต่แรกเริ่ม และยังคงใช้อย่างต่อเนื่องในสังคมยุโรป-อเมริกา ความแตกต่างระหว่างการบำบัดที่มีความเป็นเอกลักษณ์และการบำบัดทั่วไปคือ ความเป็นอิสระและขึ้นกับใครเป็นผู้มองปรากฏการณ์นั้น อย่างไรก็ตามการนำการบำบัดแบบทั่วไปใช้ในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจำเป็นต้องมีการดัดแปลงเพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมนั้นๆ ตัวอย่างของการบำบัดแบบทั่วไปได้แก่ การบำบัดแบบจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) การบำบัดแบบยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (Client-Centered Psychotherapy) พฤติกรรมบำบัด (Behavior Therapy) การบำบัดแบบครอบครัว (Family Therapy) การบำบัดแบบกลุ่ม (Group Therapy)

1.2 บทบาทในการช่วยเหลือของผู้บำบัดแบบดั้งเดิม

ในฐานะที่เป็นผู้บำบัดแบบดั้งเดิมผู้ช่วยเหลือมีบทบาทดังนี้ (Atkinson, Thompson & Grant, 1993 อ้างถึงใน Sue, Ivey & Pedersen, 1996)

1. **ผู้แนะนำ:** ผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ผู้รับบริการเกี่ยวกับการแก้ไข หรือ การป้องกันปัญหาอย่างเต็มศักยภาพ โดยการบอกกล่าวเกี่ยวกับทางเลือกที่มี และอาจแบ่งปัน ประสบการณ์ต่างๆ ที่จะสามารถให้ความช่วยเหลือพวกเขาได้
2. **ผู้สนับสนุน:** ผู้ช่วยเหลือนำเสนอส่วนที่เป็นประโยชน์ที่สุดของผู้รับบริการไปยัง บุคคลอื่น กลุ่มอื่น หรือสถาบันองค์กรอื่นๆ
3. **ผู้เฝ้าต่อระบบการสนับสนุนแบบดั้งเดิม:** ผู้ช่วยเหลือทราบดีว่าผู้รับบริการ ส่วน ใหญ่จะยอมรับต่อระบบการสนับสนุนแบบดั้งเดิมได้ดีกว่า ตัวอย่างเช่นครอบครัวขยายผู้อาวุโสใน ชุมชน และกลุ่มสนับสนุนทางศาสนา หัวใจสำคัญคือนักจิตวิทยาต้องทราบว่า การสนับสนุน รูปแบบใดสามารถใช้และสามารถเอื้อให้เกิดประโยชน์ได้ในวัฒนธรรมของผู้รับบริการ
4. **ผู้เฝ้าต่อระบบการเยียวยาแบบดั้งเดิม:** นักจิตวิทยาอาจมีบทบาทในการส่งตัว ผู้รับบริการไปยังผู้เยียวยาที่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมดั้งเดิม และใช้วิธีดั้งเดิมในการเยียวยา อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามสำหรับวิธีเหล่านั้นนักจิตวิทยาต้องได้รับการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ในการใช้ศิลปะนั้นเพื่อการเยียวยา
5. **ผู้ให้คำปรึกษา:** แม้ว่านักจิตวิทยาจะมีความเป็นมืออาชีพ แต่การทำงาน ร่วมกันนั้นมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือมี ผลกระทบต่อบุคคลที่สาม ผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพควรมีความรู้และประสบการณ์ต่อการ เปลี่ยนแปลงในองค์กร
6. **ผู้นำการเปลี่ยนแปลง:** นักจิตวิทยามีบทบาทในการจัดแจงแนวทางเพื่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคมของผู้รับบริการ ซึ่งผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีบทบาทที่มากขึ้นจาก เดิม โดยมีความรับผิดชอบในการเปลี่ยนสิ่งที่อาจเป็นปัญหาหนักของผู้รับบริการ และลักษณะ บทบาทนี้เป็นบทบาทลักษณะเดียวกับการเป็นผู้ให้คำปรึกษาในหลายแง่มุม

1.3 การผสมผสานแนวทางการบำบัดแบบดั้งเดิมให้เข้ากับแหล่งบริการสุขภาพจิต

Constantine, Myers, Kindaichi และ Moore (2004) เสนอแนวทางสำหรับนักจิตวิทยา การปรึกษาเพื่อพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ในการบำบัดให้เข้ากับผู้รับบริการและนักบำบัดแบบ ดั้งเดิม ดังนี้

1. ควรเปิดใจยอมรับการบำบัดแบบดั้งเดิม เนื่องจากอาจเป็นสิ่งที่ช่วยให้เข้าใจ บริบทของผู้รับบริการ
2. ควรตระหนักรู้ในความรู้สึกนึกคิดและความเชื่อของตนเอง ทั้งในแง่บวกและ แง่ลบที่มีต่อนักบำบัดแบบดั้งเดิมและรูปแบบการบำบัดอื่น
3. พยายามทำความเข้าใจในมุมมองของผู้รับบริการที่มีต่อการบำบัดแบบดั้งเดิม และความมากน้อยในรูปแบบการบำบัดที่ต้องการ

4. ทำการวิจัยและแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการบำบัดแบบดั้งเดิมในรูปแบบต่างๆ
5. ควรยอมรับว่าทุกรูปแบบของการบำบัดแบบดั้งเดิมที่ไม่สามารถเป็น
ผู้เชี่ยวชาญอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามการเปิดใจยอมรับรูปแบบการบำบัดแบบดั้งเดิมถือเป็น
กุญแจหลักอันนำไปสู่การปรึกษาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
6. พยายามเข้าถึงและพัฒนาการเชื่อมต่อนักบำบัดแบบดั้งเดิม
7. สนทนากับนักบำบัดแบบดั้งเดิมเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาและการรับรู้ถึงความ
เหมือนและความแตกต่างระหว่างจิตวิทยาการศึกษารากฐานตะวันตกและการบำบัดแบบดั้งเดิม
8. สร้างรูปแบบความสัมพันธ์ร่วมกับนักบำบัดแบบดั้งเดิมเพราะพวกเขาอาจเป็น
ส่วนหนึ่งในการสร้างสัมพันธภาพในการบำบัด
9. สร้างความสัมพันธ์เพื่อการบำบัดที่เกี่ยวกับทั้งผู้รับบริการและนักบำบัดแบบ
ดั้งเดิม
10. พยายามทำความเข้าใจว่าการบำบัดแบบดั้งเดิมอาจไม่ใช่วิธีการทาง
วิทยาศาสตร์ ไม่สามารถวัดได้ และไม่มีการจัดเรียงเป้าหมาย
11. ระบุข้อดีที่ผู้รับบริการได้จากการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเทียบกับการบำบัดแบบ
ดั้งเดิม
12. โดยปกตินักจิตวิทยามักมีกรอบในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับตนเอง
เท่านั้น ดังนั้นควรพัฒนาจิตวิญญาณของตน การติดต่อกับผู้อื่น บทบาทแวดล้อม และธรรมชาติ

2. สัมพันธภาพ

2.1 ความหมายของสัมพันธภาพ

สัมพันธภาพเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลซึ่งเป็นการแสดงออกทางด้านจิตใจ
ของบุคคลทั้งสองฝ่าย โดยมีสถานการณ์ระหว่างบุคคลเป็นตัวกำหนด (Schutz, 1998) การได้
สัมผัสกับบุคคลอื่นเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่นซึ่งอาจเป็นลักษณะทางลบ
หรือทางบวกก็ได้ก็ทำให้เกิดสัมพันธภาพขึ้นได้เช่นกัน (Baltus, 1994) ดังนั้นพฤติกรรมของแต่ละ
บุคคลส่งผลให้บุคคลมีการแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปตามสถานการณ์นั้นๆ ซึ่ง
สถานการณ์ระหว่างบุคคลคือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่บุคคลสองฝ่ายมีปฏิสัมพันธ์กัน
บุคคลจะพิจารณาตัดสินใจในการแสดงสัมพันธภาพออกมาโดยใช้สถานการณ์ระหว่างบุคคลช่วย
ในการพิจารณา (Schutz, 1998)

2.2 การเกิดของสัมพันธภาพ

สัมพันธภาพเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยเหลือทุกรูปแบบไม่เว้นแม้แต่การช่วยเหลือด้านจิตใจ
ซึ่ง สุรพล พยอมแย้ม (2548) ได้อธิบายถึงการเกิดของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่อาจเริ่มจาก

ความต้องการของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย ซึ่งความต้องการที่หลากหลายนั้นสามารถสรุปได้เป็นความต้องการพื้นฐาน 5 ประการดังนี้

- 1) ต้องการได้รับการช่วยเหลือ
- 2) ต้องการได้รับการกระตุ้น
- 3) ต้องการลดความวิตกกังวลหรือความกลัว
- 4) ต้องการได้รับข้อมูลเพิ่มเติม
- 5) ต้องการประเมินตนเอง

ในกระบวนการเกิดสัมพันธภาพนั้น สัมพันธภาพที่มีกับบุคคลอื่นมิได้เกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติ แต่สัมพันธภาพจะเกิดขึ้นหรือมีความมั่นคงได้ก็ขึ้นอยู่กับบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Sasse, 1978; อ้างถึงใน ปิยรัตน์ นุชผ่องใส, 2530) Sasse (1978; อ้างถึงใน ปิยรัตน์ นุชผ่องใส, 2530) ได้เสนอหลักการในการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้ดังนี้

1. การสร้างสัมพันธภาพเป็นความรู้สึกที่ทำให้บุคคลอื่นสบายใจ

การสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีนำไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์ในครั้งต่อไป ขณะกำลังพัฒนาสายสัมพันธ์ บุคคลจะรู้สึกสบายใจ ไม่กีดกันตนเองแต่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้น

2. การเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเอง

เมื่อบุคคลมีสัมพันธภาพต่อกัน บุคคลมักจะชอบเล่าถึงความรู้สึก ประสบการณ์ และทัศนคติของตนเอง ทำให้รู้จักตนเองและบุคคลอื่นเพิ่มมากขึ้น

3. การรู้จักฟังพียงซึ่งกันและกัน

บุคคลจะได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทราบว่าบุคคลอื่นชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เพื่อจะตอบสนองได้ถูกต้อง และทราบว่าช่วยเหลือกันได้อย่างไร

4. ความต้องการความสัมพันธ์ที่มั่นคง

บุคคลจะเริ่มเคารพซึ่งกันและกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองและบุคคลอื่น และมีความรักในสัมพันธภาพที่เกิดขึ้น เพื่อให้สัมพันธภาพนั้นมั่นคงต่อไป

2.3 ประเภทของสัมพันธภาพ

สัมพันธภาพโดยทั่วไปสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท (วัชณี หัตถพนม, 2548; ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต, 2550) ได้แก่

2.3.1 สัมพันธภาพทางสังคม (Social Relationship) เป็นความสัมพันธ์ในสังคมที่เราใช้ชีวิตร่วมกัน โดยส่วนใหญ่เป็นสัมพันธภาพระดับผิวเผิน (Super Ideal) แต่อาจสามารถพัฒนาจากผิวเผินไปถึงลึกซึ้งได้ ซึ่งอาจมีทั้งการให้และการรับต่างฝ่ายต่างทำตามความต้องการของตนเอง ไม่มีรูปแบบเฉพาะ และบุคคลทั้งสองฝ่ายอาจไม่ได้อยู่ในฐานะที่ต้องรับผิดชอบช่วยเหลือกัน

อย่างไรก็ตามการเกิดสัมพันธภาพทางสังคมที่ดีซึ่งจะพบในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนสนิทญาติและบุคคลในครอบครัว เป็นต้น ซึ่งลักษณะของสัมพันธภาพในสังคมโดยทั่วไปมีลักษณะดังนี้

- มีลักษณะการเปิดเผยตนเองน้อย
- การพูดคุยกันเป็นเรื่องทั่วๆ ไป
- ไม่รู้จักกันดีพอ
- ไม่ค่อยมีการแสดงความคิดเห็นร่วมกันในเรื่อง เป้าหมาย ความคิด และความต้องการส่วนตัว

ต้องการส่วนตัว

2.3.2 สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ (Professional Relationship) หมายถึง สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกันระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา เป็นสัมพันธภาพที่มีความลึกซึ้งในสังคม มีวัตถุประสงค์ มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติในระยะยาว มีการให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจปัญหา และตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยได้รับการช่วยเหลือจากผู้ให้การปรึกษาที่มีความรู้และมีทักษะ ซึ่งลักษณะสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพมีลักษณะดังนี้

- มีปฏิสัมพันธ์กันใกล้ชิด
- มีการยอมรับซึ่งกันและกัน
- มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- มีการเปิดเผยความรู้สึก ความคิด และความต้องการซึ่งกันและกันตามสมควร
- มีความรู้สึก อบอุ่น ปลอดภัย
- มีความตระหนักของการต้องพึ่งพาอาศัยกัน

2.4 องค์ประกอบของสัมพันธภาพ

Sullivan (1990; อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2539) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่หล่อหลอมให้แสดงพฤติกรรมสัมพันธภาพในลักษณะที่แตกต่างกันเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้นั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ระบบส่วนบุคคล (The Personal System) ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อ ค่านิยม ความต้องการ และความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในด้านการรับรู้พฤติกรรมต่างๆ โดยทั่วไประบบส่วนบุคคลประกอบด้วยส่วนต่างๆ 4 ส่วนคือ

1.1 เป้าหมายและความต้องการ (Goal)

เป้าหมายส่วนบุคคล หมายถึง วัตถุประสงค์ของหรือสภาวะการณ์ที่บุคคลแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐาน ความต้องการคือตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งต่อเป้าหมาย ซึ่งเป้าหมายบางอย่างเป็นเป้าหมายระยะยาวและกระทำที่จะทำให้ไปสู่เป้าหมายนั้นได้ จะต้องแสวงหาเป้าหมายระยะสั้นและระยะกลางจึงสามารถไปสู่เป้าหมายระยะยาวที่ต้องการได้

1.2 ความรู้ทักษะและความสามารถ

ความรู้ความสามารถ หมายถึง ความรู้ความสามารถและทักษะที่เป็นประโยชน์หรือมีคุณค่าต่อการแก้ปัญหาหรือต่อการทำงานในบทบาทที่เป็นอยู่

1.3 ข้อสันนิษฐานและความเชื่อ (Assumption and Belief)

ข้อสันนิษฐานและความเชื่อเป็นความคิดต่างๆ ที่บุคคลมีอยู่เกี่ยวกับบุคคลอื่น งานและสังคมโดยทั่วไป ความเชื่อดังกล่าวไม่เพียงแต่มีผลต่อการรับรู้เท่านั้น แต่ยังมีผลต่อพฤติกรรมนั้นด้วย

1.4 ค่านิยม

ค่านิยม คือเงื่อนไขต่างๆ ที่บุคคลหนึ่งต้องการที่จะเน้นหรือทราบว่ามีค่าเหนือกว่าบุคคลอื่นๆ จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งและเป็นพื้นฐานของบุคคล

2. ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept)

ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นประสบการณ์ทั้งหมดรวมถึงลักษณะต่างๆ และคุณภาพต่างๆ ของบุคคลที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่น จากการทำบุคคลหนึ่งมีประสบการณ์กับบุคคลอื่นๆ ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองจะถูกหล่อหลอมเกิดขึ้นเป็นทัศนคติที่เป็นแกนกลางของลักษณะบุคคลนั้น และเมื่อใดที่มีความคิดเกี่ยวกับตนเองเกิดขึ้นและพฤติกรรมเฉพาะอย่างได้รับการปรับจนเป็นที่ยอมรับ ก็จะมีแนวโน้มที่ยากต่อการเปลี่ยนแปลง

3. การดำรงไว้และสภาพแวดล้อมแห่งสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Maintaining and Interpersonal Environment)

บุคคลจะมีความมั่นคงในสภาพแวดล้อมในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้ก็ด้วยการรักษาสัมพันธภาพที่แน่นอนระหว่างความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองและความเชื่อเกี่ยวกับว่าบุคคลอื่นๆ มีพฤติกรรมและความรู้สึกในแง่ใดเกี่ยวกับความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง คนเราจะใช้วิธีการเฉพาะอย่างในการรักษาสภาพแวดล้อมของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและความกลมกลืนให้มากที่สุด วิธีการเหล่านั้นได้แก่ การสร้างการรับรู้ที่ผิดไปจากความเป็นจริง การเลือกปฏิสัมพันธ์ การเลือกประเมินบุคคลอื่น การเลือกประเมินตนเอง และปฏิกิริยาที่ก่อให้เกิดสิ่งอื่นๆ

4. ความต้องการระหว่างบุคคล (Interpersonal Needs)

ตามปกติแล้วบุคคลย่อมต้องการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ความต้องการดังกล่าวจะเป็นสาเหตุให้บุคคลสร้างและคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น บุคคลแต่ละคนย่อมมีความต้องการที่แตกต่างกัน

5. ประเภทบุคคลในเชิงสร้างสัมพันธภาพ

บุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกันอย่างมากในด้านเกี่ยวกับการมี ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นและการมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น โดยอาจแบ่งประเภทของ บุคคลออกเป็น 3 ประเภท คือ นักสู้ที่แข็งแกร่ง (Tough Battler) นักช่วยอย่างมิตร (Friendly Helper) และนักคิด (Objective Thinkers) ซึ่งบุคคลแต่ละประเภทก็จะแสดงพฤติกรรมที่แตกต่าง กันออกไปตามลักษณะประเภทบุคคลนั้นๆ

ดังนั้น การที่บุคคลจะรักษาสัมพันธภาพหรือส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยเหล่านี้คือ (Carkhuff & Berenson, 1977)

1. การเปิดเผยความรู้สึก ด้วยความเต็มใจที่แลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ซึ่ง กันและกันอย่างเปิดเผย เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่มั่นคง
2. ความรู้สึกร่วม หมายถึง เป็นการทำความเข้าใจบุคคลอื่น รับรู้ความรู้สึกที่ เกิดขึ้นของบุคคลอื่นและร่วมรู้สึกร่วมไปกับบุคคลอื่นด้วย
3. เคารพและยอมรับบุคคลอื่น หมายถึง การยอมรับบุคคลอื่น โดยไม่ตัดสินว่าถูก หรือผิด ไม่ประเมินบุคคล ตลอดจนเคารพและรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น
4. ยอมรับโดยไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย หมายถึง เป็นผู้ฟังที่ดี พยายามทำความเข้าใจและสนใจ ไม่แสดงอาการโต้แย้ง ไม่ประเมินและตัดสินบุคคลอื่น

งานในเชิงวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาอย่างเช่น การปรึกษาเชิงจิตวิทยา (Counseling) จิตบำบัด (Psychotherapy) เป็นต้นล้วนอาศัยปัจจัยเหล่านี้ช่วยคงไว้และส่งเสริม สัมพันธภาพเชิงบำบัด (Therapeutic Relationship) การสร้างสัมพันธภาพในการปรึกษา เชิงจิตวิทยาถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด (Haaga, Rabois, & Brody, 1999 อ้างถึงใน Cormier, Nurius, Osborn, 2009) ดังนั้น Culley และ Bond (2004) จึงได้สรุปองค์ประกอบหลักในการสร้าง สัมพันธภาพอันนำไปสู่กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. การยอมรับ (Acceptance) หมายถึงนักจิตวิทยาการปรึกษาให้ความ นับถือผู้รับบริการปรึกษาด้วยไมตรีจิต เห็นคุณค่าของบุคคลในฐานะที่เป็นมนุษย์ ในทุกๆ สภาวะ โดยปราศจากเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น ผู้รับบริการจะรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย และความปลอดภัยนี้ถือเป็น พื้นฐานสำคัญของการสร้างสัมพันธภาพในการช่วยเหลือ (Rogers, 1961) ซึ่งการยอมรับนี้เป็นคำที่ มีความหมายอย่างเดียวกับการมองบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard) (Rogers, 1961 อ้างถึงใน Culley & Bond, 2004) และการให้ความเคารพ (Respect) (Egan, 2002 อ้างถึงใน Culley & Bond, 2004)

2. ความเข้าใจ (Understanding) หมายถึงความพยายามทำความเข้าใจ อย่างถูกต้องในสิ่งที่ผู้รับบริการพยายามสื่อออกมาตามความเป็นจริง สำหรับ Rogers หมายถึง

ความเข้าใจ (Empathic Understanding) และพยายามทำความเข้าใจโลกของผู้รับบริการ จากมุมมองและประสบการณ์ที่เปิดกว้างของบุคคลนั้น (Rogers, 1951 อ้างถึงใน Culley & Bond, 2004)

3. ความเป็นธรรมชาติ (Genuineness) หมายถึงการเป็นตัวของตัวเองโดยปราศจากการแต่งเติมหรือเล่นบทบาทสมมติบทบาทหนึ่งที่ไม่ใช่ของตนเอง (วัชรวิ ฐวธรรม, 2533) นักจิตวิทยาการปรึกษาควรรยอมรับ ตระหนักรู้ตนและยินดีในการแสดงความเป็นตัวตน จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพอันดีในกระบวนการช่วยเหลือ (Rogers, 1961)

3. การพยากรณ์โชคชะตา

โหราศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการทำนายอนาคต ปรัชญาการต่าง ๆ ของโลกหรือโชคชะตาของมนุษย์โดยอาศัยตำแหน่งของดวงดาวในเวลาที่เกิดเหตุการณ์ต่างๆ หรืออาศัยการโคจรของดวงดาวเป็นหลัก โดยการคำนวณและการจัดรวบรวมสถิติอย่างมีระบบสืบมาแต่โบราณ (พระพรหมวชิรญาณ, 2546) เพื่ออธิบายโอกาสการเกิดเหตุการณ์ในอนาคต (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2549) โหราศาสตร์เริ่มกำเนิดเมื่อใดยังไม่มีหลักฐานชัดเจน (กันยาวิร์ สัทธาพงษ์, 2552) แต่ปรากฏความเป็นศาสตร์ที่ได้ศึกษาอิทธิพลของดวงดาวที่มีผลต่อพฤติกรรมบุคคลิกภาพ และกิจกรรมอันเกิดจากการกระทำของมนุษย์ (กันยาวิร์ สัทธาพงษ์, 2552) ปัจจุบันวิชาทางโหราศาสตร์ได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา แตกแขนงออกเป็นศาสตร์การพยากรณ์ต่างๆ มากมาย เพื่อให้เห็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการพยากรณ์โชคชะตากับกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจซึ่งเป็นแนวคิดหลักที่ใช้ในการตั้งแนวคำถามวิจัย ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงโหราศาสตร์ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1 ประเภทของวิชาโหราศาสตร์

แม้ว่าจุดเริ่มต้นโหราศาสตร์มาจากการสังเกตปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงของดวงดาวบนท้องฟ้า แต่กระนั้นวิชาโหราศาสตร์ในปัจจุบันก็ปรากฏความหลากหลายในตัวเอง ซึ่งสานิตศิริวิศิษฐ์กุล (2547) แบ่งวิชาโหราศาสตร์ออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

3.1.1 การแบ่งโดยอาศัยวิธีการผูกดวง ซึ่งสามารถแบ่งได้ 2 ประเภทหลักๆ ด้วยกันคือ

1. การผูกดวงแบบทราบความน่าจะเป็น เป็นการผูกดวงโดยมีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนลงในแบบแผนของดวงดาว ซึ่งยังแบ่งเป็น 3 ประเภทย่อยคือ

ก. การผูกดวงโดยอาศัยเวลาตกฟากคือ โหราศาสตร์ที่คำนวณถึงวัน เดือน ปีเกิด และเวลาเกิดของเจ้าชะตาร่วมกันในการผูกดวง เช่น โหราศาสตร์พาราณสีของพม่า และโหราศาสตร์ยูเรเนียนของตะวันตก เป็นต้น

ข. การผูกดวงโดยไม่อาศัยเวลาตกฟากคือ โหราศาสตร์ที่คำนึงเฉพาะวัน เดือน ปี เกิดของเจ้าของดวงชะตา แต่ไม่นำเวลาตกฟากหรือเวลาเกิดมาร่วมในการผูกดวงด้วย เช่น โหราศาสตร์เลขเจ็ดตัวลักษณะต่างๆ และกราฟชีวิต เป็นต้น

ค. การผูกดวงโดยไม่อาศัยวัน เดือน ปีเกิดและเวลาตกฟาก เช่น ทัศนศาสตร์ โหราศาสตร์ลายเท้า การดูโหงวเฮ้ง เป็นต้น

2. การผูกดวงแบบไม่ทราบความน่าจะเป็นในการเรียงอันดับ เป็นการผูกดวงที่ไม่ทราบโอกาสการจัดเรียงที่แน่นอน นักพยากรณ์มีหน้าที่อ่านแบบแผนความสัมพันธ์ที่ถูกจัดเรียงขึ้น เช่น ไพ่ปอก ใบชา เข็มชี่ ลูกเต๋าคู่ เป็นต้น

3.1.2 การแบ่งโดยอาศัยความเชื่อ เป็นการแบ่งโดยยึดถือรูปแบบความเชื่อพื้นฐาน สามารถแบ่งได้ 4 ประเภทหลักๆ คือ

1. โหราศาสตร์ที่เป็นศาสตร์บริสุทธิ์

พวกที่เชื่อว่าโหราศาสตร์เป็นศาสตร์บริสุทธิ์ เชื่อว่ากฎเกณฑ์ทางโหราศาสตร์มีความเป็นวิทยาศาสตร์ ดังนั้นการพยากรณ์จะอยู่บนหลักการทางวิชาการคือดาราศาสตร์ และความน่าจะเป็นทางสถิติ ดังนั้นการพยากรณ์จะมีเพียงสองภาคเท่านั้น คือภาคคำนวณและภาคพยากรณ์ จะไม่มีภาคแก้ไขดวงชะตา

2. โหราศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา

มีลักษณะเหมือนกับการมองโหราศาสตร์ว่าเป็นศาสตร์บริสุทธิ์ ต่างกันตรงที่การอธิบายความเป็นไปของดวงชะตานั้นมีความเกี่ยวข้องกับหลักศาสนา นั่นคือเรื่องกรรม หรือการกระทำว่าเป็นสิ่งดลบันดาลให้เกิดเรื่องราวต่างๆ ตามดวงชะตา การมีชีวิตในปัจจุบันเป็นผลมาจากอดีตชาติ การแก้กรรมจะอาศัยพิธีกรรมทางพุทธศาสนา เช่นการถวายสังฆทาน การทำบุญตักบาตร การสะเดาะเคราะห์ เป็นต้น

3. โหราศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับไสยศาสตร์

โดยส่วนใหญ่มีหลักการเหมือนกับสองประเภทแรก ต่างกันในส่วนของภาคพยากรณ์ที่มีพิธีการแก้ดวง การแก้ดวงจะอาศัยพิธีกรรมทางไสยศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยส่วนใหญ่จะเป็นความเชื่อในลัทธิพราหมณ์และผี (ในที่นี้มีได้หมายรวมเรื่องการทรงเจ้าเข้าผีด้วย)

4. โหราศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและไสยศาสตร์

มีลักษณะร่วมระหว่างประเภทที่สองและสาม นั่นคือการผสมผสานระหว่างความเชื่อทางศาสนาและไสยศาสตร์ในภาคการพยากรณ์ และการแก้ไขดวงชะตาหรือการเปลี่ยนดวงนั่นเอง

นอกจากนี้ โหราศาสตร์แบ่งดวงชะตาของบุคคลออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนดวงชะตากำเนิดและดวงจร สำหรับดวงกำเนิดนั้นถือว่าเป็นดวงที่แสดงถึงกรรมเก่าที่เจ้าของดวงชะตา

กระทำไว้แต่ชาติปางก่อน ครั้งเมื่อเกิดมาในชาตินี้จะต้องดำเนินชีวิตไปตามผลกรรมที่ได้กระทำไว้ โดยแสดงออกมาทางดวงชะตากำเนิดว่าเจ้าชะตาจะเกิดมาในสถานะอย่างไร มีรูปร่างลักษณะ อย่างเป็นต้น ส่วนดวงจรนั้นแสดงถึงเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตของเจ้าชะตาตามระยะเวลาที่ ดวงดาวจะโคจรมาทำมุมกระทบ อันอาจจะส่งผลในทางดีหรือร้าย แต่เหตุการณ์นั้นๆ ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นเสมอไปหากเจ้าชะตาใช้อำนาจอิสระที่ตนมีอยู่ปฏิบัติตนให้เป็นไปในทางที่ชอบที่ควร ซึ่งก็จะเกิดประโยชน์แก่ตนต่อไป (दनัย ไชโยธธา, 2546)

3.2 จรรยาโหร

“จรรยาโหร” หรือ “มารยาทของโหร” เป็นสิ่งที่นักพยากรณ์โหราศาสตร์หรือโหราจารย์ยึดถือเป็นข้อปฏิบัติเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ ธนกร สินเกษม (“จรรยาบรรณหมอดู” มีการกำหนดไว้หรือไม่-อย่างไร?, 2551) นายกสมาคมโหรแห่งประเทศไทย กล่าวว่า “หมอดู” หรือ โหราจารย์ ต้องมีจรรยาโหรหรือมารยาทของหมอดูตามที่โบราณว่าไว้เดิมเช่นเดียวกับวิชาชีพอื่นๆ ที่มีจรรยาบรรณของสาขาวิชาชีพนั้นๆ ตำราเก่าแก่เกี่ยวกับโหราศาสตร์ได้กล่าวถึง “จรรยาโหร” หรือ “มารยาทของโหร” ที่ควรยึดถือปฏิบัติสำหรับโหราจารย์หรือนักพยากรณ์โหราศาสตร์ทุกคนว่า

“...สิทธิการียะท่านว่าไว้ ใครชอบตำราวิชาโหร โจรใหญ่ยังมีจรรยา
โจร โหราอย่าทะโมนทะลึ่งทาย รักษาความลับเป็นความลับ มิฟังลับปลับ
ออกขยาย ใช้คำสุภาพมียาบคาย เรื่องชุ่นเคื่องง่ายให้เก็บงำ ชีชีของทาง
วิธีแก้ อย่าเล่นแง่ดูถูกเหยียบย่ำ การสะเดาะเคราะห์ร้ายไม่ฟังทำ บุญกรรม
นำแนะตามวาที่ มิสะเพร่าเข้าถามความสงสัย พิเคราะห์ให้ครบชะตาราตี
บอกความตามจริงสิ่งชั่วดี ทุกข้อถ้วนถี่เข้าชี้แจง มิฟังคะเนิงหาแต่ลาภยศ
หากเขาหุดหู่พอยแฮ้ง ฤกษ์โจรยามขโมยมิโดยแสดง อดติมิแฝงในวาจา
ทายสมพงษ์เมียผัวเรื่องชั่วดี ทายชีวิตวิบัติตัดชันษา ทายคุณโทษทวาร
ทาริกา เรียนครูโหราห้ามทำนาย หากหวังสินจ้างอามิส วิชาฤกษ์จะเสื่อมลง
โดยง่าย หากใช้วิชาโจรโจรอุบาย ถึงตายก็ไม่พ้นอเวจี ทายการบ้านเมือง
เรื่องใหญ่ ให้โหรหลวงทายราตี โหรน้อยโหรนิดคิดอับปรีย์ ไม่มีใครตายดีสักคน
เดียว...ดูกร ผู้ทรงปัญญา วิชาโหรมีค่าพึงเฉลียว นับแต่นี้ตั้งนทายปลายเรียว
มีแต่ห้อยโหนเทียวทายหาเงิน...”

(จรรยาโหร, 2551)

ธนกร สินเกษม (“จรรยาบรรณหมอดู” มีการกำหนดไว้หรือไม่-อย่างไร?, 2551) ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของจรรยาโหรอีกว่า “ข้อห้ามของโบราณเป็นเรื่องที่หมอดูทุกคนต้องยึดถือและปฏิบัติตาม อย่างไรก็ตาม คนที่มาดูดวงนั้นส่วนใหญ่ก็มักจะถามเรื่องครอบครัว

ลูกหลาน เคารพหัตถ์ของตัวเอง หมอจะไม่ได้ให้ก็ได้เพราะเป็นอาชีพ เพราะฉะนั้น หมอทุกคนนั้นจะต้องใช้คำพูดให้เป็น ใช้คำพูดที่ดี" นอกจากนี้ ธนกร สินเกษม ("จรรยาบรรณหมอ" มีการกำหนดไว้หรือไม่-อย่างไร?, 2551) ได้ให้เหตุผลที่สำคัญของการที่นักพยากรณ์โชคชะตาหรือโหราจารย์ต้องมีจรรยาโหรว่า "สำหรับคนที่เขามาดูหมอกทุกคนนั้น ล้วนแต่มีความทุกข์ยิ่งกว่าสุข หมอที่ดีนั้นก็ต้องมีหน้าที่คลายความทุกข์ให้กับผู้ที่มาดู ไม่ควรที่จะสร้างความทุกข์ให้กับผู้ที่มาหา" ดังนั้น ธนกร สินเกษม ("จรรยาบรรณหมอ" มีการกำหนดไว้หรือไม่-อย่างไร?, 2551) จึงได้แบ่งจรรยาโหรออกเป็น 9 ข้อหลักๆ คือ

1. โหรทุกคนต้องพึงรักษาความลับของผู้ที่มาดู เสมอด้วยเป็นความลับของตนเอง
2. ไม่ควรให้คำทำนายแม้ว่าจะเป็นเรื่องจริงก็ตาม หากเป็นเหตุให้กระทบกระเทือนต่อผู้มาดู อย่างเช่นในเรื่องความร้ายแรง
3. อย่าใช้ภาษาคำทำนายเป็นเชิงบริภาษ หรือภาษาที่หยาบคายกับผู้มาดู ทำให้ผู้มาดูมีความละอายในท่ามกลางชุมชน
4. เมื่อดูว่าร้ายแล้วก็พึงจะต้องชี้ช่องทางที่จะแก้ไขให้กับผู้ดูด้วยเสมอ แต่ไม่ควรรับหน้าที่สะเดาะเคราะห์โดยเห็นแก่เงินทอง เว้นแต่เจ้าตัวผู้ดูขอรับก็แค่ให้คำแนะนำไป
5. พึงประพฤติตนให้เป็นที่เคารพนับถือของประชาชน มีนิสัยสุจริตเป็นธรรม มีความประพฤติเรียบร้อย เสมอต้นเสมอปลาย ไม่แสดงอาการฉุนเฉียวตึงตัง
6. ให้ถือว่าแขกผู้มาดูหมอกทุกคนนั้นเป็นแขกที่พิเศษ พึ่งที่จะต้องต้อนรับด้วยโอภาปราศรัย ด้วยไมตรี
7. พึงรักษาความเที่ยงธรรมในการดู อย่ามีอคติลำเอียงใดๆ อย่าเชื่อข่าว อย่ามีอุปาทาน
8. ไม่ควรสนับสนุนให้ผู้มาดูไปทำการที่ผิดกฎหมายและศีลธรรม เช่น สนับสนุนให้ซื้ออาวุธปืนหลง (รวมถึงการทำนายที่เข้าข่ายสนับสนุนการพนัน)
9. ห้ามทายผู้เคราะห์ดีเป็นเคราะห์ร้ายโดยจงใจ หรือเคราะห์ร้ายน้อยก็บอกว่าเป็นมาก เพื่อหวังสินจ้างรางวัล

สอดคล้องกับ ปฏิญญา พงศ์เจริญ ("จรรยาบรรณหมอ" มีการกำหนดไว้หรือไม่-อย่างไร?, 2551) นายกสภาคโหราศาสตร์นานาชาติ ที่ให้ความสำคัญกับจรรยาโหรที่นักพยากรณ์โชคชะตาหรือคนที่มีอาชีพหมอพึงรู้และพึงปฏิบัติ โดยบอกไว้อย่างชัดเจนว่า "โหรไม่ควรก้าวท้าวในเรื่องส่วนตัวของเจ้าชะตาจนมากเกินไป, ต้องสำรวมกิริยามารยาทเพื่อให้เห็นที่น่าเคารพ, ต้องรักษาความลับของคนที่มาดูดังว่าเป็นความลับของตัวเอง, ต้องพึงระมัดระวังในการใช้ถ้อยคำ ใช้คำพูดที่สุภาพ ไม่ควรใช้คำพูดที่เป็นผลสุภาพ คำพูดที่หยาบคาย, ต้องดูดวงชะตาของผู้ที่มาดูอย่างละเอียดรอบคอบ มีความจริงใจในการดู บอกทุกเรื่องกับคนที่มาดู แต่การบอกไม่ควร

ใช้คำพูดที่รุนแรง ต้องมีศิลปะในการพูด ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่ดีก็ต้องชี้ช่องทางทางออก แนะนำ หาวิธีแก้ไขให้ แต่ไม่ควรหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากผู้ที่มาดู และที่สำคัญใครไม่ควรดูดวงสนับสนุนในเรื่องที่ผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม”

3.3 ประโยชน์ของโหราศาสตร์

สถานิต ศิริวิศิษฐ์กุล (2547) กล่าวถึงประโยชน์ของโหราศาสตร์ดังนี้

3.3.1 ใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจ โหราศาสตร์นับว่าเป็นศาสตร์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีความน่าจะเป็น ดังนั้นกฎเกณฑ์ต่างๆ ของโหราศาสตร์ล้วนแต่ได้รับการพิสูจน์ด้านโอกาสการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ตามคำพยากรณ์อาจมากถึง 70 – 90 เปอร์เซ็นต์

3.3.2 ใช้เป็นแนวทางในการเตือนใจให้ตั้งตนอยู่บนความไม่ประมาท คำพยากรณ์ทางโหราศาสตร์เป็นเครื่องมือเตือนภัยล่วงหน้าให้กับมนุษย์ให้ตั้งอยู่บนความไม่ประมาทในการดำรงชีวิต

3.3.3 ใช้ในการปลดปล่อยคนในสังคมไม่ให้อยู่บนความเครียด สังคมไทยเป็นสังคมที่เชื่ออยู่ในความเหนือธรรมชาติอยู่มากในขณะที่เป็นสังคมที่มีการรับค่านิยมความทันสมัยจากตะวันตกมากมาย ส่งผลให้วิถีความเป็นอยู่พื้นฐานถูกทำลายลง สังคมเกิดความเปลี่ยนแปลงและประชาชนเกิดความตึงเครียดแต่ก็ไม่ยอมไปพบจิตแพทย์ โหราศาสตร์จึงนับว่าเป็นที่พึ่งที่สำคัญสำหรับคนในสังคมไทย

สุพัตรา สุภาพ (2528) กล่าวถึงประโยชน์ของโหราศาสตร์ในแง่ผู้เชื่อถือในเรื่องนี้ไว้ว่า ผู้ที่เชื่อถือเห็นว่าชีวิตของมนุษย์ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของดาวพระเคราะห์ไม่ว่าจะในทางดีหรือทางร้าย ฉะนั้นการปฏิบัติตนให้ถูกต้องจึงเป็นสิ่งดี เป็นการประพฤติให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ ไม่ประมาท และหาทางผ่อนหนักเป็นเบาในเคราะห์กรรมที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะบุคคลที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต หรือคนที่มีความทุกข์มักจะทำโหราหรือหมอดู เพื่อขอคำแนะนำเพื่อความสบายใจของตนเอง ฉะนั้นโหราหรือหมอดูบางครั้งก็ทำหน้าที่คล้ายๆ กับนักจิตวิทยา เพราะเป็นการระบายอารมณ์ของคนบางคนและเป็นที่ได้รับการปลอบใจในเรื่อง แต่ก็เหมือนกันที่ยังหาโหราหรือหมอดูยิ่งเศร้าใจเพราะเมื่อเขาทำนายว่าโชคเคราะห์ที่ไม่ดีก็กลัดกลุ้ม จึงต้องหาทางสะเดาะเคราะห์ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น รดน้ำมนต์ บันบานศาลกล่าว ตักบาตร เป็นต้น

พระมหาประศักดิ์ อัครมูม (2543) ได้สรุปประโยชน์ของโหราศาสตร์ในแง่การช่วยเหลือมนุษย์ด้านสังคมวิทยาและจิตวิทยาไว้ ดังนี้

1. ใช้พยากรณ์ความเป็นไปของดินฟ้าอากาศ เพื่อจะได้ทราบล่วงหน้าและหาทางป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ
2. ใช้พยากรณ์เหตุการณ์ดีร้ายของบ้านเมือง ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ภูมิภาคต่างๆ ซึ่งจะช่วยเตรียมแผนการป้องกันล่วงหน้า

3. ใช้ตรวจผลกรรมดีกรรมชั่วของบุคคล และเป็นเครื่องชี้ลักษณะบุคคล เจ้าดวงชะตาชีวิตอันเป็นหนทางให้สามารถชี้แนวทางที่พึงปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ให้เหมาะสมกับกาลเวลา และสถานการณ์ที่จะเป็นประโยชน์แก่ตน ครอบครัวและสังคม

4. ช่วยบรรเทาความทุกข์ร้อนทางจิตใจ โดยการรับฟังการระบายความเครียดร้อใจ ตลอดจนปลอบประโลมและแนะนำหาทางดับทุกข์ทางใจด้วยกรรมวิธีต่างๆ

5. ช่วยป้องกันเหตุร้ายจากการกระทำอันชั่ววูบของบุคคลบางคนที่ตั้งสมความเคียดแค้น เป็นการช่วยลดปัญหาอาชญากรรมทางสังคมทางหนึ่ง

6. ช่วยให้ผู้ที่ต้องการศึกษาได้ตรวจสอบและพิจารณาตนเองเสมอมิให้ตั้งอยู่ในความประมาท

7. ช่วยในแง่มนุษยสัมพันธ์ทั้งด้านสัมพันธภาพทางครอบครัว เพื่อนบ้าน มิตรสหาย ตลอดจนความมีเมตตาและความมีมนุษยธรรม เช่น เมื่อไปดูหมอปราบภรรยา ญาติหรือเพื่อนคนที่ไม่ชอบจะเป็นผู้ทำให้เรามีโชคลาภในภายหน้า หรือบุตรบุญธรรมที่ขอมาเลี้ยงนี้จะทำให้ตนโชคดีมีฐานะร่ำรวย ก่อให้เกิดความเมตตาต่อกัน ดังนี้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในทางกลับกัน โหราศาสตร์ก็ถูกมองจากมุมของนักวิทยาศาสตร์เหมือนกันว่าเป็นสิ่งมงาย ใช้ความเชื่อนำเหตุผล เป็นเรื่องของโชคกลาง เป็นเรื่องที่ทำให้คนงมงายไร้สาระ ขาดความตรงในการพยากรณ์ อีกทั้งไม่สามารถพิสูจน์ในเชิงวิทยาศาสตร์ได้ (สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2537)

3.4 บทบาทของโหราศาสตร์ต่อวิถีชีวิตชาวไทยในปัจจุบัน

จักรเทพ ราพิงกิจ (2551) ได้สรุปบทบาทของโหราศาสตร์ต่อวิถีชีวิตชาวไทยในปัจจุบันดังนี้

3.4.1 การดูแลแนวโน้มชีวิตในอนาคต เมื่อบุคคลประสบปัญหาในชีวิต มีความคับข้องใจ หาทางออกไม่ได้ มักจะไปหาหมอดู เพื่อให้ตรวจดวงชะตาตนว่าดีร้ายอย่างไร และแม้ว่าคนจะไม่มี ความเชื่ออย่างมั่นคงนักต่อโหราศาสตร์ แต่คำทำนายของหมอดูก็ทำให้ค่อยตามสบายใจ มีกำลังใจ แต่ก็อาจมีความกังวลใจเพิ่มขึ้น

3.4.2 การตั้งชื่อและเปลี่ยนชื่อ ในปัจจุบันความรู้ทางโหราศาสตร์เริ่มแพร่หลาย คนในสังคมมีความเชื่อทางโหราศาสตร์มากขึ้น การตั้งชื่อตามหลักโหราศาสตร์จึงมีความสำคัญมากขึ้น ถึงแม้จะไม่มีข้อพิสูจน์อย่างชัดเจนว่าการเปลี่ยนชื่อสามารถเปลี่ยนชีวิตของตนได้หรือไม่ แต่คนจำนวนไม่น้อยก็นิยมเปลี่ยนชื่อ เพราะเชื่อว่าชื่อเป็นสัญลักษณ์แทนตัวอย่างหนึ่ง ซึ่งอย่างน้อยก็มีผลทางด้านจิตวิทยา

3.4.3 การหาฤกษ์มงคล หรือการหาวันเวลาอันเป็นมงคลเพื่อดำเนินกิจกรรมในวิถีชีวิต ซึ่งถือว่ามีความสำคัญจนเป็นธรรมเนียมปฏิบัติสืบมาแต่โบราณ แม้ว่าจะไม่ถูกกับหลักพุทธศาสนานักแต่ก็ถือปฏิบัติกันโดยมาก

3.4.4 การสร้างและตกแต่งที่อยู่อาศัย ความแพร่หลายของความเชื่อในเรื่อง สรวงจัญและโหราศาสตร์จีน ทำให้การเลือกทำเลที่ตั้ง การออกแบบและตกแต่งที่อยู่อาศัยในปัจจุบันมีการใช้ศาสตร์สรวงจัญมาประกอบมากขึ้น แม้ว่าสรวงจัญจะเป็นวิทยาศาสตร์ทางธรรมชาติสาขาหนึ่ง แต่ก็มีหลักเกณฑ์มากมายที่ไม่มีข้อสนับสนุนทางวิทยาศาสตร์ แต่ก็มีผู้เชื่อถือเป็นจำนวนมากตั้งแต่โบราณ จนมีอิทธิพลไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วย

3.5 ปัจจัยเชิงจิตวิทยาของโหราศาสตร์

โหราศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ “ความเชื่อ” ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอกว่าถึงหลักความเชื่อ อิทธิพลของความเชื่อ โหราศาสตร์ในฐานะตัวแปรทางจิตวิทยา และปัจจัยเชิงจิตวิทยาที่ทำให้คนเชื่อโหราศาสตร์ เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับจิตวิทยาโหราศาสตร์ ดังนี้

3.5.1 หลักของความเชื่อ

ความเชื่อเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาซึ่งเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ ความเชื่อเป็นบุคลิกภาพเฉพาะตัวของบุคคลที่อาจจะคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างจากบุคคลอื่น บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่แสดงออก ความเชื่อก็เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง (สัทธินทรีย์) สามารถอธิบายได้ทั้งในรูปแบบของพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก หลวงวิจิตรวาทการ (2516) ได้กล่าวถึงความเชื่อไว้ว่า ความเชื่อความเห็นจริงด้วย การยอมรับว่าเป็นจริง หรือการยอมรับโดยมีเหตุว่า ความเชื่อคือความเห็นจริงด้วย การยอมรับว่าเป็นจริง หรือการยอมรับโดยเห็นว่ามีเหตุผล การที่คนเราจะเชื่ออะไร สิ่งนั้นจะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการคือเพราะเป็นความจริงและเพราะมีเหตุผล (หลวงวิจิตรวาทการ, 2516)

3.5.2 อิทธิพลของความเชื่อ

ความเชื่อมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งความเชื่อนั้นจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเชื่อ แม้ว่าในบางครั้งความเชื่อนั้นจะไม่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงก็ตาม (Rokeach, 1970) การที่บุคคลจะอธิบายถึงสาเหตุของพฤติกรรมของตนได้ว่ามีเหตุปัจจัยมาจากตนเองหรือจากสิ่งแวดล้อมภายนอกนั้นก็เนื่องมาจากความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล ซึ่งความเชื่อที่แตกต่างกันนี้เอง ทำให้แต่ละบุคคลมีรูปแบบพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป (Rotter, 1971) ความเชื่อในปัจจัยการควบคุมได้รับผลมาจากประสบการณ์ความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ผ่านมาของแต่ละบุคคล และมีการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้นนี้ว่ามาจากปัจจัยภายในตนเองหรือปัจจัยภายนอก

3.5.3 โหราศาสตร์ในฐานะความเชื่ออำนาจการควบคุมภายนอก

โหราศาสตร์เมื่อว่าตามแนวคิดทางจิตวิทยาก็คือความเชื่ออำนาจการควบคุมภายนอก (External Locus of Control) นั่นเอง การที่บุคคลเชื่อหรือรับรู้สาเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น มีสาเหตุหรือเป็นผลมาจากอิทธิพลภายนอกตนที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น

โชคชะตา เคราะห์กรรม อำนาจเหนือธรรมชาติ หรืออำนาจของบุคคลที่ตนเองไม่สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องได้ ความล้มเหลวหรือความสำเร็จของตนเองเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดไว้แล้ว หรือบันดาลให้เป็นไปโดยที่ตนเองไม่อาจควบคุมได้ (Rotter, 1966) ความล้มเหลวหรือความสำเร็จมาจากลักษณะของสถานการณ์รอบๆ ตัว เกิดขึ้นเพราะความยากของงานหรือเพราะโชคชะตา (Middlemist & Hitt, 1981) บุคคลที่จะมีความเชื่ออำนาจการควบคุมภายนอกนั้น จะต้องเชื่อว่าสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเขามีผลมาจากสาเหตุภายนอก ซึ่งอยู่นอกเหนืออำนาจการควบคุม (Baron & Greenberg, 1990) ตกอยู่ในลิขิตของโชคชะตา โอกาส บุคคลอื่น และเหตุการณ์นอกตน (Miner, 1992) บุคคลประเภทนี้จะเชื่อว่าปัจจัยภายนอกอื่นๆ เช่น โชคชะตาและโอกาส เป็นต้น เป็นผู้ควบคุมชีวิตของเขา เป็นผู้ตัดสินใจในการให้รางวัลและลงโทษแก่เขา และหากมีสถานการณ์ที่คาดไม่ถึงเกิดขึ้นเขาจะเชื่อว่าเป็นเพราะโชคชะตาหรือสภาพแวดล้อม เขาจะเป็นคนที่มีลักษณะเฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้น ไม่พยายามแสวงหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง ขาดความพยายาม มีแรงจูงใจต่ำ ไม่เต็มใจทำอะไร มีความวิตกกังวลสูง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มักแสวงหาสิ่งที่คิดว่ามีอิทธิพลต่อตนเอง สามารถรับคำชักจูงได้ง่าย

3.5.4 ปัจจัยเชิงจิตวิทยาแห่งความเชื่อโหราศาสตร์

กาลจักร (2552ก) ได้ยกตัวอย่างปัจจัยเชิงจิตวิทยาที่ทำให้คนเชื่อโหราศาสตร์ประกอบด้วย

1. คนเราชอบเรื่องตื่นเต้นที่น่าประหลาดใจ ทำให้ดวงสรุปด้วยความอยากให้เป็นจริง
2. คนเราคิดด้วยความหวัง ความน่าจะเป็นที่สนับสนุนความหวัง ย่อมอยากให้เป็นจริง
3. การเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นพ้องกัน มักจะเชื่อที่เกี่ยวข้องกัน หรือเป็นสาเหตุของกันและกัน
4. การอ้างเหตุผลเข้าข้างตัวเอง แม้คำพยากรณ์จะไม่ค่อยตรง ถ้าเชื่อแล้วก็สามารถยกเหตุผลมาสนับสนุนได้
5. คนเรามักจะเชื่อในสิ่งที่เห็น ลองเปรียบเทียบการดูดวงกับการเล่นกล
6. คนเรามักจะเลือกรับในสิ่งที่เชื่อ และไม่ใส่ใจสิ่งที่ไม่เชื่อ เช่น ถ้าเราเชื่อในโหราศาสตร์ คำนาย 10 ข้อที่ถูกเพียง 3 ข้อ เราก็ถือว่าการทำนายนั้นถูกต้อง
7. คนเรามีแนวโน้มที่จะตีความสิ่งที่ได้รับรู้ตามความเชื่อที่มี

3.6 โหราศาสตร์กับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา (Counseling)

กาลจักร (2552ข) กล่าวถึงโหราศาสตร์กับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในแง่ของความแตกต่างและการใช้โหราศาสตร์ตามลักษณะของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาซึ่งเป็นที่นิยมในหมู่นักจิตวิทยาการปรึกษาบางกลุ่มไว้ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างการพยากรณ์โชคชะตากับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

1.1 ด้านภาพลักษณ์

ฐานะของนักพยากรณ์โชคชะตาในเมืองไทย ก็ไม่ต่างจากนักจิตวิทยามากนัก เนื่องจากเมื่อคนมีปัญหาที่แก้ด้วยตนเองไม่ได้ก็มักเข้าหานักพยากรณ์โชคชะตา บางครั้งได้ระบาย บางครั้งได้คำแนะนำจากประสบการณ์ของนักพยากรณ์โชคชะตา ทำให้อย่างน้อยก็คลายความกังวลลงได้ คนทั่วไปจึงนิยมปรึกษากับนักพยากรณ์โชคชะตามากกว่าเข้าหานักจิตวิทยาการปรึกษา ทั้งนี้อาจเพราะภาพลักษณ์ของการไปหานักจิตวิทยาปรึกษาไม่ค่อยดีนักในสังคมไทย เพราะกลัวคนอื่นจะหาว่าเป็นบ้า

1.2 ด้านแก่นของการช่วยเหลือด้านจิตใจ

นักพยากรณ์โชคชะตาหรือนักพยากรณ์โชคชะตาส่วนหนึ่งมักชี้ปัญหาไปที่กรรมในอดีต แล้วบอกทางแก้เคล็ดหรือแก้กรรมเช่น การทำบุญทำทาน ถือศีลภาวนา เป็นต้น หรือส่วนหนึ่งที่เชื่อมากๆ อาจบอกว่าปัญหาเกิดขึ้นเพราะดวงดาวจึงแนะนำให้ไปทำพิธีบางอย่าง ซึ่งได้ผลบ้างไม่ได้ผลบ้าง เพราะนักพยากรณ์โชคชะตาเหล่านี้มักมีคำอธิบายที่ทำให้ตัวเองถูกต้องได้เสมอ บางคนอาจจะเห็นว่าการทำอะไรไร้เหตุผลเหล่านี้เป็นกุศโลบายในการแก้ปัญหา เพราะอย่างน้อยคนก็รู้สึกสบายใจขึ้นเพราะได้ทำอะไรบางอย่าง ซึ่งเป็นผลด้านจิตวิทยา ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาของนักพยากรณ์โชคชะตาอย่างนี้ ตัวปัญหาจริงๆ ไม่ได้ถูกแก้ แต่นักพยากรณ์โชคชะตาจะหันความสนใจของคนไปทางอื่น โดยหวังว่ากำลังใจและเวลาจะช่วยเยียวยา ต้นเหตุของปัญหายังคงอยู่ที่เดิม เพราะปัญหาอยู่ที่ตัวเอง แต่ไปหาทางแก้ข้างนอก

ในขณะที่นักจิตวิทยาการปรึกษาจะมองความทุกข์ความกังวลว่าเกิดจากความไม่สามารถจะจัดการปัญหาของตนเองได้ หรือไม่ได้มีความเข้าใจตนเองตรงตามความเป็นจริง รวมถึงการไม่เข้าใจโลกตามความเป็นจริงด้วย วิธีแก้ปัญหาเชิงจิตวิทยาคือการชี้ให้บุคคลที่มีปัญหามองเห็นปัญหาจริงๆ ว่าคืออะไร ชี้ให้เข้าใจว่าปัญหาอยู่ตรงไหน ให้คนที่มมีปัญหาเห็นปัญหาของตัวเองและแก้ด้วยตัวของเขาเอง โดยนักจิตวิทยาเป็นเพียงผู้เอื้อเท่านั้น ส่วนการมีปัญหาวางจิตมากจนเป็นโรคจิตเภทนั้น ไม่อยู่ในขอบเขตงานของนักจิตวิทยาการปรึกษา แต่เป็นหน้าที่ของจิตแพทย์ ซึ่งต้องมีการบำบัดทางการแพทย์ ด้วยการเข้ายาในการบำบัดรักษา

1.3 ด้านการใช้ทักษะช่วยเหลือด้านจิตใจ

เนื่องจากนักพยากรณ์โหราศาสตร์ไม่ได้ใช้ทักษะเป็นระบบเหมือนการปรึกษาเชิงจิตวิทยา นั่นก็เพราะปัญหาของคนที่ไม่หานักพยากรณ์โหราศาสตร์ไม่ได้ซับซ้อนมาก แต่นักพยากรณ์โหราศาสตร์ก็มีทักษะที่ต้องฝึก เช่น ทักษะการฟังและถามเพื่อให้ผู้มาดูแลถึงปัญหาที่แท้จริง และถ้านักพยากรณ์โหราศาสตร์ใส่ใจแก้ปัญหาตรงจุด ไม่เพียงแค่ว่าจะปลอบประโลม หรือคิดว่าตัวเองรู้ทุกอย่าง การใช้ทักษะอื่นๆ ด้วยก็ทำให้นักพยากรณ์โหราศาสตร์เข้าถึงปัญหาและหาทางแก้ไขได้ตรงจุดมากขึ้น

ในขณะที่นักจิตวิทยาการปรึกษาจะเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูด การเสนอทางออกและผลที่ตามมาจะทำในลักษณะการแลกเปลี่ยนหรือปรึกษาหารือกัน และที่สำคัญผู้ให้การศึกษาจะต้องหลีกเลี่ยงการประเมินตัวผู้รับคำปรึกษาหรือตัดสินในแง่จริยธรรม และหลีกเลี่ยงการให้คำแนะนำ ซึ่งแตกต่างจากนักพยากรณ์โหราศาสตร์ที่มักจะคิดว่าตัวเองรู้ทุกสิ่งทุกอย่างในตัวลูกค้า มักตัดสินหรือประเมินให้เสร็จ พร้อมทั้งแนะนำกึ่งสั่งการว่าให้ไปทำอย่างนั้นอย่างนี้ ปัญหาต่างๆ จะลดน้อยลง นักพยากรณ์โหราศาสตร์ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้การศึกษา แต่เหมือนผู้วิเศษที่คอยกุมโหราศาสตร์ของผู้รับบริการไว้

2. การใช้โหราศาสตร์ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

กาลจักร (2552ข) กล่าวถึงการใช้โหราศาสตร์ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาว่า ปัจจุบันมีความพยายามที่จะนำศาสตร์แห่งการพยากรณ์โหราศาสตร์มาใช้ร่วมกับงานทางด้านการศึกษาเชิงจิตวิทยา เพราะนักพยากรณ์โหราศาสตร์กับนักจิตวิทยามีบทบาทคล้ายกัน ความพยายามนี้เกิดขึ้นโดยนักจิตวิทยาที่สนใจโหราศาสตร์ เช่น Dr.Zipporah Dobyns, Liz Greene, Noel Tyl, Stephen Arroyo เป็นต้น และนักโหราศาสตร์ที่สนใจปรัชญาและจิตวิทยา เช่น Dane Rudhyar เป็นต้น โหราศาสตร์สากลจึงพัฒนาไปสู่โหราศาสตร์เชิงจิตวิทยา มีนักจิตวิทยามากมายที่ใช้โหราศาสตร์เป็นเครื่องมือการให้คำปรึกษา เพราะโหราศาสตร์ (เชื่อกันว่า) สามารถบอกลักษณะอุปนิสัยของบุคคลได้อย่างลึกซึ้ง ทำให้นักโหราศาสตร์และผู้รับคำปรึกษาเห็นปัญหาชัดเจนนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตรงจุด

นอกจากนี้ กาลจักร (2552ข) ยังได้แบ่งการใช้โหราศาสตร์ตามลักษณะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออกเป็น 3 ประเภทคือ

2.1 การอ่านดวงชะตา (Chart Reading) นักพยากรณ์โหราศาสตร์จะเป็นผู้พูดหลัก ผู้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาจะเป็นผู้ฟัง ส่วนใหญ่จะใช้เวลาไม่มาก และเสร็จสิ้นในครั้งเดียว ลักษณะอย่างนี้เป็นแนวที่ทุกคนคุ้นเคย บางครั้งผู้รับบริการก็ไม่ได้มีปัญหา เพียงแต่อยากรู้ดวงชะตาของตัวเอง และคนส่วนใหญ่จะคาดหวังการทำนายอนาคต (Fortune Telling) จากการอ่านดวงชะตา ดังนั้นการอ่านดวงชะตาก็คือการดูดวงโดยทั่วๆ ไป คนส่วนใหญ่ที่ดูดวงก็เพียงอยาก

รู้ว่าดวงดีร้ายอย่างไร หรือมีปัญหาบางอย่างที่ตัวเองไม่สามารถจะหาคำตอบได้ คนที่ดูดวงแบบนี้ ไม่ได้สนใจจะแก้ปัญหาเชิงจิตวิทยาสักเท่าไร โดยเข้าใจว่ามันจะมีวิธีแก้ปัญหาที่ง่าย ๆ ที่ตัวเองไม่ต้องทำอะไรมากนัก หรือมีสิ่งอื่นที่จะคอยช่วยเหลือตน หรือเพียงอยากหาคนระบายให้ฟังเท่านั้น การแก้ปัญหาในเชิงจิตวิทยาจึงดูไม่ค่อยจะได้ผล อันนี้อยู่ที่ความเข้าใจของบุคคล คนทั่วไปมักจะเข้าใจว่าปัญหาสามารถแก้ได้ที่ภายนอกตัว หรือทำอะไรก็ได้โดยไม่ต้องไปรับรู้ความจริงของตนเอง ซึ่งแน่นอนบางครั้งมันเจ็บปวด และเราก็ไม่อยากจะเปลี่ยนแปลงอะไรที่เป็น "เรา" ปัญหาต่างๆ แก้ไขได้ด้วยการยอมรับและรู้เท่าทันความจริงเท่านั้น การดูดวงแบบนี้บางครั้งผลที่ได้ไม่เหมือนกัน การปรึกษาเชิงจิตวิทยาสักเท่าใดนัก

2.2 การสำรวจดวงชะตา (Chart Exploration) นักโหราศาสตร์กับผู้บริหารปรึกษาเชิงจิตวิทยาจะสำรวจดวงชะตาไปด้วยกัน ในลักษณะแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน เพื่อหาทางแก้ปัญหาที่ตรงจุด มักจะใช้เวลามากและหลายครั้ง ลักษณะการดูดวงแบบนี้เป็นแนวที่เกินไปกว่าการทำนายเหตุการณ์ จะต้องใช้ความรู้ด้านจิตวิทยาเข้ามาประกอบเพื่อเข้าใจปัญหาและหาทางแก้ที่ถูกต้อง การดูดวงแบบสำรวจดวงชะตาร่วมกันนั้น เป็นวิธีที่ได้ประโยชน์มากกว่าการอ่านดวงชะตา แม้จะใช้เวลามาก แต่ก็คุ้มค่าและแก้ปัญหาได้จริง การดูดวงแบบนี้เหมือนการมาคุยกัน เพื่อให้เห็นปัญหาและทางออกร่วมกัน เทคนิคเชิงจิตวิทยาจะมีประโยชน์มาก แต่การดำเนินการปรึกษาแบบนี้ได้ ทั้งตัวนักโหราศาสตร์ผู้ให้การปรึกษาและตัวผู้รับการปรึกษาจะต้องมีความเชื่อในแนวเดียวกัน

2.3 ดวงชะตาบำบัด (Chart Therapy) ทำโดยนักจิตบำบัดที่ใช้โหราศาสตร์เป็นเครื่องมือ ประกอบกับเทคนิควิธีทางจิตบำบัด เป็นการแก้ปัญหาสำหรับผู้ป่วยทางจิตรุนแรง

4. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่งที่มุ่งค้นหาข้อค้นพบด้วยวิธีการแบบอุปนัย (Induction) กล่าวคือเป็นการศึกษาปรากฏการณ์โดยคำนึงถึงความสำคัญของบริบทของปรากฏการณ์นั้น การวิจัยเชิงคุณภาพนั้นสามารถจำแนกออกเป็นลักษณะต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยที่ต้องการคำตอบในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งที่ศึกษา เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนา และการวิจัยเชิงคุณภาพแบบมานุษยวิทยา เป็นต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยาเป็นรูปแบบในการวิจัย เนื่องจากผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการพยากรณ์โชคชะตาและกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจของนักพยากรณ์โชคชะตาและผู้รับบริการ ซึ่งเป็นการศึกษาประสบการณ์ด้านในที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก ของผู้ให้ข้อมูลหลัก และสอดคล้องกับการวิจัย

เชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยาที่มุ่งเน้นการให้ความหมาย (Meaning) แก่ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้ได้รายละเอียดและข้อมูลเชิงลึกซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจปรากฏการณ์ภายในจิตใจของนักพยากรณ์โรคชะตาและผู้รับบริการที่เข้าร่วมวิจัยได้ดียิ่งขึ้น

4.1 ความหมายและประเภท

การวิจัยเชิงคุณภาพคือการแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อม ตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมนั้นๆ วิธีการนี้จะสนใจข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด ความหมาย ค่านิยม หรืออุดมการณ์ของบุคคลนอกเหนือจากข้อมูลเชิงปริมาณ มักใช้เวลานานในการศึกษาติดตามระยะยาว ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการเป็นวิธีหลักในการเก็บข้อมูล และเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive) (สุภางค์ จันทวานิช, 2545)

การวิจัยเชิงคุณภาพได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองของความต้องการของนักวิจัยที่มุ่งศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมโดยคำนึงถึงลักษณะทางสังคมที่แตกต่างจากปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ การวิจัยเชิงคุณภาพมิได้ปฏิเสธข้อมูลในเชิงประจักษ์หรือวิธีการเชิงปริมาณตามแนวปฏิฐานนิยม (Positivism) ที่เป็นหลักของการศึกษาในแนววิทยาศาสตร์ เพียงแต่ให้ความสำคัญมากขึ้นต่อข้อมูลในเชิงพรรณนาด้วยถ้อยคำที่เหมาะสมกว่าในการทำความเข้าใจความหมายของปรากฏการณ์ทางสังคม (Phenomenon) และพฤติกรรมมนุษย์อย่างลึกซึ้ง

4.2 ลักษณะงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ลักษณะของงานวิจัยเชิงคุณภาพสรุปได้ดังนี้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2545)

1. เน้นการมองปรากฏการณ์ให้เห็นภาพรวม โดยการมองจากหลายแง่มุม

การศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมจะต้องทำการศึกษาปรากฏการณ์นั้นจากแง่มุม หรือแนวคิดทฤษฎีที่มีความหลากหลายมากกว่ายึดแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งเป็นหลัก นอกจากนั้นยังต้องพิจารณาปรากฏการณ์จากทั้งปรากฏการณ์ มิใช่พิจารณาเพียงแค่ส่วนใดส่วนหนึ่ง เพราะปรากฏการณ์เกิดจากความเกี่ยวพันกันของหน่วยย่อยๆ หรือบุคคลหลายกลุ่ม

2. เป็นการศึกษาระยะยาวและเจาะลึก

เพื่อเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมซึ่งมีความเป็นพลวัต การวิจัยเชิงคุณภาพจึงใช้วิธีศึกษาติดตามเป็นเวลายาวนาน เพื่อให้เห็นสภาพความเปลี่ยนแปลงในระยะต่างๆ นอกจากนั้นก็จะเป็นการศึกษาแบบเจาะลึก เช่น การศึกษาเฉพาะกรณี หรือการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งทุกแง่มุม

3. ศึกษาปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของปรากฏการณ์ นักวิจัยเชิงคุณภาพจึงศึกษาในสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริง ซึ่งมักเป็นการวิจัยภาคสนามหรือพื้นที่ (Field Research) การวิจัยเชิงคุณภาพจะไม่มีกรอบควบคุมหรือทดลองในห้องปฏิบัติการ เพราะจะทำให้ผู้วิจัยไม่เห็นปรากฏการณ์ในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

4. คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ของผู้เข้าร่วมการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาที่เกี่ยวกับมนุษย์ นักวิจัยเชิงคุณภาพจึงให้ความสำคัญและเคารพผู้ถูกวิจัยในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ จึงเข้าไปสัมผัสโดยตรงอาศัยการสร้างความสัมพันธ์สนมไว้เนื้อเชื่อใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา มากกว่าจะใช้เครื่องมือใดเป็นสื่อกลาง ไม่นำข้อมูลของผู้เข้าร่วมการวิจัยไปใช้ในทางที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัย ไม่ฝืนใจหากผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่ต้องการให้ข้อมูลหรือไม่ต้องการให้ความร่วมมือ นักวิจัยเชิงคุณภาพจะเข้าไปสัมผัสกับผู้เข้าร่วมการวิจัยมากกว่าจะใช้เครื่องมือวิจัยอื่นใดเป็นสื่อกลาง และจะไม่มุ่งรักษาสภาพภาววิสัยโดยวิธีแบ่งเส้นกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้เข้าร่วมวิจัย

5. ใช้การพรรณนาและการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย

นักวิจัยเชิงคุณภาพจะให้ข้อมูลโดยละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปหรือลักษณะของกรณีศึกษาด้วยการพรรณนา เพื่อให้ผู้อ่านงานวิจัยเกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ได้ดีขึ้น ในการวิเคราะห์จะใช้วิธีการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) นั่นคือ การนำข้อมูลเชิงรูปธรรมย่อย ๆ หลายๆ กรณีมาสร้างเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรม โดยพิจารณาจากลักษณะร่วมที่พบบ่อย มักเน้นการวิเคราะห์แบบอุปนัยมากกว่าการใช้สถิติตัวเลข

6. เน้นปัจจัยหรือตัวแปรด้านความรู้สึกนึกคิด จิตใจ และความหมาย

ทั้งนี้เพราะเชื่อว่าองค์ประกอบด้านจิตใจ ความคิด และความหมายคือสิ่งที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมมนุษย์ และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ที่แสดงออกมา จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนจึงจะสามารถอธิบายปรากฏการณ์ได้

4.3 การวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Research)

การวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยาเป็นรูปแบบหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีพื้นฐานจากแนวคิดปรากฏการณ์นิยม เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการให้ความหมายประสบการณ์ต่างๆ ตามสถานการณ์ที่เป็นจริง และตามการรับรู้ของผู้ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นๆ เน้นความเป็นธรรมชาติ และความเป็นจริงของประสบการณ์ และสะท้อนให้เห็นถึงบริบทของประสบการณ์นั้นๆ อย่างลึกซึ้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจและอธิบายปรากฏการณ์หรือประสบการณ์ที่ต้องการศึกษา

4.3.1 แนวคิดปรากฏการณ์นิยม

แนวคิดปรากฏการณ์นิยมมีลักษณะโน้มเอียงไปในทางมนุษยศาสตร์ ซึ่งสนใจชีวิตด้านในของมนุษย์ จึงเน้นในเรื่องของคุณค่า อารมณ์ และนามธรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์เอง เช่น ความดี ความงาม แต่มีลักษณะเฉพาะเพิ่มขึ้นอีก นักปรากฏการณ์นิยมคิดว่าความรู้ที่มนุษย์ได้รับการถ่ายทอดมาจากผู้อื่นและจากสังคมนั้นอาจผิดพลาดได้ การรับรู้อาจเกิดจากการถูกบังคับหรือยึดเยียด มนุษย์ควรศึกษาโลกและสังคมด้วยตัวของตัวเอง และสร้างระบบความรู้ที่เป็นส่วนตัวขึ้นมา จากนั้นมนุษย์ก็จะมีระบบความคิด วิจรรณญาณ โลกทัศน์ ค่านิยม อุดมการณ์เฉพาะของตนโดยการได้สัมผัสกับโลกโดยตรง พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลจากวิธีการที่มนุษย์ให้ความหมายแก่โลกของเรา ด้วยความเชื่อเช่นนี้นักปรากฏการณ์นิยมจะให้ความสำคัญแก่ข้อมูลที่เป็นความรู้สึกนึกคิด และคุณค่าของมนุษย์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ความหมาย” ที่มนุษย์มีให้ต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว นอกจากนั้นนักปรากฏการณ์นิยมจะใช้วิธีการสกัดความเชื่อหรือระบบความคิดเดิมของผู้วิจัยออกให้หมดสิ้น เพื่อรับรู้ความเชื่อ ระบบความคิดและความหมายที่เป็นของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูลและใช้ความรู้สึกนึกคิดนั้นอธิบายพฤติกรรมของเขา (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2545)

แนวคิดเชิงปรากฏการณ์นิยมเชื่อว่ามนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมโดยไม่สามารถแยกจากกันได้ เป็นตัวก่อกำเนิดและให้ความหมายซึ่งกันและกัน มนุษย์จะต่างกับสิ่งแวดล้อมเนื่องจากมีความลึกซึ้งซึ่งเชิงประสบการณ์ และเป็นผู้เลือกในสถานการณ์ต่างๆ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงความคิด รูปแบบการดำเนินชีวิต การมองโลกแต่ละบุคคล และความมุ่งมั่นของบุคคลซึ่งแตกต่างกันไปและติดตัวในแต่ละบุคคล สิ่งนี้เป็นหัวใจสำคัญซึ่งจะทำให้เราเข้าใจประสบการณ์ต่างๆ ของมนุษย์ เพราะความหมายของประสบการณ์ต่างๆ ของบุคคลจะสะท้อนออกมาจากความคิดหรือแบบแผนที่ฝังลึกอยู่ในตัวของแต่ละบุคคล ความคิดที่ติดตัวบุคคลนั้นเป็นรากฐานของความหมายต่างๆ ของบุคคลนั้นๆ หรืออาจกล่าวได้ว่า ความหมายของประสบการณ์คือเงาสะท้อนสิ่งที่อยู่ภายในบุคคล (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2545)

งานวิจัยนี้มุ่งทำความเข้าใจความคิดภายในหรือความหมายของบุคคลต่อประสบการณ์ที่มีคุณค่า เป็นการทำความเข้าใจบุคคลทั้งโครงสร้างความคิดภายในของเขาและความหมายที่เขาให้ต่อประสบการณ์ที่ประสบ โดยเชื่อว่าทั้งสองส่วนเชื่อมต่อกันและไม่สามารถแยกจากกันได้ บุคคลจะเข้าใจประสบการณ์ชีวิตของบุคคลอีกคนหนึ่งได้ถ้าให้ความสนใจต่อการรับรู้และการให้ความหมายของบุคคลนั้นอย่างแท้จริง (Braud, 1998; อ้างถึงใน วลี ศรีชลาคม, 2547)

4.3.2 หลักการของการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา

หลักการของการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาประกอบด้วยปัจจัยเหล่านี้ (เจริญพร ตรีเนตร, 2543; อ้างถึงใน วลี ศรีชลาคม, 2547)

1. การเปิดรับความรู้หรือประสบการณ์ หมายถึง ผู้วิจัยจะต้องยอมรับหรือทำตนเองเป็นผู้ไม่รู้ เพื่อสามารถตัดวงสิ่งที่ต้องการศึกษาได้อย่างเต็มที่ และต้องทำอย่างมีสติและเป็นระบบ โดยใช้ประโยชน์จากประสาทสัมผัสทั้งห้าเปิดรับประสบการณ์ที่ศึกษาจนเกิดเป็นประสบการณ์ที่ซึมเข้าสู่จิตสำนึกของผู้วิจัย เกิดเป็นความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์นั้นว่าอะไรคือสาระสำคัญของปรากฏการณ์นั้น และสาระสำคัญนั้นสัมพันธ์กันอย่างไร
2. การรับรู้ต้องเป็นไปอย่างรอบด้าน หมายความว่า การศึกษาปรากฏการณ์นั้นจะต้องทำไปทุกแง่มุม ทั้งตัวปรากฏการณ์เองและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์นั้น นักปรากฏการณ์วิทยาเชื่อว่า มนุษย์แต่ละคนมีความเป็นเอกภาพทั้งในแง่ความคิดและการกระทำซึ่งอาจแปรเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อม ดังนั้นการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลจำเป็นต้องทำความเข้าใจประสบการณ์ชีวิตของเขาไปพร้อมๆ กับสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมและความคิดซึ่งซ่อนอยู่ภายใต้พฤติกรรมของเขา
3. การเปิดรับความรู้จะต้องมีอิสระ หมายความว่า ในการวิจัยปรากฏการณ์ใดๆ ผู้วิจัยจะต้องไม่ให้ทฤษฎี ความรู้เดิม หรือข้อสันนิษฐานของผู้อื่นมาอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้วิจัยได้

4.3.3 องค์ประกอบในการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา

ในการวิจัยทางปรากฏการณ์วิทยามีองค์ประกอบที่สำคัญที่เกี่ยวข้องการได้ข้อมูลหรือผลการวิจัยมาดังนี้ (อ้างถึงใน นุสรรา วรภัทรพร, 2547)

1. ผู้วิจัย: ในการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา ผู้วิจัยมีหน้าที่ในการทำความเข้าใจประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลและนำข้อมูลเหล่านั้นมานำเสนอตามความเป็นจริงของข้อมูลในโลกทัศน์ (World View) ของปรากฏการณ์ที่ศึกษา ตัวผู้วิจัยจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการวิจัยรูปแบบนี้ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยต้องเป็นผู้เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง
2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก: ผู้ให้ข้อมูลหลักถือว่าเป็นเจ้าของประสบการณ์ ผู้วิจัยจึงต้องให้ความเคารพและพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างเคร่งครัด งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยาส่วนใหญ่จึงมักไม่นำเสนอชื่อผู้ให้ข้อมูลหลักหรือสถานที่ที่ผู้วิจัยทำการวิจัย นอกจากนั้น ในการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา ผู้วิจัยจะไม่ทำตัวเป็นเพียงผู้ที่เข้าไปเก็บข้อมูลอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ต้องเป็นผู้ให้ด้วย เช่น ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลประสบการณ์ความทุกข์ใจของบุคคลผู้สูญเสียอวัยวะในขณะที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยอาจต้องให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาและหาแหล่งสนับสนุนทางสังคม (Social Support) แก่ผู้ให้ข้อมูลด้วยเป็นต้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล: ในงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา ผู้วิจัยต้องเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ในเรื่องที่ศึกษาเป็นคนที่ (Emic) ในปรากฏการณ์ที่ศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งผู้วิจัยสามารถใช้กลวิธีที่หลากหลายในการคัดเลือกรวมทั้งอาจใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเข้าช่วยในการให้ได้มาซึ่งข้อมูลด้วยก็ได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังต้องคำนึงถึงความสามารถในการสื่อสาร ความเข้าใจในเรื่องภาษา และที่สำคัญที่สุดคือความสมัครใจและยินยอมเข้าร่วมวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การบันทึกภาคสนาม การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นต้น

4. การจัดการข้อมูล: การจัดการกับข้อมูล ผู้วิจัยต้องรู้จักการจัดเก็บข้อมูลอย่างถูกต้อง ซึ่งงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยามักใช้การบันทึกภาคสนาม และการบันทึกเทปการสัมภาษณ์ เป็นวิธีหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำบันทึกภาคสนามหรือการจดบันทึกทั้งฉากของเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ โดยผู้วิจัยต้องบรรยายรายละเอียดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้ชัดเจนและมากที่สุดรวมทั้งบันทึกปัญหา ความรู้สึกของผู้วิจัยที่เกิดขึ้นขณะเข้าสู่สนามการวิจัย สำหรับการบันทึกเทปการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยต้องเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์เครื่องบันทึกเทปและเทปบันทึกให้ดีเพื่อป้องกันปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ และภายหลังการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยต้องจัดการกับข้อมูลการสัมภาษณ์โดยทันทีโดยต้องฟังเทปและตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหา เพื่อการสัมภาษณ์เพิ่มเติม นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังต้องนำข้อมูลมาจัดเก็บเป็นแฟ้มข้อมูลที่ระเบียบเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยาจะกระทำไปพร้อมๆ กับการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยต้องกระทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยสามารถเลือกวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สุดคล้องกับปัญหาและแนวคิดการวิจัย นอกจากองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว ในการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา การตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาก็ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเรียกกันในงานวิจัยเชิงคุณภาพว่า Trustworthiness หรือการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล เป็นคำที่ Guba & Lincoln (1985; อ้างถึงใน ธีรจุฑา จรัสโยธินนุวัฒน์, 2547) กำหนดขึ้นมาเพื่อแสดงถึงคุณภาพและความจริงของงานวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งแต่เดิมมักถูกโจมตีว่ามีข้อด้อยในเรื่องการยืนยันความน่าเชื่อถือและความตรง ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาที่อิง “ความจริงจากมุมมองส่วนบุคคล” หรือ “อัตวิสัย” เป็นหลักพร้อมกันนี้ Leininger (1985; อ้างถึงใน ธีรจุฑา จรัสโยธินนุวัฒน์, 2547) ได้พยายามเทียบเคียงลักษณะของงานวิจัยเชิงคุณภาพในด้านความน่าเชื่อถือกับเกณฑ์โดยทั่วไปที่ใช้ตัดสินงานวิจัยเชิง

ปริมาณโดย “ความตรง” (Validity) ในแง่ของงานวิจัยเชิงคุณภาพ คือการได้ความรู้ หรือการเข้าใจ ลักษณะธรรมชาติที่แท้จริง แก่น ความหมายหรือลักษณะของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งได้ ในขณะที่ “ความเที่ยง” (Reliability) ของงานวิจัยเชิงคุณภาพก็คือการที่สามารถบอก ระบุ หรือมี หลักฐานเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง ครอบคลุม ชัดเจน ผลการวิจัยที่พบต้องสามารถ แสดงหรือบอกสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วน

4.3.4 การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล (Trustworthiness)

ในงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา ความเชื่อถือได้ของข้อมูล (Trustworthiness) จะประกอบไปด้วยความถูกต้องของระเบียบวิธีวิจัย การทอนความคิดของผู้วิจัย การยืนยันความถูกต้อง ความครบถ้วนของความหมายจากผู้ให้ข้อมูล และความรู้สึกมี อารมณ์ร่วมไปกับปรากฏการณ์ของผู้วิจัย Trustworthiness จะเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้วิจัยมี Bracketing and intentionally (Streubert & Carpenter, 1999 ; Priest, 2002; อ้างถึงใน นุสรา วรรณัทธราทร, 2547) ซึ่งผู้วิจัยสามารถทำการตรวจสอบโดยวิธีการดังนี้

1. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูล
2. วางแผนการวิจัยตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปรากฏการณ์
3. เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยตระหนักถึงการป้องกันและลดอคติจากผู้วิจัยตลอดเวลา
4. ทำการถอดเทปจากการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ (Verbatim)
5. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเขียนกลุ่มประเด็นคำสำคัญจากการวิเคราะห์ข้อมูล ยกตัวอย่างประโยคที่สื่อความเข้าใจในประเด็นนั้นๆ โดยใช้ถ้อยคำของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด หากมีความจำเป็นต้องตัดคำบางคำของผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยต้องกระทำเพื่อให้มีการสื่อความหมายที่ กระชับชัดเจนโดยความหมายเดิมไม่เปลี่ยนไป
6. ให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้อง โดยคำนึงถึงความสามารถทางการอ่าน และภาวะของผู้ให้ข้อมูล จากนั้นเปิดโอกาสให้อธิบายเพิ่มเติมในกรณีข้อมูลที่คลุมเครือและไม่ชัดเจนและเก็บ รวบรวมเพิ่มในส่วนที่ไม่ครบ จากนั้นจึงปรับตามความคิดของผู้ให้ข้อมูลและให้ผู้ให้ข้อมูลรับรอง
7. ตรวจสอบการดำเนินการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลแบบมีผู้วิเคราะห์ร่วม (Collaborative Analysis) โดยวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
8. ตรวจสอบโดยคิดทบทวน ประเมินตนเอง จุดบันทึกความคิด ความรู้สึก เหตุการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสนามทุกครั้งและอ่านทบทวนเป็นระยะ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยต่างประเทศ

5.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพยากรณ์โรคชะตาและการบำบัดแบบดั้งเดิม

Ariela & Jonathan (2009) ศึกษาการพยากรณ์โรคชะตาในประเทศอิสราเอล โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกหญิงนักบำบัดชาวอาหรับและผู้รับบริการมุสลิมชาวอาหรับจำนวน อย่างละ 10 คน โดยให้ความสนใจใน 2 ประเด็นหลักคือ การพยากรณ์โรคชะตาในฐานะที่เป็น ส่วนหนึ่งของการบำบัดแบบดั้งเดิม และการพยากรณ์โรคชะตาในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ของ ผู้หญิงที่กระทำโดยผู้หญิง สำหรับผู้หญิง และมุ่งประเด็นไปที่ผู้หญิง ในรายงานนี้ได้อธิบายถึงการ ทวีความสำคัญของการพยากรณ์โรคชะตาที่เป็นการบำบัดแบบดั้งเดิมที่คงอยู่ในยุคปัจจุบัน และ มุ่งความสนใจเพื่อทำความเข้าใจปัญหาที่มีอยู่ทั้งในแง่ของการกำหนดปัญหาและการใช้การบอก กล่าวจากการพยากรณ์ ข้อสรุปที่ได้คือการพยากรณ์เป็นขั้นแรกของการบำบัดที่ถูกนำมา ประยุกต์ใช้ในหลายทาง ซึ่งการพยากรณ์นี้ก่อให้เกิดสัมพันธภาพในการบำบัด ลดความวิตกกังวล ปรับอารมณ์ของผู้รับบริการ เสริมแรงทางพฤติกรรม และช่วยแก้ปัญหาที่ปรากฏ

McCabe (2007) สัมภาษณ์เชิงลึกในผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งที่เป็นผู้บำบัดแบบดั้งเดิม และผู้รับบริการชาวอะบอริจินจำนวนอย่างละ 4 คน โดยมีการอภิปรายถึงประสบการณ์ในการ บำบัดและภายใต้สภาวะใดที่เชื่อว่าทำให้เกิดผลดีต่อการเปลี่ยนพฤติกรรม การรู้คิด และอารมณ์ ทางบวก ผู้ร่วมวิจัยให้ความเห็นที่เป็นเอกฉันท์เกี่ยวกับสภาวะที่เอื้อให้เกิดประโยชน์จำนวน 12 สภาวะดังนี้ ความพร้อมในการบำบัด (Readiness to Heal), ความเข้าใจถึงประสบการณ์ภายใน บุคคล (Understanding Inner and Unknown Experience), บทเรียนในชีวิตประจำวัน (Lesson of Daily Living), ความกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง (Challenges to Change), ความเข้าอกเข้าใจ (Empathy), การยอมรับและให้ความเคารพ (Acceptance and Respect), แสดงบทบาทต้นแบบ (Role Modeling), ความเป็นธรรมชาติ เชื่อถือได้ และมีความชอบธรรม (Genuineness, Credibility, & Legitimacy), ความไว้วางใจและปลอดภัย (Trust and Safety), อุทิศเวลาในการ สอน (The Sacred Teachings), พิธีกรรมและแบบแผนการปฏิบัติต่างๆ (Ceremonies and Rituals) และความเชื่อในจิตวิญญาณการบำบัด (Belief in the Healing Spirit) ซึ่งสภาวะที่เป็น ข้อสรุปจากการอภิปรายนี้สามารถนำมาใช้แนวทางในการปรับการบำบัดให้เข้ากับวัฒนธรรม ดั้งเดิม

5.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

Kim และคณะ (2005) ทำการวิจัยในอาสาสมัครชาวอเมริกันเชื้อสายเอเชียที่มา รับบริการปรึกษาจำนวน 88 คน โดยทำการวัดระดับความคาดหวังต่อกระบวนการปรึกษาเชิง

จิตวิทยา การยึดติดในค่านิยมแบบเอเชีย และการยึดติดในค่านิยมแบบอเมริกันยุโรป ก่อนเข้าสู่กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบครั้งเดียวจบกับนักจิตวิทยาการปรึกษาคนใดคนหนึ่งจากจำนวน 11 คน ซึ่งนักจิตวิทยาการปรึกษานี้อาจมีโลกทัศน์ที่เหมือนหรือต่างไปจากผู้รับบริการปรึกษาก็ได้ จากการศึกษาพบว่าผู้รับบริการปรึกษาที่มีโลกทัศน์แบบเดี่ยวนักจิตวิทยาการปรึกษาจะสามารถดำเนินการปรึกษาได้ดีและสามารถรับรู้ได้ถึงความเข้าใจของนักจิตวิทยาการปรึกษาได้มากกว่าในสถานะที่ทั้งสองฝ่ายมีโลกทัศน์ต่างกัน ผู้รับบริการที่ยึดติดในค่านิยมแบบเอเชียจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับกระบวนการปรึกษาที่ดำเนินไปด้วยดี ส่วนผู้รับบริการที่ยึดติดในค่านิยมแบบอเมริกันยุโรปจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับกระบวนการปรึกษาที่ดำเนินไปด้วยดี และชั่วโมงการปรึกษาที่มีความเข้มข้น นอกจากนี้จากการสังเกตในด้านปฏิสัมพันธ์พบว่าทั้งความคาดหวังในกระบวนการปรึกษาและการยึดติดในค่านิยมแบบยุโรปอเมริกันล้วนส่งผลให้ผู้รับบริการมีการรับรู้ถึงความเข้าใจของนักจิตวิทยาการปรึกษาได้มากขึ้น

Molock และคณะ (2007) สํารวจการรับรู้พฤติกรรมการแสวงหาความช่วยเหลือของเด็กวัยรุ่นอเมริกันเชื้อสายแอฟริกันในบริบทของภาวะวิกฤติการฆ่าตัวตาย ซึ่งการศึกษานี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยมุ่งศึกษาใน 3 หัวข้อหลัก คือการรับรู้ปัญหา การตัดสินใจแสวงหาความช่วยเหลือ และการเลือกแหล่งช่วยเหลือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักคือเด็กวัยรุ่นอเมริกันเชื้อสายแอฟริกันที่ไปประกอบศาสนกิจที่โบสถ์จำนวน 42 คน ใช้วิธีการสนทนากลุ่มจำนวน 6 กลุ่ม พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักไม่ได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาการฆ่าตัวตายในชุมชนอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน นอกจากนี้ยังค้นพบว่าวัยรุ่นจะรู้สึกไม่ค่อยสะดวกใจในสถานการณ์ที่เป็นทางการแต่ยังสามารถยอมรับการให้บริการช่วยเหลือที่จัดขึ้นในโรงเรียนได้ถ้าผู้ให้ความช่วยเหลือมีลักษณะเป็นผู้ใหญ่ที่รุ่นราวคราวเดียวกัน เป็นผู้รับฟังที่มีความเห็นอกเห็นใจ ไม่ตัดสิน รักษาความลับ และผู้ช่วยเหลือมีความเป็นธรรมชาติ

Vogel และคณะ (2007) ศึกษาผลของการตีตราตนเอง (Self-stigma) ต่อการแสวงหาความช่วยเหลือ ในฐานะตัวส่งผ่านไปยังการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักจิตวิทยาและเจตคติต่อการแสวงหาความช่วยเหลือ โดยการเชื่อมโยงระหว่างการรับรู้การถูกตีตราจากสังคม (Public Stigma) และความเต็มใจที่จะไปพบนักจิตวิทยา โดยทำการศึกษากับนักศึกษาปริญญาตรีจำนวน 676 คน พบว่าการการถูกตีตราจากสังคมเป็นตัวแปรทำนายอย่างมีนัยสำคัญ และการตีตราตนเองต่อการแสวงหาความช่วยเหลือสามารถทำนายเจตคติที่มีต่อการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักจิตวิทยาได้

5.2 งานวิจัยในประเทศไทย

แม้ว่าการพยากรณ์โรคจะตาจะเป็นภูมิปัญญาทางตะวันออกที่มีการใช้ในครั้งโบราณ แต่ยังคงดำรงบทบาทสำคัญอยู่ในสังคมไทยในปัจจุบันนี้ ดังนั้นจึงมีงานวิจัยที่ศึกษาบทบาทของนักพยากรณ์โรคจะตาต่อสังคมไทยดังต่อไปนี้

สิรินทร์สฤษฎ์ วิจิตร (2548) ศึกษารูปแบบวิธีการสื่อสารระหว่างหมอดูกับ ผู้เข้ารับบริการซึ่งประกอบด้วยหมอดู 3 ประเภท ได้แก่ หมอดูประเภทคนทรงเจ้าหรือนั่งทางใน หมอดูประเภท 12 ราศี และหมอดูประเภทไฟยิปซี รวมถึงการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการโดยใช้การศึกษาด้วยวิธีการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมประกอบกับการสำรวจความคิดเห็นและรวบรวมผลด้วยแบบสอบถาม ซึ่งผลการวิจัยพบว่าช่วงของการสื่อสารระหว่างหมอดูกับผู้รับบริการมีอยู่ 4 ช่วงคือ 1) ช่วงทำความเข้าใจเบื้องต้น 2) ช่วงของการเข้าสู่การให้คำทำนาย 3) ช่วงของการสนทนาโต้ตอบระหว่างหมอดูกับผู้รับบริการ 4) ช่วงยุติการสนทนา สำหรับปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจในตัวหมอดูคือคำทำนายในเชิงบวกที่หมอดูมีให้ ความแม่นยำของหมอดู คำแนะนำวิธีแก้ไขปัญหาที่หมอดูมีให้ วิธีการพูดคุยของหมอดู และบุคลิกลักษณะของหมอดู

อารีรัตน์ ทองแพง (2547) ศึกษาเหตุผล ความเชื่อ และพิธีกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มาใช้บริการหมอดู ในด้านทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อหมอดูและ ทัศนคติของหมอดูที่มีต่อนักศึกษา ซึ่งพบว่านักศึกษามีทัศนคติที่นิยมมาใช้บริการหมอดูเพราะต้องการรู้อนาคต ต้องการคำแนะนำ มีปัญหา กลุ้มใจและไม่สบายใจ เพื่อนแนะนำหรือชักชวน นึกสนุกและต้องการลองภูมิหมอดู ทั้งนี้นักศึกษามีความศรัทธาในวิชาโหราศาสตร์แต่ไม่ได้เชื่อในคำพยากรณ์ทั้งหมด โดยให้ความสำคัญแก่ศาสตร์มากกว่าหมอดู ซึ่งสิ่งที่คาดหวังจากการดูหมอดูคือต้องการผู้คอยชี้แนะและแนะแนวทางการดำเนินชีวิต เป็นผู้ให้คำปรึกษาในอนาคต เป็นผู้บอกถึงชีวิตปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งเป็นผู้ให้คำปรึกษาและส่งเสริมสุขภาพจิต สำหรับหมอดูมองว่าตนมีบทบาทในด้านการเป็นที่พึ่งทางใจ เป็นที่ระบายความทุกข์ และให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาแก่นักศึกษา

ณัฐยา น้อยเหลือ (2546) ศึกษาลักษณะและพฤติกรรมของผู้ใช้บริการหมอดู และปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานคร พบว่าลักษณะและพฤติกรรมของผู้ใช้บริการหมอดูส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและมักจะนิยมใช้บริการที่บ้านหมอดู เหตุผลการมาใช้บริการหมอดูคือได้รับคำแนะนำจากญาติหรือเพื่อนฝูงว่าทำนายแม่นยำและได้เห็นว่ามีหมอดูจะช่วยให้ตนรู้สึกคลายกังวล ทั้งนี้ผู้รับบริการกับทั้งอยู่ในภาวะที่มีความคับข้องใจ ซึ่งมักเป็นเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่การงานเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการหมอดูได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ปัญหาความคับข้องใจ และความเชื่อ

ถนอมศรี อินทนนท์, อรวรรณ หนูแก้ว และศรีสุดา วนาลีสิน (2543) ทำการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณาเพื่อศึกษาการแก้ปัญหาสุขภาพจิตโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมุ่งศึกษาในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจสังเกต สัมภาษณ์เจาะลึกและสนทนากลุ่มในผู้ให้ข้อมูลหลัก 16 คน พบว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สมาชิกชุมชนใช้การแก้ปัญหาสุขภาพจิตคือการปรึกษาหมอดู การปฏิบัติศาสนกิจ การปรับตัวเพื่อเผชิญปัญหา การพึ่งพิงอำนาจเหนือธรรมชาติ และการใช้ยาแผนโบราณ อย่างไรก็ตามในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตนั้นสมาชิกชุมชนมักใช้หลายๆ วิธีร่วมกันและสลับไปมามากกว่าการใช้วิธีใดวิธีหนึ่งเท่านั้น

กัญญา พงศ์เจริญ (2542) ศึกษาบทบาทของโหราในสังคมไทยในวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ 1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์พัฒนาการของโหราศาสตร์ในสังคมไทย 2. เพื่อศึกษาถึงความเชื่อในโหราศาสตร์ของผู้ประกอบอาชีพโหราและประชาชนผู้มีประสบการณ์ในการรับบริการจากโหรา 3. เพื่อศึกษาบทบาท หน้าที่และกิจกรรมของโหราในสังคมไทย และ 4. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงอุปสรรคต่างๆ ที่มีต่อบทบาทของโหราในสังคมไทย ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์เจาะลึก ผลการศึกษาพบว่าทั้งกลุ่มโหราและประชาชนมีความเชื่อว่าวิถีชีวิตขึ้นกับความเพียรพยายาม กฎแห่งกรรมและภายใต้กาลเวลา โดยที่โหรมีบทบาทในสังคมทั้งด้านปัจเจกบุคคล ครอบครัว และองค์กร ทั้งนี้โหรยังขาดความรู้ตามหลักวิชาการที่แท้จริง ขาดความชำนาญ ขาดการศึกษาพัฒนาปรับปรุงวิชาการให้ทันสมัย มักเกิดความขัดแย้งโดยมีเรื่องพยานชี้เข้ามาเกี่ยวข้อง และบางครั้งขาดจรรยาบรรณของความเป็นโหร

กัญชัช ศศิธร (2541) ศึกษาภายใต้วัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประการคือ 1. ศึกษาความเชื่อ แบบแผน และวิธีการให้บริการของหมอดู 2. ศึกษาบทบาทของหมอดูที่มีผลต่อผู้ใช้บริการและสังคม และ 3. เหตุผลของการมารับบริการจากหมอดู ซึ่งใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกควบคู่กับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม พบว่าหมอดูส่วนใหญ่มีความเชื่อในคำทำนายของตน เชื่อในครูอาจารย์ รวมกับความเชื่อด้านศาสนา ไสยศาสตร์และวิญญาณ สำหรับผู้รับบริการส่วนใหญ่เข้าหาหมอดูเพราะต้องการรับรู้ดวงชะตาและอนาคต เพื่อสร้างกำลังใจและความหวัง ทั้งนี้บทบาทของหมอดูในมุมมองของผู้รับบริการกล่าวคือบทบาทด้านจิตใจเช่นการช่วยให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่นในการต่อสู้กับปัญหา ส่วนบทบาทครอบครัวเช่นอาจก่อให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันในกรณีที่คำทำนายของหมอดูอยู่ในทางลบ แต่ในบทบาทด้านสังคมผู้รับบริการส่วนใหญ่มองว่าหมอดูไม่มีบทบาทเท่าใดนัก

อุดม เพชรสังหาร และคณะ (2541) ศึกษาภาวะสุขภาพจิตของผู้ใช้บริการหมอดูชนิดของปัญหาที่หมอดูได้ให้บริการ และเครือข่ายสังคมที่ให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพจิต กลุ่ม

ตัวอย่างเป็นผู้ใช้บริการหมอดูในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น ซึ่งทำการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้บริการนักรักษาโรคชะตาที่สร้างขึ้นเองและแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต (General Health Questionnaire 12: GHQ 12) ผลการศึกษาพบว่าจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 237 คน เป็นผู้ที่มีแนวโน้มมีปัญหาสุขภาพจิตร้อยละ 41.58 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ส่วนปัญหาที่นำมาปรึกษามากที่สุดคือเรื่องหน้าที่การงาน รองลงมาคือด้านเศรษฐกิจ และเรื่องความรัก ตามลำดับ สำหรับสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากได้ใช้บริการนักรักษาโรคชะตาแล้วคือเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย ลดความทุกข์ใจ มีกำลังใจ และมีความหวังในชีวิตมากขึ้น นอกจากนี้ก่อนมาพบหมอดูกลุ่มผู้ใช้บริการหมอดูได้มีการแสวงหาความช่วยเหลือจากเครือข่ายทางสังคมได้แก่ ผู้ใหญ่ที่ตนนับถือ เพื่อน ญาติพี่น้อง และกลุ่มแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตามลำดับ

อุดม เพชรสังหาร และคณะ (2540) ศึกษาความคิดเห็นและทัศนคติของหมอดูที่มีต่องานสุขภาพจิต ในท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 93 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งความเห็นของหมอดูส่วนใหญ่พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหาสุขภาพจิตโดยเฉพาะภาวะวิกฤต ซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากงานสุขภาพจิตอย่างมาก นอกจากนี้ยังเห็นว่าหมอดูควรมีบทบาทในการเป็นผู้ให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพจิตในชุมชน (Community Mental Health Counselor: CMHCo) อย่างไรก็ตามหมอดูทั้งหลายสามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนได้ส่วนหนึ่งเนื่องจากยังขาดองค์ความรู้ด้านสุขภาพจิตทั่วไป หากว่าได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหมอดูจะมั่นใจมากขึ้นและสามารถบริการได้อย่างกว้างขวาง

ยลลดา มณเฑียรมณี (2538) ศึกษาเรื่องหมอดู: ทางเลือกสำหรับความมั่นคงทางจิตใจ โดยทำการศึกษาเชิงคุณภาพในบทบาทของหมอดูที่เป็นผลมาจากความคาดหวังของผู้มารับบริการ ลักษณะปัญหาของผู้มารับบริการ พื้นฐานความเชื่อของผู้มารับบริการ สาเหตุที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลมาหาหมอดู และผลของคำทำนายที่มีต่อพฤติกรรมของผู้มารับบริการ ส่วนในเชิงปริมาณเพื่อศึกษาลักษณะของประชากรของผู้มารับบริการด้านการพยากรณ์ และความคิดเห็นของผู้หญิงที่มีต่อหมอดู โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นประชากรที่ใช้บริการหมอดูในจังหวัดลำปาง จากการศึกษาพบว่าผู้มารับบริการคาดหวังให้หมอดูดำรงบทบาท 5 ประการคือ เป็นผู้ส่งเสริมสุขภาพจิต ผู้แนะแนวอาชีพ ครูหรือผู้นำทางชีวิต ผู้ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพและผู้เผยแพร่ศาสนา นอกจากนี้สิ่งที่ผู้รับบริการต้องการคือที่พึ่งทางใจ ที่ปรึกษา และแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังต้องการระบายความคับข้องใจที่มีอยู่ ซึ่งหลังจากได้รับฟังคำแนะนำและคำทำนายแล้วผู้ไปบริการมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามเพื่อเกิดผลดีแก่ชีวิตตนในอนาคต

พิไลรัตน์ รุจิวิญญ์กุล (2524) ศึกษาเชิงปริมาณเกี่ยวกับทัศนคติ และประเภทของปัญหาสุขภาพจิตในผู้มารับบริการจากหมอดู โดยเลือกศึกษาเฉพาะผู้รับบริการจากหมอดูของ

สมาคมโหรแห่งประเทศไทย โดยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามผู้รับบริการ 250 คน และ หมอดู 21 คน พบว่าผู้รับบริการส่วนใหญ่ต้องการอายุรภูมามากที่สุด และมีความคาดหวังว่า เมื่อมาหาหมอดูจะทำให้ตนสบายใจขึ้น ในด้านความรู้สึกหลังจากใช้บริการแล้วพบว่ามีความหวัง คลายความวิตกกังวล และรู้สึกสบายใจขึ้น นอกจากนี้หากให้เลือกการรับบริการระหว่างหมอดูกับ นักสังคมสงเคราะห์ ผู้รับบริการมองว่าการไปรับบริการจากนักสังคมสงเคราะห์ดูเป็นทางการและเป็นระบบระเบียบมากเกินไปเมื่อเทียบกับการรับบริการจากหมอดู

จากงานวิจัยในข้างต้นชี้ให้เห็นถึงบทบาทของนักพยากรณ์โหราศาสตร์ที่คนในสังคมไทยให้ความสำคัญ แม้ว่าแต่เดิมความต้องการส่วนหนึ่งของผู้ใช้บริการจะเป็นเพียงเพื่อ ต้องการทราบเหตุการณ์ในอนาคต หากแต่สิ่งที่แฝงในการทำนายทายทักคือบทบาทในการเป็นผู้ช่วยเหลือทางด้านจิตใจให้กับคนในสังคมไทยปัจจุบันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการศึกษาสิ่งที่ซ่อนอยู่จากบทบาทผู้ช่วยเหลือของพยากรณ์โหราศาสตร์เป็นสิ่งที่น่าศึกษาให้ต่อเนื่องต่อไป

ศูนย์วิทยพัทธพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ปรากฏการณ์การพยาบาลโรคชะตาเป็นสิ่งที่เห็นได้บ่อยครั้งในสังคมไทย แต่ยังคงขาดความเข้าใจอันลึกซึ้งในด้านของสัมพันธภาพและการช่วยเหลือด้านจิตใจที่ยังไม่ปรากฏเด่นชัดนัก ดังนั้นเพื่อทำความเข้าใจถึงปรากฏการณ์การพยาบาลโรคชะตา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้การวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Study) เพื่อศึกษาสัมพันธภาพระหว่างนักพยาบาลโรคชะตากับผู้รับบริการและการช่วยเหลือด้านจิตใจของนักพยาบาลโรคชะตาในบริบทสังคมไทย การวิจัยครั้งนี้ให้ความสำคัญกับสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นในการพยาบาลโรคชะตาซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดที่ผู้วิจัยขอเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. พื้นที่ศึกษา
2. การเข้าถึงแหล่งข้อมูล
3. ผู้ให้ข้อมูลหลัก
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. พื้นที่ศึกษา (Field of Study)

แม้ว่าการพยาบาลโรคชะตาจะปรากฏอยู่กระจัดกระจายตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศไทย แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกวิจัยสนามภายในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเข้าถึงได้สะดวกและเป็นแหล่งพื้นที่ศึกษาที่มีผู้รับบริการพยาบาลโรคชะตานิยมรับบริการค่อนข้างมาก (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2551) ในเบื้องต้นของการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ออกสำรวจตามแหล่งการพยาบาลโรคชะตาตามแหล่งบริการต่างๆ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ซึ่งบางครั้งผู้วิจัยได้แฝงตัวเข้าไปเป็นผู้รับบริการเพื่อสังเกตและสร้างความคุ้นเคยในกระบวนการพยาบาลโรคชะตา บางแห่งผู้วิจัยได้เข้าไปพูดคุยซักถามนักพยาบาลโรคชะตาในมุมมองเกี่ยวกับการช่วยเหลือแต่ไม่ได้ทำการบันทึกข้อมูลแต่อย่างใด เมื่อทำการสำรวจพื้นที่ที่หลากหลายแล้ว ผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วยสมาคมโหราศาสตร์ แหล่งให้บริการพยาบาลโรคชะตาที่คนกรุงเทพฯ ใช้บริการมากและเป็นที่รู้จักกันดี และสถานที่ส่วนบุคคลของนักพยาบาลโรคชะตา โดยสามารถระบุได้ดังนี้

1) สมาคมโหราศาสตร์นานาชาติ วัดราชนัดดารามวรวิหาร เปิดสอนการพยากรณ์โศกชะตาในศาสตร์ต่างๆ หลากหลาย ได้แก่ โหราศาสตร์ไทย โหราศาสตร์สากลยูเรเนียน โหราศาสตร์พาราณสี ทัศนศาสตร์ ไพ่ยิปซี เลข 7 ตัว 9 ฐาน ฮวงจุ้ย ดวงจีน ไพ่ป๊อกและกราฟชีวิต ทักษามหายุค ทักษามหาภูติ เป็นต้น ผู้วิจัยเลือกสมัครเรียนวิชาทัศนศาสตร์กับสมาคมโหราศาสตร์นานาชาติ วัดราชนัดดารามวรวิหาร เนื่องจากเป็นสถานที่ที่มีผู้สนใจเข้าศึกษาเป็นจำนวนมาก และผู้วิจัยสามารถเดินทางไปถึงได้สะดวกประกอบกับคอร์สเรียนทัศนศาสตร์สามารถจบได้ในระยะสั้น (4 เดือน) ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความคุ้นเคย เรียนรู้วัฒนธรรมการพยากรณ์โศกชะตา และเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกมากยิ่งขึ้น โดยลักษณะของสถานที่เรียนเป็นตึกแถวเก่าแก่แบบไม้กึ่งปูน พื้นที่ขนาด 2 คูหา หนึ่งห้องเรียนมีผู้เข้ามาศึกษาประมาณ 10 - 15 คน ผู้วิจัยเข้าไปศึกษาและสังเกตการณ์เป็นระยะเวลา 4 เดือน (1 คอร์สเรียน) จากนั้นจึงขอเรียนเชิญอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก แล้วขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล

2) สำนักงานบริการพยากรณ์โศกชะตาของสมาคมโหรแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ ห้างสรรพสินค้าดิโอลด์ สยามพลาซ่า เปิดให้บริการพยากรณ์ในศาสตร์ต่างๆ หลากศาสตร์ เช่น โหราศาสตร์ไทย ทัศนศาสตร์ ไพ่ยิปซี เป็นต้น ผู้รับบริการส่วนใหญ่เป็นวัยทำงานและผู้ที่มาจ่ายสินค้าในห้างสรรพสินค้าแห่งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาในพื้นที่นี้ด้วยเหตุที่สามารถเข้าถึงได้สะดวก มีผู้รับบริการจำนวนมากเพียงพอในการให้ข้อมูล และเพิ่มความหลากหลายของข้อมูลที่ได้ นอกเหนือจากพื้นที่ศึกษาอื่นๆ

3) สำนักพยากรณ์บริเวณท่าพระจันทร์ เป็นแหล่งการพยากรณ์ที่ค่อนข้างใหญ่มีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักกันดี เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการสัญจรทางน้ำกับที่ตั้งอยู่ใกล้บริเวณมหาวิทยาลัยมีชื่อของเมืองไทย บริเวณท่าเรือแห่งนี้มีผู้คนสัญจรพลุกพล่าน ประกอบด้วยร้านค้ามากมายซึ่งเหมาะเป็นแหล่งที่ผู้คนที่ผ่านมาแล้วได้ถือโอกาสจ่ายใช้สอยฆ่าเวลา เมื่อผู้วิจัยเดินสำรวจโดยรอบจะพบร้านนักพยากรณ์โศกชะตาตั้งอยู่ประปราย แต่หากเดินเข้าไปที่มุมซอๆ หนึ่งกลับพบโต๊ะที่ตั้งนักพยากรณ์โศกชะตาตั้งแถวเรียงกันนับสิบราย ผู้รับบริการส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาและคนวัยทำงานที่มักมารับบริการอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงคัดเลือกพื้นที่แห่งนี้เป็นหนึ่งในพื้นที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

4) สำนักพยากรณ์บริเวณวัดมหาบุศย์ เขตพระโขนง จังหวัดกรุงเทพมหานคร วัดนี้เป็นวัดที่คนทั่วไปรู้จักกันดีว่าเป็นที่ตั้งของศาล “ย่านาค” หรือ “แม่นาคพระโขนง” ตามริมสองข้างทางเข้าวัดจะพบแผงของนักพยากรณ์โศกชะตานับสิบที่ตั้งเรียงรายตลอดทางเดินเข้าวัด พบการพยากรณ์โศกชะตาอยู่เป็นระยะ และเมื่อก้าวเข้ามาในเขตของวัดจะพบซุ้มนักพยากรณ์โศกชะตาประมาณ 20-30 คน ที่ตั้งอยู่รวมกันแต่กินบริเวณกว้างล้อมรอบบริเวณศาลย่านาค ลักษณะของ

ซุ้มของนักพยากรณ์โชคชะตาแต่ละคนจะถูกแบ่งอาณาเขตเป็นลือคๆ จะมีบางซุ้มที่มีผู้รับบริการนั่งรอต่อคิวอยู่ถึง 4-5 คน ในขณะที่บางซุ้มมีการเรียกลูกค้าเพื่อให้มาใช้บริการกับตน ผู้รับบริการมีหลากหลายระดับอาชีพและการศึกษาแต่ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นและวัยทำงาน นอกจากนี้ด้วยเสียงล่ำลือในฐานะเป็นแหล่งที่มีบริการพยากรณ์โชคชะตาเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเข้าไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษาแห่งนี้

5) สถานที่ส่วนบุคคลของนักพยากรณ์โชคชะตา ซึ่งประกอบด้วยวัด สำนักงานพยากรณ์ต่างๆ รวมถึงบ้านพักของนักพยากรณ์โชคชะตา ซึ่งในบางครั้งอาจไม่ใช่เป็นแหล่งที่มีบริการพยากรณ์โชคชะตา แต่เป็นสถานที่ที่สะดวกในการนัดพบนักพยากรณ์โชคชะตาแต่ละท่านเพื่อทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลในการวิจัย

2. การเข้าถึงแหล่งข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถเลือกเข้าหาแหล่งข้อมูลได้มากมาย ด้วยเหตุที่การพยากรณ์โชคชะตามีอย่างแพร่หลาย พบเห็นได้ทั่วไปในกรุงเทพมหานครและง่ายต่อการเข้าถึง ในช่วงแรกของการเข้าสู่พื้นที่ ผู้วิจัยได้ตระเวนสำรวจแหล่งการให้บริการพยากรณ์โชคชะตาอยู่หลายแห่ง บางแห่งผู้วิจัยใช้การแฝงตัวเป็นผู้รับบริการเพื่อทำการสังเกตและเก็บข้อมูลเบื้องต้นด้วยแหล่งข้อมูลที่หลากหลายนี้ทำให้อิทธิในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงแบ่งตามการเข้าถึงแหล่งข้อมูลผ่านผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูล (Gate Keeper) ดังนี้

1) ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1 เป็นพระภิกษุที่ประจำอยู่วัดแห่งหนึ่งย่านชานเมืองของกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลหลักโดยมีผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูลคนที่ 1 ซึ่งเป็นผู้ที่รู้จักกับผู้วิจัยอยู่แล้ว เป็นผู้ที่เคยบวชเรียนและมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับพระภิกษุผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นการส่วนตัว ผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูลคนที่ 1 ทำการนัดหมายให้ผู้วิจัยได้เข้าพบกับผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1 โดยสถานที่ในการสนทนาครั้งแรกนี้เป็นพื้นที่ในบริเวณมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของเมืองไทย เนื่องจากเป็นสถานที่ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนี้สะดวกในการเดินทางเพื่อให้สัมภาษณ์หลังจากที่ผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูลคนที่ 1 ได้แนะนำผู้วิจัยให้รู้จักกับผู้ให้ข้อมูลหลักรายนี้แล้ว การสนทนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้จึงเริ่มขึ้น เริ่มต้นผู้ให้ข้อมูลหลักได้สอบถามถึงความคิดเห็นในงานวิจัยนี้ของผู้วิจัยเองตลอดจนรายละเอียดของงานวิจัยนี้ กับทั้งได้แสดงแนวความคิดของตนในเรื่องเกี่ยวกับการพยากรณ์โชคชะตาในสังคมไทย ทั้งนี้ผู้วิจัยยังมิได้ทำการบันทึกเทปแต่อย่างใด แม้ว่าจะพบประเด็นที่น่าสนใจในการสนทนาครั้งนั้น เมื่อสิ้นสุดการสนทนาในครั้งแรกนี้ ผู้วิจัยจึงขอนัดหมายเวลาเพื่อขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักครั้งต่อไป ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักก็ยินดีในการให้สัมภาษณ์ในสถานที่แห่งเดิม จากนั้นการสัมภาษณ์ครั้งแรกจึงเริ่มขึ้น ผู้วิจัย

สัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่เตรียมไว้โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ร่วมกับการบันทึกเทปและสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์สิ้นสุดลงพร้อมด้วยการได้รับการพยากรณ์โชคชะตาจากผู้ให้ข้อมูลหลักรายนี้

2) ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 2 เป็นพระภิกษุเช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1 พระภิกษุท่านนี้ประจำอยู่ที่วัดแห่งหนึ่งย่านใจกลางกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้อาศัยผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูลคนที่ 1 เป็นผู้นัดหมายวันและเวลาเพื่อสัมภาษณ์ที่กุฏิของท่าน ในการขอเข้าสัมภาษณ์ครั้งแรกได้มีการสนทนาถึงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ในการวิจัย จากนั้นจึงทำการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่เตรียมไว้โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับการบันทึกเทปและสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ครั้งนี้สิ้นสุดลงพร้อมด้วยการได้รับการพยากรณ์โชคชะตาจากผู้ให้ข้อมูลหลักรายนี้เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1

3) ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 3 รายที่ 7 และรายที่ 8 ผู้วิจัยเลือกจากนักพยากรณ์โชคชะตาที่มีประสบการณ์และเป็นที่ยอมรับในสังคมไทย แล้วอาศัยผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูลคนที่ 1 เป็นผู้ติดต่อทางโทรศัพท์เพื่อบอกกล่าวรายละเอียดของการวิจัยเบื้องต้นและทำการนัดสัมภาษณ์ จากนั้นผู้วิจัยเดินทางไปยังสถานที่ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนั้นสะดวก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่พักอาศัยหรือสำนักงานของผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนั้นๆ การเดินทางเพื่อขอสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยแต่งกายด้วยชุดลำลองแบบสุภาพ เดินทางด้วยรถโดยสารประจำทางเพื่อไปยังสถานที่นัดหมายเมื่อไปถึงสถานที่นัดหมายแล้วผู้วิจัยแนะนำตัวพร้อมแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นจึงดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่ได้เตรียมไว้ พร้อมกับการบันทึกเทปและสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งเมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 3 และรายที่ 8 ได้พยากรณ์โชคชะตาให้แก่ผู้วิจัยเพื่อแสดงเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้วิจัยได้ศึกษา

4) ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 4 และรายที่ 5 เป็นโหราจารย์ของสมาคมโหราศาสตร์นานาชาติ ผู้วิจัยเข้าถึงแหล่งข้อมูลโดยการสมัครเข้าเรียนวิชาการพยากรณ์โชคชะตาและดำรงบทบาทเป็นผู้ศึกษาวิชาหัตถศาสตร์ เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับอาจารย์ผู้สอนในสภาพแวดล้อมของการพยากรณ์โชคชะตา เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้วิจัยจึงแนะนำตัวแก่อาจารย์ผู้สอนเพื่ออธิบายรายละเอียดของการวิจัย แจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย ขอเรียนเชิญอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยขอนัดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์เป็นเบื้องต้นก่อน จากนั้นจึงเข้าสัมภาษณ์เชิงลึกโดยมีการบันทึกเทปร่วมกับการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

5) ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6 เป็นสาวประเภทสอง ผู้วิจัยเข้าถึงได้จากการแนะนำของผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูลคนที่ 2 ซึ่งเป็นผู้ที่รู้จักกับผู้วิจัยอยู่แล้ว หลังจากนั้นในการเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมทางจิตวิทยาต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลหลักรายนี้

2-3 ครั้ง จากนั้นจึงแจ้งรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยก่อนขอนัดสัมภาษณ์ในสถานที่ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักสะดวก

6) ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 9 ผู้วิจัยได้เปลี่ยนแนวทางเข้าถึงแหล่งข้อมูล โดยใช้การเข้าไปที่แหล่งการพยาบาลโรคชะตาโดยตรง แล้วสุ่มแบบบังเอิญเลือกนักพยาบาลโรคชะตาที่มีลักษณะท่าทางน่าเชื่อถือและสอบถามพบว่ามีความเต็มใจในการให้ข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยจึงแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย ขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จากนั้นจึงดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกพร้อมกับการบันทึกเทปและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

7) สำหรับผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการ (IDK 1- IDK 7) ผู้วิจัยใช้การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักโดยการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากแหล่งบริการพยาบาลโรคชะตาหลายแห่ง โดยขั้นแรกผู้วิจัยเลือกผู้รับบริการที่เพิ่งเสร็จจากการรับบริการพยาบาลโรคชะตาเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จากนั้นจึงเข้าไปขออนุญาตแนะนำตัว แจ้งวัตถุประสงค์ และขอทำการสัมภาษณ์พร้อมกับการบันทึกเทปโดยมีการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมประกอบด้วย

3. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งผู้ให้ข้อมูลหลักออกเป็นสองฝ่ายได้แก่ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ดำรงฐานะเป็นนักพยาบาลโรคชะตาและผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ (Trustworthiness) ในการศึกษาถึงสัมพันธภาพและกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจด้วยการพยาบาลโรคชะตา ผู้วิจัยได้ให้น้ำหนักกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักพยาบาลโรคชะตาเป็นหลัก และนำแนวคำถามและประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์นักพยาบาลโรคชะตา มาปรับเปลี่ยนเป็นแนวคำถามใหม่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้รับบริการเพื่อเป็นการยืนยันข้อค้นพบ (Triangulation) และประเด็นที่ได้จากการเก็บข้อมูลในการวิจัย ทั้งนี้รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถแสดงได้ดังนี้

3.1 นักพยาบาลโรคชะตา

ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยาบาลโรคชะตาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากผู้ที่มีความรู้ทางการพยาบาลโรคชะตา และให้การพยาบาลโรคชะตาแก่บุคคลทั่วไปมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี กับทั้งมีความสนใจในการให้ข้อมูล เริ่มต้นผู้วิจัยได้ทำการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลหลักล่วงหน้าผ่านทางผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูลเพื่อขอเข้าสัมภาษณ์ โดยแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย ขออนุญาตเก็บข้อมูล แล้วทำการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ร่วมกับการบันทึกเทป ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 9 คน ซึ่งประกอบด้วยพระสงฆ์จำนวน 2 รูป นักพยาบาลโรคชะตาชายจำนวน 5 คน นักพยาบาลโรคชะตาหญิงจำนวน 1 คน และ

นักพยากรณ์โชคชะตาที่เป็นสาวประเภทสองอีก 1 คน การศึกษาของผู้ให้ข้อมูลหลักมีตั้งแต่ระดับมัธยมต้นจนถึงปริญญาเอก อายุมากที่สุดคือ 69 ปี อายุน้อยที่สุดคือ 33 ปี ศาสตร์ที่ใช้ในการพยากรณ์ประกอบด้วยเลขเจ็ดตัว โหราศาสตร์ไทย หัตถศาสตร์ ไพยิปซี ทักษา มหาภูติ คัมภีร์มหาสัตตเลข โหราศาสตร์ไทยพารานส์ประยุกต์ และเลข 12 ตัว ส่วนประสบการณ์ในการพยากรณ์โชคชะตานั้นน้อยที่สุดคือ 7 ปี และมากที่สุดคือ 40 ปี (รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตาซึ่งใช้รหัสแทนผู้ให้ข้อมูลหลักเป็น ID 1- ID 9 ได้แสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตา

ID	อายุ (ปี)	เพศ	อาชีพ	การศึกษา	ศาสนา	ประสบการณ์พยากรณ์ (ปี)	ศาสตร์หลักที่ใช้พยากรณ์
1	34	ชาย	พระสงฆ์	ปริญญาเอก	พุทธ	14	เลขเจ็ดตัว
2	33	ชาย	พระสงฆ์	ปริญญาโท	พุทธ	10	เลขเจ็ดตัว
3	40	ชาย	นักพยากรณ์โชคชะตา	ปริญญาโท	พุทธ	7	โหราศาสตร์ไทย
4	54	ชาย	ทนายความ, โหราจารย์**	ปริญญาโท	พุทธ	36	โหราศาสตร์ไทย
5	68	หญิง	โหราจารย์	อนุปริญญา	พุทธ	38	หัตถศาสตร์
6	38	ชาย	นักพยากรณ์โชคชะตา	อนุปริญญา	พุทธ	20	ไพยิปซี
7	58	ชาย	โหราจารย์**	ปริญญาตรี	พุทธ	15	คัมภีร์มหาสัตตเลข
8	51	ชาย	ทันตแพทย์, โหราจารย์**	ปริญญาตรี	พุทธ	38	โหราศาสตร์ไทยพารานส์ประยุกต์
9	69	ชาย	นักพยากรณ์โชคชะตา	มัธยมศึกษาปีที่ 3	พุทธ	40	เลข 12 ตัว

**โหราจารย์คือบุคคลที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตาและเป็นอาจารย์ที่สอนการพยากรณ์โชคชะตา

3.2 ผู้รับบริการ

ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการพยากรณ์โชคชะตาแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยผู้วิจัยเข้าไปในพื้นที่ศึกษาซึ่งเป็นแหล่งที่มีการพยากรณ์โชคชะตาหลายแห่ง จากนั้นจึงเลือกขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เพิ่งเดินออกจากแหล่งรับบริการพยากรณ์โชคชะตา ผู้วิจัยเริ่มต้นจากการแนะนำตนเองและรายละเอียดการวิจัยแบบคร่าวๆ แล้วขอความร่วมมือในการเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีความเต็มใจในการให้สัมภาษณ์รวมแล้วได้จำนวน 7 คน ทุกคนเป็นเพศหญิงและนับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว 3 คน

พนักงานบริษัทเอกชน 1 คน นักศึกษา 2 คน และว่างงาน 1 คน สถานภาพสมรส 3 คน และที่เหลืออยู่ในสถานภาพโสด (รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการซึ่งใช้รหัสแทนผู้ให้ข้อมูลหลักเป็น IDK 1- IDK 7 ได้แสดงในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการ

ID	อายุ (ปี)	เพศ	สถานภาพ	อาชีพ	การศึกษา	ศาสนา
K1	48	หญิง	สมรส	ธุรกิจส่วนตัว	ปริญญาตรี	พุทธ
K2	45	หญิง	โสด	ว่างงาน	ปริญญาตรี	พุทธ
K3	50	หญิง	สมรส	ธุรกิจส่วนตัว	ปริญญาตรี	พุทธ
K4	40	หญิง	สมรส	ธุรกิจส่วนตัว	ปริญญาตรี	พุทธ
K5	26	หญิง	โสด	นักศึกษา	นักศึกษาระดับปริญญาโท	พุทธ
K6	24	หญิง	โสด	นักศึกษา	นักศึกษาระดับปริญญาโท	พุทธ
K7	27	หญิง	โสด	พนักงานบริษัทเอกชน	ปริญญาตรี	พุทธ

4. การเก็บข้อมูล

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1.1 ผู้วิจัย

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด (สุภางศ์ จันทวานิช, 2545) ผู้วิจัยต้องเป็นผู้ทำการสังเกต จดบันทึกข้อมูล บันทึกเทป และดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ดังนั้นการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าเก็บข้อมูลของผู้วิจัยจึงถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะนำมาสู่การได้มาซึ่งข้อมูลที่มีคุณภาพ ดังนั้นก่อนเข้าสู่พื้นที่ศึกษา ผู้วิจัยจึงได้เตรียมตัวเพื่อให้มีความพร้อมสำหรับเป็นเครื่องมือวิจัยดังนี้

1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพ การช่วยเหลือด้านจิตใจในการพยากรณ์โรคชะตาเป็นเบื้องต้น แล้วใช้ข้อมูลเหล่านั้นนำมาประกอบการตั้งแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

2) ลงทะเบียนเรียนวิชาการวิจัยเชิงคุณภาพทางการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเข้าฟังบรรยายวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในทางสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3) ศึกษาระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และทักษะการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งรวมถึงทักษะการจดบันทึกภาคสนามด้วย

4) ศึกษาการพยากรณ์โรคชะตา โดยผู้วิจัยเลือกสมัครเรียนวิชาหัตถศาสตร์ที่สมาคมโหราศาสตร์นานาชาติ เนื่องจากวิชาหัตถศาสตร์เป็นวิชาที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายสำหรับการพยากรณ์โรคชะตา ประกอบกับระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนมีระยะสั้นเมื่อเทียบกับบางรายวิชา เช่น โหราศาสตร์ไทย เป็นต้น ส่วนการเลือกเรียนที่สมาคมโหราศาสตร์นานาชาติก็เนื่องจากเป็นแหล่งที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีการเปิดสอนวิชาการพยากรณ์โรคชะตาที่หลากหลาย การสมัครเรียนในครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ในการสร้างความคุ้นเคยและเก็บข้อมูลเบื้องต้น

4.1.2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก

4.1.2.1 แนวคำถามสัมภาษณ์นักพยากรณ์โรคชะตา : แนวคำถามสัมภาษณ์ (Interview Guideline) ที่ผู้วิจัยใช้สัมภาษณ์เชิงลึกนักพยากรณ์โรคชะตา เป็นแนวคำถามที่ได้จากการทบทวนเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับสัมพันธภาพและการพยากรณ์โรคชะตา จากนั้นจึงตั้งเป็นแนวคำถามเบื้องต้นซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักพยากรณ์โรคชะตา เช่น เพศ อายุ การศึกษา ศาสนา สถานภาพ ประสบการณ์การพยากรณ์โรคชะตา เป็นต้น
- 2) การพยากรณ์โรคชะตา
- 3) มุมมองในสัมพันธภาพและการช่วยเหลือของนักพยากรณ์โรคชะตา
- 4) วิธีการที่นักพยากรณ์โรคชะตาใช้ในการช่วยเหลือ

4.1.2.2 แนวคำถามสัมภาษณ์ผู้รับบริการ ในระยะเริ่มแรกของการวิจัย ผู้วิจัยเริ่มต้นการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โรคชะตา แล้วนำเทปบันทึกการสัมภาษณ์มาทำการถอดเทปแบบคำต่อคำ (Verbatim) โดยเป็นข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โรคชะตาจำนวน 4 รายแรก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็นประเด็นในเบื้องต้น เมื่อพิจารณาประเด็นที่วิเคราะห์ได้พบว่า มีบางประเด็นที่ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้รับบริการ ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลเหล่านี้มาประกอบการตั้งแนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้รับบริการ และนำแนวคำถามดังกล่าวไปปรับใช้ในการสัมภาษณ์ผู้รับบริการต่อไป

4.1.3 เครื่องบันทึกเสียง ผู้วิจัยใช้เครื่องบันทึกเสียงแบบ MP3 ที่มีประสิทธิภาพดีในการบันทึกเสียง เพื่อความสะดวกในการพกพาและถอดเทปสัมภาษณ์ได้ง่าย

4.1.4 สมุดสำหรับบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยใช้สมุดบันทึกแบบไดอารี่ขนาดพกพา เพื่อบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ขณะที่ผู้วิจัยอยู่ในพื้นที่เก็บข้อมูล และขณะทำการสัมภาษณ์

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยเข้าถึงแหล่งข้อมูลจากการแนะนำของผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูลทั้ง 2 รายแล้ว ผู้วิจัยได้เริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตรายละเอียดสภาพแวดล้อมของพื้นที่ศึกษา บุคลิกลักษณะของผู้ให้ข้อมูลหลัก ทำการสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และจัดบันทึกข้อมูลภาคสนามเป็นเบื้องต้น จากนั้นจึงเริ่มทำการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์ ทั้งนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยาบาลวิชาชีพชดเชย ผู้วิจัยใช้การนัดหมายและเดินทางไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในวัน เวลา และสถานที่ตามที่คุณให้ข้อมูลหลักสะดวกและไม่ได้ติดภารกิจใดๆ ซึ่งแตกต่างจากการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการที่ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบบังเอิญและคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจากแหล่งการพยาบาลวิชาชีพชดเชยโดยตรง ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการจึงเป็นผู้รับบริการจากนักพยาบาลวิชาชีพชดเชยท่านอื่นๆ ที่ไม่ได้ถูกคัดเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้ด้วยเหตุที่ผู้วิจัยต้องการความหลากหลายของข้อมูลและเป็นการยืนยันข้อค้นพบที่ได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักสองฝ่ายที่เป็นอิสระต่อกัน กล่าวคือในช่วงเวลาของการสัมภาษณ์นี้ ผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละฝ่ายไม่ได้เป็นนักพยาบาลวิชาชีพชดเชยและผู้รับบริการซึ่งกันและกัน โดยรายละเอียดของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละรายมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยาบาลวิชาชีพชดเชย

1) ในครั้งแรกของการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1 ผู้วิจัยได้มีโอกาสสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนแนวความคิดเกี่ยวกับการพยาบาลวิชาชีพชดเชยและการช่วยเหลือด้านจิตใจกับผู้ให้ข้อมูลหลักรายนี้ เบื้องต้นข้อมูลที่ได้จากการสนทนายังไม่ได้มีการถูกบันทึกแบบแต่อย่างใด แต่ข้อมูลทั้งหมดถูกรวบรวม ประมวล และใช้เป็นส่วนเสริมแนวความคิดของผู้วิจัยในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายแรกผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามสัมภาษณ์ที่ได้เตรียมไว้ จากนั้นนำเทปที่บันทึกการสัมภาษณ์มาถอดเทปสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ และนำบทความที่ถอดเทปการสัมภาษณ์ส่งกลับให้ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1 เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

2) หลังจากสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1 ผู้วิจัยได้ใช้แนวคำถามสัมภาษณ์ชุดเดิมสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 2 จากนั้นนำเทปบันทึกการสัมภาษณ์มาถอดความแบบคำต่อคำและทำการถอดรหัสความจากบทสัมภาษณ์ แล้วจัดข้อมูลสรุปเป็นประเด็นหลักในเบื้องต้น จากนั้นผู้วิจัยจึงนำประเด็นที่สรุปได้มาตรวจสอบข้อบกพร่องร่วมกับแนวคำถามวิจัยในชุดแรกแล้วทำการปรับปรุง เพิ่มเติมบางประเด็น ปรับลดบางหัวข้อ จนได้แนวคำถามชุดใหม่ที่มีความเหมาะสม กระชับ และตอบคำถามการวิจัยได้มากยิ่งขึ้น

3) ผู้วิจัยนำแนวคำถามชุดใหม่มาตรวจสอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1 และรายที่ 2 ว่ายังมีประเด็นใดบ้างที่ยังได้ไม่ครบถ้วน จากนั้นจึงติดต่อไปยังผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูลคนที่ 1 เพื่อขอให้นำหมายผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสองราย จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการสัมภาษณ์ครั้งที่ 2 กับผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1 และรายที่ 2 ตามลำดับอีกครั้ง

4) แนวคำถามชุดใหม่นี้ผู้วิจัยได้นำมาใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 3 และรายที่ 4 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเทปการสัมภาษณ์ มาถอดความแบบคำต่อคำและถอดรหัสความจากบทสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1 ถึงรายที่ 4 มาจัดเรียงหมวดหมู่ และสรุปเป็นประเด็นหลักจากประเด็นย่อยที่มีความสอดคล้องกัน แล้วนำประเด็นที่สรุปได้ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการถอดรหัสความและประเด็นที่สรุปได้ (Peer Debrief) จากนั้นนำประเด็นที่มีการปรับปรุงมาใช้เป็นแนวทางปรับปรุงแนวคำถามชุดที่ 2 จนได้แนวคำถามชุดที่ 3

5) ผู้วิจัยใช้แนวคำถามชุดที่ 3 ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5 และทำการถอดความจากบทสัมภาษณ์ ถอดรหัสความ แล้วนำรหัสความที่ได้มาจัดหมวดหมู่ให้เข้ากับประเด็นหลักที่มีอยู่เดิมและเพิ่มเติมประเด็นใหม่หากพบว่ารหัสความใหม่ไม่สามารถจัดรวมอยู่ในประเด็นเดิมได้

6) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6 และรายที่ 7 ในรูปแบบเดียวกันกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5 และไม่พบประเด็นใหม่เพิ่มเติมเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 7 และไม่พบประเด็นใหม่เพิ่มเติมจากประเด็นเดิมที่มีอยู่ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความอิ่มตัวของข้อมูล ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลจากการสรุปประเด็นที่ได้ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความอิ่มตัวของข้อมูล

7) เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางการวิจัยเชิงคุณภาพได้ตรวจสอบข้อมูล และยืนยันความอิ่มตัวของข้อค้นพบที่ได้ ผู้วิจัยจึงใช้แนวคำถามชุดที่ 3 ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 8 และรายที่ 9 แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามรูปแบบที่ใช้กับผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5 รายที่ 6 และรายที่ 7 อีกครั้ง

4.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการ

1) ผู้วิจัยเริ่มทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการ โดยใช้แนวคำถามสำหรับผู้รับบริการที่ปรับปรุงจากแนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์นักพยาบาลโรคชะตาทั้ง 3 ชุด โดยผู้วิจัยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้รับบริการเมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากนักพยาบาลโรคชะตาจำนวน 4 ราย

2) เมื่อเข้าถึงแหล่งการพยากรณ์โรคชะตา ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก และขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้รับบริการจากแหล่งบริการนั้นๆ โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการรายที่ 1 ถึง รายที่ 4 แล้วนำข้อมูลที่ได้มาถอดความแบบคำต่อคำ ถอดรหัสความและนารหัสความที่ได้มาสรุปและวิเคราะห์ประเด็นร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ซึ่งได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โรคชะตา

3) เมื่อได้สัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการทั้ง 4 รายแล้ว ผู้วิจัยจึงปรับแนวคำถามด้วยข้อมูลดังกล่าว แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการรายที่ 5 โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเหมือนเช่นผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ผ่านๆ มา ผู้วิจัยเริ่มไม่พบประเด็นเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากประเด็นเดิมที่มีอยู่ ผู้วิจัยจึงสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6 และรายที่ 7 เพื่อยืนยันความอิมตัวของข้อมูล จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง

4.3 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสำรวจแหล่งพยากรณ์โรคชะตาต่างๆ ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นเบื้องต้น โดยเริ่มสำรวจในช่วงต้นเดือนเมษายน 2552 ในช่วงเวลานั้นผู้วิจัยได้เข้าไปพบปะพูดคุยกับนักพยากรณ์โรคชะตาตามสถานที่ต่างๆ เพื่อสำรวจและเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีคุณสมบัติตามงานวิจัยและเต็มใจในการให้ข้อมูล ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักพยากรณ์โรคชะตาจำนวน 4 ราย แล้วจึงเริ่มเก็บข้อมูลจากผู้รับบริการพร้อมกับการเก็บข้อมูลจากนักพยากรณ์โรคชะตาที่เหลืออีก 5 รายภายในเวลาที่ใกล้เคียงกัน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปประเด็น เมื่อพบว่าข้อมูลที่ได้มีความอิมตัวแล้ว ผู้วิจัยจึงยุติการเก็บข้อมูลเมื่อประมาณกลางเดือนมีนาคม 2553 รวมระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประมาณ 11 เดือน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลตามการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา ที่เน้นการแปลความหมายข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาถอดความจากเทปสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ (Verbatim) แล้วนำเอกสารที่ได้จากการถอดเทปมาประเมินความถูกต้องของเทคนิคการสัมภาษณ์ พร้อมกันนี้ผู้วิจัยก็ได้นำแบบบันทึกการสังเกตแบบมีส่วนร่วมมาถอดความ จัดกลุ่มเพื่อใช้วิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วย

2) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากถอดเทปส่งผู้ให้ข้อมูลหลักตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลพร้อมกับการฟังเสียงสะท้อนจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Playback Method) ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูล

3) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทป มาให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของกระบวนการและข้อมูลที่ต้องการ (Peer Debriefing) ผู้เชี่ยวชาญเป็นนิสิตระดับดุขปฏิบัติที่มีประสบการณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

4) ผู้วิจัยอ่านข้อความจากการถอดความซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในภาพรวม แล้วทำการถอดรหัสความ (Coding) จากบทสัมภาษณ์ แล้วจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่ (Categories) ของประเด็นย่อย (Sub Theme) จากนั้นจึงสรุปเป็นประเด็นหลัก (Theme) โดยการรวบรวมประเด็นย่อยที่มีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 คนแรกมาจัดกลุ่มของข้อมูลแล้วทำการวิเคราะห์ในเบื้องต้น จากนั้นจึงนำข้อมูลนั้นมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่เหลือ พร้อมกับใช้เป็นข้อมูลในการตั้งแนวคำถามสัมภาษณ์ผู้รับบริการ

5) ผู้วิจัยหาข้อสรุป โดยนำข้อมูลที่ได้จัดเป็นหมวดหมู่แล้วนำมาวิเคราะห์ดูลักษณะของกระบวนการและรูปแบบความสัมพันธ์ของประเด็นต่างๆ ในข้อมูล แล้วหาข้อมูลใหม่จากผู้ให้ข้อมูลหลักรายสุดท้ายเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนในการวิเคราะห์ประเด็นเหล่านั้น พร้อมกับตีความจากประเด็นที่ได้และทำการเชื่อมโยงประเด็นต่างๆ อย่างมีเหตุผล

6) ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลและความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำผลการวิเคราะห์ไปขอความเห็น (Peer Review) จากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านงานวิจัยเชิงคุณภาพ 2 ท่าน ซึ่งเป็นนิสิตระดับมหาบัณฑิตที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยเชิงคุณภาพ

7) จากนั้นผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงการวิเคราะห์ข้อมูลใหม่ ตามความคิดเห็นส่วนใหญ่เพื่อให้การตีความข้อมูลถูกต้อง และครอบคลุมประเด็นคำถามวิจัย

บทที่ 4

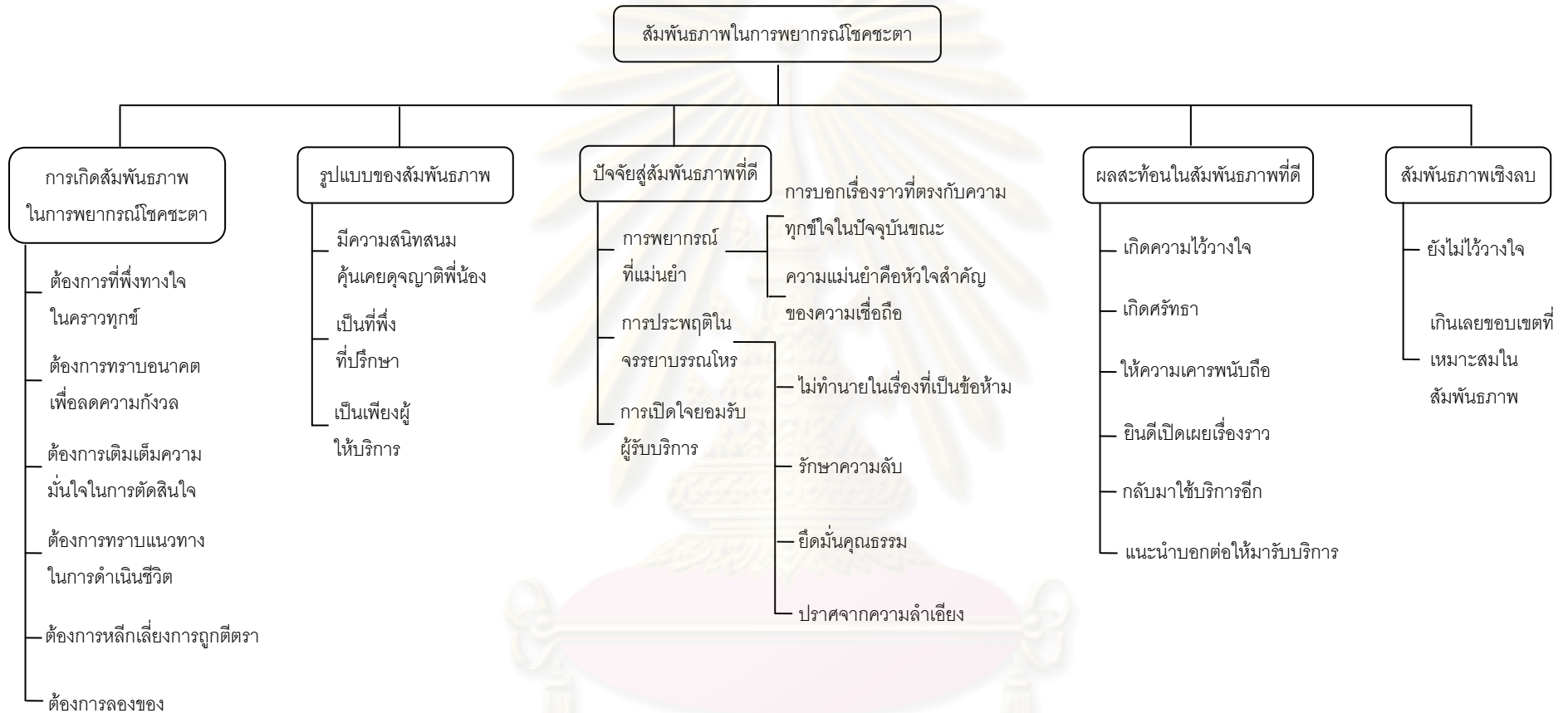
ผลการวิจัย

การพยากรณ์โรคชะตาปรากฏให้เห็นทั่วไปในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นแหล่งของการพยากรณ์โรคชะตาโดยตรง หรือสถานที่ใดๆ ก็ตามที่มีนักพยากรณ์โรคชะตาและผู้รับบริการย่อมเกิดการพยากรณ์โรคชะตาได้ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นวัด โรงเรียน สวนสาธารณะ โรงพยาบาล หรือแม้กระทั่งสถานที่ส่วนบุคคล ทั้งนี้การพยากรณ์โรคชะตาใช้เครื่องมือในการพยากรณ์ที่ไม่ยุ่งยาก แต่มีความซับซ้อนซึ่งขึ้นกับนักพยากรณ์โรคชะตาเป็นสำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษากระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจด้วยการพยากรณ์โรคชะตาและสัมพันธ์ภาพที่เกิดขึ้นในการพยากรณ์โรคชะตา ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักพยากรณ์โรคชะตาผู้มีอาชีพหรือผู้ดำรงตนอยู่ในฐานะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมไทย ซึ่งมีทั้งพระภิกษุในพุทธศาสนาและบุคคลทั่วไปจำนวน 9 รูป/คน ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้รับบริการจำนวน 7 คน เพื่อเป็นการยืนยันข้อค้นพบที่ได้จากทั้งผู้ให้และผู้รับบริการพยากรณ์โรคชะตา ซึ่งพบว่าการพยากรณ์โรคชะตาได้ดำรงอยู่ ปรากฏและแทรกซึมอยู่ทั่วไปในวิถีชีวิตของคนไทย เนื่องด้วยพื้นฐานความเชื่อทางโหราศาสตร์ร่วมกับธรรมชาติของผู้รับบริการเองที่ต้องการทราบอนาคต ซึ่งการพยากรณ์โรคชะตาก็สามารถให้คำตอบทำให้สามารถบรรเทาปัญหาทางจิตใจของผู้รับบริการได้ระดับหนึ่ง นอกจากนี้ ผู้รับบริการเกรงมากกว่าจะถูกตีตราว่าเป็นโรคจิตจากคนในสังคมหากเลือกไปพบและปรึกษานักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์ ส่งผลให้คนไทยส่วนใหญ่เลือกเข้าหานักพยากรณ์โรคชะตามากกว่า ดังนั้นความต้องการได้รับพยากรณ์โรคชะตานั้นถือถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นหรือที่มาในการเกิดสัมพันธ์ภาพในการพยากรณ์โรคชะตา ซึ่งแม้ว่ารูปแบบหรือรายละเอียดปลีกย่อยในลำดับขั้นการพยากรณ์ย่อมมีความแตกต่างกันไปตามแต่ลีลาของนักพยากรณ์ แต่ผู้วิจัยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการช่วยเหลือด้านจิตใจที่มีจุดเริ่มต้นจากสัมพันธ์ภาพที่ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. สัมพันธ์ภาพในการพยากรณ์โรคชะตา
2. กระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจด้วยการพยากรณ์โรคชะตา

ศูนย์วิจัยสุขภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 1 สัมพันธภาพในการพยาบาลโรคหืด

1. สัมพันธภาพในการพยากรณ์โรคชะตา

สัมพันธภาพเป็นสิ่งที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคล 2 ฝ่าย ซึ่งในที่นี้หมายถึงสัมพันธภาพระหว่างนักพยากรณ์โรคชะตาและผู้รับบริการ โดยเกิดจากสาเหตุหลักคือความต้องการคำแนะนำปรึกษา (Guidance and Consultancy) เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในปัญหาต่างๆ แม้ว่าสัมพันธภาพในการพยากรณ์โรคชะตาจะถือว่าเป็นสัมพันธภาพในเชิงวิชาชีพ แต่ก็ปรากฏลักษณะที่แตกต่างกันไปซึ่งในบางครั้งอาจก่อให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยมากกว่าการเป็นแค่ผู้ให้และรับบริการโดยมีตัวแปรคือปัจจัยสู่สัมพันธภาพที่ดี นอกจากนี้สัมพันธภาพที่เกิดในการพยากรณ์โรคชะตามีผลสะท้อนที่เอื้อให้ผู้รับบริการได้เปิดเผยเรื่องราวอันเป็นผลดีต่อการช่วยคลายทุกข์ภายในใจของผู้รับบริการ ทั้งนี้ควรมีขอบเขตของสัมพันธภาพที่เหมาะสม เพราะหากสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นเกินเลยความพอดีย่อมกลับกลายเป็นดาบสองคมที่ย้อนกลับมาสร้างความเสียหายให้แก่ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในประเด็นเกี่ยวกับสัมพันธภาพในการพยากรณ์โรคชะตา ผู้วิจัยขอแบ่งข้อค้นพบดังนี้

1.1 การเกิดสัมพันธภาพในการพยากรณ์โรคชะตา เป็นการอธิบายถึงสาเหตุต่างๆ อันเป็นที่มาของการพยากรณ์โรคชะตาซึ่งเป็นมูลเหตุหลักแห่งการเกิดของสัมพันธภาพในการพยากรณ์โรคชะตา

1.2 ลักษณะของสัมพันธภาพ ปรากฏในรูปแบบที่แตกต่างกันไป ซึ่งรูปแบบหลักคือการเป็นที่พึ่งที่ปรึกษาให้แก่ผู้รับบริการ จนบางครั้งอาจมีการพัฒนาสัมพันธภาพจนมีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน กระนั้นก็ดีลักษณะของสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นอาจเป็นเพียงผู้ให้และผู้รับบริการเท่านั้นซึ่งไม่มีภาวะที่ผูกพันกัน

1.3 ปัจจัยสู่สัมพันธภาพที่ดี กล่าวถึงปัจจัยหรือคุณสมบัติของนักพยากรณ์โรคชะตาที่จะเอื้อให้ผู้รับบริการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อนักพยากรณ์โรคชะตา

1.4 ผลสะท้อนในสัมพันธภาพ เป็นผลที่เกิดและสืบเนื่องมาจากการมีสัมพันธภาพที่ดีในการพยากรณ์โรคชะตา ซึ่งในบางครั้งผลสะท้อนบางแง่มุมถือเป็นการเอื้อประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้รับบริการมากยิ่งขึ้น

1.5 สัมพันธภาพเชิงลบ กล่าวคือสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นในการพยากรณ์โรคชะตาย่อมมีทั้งมุมบวกและมุมลบ โดยที่สัมพันธภาพเชิงลบอยู่ในรูปของความไม่ไว้วางใจหรือแม้กระทั่งความไว้วางใจที่มีมากเกินไปจนเกินควร ซึ่งมีส่วนในการบั่นทอนประสิทธิภาพในการช่วยเหลือให้ลดลง

1.1 การเกิดสัมพันธภาพในการพยากรณ์โรคชะตา

ผู้รับบริการส่วนหนึ่งเป็นบุคคลที่กำลังประสบปัญหาและคาดหวังว่าการเลือกปรึกษานักพยากรณ์โรคชะตาเป็นทางออกสู่แสงสว่าง ทั้งนี้ด้วยความเชื่อมั่นว่าศาสตร์แห่งการพยากรณ์จะสามารถให้คำตอบและคลี่คลายสิ่งที่ค้างคาในใจของตนได้ สิ่งที่ผู้รับบริการต้องการคือคำแนะนำปรึกษา ต้องการที่ฟังทางใจ ต้องการข้อมูลในอนาคตเพื่อเพิ่มความมั่นใจในการตัดสินใจและทราบแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งสำหรับสังคมไทยมองการปรึกษานักพยากรณ์โรคชะตาเป็นเรื่องปกติ และไม่มีความรู้สึกด้านลบต่อตนเอง นอกจากนี้ด้วยความเป็นศาสตร์แห่งอนาคตจึงเป็นสิ่งที่เชื่อเชื่อยให้ผู้รับบริการบางคนต้องการพิสูจน์ความแม่นยำอันเป็นที่มาของคำว่า “ลองของ” ทั้งหมดคือที่มาของสัมพันธภาพในการพยากรณ์โรคชะตาดังปรากฏในข้อค้นพบต่อไปนี้

1.1.1 ต้องการที่ฟังทางใจในคราวทุกข์

ในยามที่รู้สึกสับสน ท้อแท้ อยู่ในวังวนแห่งทุกข์จนมองไม่เห็นหนทางที่จะก้าวเดิน ผู้รับบริการส่วนหนึ่งเลือกฟังการพยากรณ์โรคชะตาเป็นที่ยึดเหนี่ยว ด้วยความเชื่อที่ว่าจะสามารถเป็นเครื่องมืออันนำไปสู่หนทางการคลี่คลายปัญหา ในมุมมองของนักพยากรณ์โรคชะตาและผู้รับบริการเห็นว่าผู้รับบริการเป็นบุคคลที่มีความทุกข์และต้องการหาที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ดังตัวอย่างคำกล่าวที่ว่า

“ส่วนใหญ่ชีวิตเรา Happy (มีความสุข) มา เราก็เลยไม่ได้ดู พอเราล้มเหลวเรารู้สึกว่ามันล้มเหลวอย่างหนัก...Hang (อยู่ในอาการมึนงง) อะ พอชีวิตเรา Hang มากๆ เราก็ไม่อยากจะเดินผิดอีก” (IDK3)

“พอเค้ามีทุกข์เค้าก็มาหาคะ ไม่ใช่จะมาหาทุกวันนะ...เค้ามีทุกข์ ไม่รู้จะไปหาใครแล้ว ก็ไปหาอาจารย์XXX ไปคุยกับอาจารย์XXX แล้วสบายใจ” (ID9)

“อย่างตอนแรกที่ว่าที่ทำพระจันทร์ที่ดูไฟยิปซินะคะ ก็มีความรู้สึกที่...มันไม่รู้จะทำยังไงกับตัวเองแล้ว เราก็เดินเข้าไปแบบชีวิต เดินเข้าไปหาเค้า โดยที่เค้าบอกนัดมัย พี่ก็บอกไม่ได้นัด เค้าก็ดูให้ นั่นแหละครั้งนั้นเป็นครั้งแรกที่มีความรู้สึกอยากดูหมอบ” (IDK2)

“ความสำคัญก็คือเป็นที่ฟังทางใจ ของคนที่ทางตันไม่รู้จะไปปรึกษาใคร มีบางอย่างที่เราไม่มีทางเลือกจริงๆ คือมันเลือกไม่ถูกจริงๆ คิดว่าเหตุผลมันไม่ได้ ก็มีทางเดียวที่เราจะพึ่งโหราศาสตร์ฟังการดูดวงนะครับ” (ID3)

“เรื่องราวของญาติโยมที่เขาทุกข์ใจมานี้ ถ้ามาปกติก็คงจะไม่ได้ยินเรื่องราวของเขา แต่ถ้ามาดูดวงแล้วเขาถึงจะเล่าเรื่องราวของความทุกข์ใจของเขา” (ID2)

1.1.2 ต้องการทราบอนาคตเพื่อลดความกังวล

การทราบอนาคตล่วงหน้าจากการพยากรณ์โชคชะตาเป็นการช่วยลดช่องว่างแห่งการรอคอยที่เป็นต้นเหตุของความกระวนกระวายใจ สับสน และกังวล แม้ว่าคำตอบที่ได้จากการพยากรณ์โชคชะตาจะยังไม่มาถึง แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่ช่วยคลี่คลายความเข้าใจได้ระดับหนึ่ง ดังความคิดเห็นของนักพยากรณ์โชคชะตาและผู้รับบริการที่กล่าวว่า

“รู้สึกมันก็ไม่ต้องกระวนกระวายใจ หมายถึงว่าถ้ามันบอกว่าดี เราก็รู้สึกว่ามันดี... ในระหว่างที่เรารอเนี่ย บางทีงานมันกว่าจะรู้คำตอบช่วงเดือนสองเดือนอะไรอย่างนี้คะ” (IDK4)

“มนุษย์ก็ต้องการจะทราบอนาคต เพราะฉะนั้นคนที่มาดูหมอนี่ส่วนมากอยากทราบอนาคตทั้งด้านดีและด้านร้าย” (ID4)

“ถ้าเป็นจิตวิทยาบอกได้มัยว่าคุณลงทุนไปจะเจ๊งไม่เจ๊ง คุณพูดคำนี้ได้รีไปล่า...คุณพูดไม่ได้เลย แล้วคุณก็ให้ความชัดเจนกับเค้าไม่ได้...จริงมัย ใ้ตรงนี้นั้นจะแม่นไม่แม่นไม่รู้ แต่เราใช้วิธีก็คือเค้าดูในอดีตมา 90 เราก็เลยเชื่อกำว่า 90 เปอร์เซนต์น่าจะแม่น...” (IDK3)

1.1.3 ต้องการเสริมความมั่นใจในการตัดสินใจ

เมื่อเดินมาถึงทางแยกและตกอยู่ในภาวะที่ต้องตัดสินใจ หากมีข้อมูลที่ไม่พอเพียงย่อมทำให้การตัดสินใจนั้นเป็นไปด้วยความยากลำบากและส่งผลให้เกิดความกดดัน กังวล สับสน แม้ว่าบางครั้งผู้รับบริการจะมีคำตอบที่ตนเองเลือกอยู่ภายในใจ แต่การได้รับข้อมูลการพยากรณ์โชคชะตาในอนาคตย่อมเติมเต็มความมั่นใจส่งผลให้สามารถตัดสินใจในปัญหาของตนได้ง่ายขึ้น ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสองฝ่ายบอกเล่าประสบการณ์ตรงกันดังแสดงในตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

“ความจริงเราก็มีการตัดสินใจอยู่แล้ว แต่เนี่ยเหมือนเป็นแรงของอีกคนที่พูดขึ้นมาและเป็นศาสตร์ที่เรามองไม่เห็น เราก็เชื่อ...นับถือ” (IDK5)

“อย่างหมอดูเป็นเรื่องที่ไม่ได้ใหญ่มากนัก ที่มาดูส่วนใหญ่จะเป็น Choice (ทางเลือก) ที่เราจำเป็นจะต้องเลือกมากกว่า ส่วนใหญ่เราก็จะมาดูแบบนี้” (IDK7)

“มันเป็นคำตอบ มันไม่ใช่เป็นส่วนทั้งหมด แต่ว่าคือลึกๆ ในใจเราจะมีคำตอบอยู่แล้ว เจ็ดสิบเปอร์เซ็นต์ แต่เรามาหาอีกยี่สิบสามสิบเปอร์เซ็นต์เพื่อให้ fulfill (เต็มเต็ม) ตรงนั้น สำหรับพี่น้อง” (IDK4)

“แต่ครั้งที่จะมาดู ดูเพื่อเพิ่ม หาแนวทางในการตัดสินใจ หรือเพิ่มความมั่นใจของเราเอง” (IDK1)

“ส่วนใหญ่ก็ดูเพื่อป้องกันตัวเองอะแหละ ก็คือต้องการความมั่นใจในการที่จะตัดสินใจอะไรสักอย่าง” (ID2)

“พอเค้าเชื่อ เค้าก็จะมั่นใจ มีอะไรก็คือฝากไว้ที่พระอาจารย์ แม้แต่เรื่องการตัดสินใจอะไรเนี่ยมาให้เราตัดสินใจโดยเฉพาะเลย...เป็นส่วนใหญ่” (ID2)

1.1.4 ต้องการทราบแนวทางในการดำเนินชีวิต

บางครั้งผู้รับบริการอาจเกิดความสับสน ไม่แน่ใจ ว่าควรจะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างไร การเข้ารับบริการพยาบาลโรคชะตาเปรียบเสมือนได้แผนที่นำทาง เพราะการพยาบาลโรคชะตาสามารถให้ข้อมูลในแนวกว้างทำให้สามารถดำเนินชีวิตในทิศทางที่ตนเชื่อว่าถูกต้อง สะดวกและรวดเร็วที่สุด ดังคำกล่าวที่ว่า

“มันก็คือการ Guideline (แนวทาง) เฉยๆ แต่ถ้าจะเอาจริงๆ ก็คืออยากได้คำพูดที่ว่า เราต้องป้องกันตัวเองอะไรบ้าง...ปีนี้อย่างนี้ ต้องทำอะไรเพิ่มบ้าง ขาดอะไรบ้าง ต้องระวังอุบัติเหตุอะไรบ้างแค่นั้นเอง” (IDK6)

“ช่วยในการวางแผนชีวิต เช่นเรามีความสามารถพิเศษอะไรบางอย่างเนี่ย บางที่เราไม่รู้ตัวว่าเรามีความสามารถนั้น แล้วเราจะช่วยชี้ได้ ว่าคุณจริงๆ แล้วเก่งทางด้านนี้” (ID3)

“ส่วนใหญ่ก็ดูแล้วก็จะวางแผนอนาคตว่าตัวเองจะทำยังไง อย่างต้องการจะลงทุนเรามองดูแล้วข้างหน้านั้นไม่ดี เค้าก็ไม่ลงทุน มองดูอนาคตสองสามปีข้างหน้า ถ้ามันไม่ดีจะลงทุนไปทำไม” (ID2)

1.1.5 ต้องการหลีกเลี่ยงการถูกตีตรา

สังคมไทยมักจะมองบุคคลที่เข้ารับการรักษาจากจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยาว่าเป็นบุคคลที่มีอาการป่วยทางจิตหรือเป็นคนโรคจิตโรคประสาท การมองเช่นนี้ส่งผลให้ผู้รับบริการที่มีความทุกข์หรือประสบปัญหา มักเลือกปรึกษานักพยาบาลโรคชะตา มากกว่า ซึ่งสังคมไทยมอง

ว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่ไม่จำเป็นต้องปกปิดแต่อย่างใดในการเข้ารับบริการ กับทั้งยังรู้สึกสนุกสนานที่ได้มีโอกาสลุ้นในคำพยากรณ์ดังตัวอย่างประโยคที่ว่า

“ในสังคมไทยเป็นเรื่องธรรมดามาก แต่ว่าถ้าใครไปหานักจิตวิทยาแปลว่าคนนั้นก็เรามีปัญหาละ เราเป็นโรคจิต ความรู้สึกมันเป็นอย่างนี้มันเปลี่ยนแปลงไม่ได้” (ID3)

“ไปหาจิตแพทย์มันต้องมีอะไรไม่ปกติแน่เลย ซึ่งจริงๆ มันก็เหมือนคนทั่วไปแหละ ไข้มี๊ยะ แค่เครียดนิดหน่อยแต่ไปหาหมอดูไม่เห็นเป็นไรเลย กลับไปบ้าน กินข้าวแล้วก็หลับสบาย แต่ไปพบจิตแพทย์มีैयाกลับมาบ้านด้วย ก็...คนจะมองไม่ปกติ” (IDK1)

“บางครั้งเราไปคุยกับหมอดู ไม่รู้จัก...เราเป็นใครก็ไม่รู้...ก็ดีกว่า แต่จิตวิทยา...บางที...หมอก็เปรียบวัดเรา...ไม่อยากจะเปิดเผย และไม่อยากจะให้เค้ารู้ และไม่อยากจะอะไร อย่างนี้ เหมือนกับเรามีอิสระในการ...ไม่รู้จัก...ใครก็ไม่รู้ ไม่รู้จักเรา ก็จบๆ ไป...ดีกว่า ไม่ต้องมารู้เรื่องของเราอะไรอย่างนี้” (IDK4)

1.1.6 ต้องการ “ลองของ”

“นานาจิตตัง” เป็นคำที่สื่อถึงมุมมองความต่างในใจบุคคล ทั้งนี้ศาสตร์แห่งการพยากรณ์โหราศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีความลึกซึ้งและเข้าถึงยาก ทำให้บางคนไม่ต้องการจะเข้าใจแต่อาศัยเพียงความศรัทธาเป็นที่ตั้ง แต่ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้บางคนมีมุมมองที่ต่างกันไปโดยเชื่อว่า “ของจริงต้องพิสูจน์ได้” ดังนั้นในการมารับบริการพยากรณ์โหราศาสตร์ของผู้รับบริการบางคนจึงอยู่ในรูปของการอยากทดลองเพื่อทดสอบความแม่นยำว่าจริงสมคำร่ำลือหรือไม่ ผู้ให้ข้อมูลทั้งสองฝ่ายกล่าวถึงความอยากลองของไว้ดังนี้

“เหมือนกับว่าแม่นยำจริงหรือ ก็เลยจะมาลองประมาณนั้น ไม่เยอะอะ...น้อย แต่ส่วนใหญ่ที่มาก็คืออยากรู้จริงๆ” (ID6)

“บางคนเรียนโหราศาสตร์มาสิบปีเป็นวิศวกรอยู่โคราชแกก็เก่งพอตัวนะ มีอยู่วันหนึ่งได้เห็นหนังสือหมอฟันสอนดูดวง แกก็มาเลย ขับรถมากรุงเทพฯหาหลานชายมาด้วย และดูดวงแก...ก็ตายเลย คิดแบบเก็บตังค์ด้วยนะ คิดเป็นพันอยู่แล้ว แกบอกแกทดลอง” (ID8)

“ใจหนึ่งจะคิดว่าหลอกหลวงรีเปลา แต่ลองดูก็ดีกว่าจะแม่นยำตามที่น้องเค้าบอกมี๊ยะ” (IDK7)

“เพื่อนแนะนำมา..ได้ข่าวว่ามันแม่นยำ เราก็โอเคลองๆ” (IDK6)

1.2 รูปแบบของสัมพันธภาพ

สัมพันธภาพในการพยาบาลกรณีโรคหอบหืดเป็นสัมพันธภาพที่เกิดจากความต้องการคำปรึกษาแนะนำเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นลักษณะของสัมพันธภาพจึงอยู่ในรูปของการให้คำแนะนำปรึกษาจากนักพยาบาลโรคหอบหืด และในบางครั้งการที่ได้มาปรึกษาหลากหลายครั้งก่อให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยมากขึ้นและมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน กระนั้นก็ดีสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นอาจไม่ได้มีการพัฒนาไปมากไปกว่าผู้ให้และผู้รับบริการ ซึ่งเมื่อสิ้นสุดการพยาบาลก็ไม่ได้มีการไปมาหาสู่กันอีก ซึ่งลักษณะของสัมพันธภาพในการพยาบาลโรคหอบหืดสามารถแบ่งได้เป็นที่พึ่งที่ปรึกษา มีความสนิทสนมคุ้นเคย และการเป็นเพียงผู้ให้บริการซึ่งทั้งสองฝ่ายไม่มีภาวะผูกพัน

1.2.1 มีความสนิทสนมคุ้นเคยดูญาติพี่น้อง

บางครั้งการให้คำปรึกษาแนะนำ ทำให้ผู้รับบริการให้ความเชื่อถือและไว้วางใจในการมาปรึกษาเรื่องราวต่างๆ ในหลายต่อหลายครั้งทำให้สัมพันธภาพถูกพัฒนาจนกลายเป็นการพึ่งพาอาศัยและเกิดความสนิทสนมคุ้นเคยที่เป็นมากกว่าการเป็นเพียงผู้ให้และผู้รับบริการ ซึ่งความคิดเห็นนี้เป็นแนวความคิดที่สะท้อนประสบการณ์ของนักพยาบาลโรคหอบหืด ดังตัวอย่างคำกล่าว ดังนี้

“ครั้งที่หนึ่ง ที่สองนี้ส่วนมากจะเป็นเรื่องหมอดูและก็แทรกด้วยธรรมะ...มันก็เลยกลายเป็นลักษณะ คืออาจารย์มองเลยว่าครั้งที่สามเป็นต้นไปคนที่มาดูกับพระอาจารย์จะกลายเป็นญาติโดยสนิทใจเลย” (ID1)

“เราเลยมีชื่อเสียงไปเลย เค้าไปบอกคนโน้นคนนี้ ก็ดูกันใหญ่เลย ดูเก่งดูหมอดูดีมาก อะไรก็ว่าไป ก็เลยเหมือนญาติกันไปเลยหนู สัมพันธภาพเนี่ยกลายเป็นญาติไปเลย” (ID5)

“อย่างครูมีหมอดูฟัน ดูตั้งแต่คุณแม่เค้าจนกระทั่งมาดูคุณลูกด้วย คุณลูกเราก็ไม่รู้ว่าจะมีอาชีพเป็นหมอดูฟัน สังกัดราชการ ครูเลยเป็นหมอดูประจำเลย สัมพันธภาพคือทำฟันให้ฟรี หนูคิดดู...ที่นึ่งเป็นหมื่นนะ ไม่เสียสักบาทเลย” (ID5)

“สัมพันธภาพระหว่างคนที่เค้ามารูกับเราอะ เค้าก็...มีอะไรนี่ถึงเรานะ” (ID5)

“สัมพันธภาพที่มันกลับมา มาให้เรา บางทีไม่ได้เป็นเงินหรือ แต่เป็นน้ำใจเล็กๆน้อยๆ และข้อสำคัญคือมีเพื่อน ครูมีเพื่อนทุกระดับนะ ทุกระดับนี่คือระดับของความรู้ ระดับของการเงิน ระดับชั้นของคน...มีทุกอย่าง” (ID5)

“เราพยาบาลให้คุณและอาจจะโยนไปยังความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน มันไม่ใช่เฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ” (ID4)

1.2.2 เป็นที่พึ่งที่ปรึกษา

ความต้องการคำปรึกษาแนะนำในปัญหาชีวิต ด้วยความเชื่อในศาสตร์และนักพยากรณ์โหราศาสตร์ทำให้เกิดสัมพันธภาพในรูปแบบการพึ่งพาและขอคำปรึกษา โดยเชื่อว่านักพยากรณ์โหราศาสตร์เป็นผู้หยั่งรู้อนาคต ซึ่งการขอคำปรึกษาอาจเป็นครั้งคราวหรือเป็นการขอคำแนะนำประจำปี แม้ว่าบางครั้งสิ่งที่นักพยากรณ์โหราศาสตร์ได้แนะนำนั้นจะเป็นสิ่งที่ตนทราบอยู่เดิม แต่การที่ได้รับคำชี้แนะเพิ่มเติมถือเป็นแนวทางที่ผู้รับบริการเลือกเดินก้าวไปด้วยความมั่นใจในอนาคต ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“แม้แต่หมอดูโหราศาสตร์ดังคนหนึ่งเนี่ย พอมีปัญหาต้องโทรศัพท์มาปรึกษาให้ผมช่วยตลอดเวลา” (ID3)

“คนที่เค้ามาเค้ามามาหาเราเค้าต้องการคำปรึกษา เค้าต้องการข้อเสนอแนะ ข้อตักเตือนเพื่อที่เค้าจะได้เตรียมตัว ป้องกัน เป็นเครื่องเตือนภัยให้เค้าอะไรอย่างนี้” (ID4)

“แต่ในกรณีที่เรามาหุหมอดู เรายังต้องการคำแนะนำที่ดี ถึงแม้ดู...เช่นดวงคุณกำลังไม่ดีนะ เค้าก็จะแนะนำว่าไปไหว้หลวงพ่อบ้านแหลม ไปปล่อยนกปล่อยปลาอะไรอย่างนี้” (IDK3)

1.2.3 เป็นเพียงผู้ให้บริการ

ในบางมุมมองของทั้งผู้รับบริการและนักพยากรณ์โหราศาสตร์ตามองว่าการได้มาปรึกษากับนักพยากรณ์เป็นเพียงการปรึกษาตามหน้าที่ไม่ได้มีภาวะผูกพัน และนักพยากรณ์โหราศาสตร์ก็เป็นบุคคลที่ตนไม่รู้จัก ทำให้ผู้รับบริการเกิดความรู้สึกสบายใจในการบอกเล่าหรือระบายเรื่องราวด้วยมองว่าข้อมูลของตนจะถูกเก็บเป็นความลับ ทั้งนี้ด้วยเหตุที่การปรึกษากับนักพยากรณ์โหราศาสตร์เป็นไปด้วยความเรียบง่าย ไม่มีขั้นตอนมากมายและไม่ถูกบันทึกเป็นประวัติ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“เราก็ไม่รู้จักกับเค้าเป็นการส่วนตัว ก็สามารถที่จะเล่าให้เค้าฟังได้ทุกเรื่อง เพราะบางทีกับคนที่เรารู้จัก เราเล่าไปกลับเป็นผลไม่ดีกับตัวเรา” (IDK1)

“บางครั้งเราไปคุยกับหมอดู ไม่รู้จัก...เราเป็นใครก็ไม่รู้...ก็ดีกว่า แต่จิตวิทยา...บางที...หมอดูเก็บประวัติเรา...ไม่อยากจะเปิดเผย และไม่อยากจะให้เค้ารู้ และไม่อยากจะอะไร อย่างนี้ เหมือนกับเรามีอิสระในการ...ไม่รู้จัก...ใครก็ไม่รู้ ไม่รู้จักเรา ก็จบๆ ไป...ดีกว่า ไม่ต้องมารู้เรื่องของเราอะไรอย่างนี้” (IDK4)

1.3 ปัจจัยสู่สัมพันธภาพที่ดี

สัมพันธภาพที่เกิดในการพยาบาลโรคหอบหืดในรูปแบบใดๆ ย่อมต้องอาศัยสัมพันธภาพที่ดี อันนำไปสู่การช่วยเหลือด้านจิตใจที่มีประสิทธิภาพ หลากหลายองค์ประกอบที่ส่งผลต่อลักษณะของสัมพันธภาพในการพยาบาลโรคหอบหืดล้วนมีส่วนสำคัญมาจากนักพยาบาลโรคหอบหืดทั้งสิ้น บุคลิกภาพภายนอกที่ดีมีความน่าเชื่อถือจัดเป็นด่านแรกที่ได้รับบริการสามารถสัมผัสได้ และเป็นปัจจัยหนึ่งที่เหนี่ยวนำให้ผู้รับบริการเกิดความรู้สึกอยากเข้ารับบริการ ยิ่งไปกว่านั้นพฤติกรรมที่นักพยาบาลโรคหอบหืดแสดงออกก็เป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน นั่นคือการพยาบาลที่แม่นยำ การยึดหลักจรรยาบรรณโหร และการเปิดใจยอมรับผู้บริการ ทั้งหมดนี้ล้วนต้องอาศัยเวลาเพื่อก่อให้เกิดสัมพันธภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1.3.1 การพยาบาลที่แม่นยำ

ความคาดหวังที่สำคัญของผู้รับบริการเมื่อมารับการพยาบาลโรคหอบหืดคือความต้องการได้รับคำพยากรณ์ที่แม่นยำไม่ว่าจะอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต ทั้งนี้ความแม่นยำในการพยาบาลโรคหอบหืดเป็นสิ่งบ่งบอกความสามารถในการเข้าถึงศาสตร์ของนักพยาบาลโรคหอบหืดแต่ละคนและเป็นสิ่งยืนยันได้ว่าผู้รับบริการได้พบ “ของจริง” กล่าวคือไม่ใช่ที่นักพยาบาลโรคหอบหืดที่หลอกลวงและฉกฉวยผลประโยชน์กับผู้รับบริการแต่อย่างใด ซึ่งการพยากรณ์แม่นยำอันเป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีสามารถแบ่งได้เป็นการบอกเรื่องราวที่ตรงกับความรู้สึกในปัจจุบันขณะและความแม่นยำคือหัวใจสำคัญของความเชื่อถือ

1.3.1.1 การบอกเรื่องราวที่ตรงกับความรู้สึกในปัจจุบันขณะ

คำพยากรณ์ที่ตรงใจและสามารถบ่งบอกตัวตนของผู้รับบริการโดยปราศจากการบอกเล่าเรื่องราวจากผู้รับบริการในแรกเริ่ม ส่งผลให้ผู้รับบริการรับรู้ถึงความเข้าใจที่นักพยาบาลโรคหอบหืดมีต่อตนซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความเชื่อถือและความไว้วางใจ อันนำไปสู่ความยินดีในการเปิดเผยเรื่องราวภายในใจมากขึ้นตามลำดับ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสองฝ่ายที่ว่า

“บางคนเค้าจะมาลองดูก่อนว่าเราพูดไปเนี่ยมันจะตรงกับที่เค้ากำลังเป็นอยู่มัย อย่างบางทีก็จึ้งไปเลยว่าปีนี่เรื่องนี้บูบ พอมันตรงบับเนี่ยเค้าจะเริ่มเปิดใจเลย” (ID2)

“เท่าที่สังเกตเห็นจากการเปิดไฟชุดแรกแล้ว พอไฟสามารถที่จะบอกตัวตนของเค้า หรือความรู้สึกของเค้าได้ชัดเจนในระดับหนึ่งเนี่ย เค้าจะมีความรู้สึกที่ว่าเชื่อมันเรา มันก็เลยเพิ่มสัมพันธภาพตรงนั้นขึ้นมา” (ID6)

“ถ้าสมมติไปท่ายจุดที่เค้าเป็นปัญหาพอดี เหมือนเค้ากำลังทุกข์มา เค้าไม่ได้บอกเลย มีปัญหาเรื่องนี้” (ID9)

“พอเราดูแมนเสร็จใช้มัย พอเราดูถูก ถูกใจก่อนละกัน เค้าจะถามว่าอาจารย์ ยิ่งถูกใจ หรือถูกสิ่งที่เขากำลังเป็นทุกข์อยู่เนี่ย สิ่งเราว่าถูกแมนเนี่ย ไม่ใช่การทำนายอนาคตนะ เพราะว่าการดูมันมือติด ปัจจุบัน อนาคตใช้มัย แต่ว่าที่มันถูกที่ว่าคือมันถูกอดีตกับ ปัจจุบันเขาใจ เขาก็อ้อมันถูกใจนี่นา มันถูกต้องเลยปัญหาที่เราเจออยู่ จะถามว่าพระ อาจารย์สะเดาะเคราะห์ยังไงเนี่ย” (ID1)

“ให้เค้าพูดมาก่อน ถ้ามันเป็นแนวทางที่เรากำลังตั้งใจ หรือเราคิดไว้ละ ถ้ามันเข้าล๊อค ที่เรานั้นนะ เราก็จะถามให้เค้าอธิบายกลับมา จะถาม จะเล่าให้ฟัง” (IDK1)

“ถ้าเกิดเค้าดูแมนปุ๊บ ถ้าเปิดมาแมนก็จะมีเล่าหลุดไปบ้าง แต่ถ้าไม่แมนแล้วมาหลอกถาม...ก็ไม่เล่า ก็เฉยๆ เหมือนเค้าก็หลอกเอาข้อมูลจากเรา แต่ถ้าเค้าดูมาบ้างๆ เราก็จะถาม ถามแล้วเค้าก็ตอบถ้าเกิดเรื่องมัน link กันก็เล่าอะคะ” (IDK5)

“คนส่วนใหญ่ถ้าดูนะ ถ้าตรงสักสองสามประเด็นก็เชื่อหัวปักหัวปำ จริงๆ นะ คือมันไปพูดตรงกับที่เขากำลังเป็นอยู่พอดี เขากำลังเผชิญอยู่พอดีอย่างเนี่ย อันนั้นจะเชื่อมากเลย” (ID2)

“พอเค้าพูดมาแล้วเออ มันใช่เนาะ มันตรง ก็มีความรู้สึกอยากจะพูดกับเค้าว่าใช้มัย ใช้มัย หรือเค้าจะบอกมาก่อนบอกแนวทางว่าตอนนี้เป็นอย่างนี้เนาะ ซึ่งมันตรง เราก็มีความรู้สึกอยากจะพูดกับเค้าต่อ” (IDK1)

1.3.1.2 ความแม่นยำคือหัวใจสำคัญของความเชื่อถือ

ความคาดหวังที่สำคัญของผู้รับบริการเมื่อมารับการพยากรณ์โรคชะตาส่วนหนึ่งคือต้องการความแม่นยำสำหรับการทำนายอนาคต กล่าวคือเมื่อนักพยากรณ์โรคชะตาสามารถพยากรณ์ได้แม่นยำส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความเลื่อมใสและเชื่อถือในตัวนักพยากรณ์โรคชะตามากขึ้น ดังประโยคต่อไปนี้

“ครั้งนั้นเป็นครั้งแรกที่มีความรู้สึกว่าจะอยากดูหมอ แล้วใครๆ ก็บอกว่าเค้าเป็นคนที่ดีหมอแม่นยำมาก แล้วครั้งแรกมาดูก็แม่นยำจริงๆ” (IDK2)

“โดยส่วนตัวจะดูหมอคนที่ทายอนาคตแล้วเกิดขึ้นจริงแล้วแม่นยำจะชอบดู แต่ว่าถ้าทายอดีตทายปัจจุบันนะเฉยๆ” (IDK5)

“หมอดูที่ดูเก่งเค้าจะระบุให้เลย คุณจะมีโชคช่วงเดือนไหน ดวงดาวทัพอะไร จะค่อนข้างอย่างนั้น แต่ถ้าหมอดูที่ไม่ได้พูดตรงนี้เลย คุณลืมไปเลยเพราะว่าหากินอย่างเดียว” (IDK4)

“ก็ตอบคำถามว่าการที่จะมีคนดูมาหาเราดูเยอะหรือไม่เยอะเนี่ย มันอยู่กับความแม่นยำลดลงไปก็ข้อถูกหมด เค้าต้องมาหาเราแล้ว” (ID7)

สิ่งที่เป็นข้อสังเกตความแตกต่างของความแม่นยำทั้งสองประเด็นคือการบอกเล่าเรื่องราวที่ตรงกับความทุกซอกทุกใจในปัจจุบันเป็นการพยากรณ์ที่แม่นยำกับเหตุการณ์ในอดีตหรือปัจจุบันของผู้รับบริการ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดการยอมรับนับถือในตัวนักพยากรณ์โชคชะตา และเกิดสัมพันธภาพที่ดีในทันที ซึ่งแตกต่างจากการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคตซึ่งในขณะรับบริการนั้น ผู้รับบริการจะยังไม่เชื่อถือในตัวนักพยากรณ์โชคชะตาอย่างเต็มที่ ต่อเมื่อเวลาผ่านไปและเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวพยากรณ์จริงๆ เมื่อนั้นผู้รับบริการจึงเกิดความรู้สึกเชื่อถือและกลับมาใช้บริการกับนักพยากรณ์โชคชะตาผู้นั้นอีก

1.3.2 การประพจน์ในจรรยาบรรณโหร

แม้ว่านักพยากรณ์โชคชะตาจะเป็นอาชีพที่ยังไม่ได้ถูกยอมรับว่าเป็นวิชาชีพหนึ่งในสังคมไทย แต่ในกลุ่มของนักพยากรณ์โชคชะตาก็มีกฎเกณฑ์หรือมารยาทของหมอดูที่มักยึดถือปฏิบัติกันมาแต่โบราณ จนกระทั่งปัจจุบันข้อปฏิบัติเหล่านี้ได้มีการเพิ่มเติมปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมและถูกเรียกรวมว่า “จรรยาบรรณโหร” ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อมูลเกี่ยวกับจรรยาบรรณโหร ซึ่งหมายถึงการไม่ทำนายในข้อห้าม 3 ข้อที่มีมาแต่โบราณ ประกอบกับการมีความจริงใจ มีคุณธรรม ไม่ลำเอียง รักษาความลับ และไม่ฉกฉวยผลประโยชน์ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ผู้รับบริการสามารถสัมผัสได้ในการพยากรณ์โชคชะตา ซึ่งมีส่วนส่งเสริมให้ผู้รับบริการเกิดความไว้วางใจและได้รับประโยชน์จากการพยากรณ์โชคชะตาอย่างเต็มที่ ซึ่งทั้งนักพยากรณ์โชคชะตาและผู้รับบริการต่างมีความคิดเห็นตรงกันดังนี้

1.3.2.1 ไม่ทำนายเรื่องที่เป็นข้อห้าม

การพยากรณ์โชคชะตาเป็นศาสตร์ตั้งอยู่บนฐานของความเชื่อโบราณจึงมีข้อห้ามในการพยากรณ์อยู่ 3 ประการ อันได้แก่ห้ามทายเรื่องสามีภรรยาไม่ใช่คู่กัน ห้ามทายว่าทารกจะให้คุณให้โทษ และห้ามทายว่าคุณจะหมดอายุไขเมื่อไร ดังคำพูดของผู้ให้ข้อมูลหลัก ID7 ที่ยกตัวอย่างว่า “ทายสามีภรรยาให้ร้าย ทายชีวิตบิดตัดชันษา ทายชั่วดีทารกทารกาทาริกา ครูโหร ทานห้ามการทำนาย” ทั้งนี้การพยากรณ์เรื่องดังกล่าวซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่กระทบต่อความรู้สึกได้

ง่าย การสามีกรรยาที่ได้รับคำพยากรณ์ว่าไม่ใช่เนื้อคู่กันยอมส่งผลต่อความเชื่อและส่งผลให้คู่ นั้น เล็กกว่ากันไปในที่สุด การพยากรณ์ที่กล่าวว่าลูกคนนั้นจะพึ่งไม่ได้ยอมส่งผลให้พ่อแม่ผู้ปกครองเกิด ความรู้สึกมีอคติกับเด็กและให้การดูแลเด็กได้อย่างไม่เต็มที่ และหากผู้รับบริการได้ทราบว่าตน กำลังจะเสียชีวิตยอมส่งผลให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ เสียใจ และหมดกำลังใจ ซึ่งคำพยากรณ์เหล่านี้ ย่อมเป็นสิ่งที่ไม่ตรงกับใจของผู้รับบริการและส่งผลต่อความรู้สึกทางลบของผู้รับบริการ ความสำคัญของข้อห้ามสามารถแสดงในตัวอย่างค้ำกล่าวดังต่อไปนี้

“ถ้าเค้าไม่ใช่ลูกค้าเราเนี่ย เราเที่ยวไปทำนายต่อหน้าสาธารณชนคนอื่นไม่ได้ อันนี้ ร้ายแรงมาก ทำนายเรื่องคนนี้จะเล็กกับคนนี้ได้ ทำนายเด็กที่ช่วยเหลือตัวเองยังหาเงิน เลี้ยงดูไม่มีอาชีพไม่ได้ เพราะมันจะกระทบกับพ่อแม่เค้า มันผิดกฎ ผิดจรรยาบรรณ เรื่อง ตาย...คนนี้จะตายเมื่อไร...ไม่ได้ ทั้งที่ในดวงมันรู้ว่าเมื่อไรจะเกิดอะไรขึ้น” (ID3)

“เค้าห้ามทายสามเรื่องนี้แต่ถ้าหมอดูทายสามเรื่องนี้ไม่ต้องมาหากิน เพราะคนจะถาม แต่เรื่องผัวเมียลูก โรคภัยไข้เจ็บคนถึงถาม เค้าบอกห้ามทายคือห้ามทายแรงๆ ทายให้มัน มีคิดปะ อ่า...ลูกคนนี้ได้เด่นอย่างนี้นะ ควรส่งเสริมให้เรียนทางนี้นะ ลูกคนนี้ได้แบบนี้เรียน ทางนี้นะ พ่อแม่ก็รักลูกทั้งสองคน เกิดสมมติอาจารย์XXX ทายแม่น ไปบอกลูกคนนี้จะพึ่ง ไม่ได้ พ่อแม่ฝั่งใจอะ เกิด guilty (มลทิน) กับเด็ก” (ID7)

1.3.2.2 รักษาความลับ

สิ่งสำคัญที่สุดของการยินดีเปิดเผยเรื่องราวคือการมีความไว้วางใจและเชื่อว่าบุคคลนั้นจะไม่นำความลับของตนไปเปิดเผยซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกวิชาชีพ ในการพยากรณ์ โชคชะตาก็เช่นกันหากนักพยากรณ์นำเรื่องราวที่ผู้รับบริการมาปรึกษาตนไปเปิดเผยกับบุคคลอื่น ย่อมส่งผลให้ผู้รับบริการหมดความไว้วางใจ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“บางทีเกือบทุกเรื่องที่เค้าบอกเรา โดยเฉพาะจะเป็นเรื่องครอบครัวเรื่องธุรกิจ เรื่อง การค้า แต่เราก็ปกปิดความลับเค้านะ เมื่อเค้าบอกเราแล้วเราก็รับฟังแล้วเราก็หาวิธีแก้ หาวิธีบอกให้เค้าทำตัวยังไงในขณะนั้น” (ID2)

“ไว้วางใจนี้สำคัญที่สุด เพราะว่าเราเป็นหมอดูเนี่ย เราจะไม่เอาความลับเค้าไป เปิดเผย หมอดูต้องมีจรรยาโหรนะหนู...” (ID5)

1.3.2.3 ยึดมั่นคุณธรรม

ในการสร้างความเชื่อถือและไว้วางใจต้องอาศัยความจริงใจเป็นจุดเริ่มต้น นักพยากรณ์โชคชะตาที่มีคุณธรรม ไม่โอ้อวด ให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการอย่างจริงใจ ย่อมส่งผล

ให้ผู้รับบริการเกิดความวางใจและเลือกนักพยากรณ์โรคชะตาเป็นที่พึงในยามทุกข์ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“หนึ่งก็คือเค้าเป็นมิตรก่อน แล้วก็คือดูดวงให้เราโดยที่แบบเค้าดูดวงจริงๆ ไม่ได้หวังผลทางการค้ามากมายอะไรอย่างนี้” (IDK5)

“ตอนที่ดูกับเค้า เค้าก็เป็นคนดีมาก พี่จะเลือกคนดีเท่านั้น ถ้าคนไม่ดีพี่จะไม่ไปอีกครั้งหนึ่งเลย คือเราก็คงไม่ชอบคนอย่างนั้นอยู่แล้ว” (IDK3)

“ชอบหมอดูที่บุคลิกนิ่งๆ ไม่โอ้อวด ไม่ได้เรียกร้องอะไร หรือว่าไม่ได้พูดโอ้อวดก่อนที่ดูจริงๆ จะชอบแบบนี้มากกว่า” (IDK7)

นอกจากนี้ ในศาสตร์ที่อิงความเชื่อเช่นการพยากรณ์โรคชะตา หากผู้รับบริการเกิดศรัทธาแต่ขาดปัญญาเป็นตัวเกื้อหนุน อาจตกเป็นเหยื่อของนักพยากรณ์โรคชะตาที่ขาดคุณธรรม และจ้องฉกฉวยผลประโยชน์ ดังตัวอย่างคำกล่าวที่ว่า

“ถ้าพี่ไปเจอหมอดูที่เค้าไม่ได้เรียกอะไรจากเรานอกจากคำดู และก็แนะนำเราบางอย่างพี่ทำได้พี่ก็ทำ และมีความรู้สึกดีขึ้นอย่างนี้ แต่ถ้าไปเจอว่าคุณต้องซื้อไอ้โน่นซื้อไอ้โน้ ต้องมาทำพิธีไอ้โน่นไอ้โน้ พี่จะเลิกเลยจะไม่ไปยุ่งอีกเลย” (IDK1)

“ถ้าดูด้วยความโลภเรียกเขาเท่านั้นเท่านั้นเนี่ย นั่นก็คือไปเพิ่มความทุกข์ให้เขาอีก มันก็อาจจะมึบบ้างประเภท ไปให้สะเดาะเคราะห์เพิ่มเท่านั้นเท่านี้ 9,999 หรือ 999 บาท อย่างนี้ ก็ยิ่งหนักเข้าไปอีก” (ID2)

“เราก็คงต้องจริงใจกับเค้า บางคนเนี่ยถ้าหมอดูทั่วๆ ไป มองเห็นผลประโยชน์ ให้ไปทำบุญ ทำโน่นทำเนี่ย เสียเงิน เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ทีแรกตกลงกัน อย่างดูดวงเนี่ย 500 บาท พอดูเนี่ยไปสะเดาะเคราะห์เพิ่มเติมอะไรอย่างนี้ มันเหมือนกับหลอกเค้าให้จ่ายเพิ่มเติมตลอด” (ID3)

“คนมาดูหมอนี่ทุกข์มากกว่าสุข...อย่าไปสร้างทุกข์ซ้ำเติมให้เค้า...นี่คือจรรยาบรรณของหมอดู ศักดิ์ศรีเราอยู่ที่ไหน เค้าก็มีครอบครัวเหมือนกัน อย่าไปให้เค้าเสียเงินขนาดนั้น อย่าไปเอาเงินเค้าตรงนั้น” (ID7)

1.3.2.4 ปราศจากความลำเอียง

การเลือกที่รักมักที่ชังย่อมส่งผลต่อความน่าเชื่อถือในตัวนักพยากรณ์โรคชะตา การลำเอียงเพราะรัก ลำเอียงเพราะชอบ ลำเอียงเพราะชัง หรือลำเอียงเพราะหลง ย่อม

ส่งผลให้การพยากรณ์โรคชะตามีความบิดเบี้ยว ผิดเพี้ยนไป และทำให้ผู้รับบริการหมดศรัทธาในตัวนักพยากรณ์ในที่สุด ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“เราก็ต้องให้ความอนุเคราะห์แก่ทุกคน ไม่ว่าจะเป็นคนต่ำต้อยเราก็ดูนะ ผมดูผมไม่ได้จำกัดวงเงินด้วย ดูฟรีก็ดู” (ID4)

“เราก็เคยบอกว่าบางอย่างเราอย่าไปเลือกชั้นดู บางอย่างคนมีกะตังค์มาเราจะไปดูเอาใจก็ไม่ได้ เราจะไปดูให้เขาดีหมดทุกอย่างมันเป็นไปได้ ไม่ได้ อย่างคนลำบากลำบากมาเราก็ดูให้เขาลำบากหมดทุกอย่างก็เป็นไปได้ไม่ได้ เรามีความลำเอียงอคติเนี่ยจะเสียหมดดู” (ID5)

1.3.3 การเปิดใจยอมรับผู้รับบริการ

ในบางครั้งเรื่องราวปัญหาที่ผู้รับบริการกำลังเผชิญเป็นสิ่งที่ขัดต่อบรรทัดฐานของสังคมและตัวนักพยากรณ์โรคชะตาเอง สิ่งนี้ถือเป็นหน้าที่ของนักพยากรณ์โรคชะตาที่ต้องปรับระดับจิตใจของตนเองเพื่อให้สามารถเปิดใจยอมรับในสิ่งที่ผู้รับบริการเป็น ทั้งนี้เพื่อเอื้อให้ผู้รับบริการรู้สึกสะดวกใจในการเปิดเผยเรื่องราวอันสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการได้ ดังที่นักพยากรณ์โรคชะตาท่านหนึ่งกล่าวไว้ว่า

“เค้าก็จะสามารถเดินตามแนวทางเค้าได้อย่างปกติ แล้วเค้าก็มีความรู้สึกที่เค้าก็ไม่ถูกแบ่งแยก เค้าก็ไม่ใช้คนที่จะถูกสังคมรังเกียจ หรือด้วยความที่เค้าเป็นเมียหย้อยอย่างเนี่ยสังคมจะต้อง...หมมมุดสำหรับมาหาหมอดูแล้ว หมอดูก็ยังต่อว่าเค้าอีกอะไรแบบนี้ เค้าอุตสาหะเปิดใจ ยอมรับแล้วว่ามันจริง เค้าใช้ชีวิตแบบนั้นจริงๆ แล้วถ้าเราไม่เข้าใจ มันก็จะยิ่งไปใหญ่” (ID6)

“เค้าเลี้ยงไม่ได้ เราก็ถามว่าถ้ามันจะต้องเป็น คุณจะเป็นแบบไหน คุณจะแบบที่ไประรานทำให้อีกข้างเค้าเดือดร้อนหรือคุณจะเป็นแบบ...รู้จักที่จะวางตัวให้ชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ถ้ามันจะต้องเป็นมันก็ต้องเป็นอะไรแบบนี้ค่ะ” (ID6)

1.4 ผลสะท้อนในสัมพันธภาพที่ดี

สัมพันธภาพที่ดีเป็นจุดเริ่มต้นของการช่วยเหลือที่ได้ผล ความไว้วางใจ ความเชื่อถือและศรัทธาในนักพยากรณ์โรคชะตาเป็นผลที่เกิดจากการมีสัมพันธภาพที่ดี สิ่งเหล่านี้เป็นการเอื้อให้ผู้รับบริการยินดีเปิดเผยเรื่องราวซึ่งเป็นกลไกอันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ อย่างไรก็ตามในระยะเวลาเริ่มต้นในการพยากรณ์โรคชะตานั้น ผู้รับบริการส่วนใหญ่จะยังไม่ให้ความไว้วางใจ ทั้งนี้ด้วยเหตุที่ว่าอาชีพนักพยากรณ์โรคชะตาเป็นอาชีพที่อาศัยศรัทธาเป็นสำคัญ การตรวจสอบผลประโยชน์จึง

เกิดขึ้นได้บ่อยครั้ง สิ่งนี้ทำให้ผู้รับบริการเกิดความระมัดระวังในการเลือกใช้บริการพยาบาลวิชาชีพและยังไม่ไว้วางใจในนักพยาบาลวิชาชีพบางคนในช่วงแรกเริ่ม ซึ่งหากนักพยาบาลวิชาชีพสามารถพยาบาลได้แม่นยำประกอบการมีจรรยาบรรณส่งผลให้ความไว้วางใจมีเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ผู้วิจัยได้แสดงผลสะท้อนจากสัมพันธภาพ ดังนี้

1.4.1 เกิดความไว้วางใจ

ด้วยปัจจัยแห่งสัมพันธภาพที่ก่อเกิดเป็นความไว้วางใจในนักพยาบาลวิชาชีพ ผู้รับบริการที่ไว้วางใจในนักพยาบาลวิชาชีพมักมีความเชื่อถือและยินดีเปิดเผยเรื่องราวในปัญหาของตนเพื่อหาแนวทางแก้ไข ซึ่งเป็นคำพูดที่แสดงในนักพยาบาลวิชาชีพที่ว่า

“เรื่องราวของญาติโยมที่เราทุกข์ใจมานี้ ถ้ามาปกติก็คงจะไม่ได้ยินเรื่องราวของเขา แต่ถ้ามาดูแลแล้วเขาถึงจะเล่าเรื่องราวของความทุกข์ใจของเขา” (ID2)

“บางทีเกือบทุกเรื่องที่เราบอกเรา โดยเฉพาะจะเป็นเรื่องครอบครัวเรื่องธุรกิจเรื่องการค้า แต่เราก็ปกปิดความลับแค่นั้น เมื่อเราบอกเราแล้วเราก็รับฟังแล้วเราก็หาวิธีแก้ หาวิธีบอกให้เราทำด้วยังในขณะนั้น” (ID2)

“เค้ามาคุยกับเราเนี่ย ก็คือหนึ่งเค้าให้ความไว้วางใจเรา สองเค้าให้ความเชื่อถือเรา” (ID5)

1.4.2 เกิดศรัทธา

นอกจากความไว้วางใจในการเปิดเผยเรื่องราวและเป็นที่ยังในยามทุกข์แล้ว สิ่งที่มาควบคู่กันคือการเกิดความศรัทธาและมีความเชื่อมั่นว่านักพยาบาลผู้ที่สามารถออกคำทำนายได้แม่นยำย่อมสามารถชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ได้ผลได้ ตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“มันก็เป็นส่วนหนึ่งที่เค้ารับบริการพยาบาลไปแล้วอะไรแล้ว...คือความเชื่อนั้นแหละความมั่นใจในเรา” (ID2)

“พอเราดูแลแล้วอะไรแล้วเนี่ย เราแนะนำให้เขาไปทำอะไรแล้วเขาก็ทำตาม” (ID2)

1.4.3 ให้ความเคารพนับถือ

จากการให้คำแนะนำปรึกษาจนส่งผลให้ผู้รับบริการสามารถมองเห็นทางออกของปัญหา ทำให้ผู้รับบริการเกิดความศรัทธาและนำไปสู่ความเคารพนับถือในฐานะผู้นำทางในการดำเนินชีวิต ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“เค้าก็เลยนับถือ ทุกวันนี้ก็นับถืออยู่ ครูก็ได้สัมผัสบรรยากาศจากการดูหมอเนี่ยแหละ โดยที่เราไม่ได้ไปเอาอะไรเค้ามากมาย ให้คำแนะนำเค้าอะไรที่เค้าไม่ดี แก่จุดเสียให้เค้า” (ID5)

“เค้าจะนับถือเรามาก ถือว่าทางเราเป็นผู้ที่ชี้ทางสว่าง ป็นึงเค้ารอที่จะพบเราเพื่อที่ให้เราทำนายเพื่อจะได้คอยระวัง” (ID7)

“คนที่มาหาส่วนใหญ่จะสัมผัสดี คือพอเค้ามาเราก็เสนอแนะไป ดูดวงให้เค้าไป ตามแต่โอกาส เพราะฉะนั้นคนที่เค้ามารับพยากรณ์ก็มีความสัมพันธ์ให้ความเชื่อถือ ให้ความเคารพนับถือ” (ID4)

1.4.4 ยินดีเปิดเผยเรื่องราว

ในระยะเริ่มแรกของการพยากรณ์โชคชะตา ผู้รับบริการส่วนมากยังไม่ไว้วางใจอย่างเต็มที่นัก ซึ่งพฤติกรรมจะอยู่ในรูปของการพยายามไม่ตอบคำถามของนักพยากรณ์และพยายามไม่บอกเล่าเรื่องราวของตนกับนักพยากรณ์โชคชะตาก่อน ต่อเมื่อความไว้วางใจได้เกิดขึ้นจะด้วยการพยากรณ์ที่แม่นยำและตรงใจ หรือการมีจรรยาโรภีก็ตาม ย่อมส่งผลให้ผู้รับบริการมีความยินดีในการบอกเล่าเรื่องราวที่เป็นปัญหา เพื่อต้องการทราบแนวทางการแก้ไขจากนักพยากรณ์โชคชะตา ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักที่กล่าววว่า

“ถ้าเกิดเค้าดูแม่นยำ ถ้าเปิดมาแม่นยำก็จะมีเล่าหลุดไปบ้าง แต่ถ้าไม่แม่นยำมาหลอกถาม...ก็ไม่เล่า ก็เฉยๆ เหมือนเค้าก็หลอกเอาข้อมูลจากเรา แต่ถ้าเค้าดูมาบั้งๆ เราก็จะถาม ถามแล้วเค้าก็ตอบถ้าเกิดเรื่องมัน link กันก็เล่าอะคะ” (IDK5)

“พอได้มีโอกาสพูดคุยกัน เค้าก็มีความรู้สึกว่าการเปิดใจจะมีมากขึ้น” (ID6)

“เจอหลายๆ คนที่ครั้งแรกมาดูเหมือนเฉยๆ เหมือนไม่สนใจ แต่พอเราเริ่มทำนาย คำถามสองคำถามเริ่มตั้งใจฟังอย่างจริงจัง เริ่มให้ข้อมูลเรามากขึ้น เริ่มเปิด” (ID6)

1.4.5 กลับมาใช้บริการอีก

การพยากรณ์ได้แม่นยำซึ่งเป็นจุดหมายที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้รับบริการคาดหวังจากนักพยากรณ์โชคชะตา และหากสัมผัสภาพที่เกิดขึ้นเป็นไปในทางที่ดี ย่อมทำให้ผู้รับบริการเลือกมาใช้บริการนักพยากรณ์โชคชะตาท่านนั้นๆ อีกเมื่อประสบปัญหา ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“เราก็ต้องเลือกคนดู มาดูนี้ไม่ใช่ดูคนเดียว มาดูหลายคน แล้วเราก็เออ...คนนี่แม่นยำ เราก็กลับมาดูคนนี้อีก” (IDK3)

“เราจะเชื่อหมอได้ เราต้องดูว่าหมอดูคนนี้ เมื่อปีที่ผ่านมาได้ทำนายเราแม่นยำมีคุณธรรมมั้ย หมอคนนั้นเรียกเรื่องเงินมากกว่าค่าดูหมอมั้ย ถ้าหมอคนนั้นมีคุณธรรมมีจรรยาบรรณของหมอและก็...ทำนายมากที่ข้อที่ข้อถูกหมด นั่นแหละควรจะกลับไปหาเค้าคนนั้นได้” (ID7)

“เราจะให้โทรมาถามได้ มีปัญหาอะไรก็โทรติดต่อได้ จะดูให้เพิ่มเติม แต่แนะนำให้เค้าดูปีละครั้ง...กลับมาใหม่” (ID3)

1.4.6 แนะนำบอกต่อให้มารับบริการ

นอกจากการกลับมาใช้บริการอีกของผู้รับบริการแล้ว บางคนอาจมีการแนะนำชักชวนให้บุคคลที่ตนรู้จักมาใช้บริการทำนั่นๆ เพราะเชื่อมั่นว่าคนที่ตนแนะนำมาจะไม่ผิดหวังเมื่อเลือกเข้าหานักพยากรณ์โชคชะตาทำนั่นๆ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“เค้าไปบอกคนโน้นคนนี้ ก็ดูกันใหญ่เลย ดูเก่งดูหมอดูดีมากอะไรก็ว่าไป ก็เลยเหมือนญาติกันไปเลยหนู สัมพันธภาพเนี่ยกลายเป็นญาติไปเลย” (ID5)

“หลังจากที่เค้ามาแล้วส่วนใหญ่จะ ก็น่าจะชวนคนอื่นมาด้วย แล้วก็ไปบอกว่าเราดูใช้ได้ แล้วก็เราพูดไว้เดือนไหนมันจะเป็นไปตามที่ไว้ แล้วก็จะมีสายต่อมาเรื่อยๆ แนะนำคนโน้นมาบ้างคนนี้มาบ้าง” (ID2)

“เราเตือนเขาไว้เนี่ย เหตุการณ์เกิดขึ้นมาปั๊บเขาจะไปเปิดดู พอไปเปิดดู อ้าวอาจารย์บอกไว้แล้วเดือนนี้ เดือนนี้ เป็นอย่างนี้ อย่างนี้ ปรากฏว่ามันเป็นไปตามที่เราพูดทุกอย่าง เขาถึงพาคคนมาหา” (ID2)

“คนที่สนิทกันแบบดูกันทุกห้าหกเดือนเค้าจะมา พาเพื่อนมา พาเพื่อนใหม่ๆ มาแล้วตัวเองมาดูด้วย จะมาตลอดแล้วก็มีปัญหาอะไรก็โทรมาถาม” (ID3)

“เป็นที่ปรึกษา เป็นเพื่อนกัน ช่วยเหลือกันทำนองนี้ จริงใจกับเค้า แล้วเค้าก็จะดีกับเราด้วย เค้าจะหาถูกคำมาเพิ่ม ไปบอกที่ทำงาน” (ID3)

1.5 สัมพันธภาพเชิงลบ

บ่อยครั้งที่สัมพันธภาพในการพยากรณ์โชคชะตาปรากฏในเชิงลบ ด้วยเหตุที่แท้จริงแล้วเกิดจากการที่มนุษย์มีความหลากหลาย การให้ความเชื่อถือไว้วางใจต้องอาศัยระยะเวลาในการพิสูจน์ ดังนั้นในระยะเริ่มแรกผู้รับบริการมักจะยังไม่เกิดความไว้วางใจในนักพยากรณ์โชคชะตา

แต่ถึงกระนั้นหากสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นมีมากเกินไปจนเลยขอบเขตความเหมาะสม ย่อมส่งผลเสียต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงแบ่งข้อมูลด้านสัมพันธภาพเชิงลบดังนี้

1.5.1 ยังไม่ไว้วางใจ

ผู้รับบริการบางคนมารับบริการพยาบาลโรคชะตาด้วยความไม่ไว้วางใจ แต่ก็เลือกที่จะมาปรึกษาเพราะเชื่อว่ามันไว้ดีกว่าแก้ และยังคงคาดหวังคำตอบดีๆ จากนักพยาบาลโรคชะตาที่มีจรรยาบรรณ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“โดยส่วนตัวคิดว่าเค้ามีจิตวิทยาในการดูอาการกับปฏิกิริยาคนที่จะพูดในมน้าว หรือพูดในประเด็นที่เราสนใจแล้วทำให้เราอยากคุยกับเค้าอีก” (IDK7)

“บางคนตอนแรกจะเก็บข้อมูล ไม่ยอมให้เรารู้อะไรทั้งสิ้น เรายังไม่ถาม แต่เราอาศัยจากการเปิดไฟ” (ID6)

“ลักษณะของหมอคนอื่นก็อาจจะฟังและก็จับใจความหรืออะไรพวกนี้ คือมันจะมีหมอดูทั้งแม่นและไม่แม่น มันก็จะมีรวมคละกันไป ทีนี้ถ้าเราอยากทดสอบว่าแม่นไม่แม่น...เราก็เสียบ” (IDK3)

1.5.2 เกินขอบเขตที่เหมาะสมในสัมพันธภาพ

ในบางครั้งความสนิทสนมคุ้นเคยที่มากเกินไปจนขอบเขตย่อมส่งผลในทางลบต่อชื่อเสียงและอาชีพการพยาบาลโรคชะตา และนำมาสู่การขาดความน่าเชื่อถือในที่สุด ดังคำกล่าวของนักพยาบาลท่านหนึ่งที่ว่า

“หมอดูกับคนมาดูอย่าไปสนิทกันมากนัก มันจะมีเรื่องเสียหายกันเยอะ เท่าที่วงการที่อาจารย์ดู ไฉยสนิทกัน มีสัมพันธ์กันลึกซึ้งระหว่างคนดูกับคนมาดู ซึ่งมันไม่ควรจะเกิด ควรจะต้องแนะนำอะไรให้ถูกต้อง” (ID7)

2. กระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจด้วยการพยาบาลโรคชะตา

การพยาบาลโรคชะตามีหลากหลายรูปแบบในสังคมไทย ซึ่งแต่ละรูปแบบมีความแตกต่างกันในรายละเอียดปลีกย่อย แต่สิ่งสำคัญที่แฝงในการพยาบาลโรคชะตาคือภาวะจิตใจของผู้รับบริการหลังจากได้รับคำพยากรณ์โรคชะตาแล้ว ถ้าคำพยากรณ์ออกมาตรงใจย่อมส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความสบายใจโดยไม่จำเป็นต้องรับการช่วยเหลือใดๆ เพิ่มเติมจากนักพยาบาลโรคชะตา แต่หากคำพยากรณ์ปรากฏในทางลบ ความรู้สึกแรกของผู้รับบริการเมื่อได้รับรู้คำพยากรณ์คือความกังวลใจ เสียใจ ทุกข์ใจ และต้องการความช่วยเหลือเพื่อหลุดพ้นจาก

ภาวะแห่งทุกข์ หากนักพยากรณ์โชคชะตากระทำตนเป็นผู้ชี้ทางสว่างย่อมสามารถช่วยเหลือผู้รับบริการได้ไม่มากนักน้อย ถึงกระนั้นการที่ปัญหาที่หนักหน่วงยังไม่ได้รับการแก้ไขอาจเกิดจากความไม่เอื้อของเวลาหรือสถานการณ์ในการช่วยเหลือ ความทุกข์ใจของผู้รับบริการก็ยังคงอยู่แม้เสร็จสิ้นจากการพยากรณ์โชคชะตาแล้ว ผู้รับบริการแสดงความรู้สึกเมื่อรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับคำพยากรณ์ดวงชะตาของตนตัวอย่างคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลัก ID2 ที่ว่า “มีทุกข์ใจกลับไปก็มีนะ คือเห็นน้ำตาเล็ดมาหลายคนก็มี เพราะอะไรไม่รู้มัย ดูดวงแล้วมันทุกข์มาก ดูไปแล้วมันถูกก็น้ำตาไหลร้องไห้เอง พอเราดูแล้วเขาดูแล้วดวงทำไมชีวิตถึงเป็นแบบนี้ ก็เห็นหลายคน” เมื่อเป็นเช่นนั้น หน้าที่สำคัญของนักพยากรณ์โชคชะตาก็คือใช้ทักษะหรือความสามารถในการดึงความรู้สึกของผู้รับบริการให้กลับสู่ภาวะปกติ ตลอดจนหาวิธีในการช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการต่างๆ ที่นักพยากรณ์โชคชะตาจะพึงใช้เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความสบายใจ ทั้งนี้กระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจที่แฝงอยู่ในการพยากรณ์โชคชะตาสามารถลำดับเป็นประเด็นดังนี้

2.1 **ขั้นตอนของกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจ** เป็นลำดับกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจที่แฝงในการพยากรณ์โชคชะตา ที่มักจะสิ้นสุดลงด้วยการแนะนำแนวทางช่วยเหลือของนักพยากรณ์โชคชะตา

2.2 **กลไกที่พาใจผู้รับบริการให้ผ่อนคลาย** เป็นกลไกที่ส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความคลายกังวลด้วยพื้นฐานความเชื่อในคำพยากรณ์

ศูนย์วิทยุโทรพยากรณ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.1 ขั้นตอนของกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจ

ในการพยากรณ์โรคชะตาทุกรูปแบบ นักพยากรณ์โรคชะตาก็ใช้การสังเกตเป็นเบื้องต้น ไม่ว่าจะเป็นการสังเกตอาการปฏิกิริยา บุคลิกลักษณะ หรือแม้กระทั่งสังเกตสีหน้าท่าทางหรือคำพูดที่ผู้รับบริการได้สื่อสารออกมาก่อนที่จะออกคำพยากรณ์ในแต่ละครั้ง ซึ่งหลังจากนั้นการเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการได้ซักถามเพื่อคลายปมปัญหาที่เข้าใจเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักพยากรณ์โรคชะตาสามารถเข้าถึงปัญหาของผู้รับบริการได้อย่างตรงจุด แล้วท้ายที่สุดคือการเสนอแนะแนวทางเพื่อช่วยผู้รับบริการแก้ไขปัญหา กล่าวโดยสรุปคือขั้นตอนของกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจด้วยการพยากรณ์โรคชะตาประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

2.1.1 สังเกตท่าทางของผู้รับบริการ

การสังเกตเป็นคุณสมบัติสำคัญสำหรับการปรึกษาทุกรูปแบบ นักพยากรณ์โรคชะตาใช้การสังเกตสีหน้าท่าทางเพื่อประเมินทิศทางอารมณ์ของผู้รับบริการในเบื้องต้น ซึ่งการสังเกตนี้เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งการพยากรณ์โรคชะตาและวิถีทางการช่วยเหลือด้านจิตใจ ซึ่งในบางครั้งผู้รับบริการอาจมองว่าเป็นการใช้จิตวิทยาเพื่อให้คำพยากรณ์ดูแม่นยำ ซึ่งเป็นคำกล่าวที่อยู่ประโยคต่อไปนี้

“เราจะดูภายนอกกับดวงว่ามันตรงกันหรือเปล่า ถ้าใช้การพยากรณ์จะไหลลื่น เป็นไปตามนั้นปะๆ เรื่อง 80 - 90 เปอร์เซ็นต์ เรื่องที่พูดมา แบบแทงใจถูกต้องปะ” (ID3)

“เราใช้หลักของการสังเกต และเราก็อาจจะต้องดูว่าอารมณ์เค้าอยู่ในระดับไหน กำลังวิตกกังวลมากเกินไปมั้ย คือมันต้องประเมินตัวนี้ตลอดหรือเราไปกระทบกับอะไรบางสิ่งบางอย่างมั้ย พฤติกรรมที่เค้ารับไม่ได้รีไปเล่า” (ID6)

“บางครั้ง หลายคนที่เกิดความสับสน บ้างเหมือนคนหมดกำลังใจ มันก็ขึ้นกับทักษะของหมอดูหรือคนให้คำทำนายด้วยว่าคุณจะจับอาการปฏิกิริยาต่างๆ เหล่านี้ได้มั้ย” (ID6)

“คนที่เป็นหมอดูประพฤติปฏิบัติในอย่างี่ส่งเสริมต่อการดูด้วย บางทีเขาอาจจะมิจิตวิทยาในการสังเกตในการดูคนๆ นี้ เหมือนกับที่เราสังเกตกันว่าคนเดินแบบนี้ควรจะเป็นจริตไหน แล้วจริตแบบไหนจะแก้แบบไหน” (ID1)

“แต่ถ้าถ้าเรามีจิตวิทยาเข้าไปด้วย เราก็รู้วาระจิตของเค้า หนักเบาขนาดไหน เราจะให้กำลังใจเค้าขนาดไหน” (ID4)

2.1.2 พยากรณ์ตามหลักของศาสตร์

การพยากรณ์โชคชะตานั้นไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยหากขาดเครื่องมือในการพยากรณ์ ความหลากหลายของศาสตร์ส่งผลให้มีความแตกต่างในเครื่องมือที่ใช้ กล่าวคือ โหราศาสตร์ไทยและเลขเจ็ดตัวต้องอาศัยวันเดือนปีเกิดของผู้รับบริการ ไพ่ยิปซีต้องอาศัยไพ่เป็นสื่อในการบอกเล่าเรื่องราว หัตถศาสตร์อาศัยการอ่านจากเส้นลายมือ เป็นต้น ทั้งนี้นักพยากรณ์โชคชะตาบางท่านได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพยากรณ์โชคชะตาของตนให้มีลักษณะเฉพาะ เพื่อเพิ่มความแม่นยำ ลดความคลาดเคลื่อน ลดความน่ากลัวของสัญลักษณ์ในกรณีไพ่ยิปซี หรือเพื่อดึงความสนใจของผู้รับบริการ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ให้นักพยากรณ์โชคชะตาแต่ละท่านมีความเป็นเอกลักษณ์และเป็นแรงดึงดูดให้ผู้รับบริการเลือกเข้ามา ดังคำกล่าวของนักพยากรณ์โชคชะตาดังนี้

“อาตมาดูใช้เลขเจ็ดตัวพื้นฐานแล้วก็หลักทักษา หลักมหาภูต และก็อาศัยดวงไทย ประกอบดูฤกษ์ดูอะไรบ้าง” (ID2)

“คัมภีร์มหาสดเลขนี้ดังหน้อย...เป็นเลขเจ็ดตัวที่ใช้ทักษา เป็นวิชาที่ทำให้อาจารย์มาดัง...อาจารย์คิดขึ้นมา สมาคมโหรนี้ตั้งมาทั้งหมด ตอนนี่...ตั้งแต่ปี 2490 ก็ 60 กว่าปีแล้ว มันไม่น่าจะทำให้เราคิดอะไรได้ มีคนคิดมาเต็มแล้ว แต่เราก็คิดวิชานี้ขึ้นมาได้...มันเลยดังเป็นวิชาเฉพาะตัว ใครๆ ก็อยากจะมาเรียน” (ID7)

“คราวนี้ก็เลยเริ่มศึกษาลึกขึ้น ไปหาอาจารย์หลายอาจารย์ มีทั้งอาจารย์เป็นพระ มีทั้งอาจารย์ฆราวาสที่ดังๆ ก็ไปศึกษาหลายท่าน จนประมวลเป็นวิชาของตัวเอง คือเราเป็นนักวิทยาศาสตร์ นั่นหลักของเราจะสังเกต สรุปลงเป็นกฎและก็เอามาใช้” (ID8)

“การดูดวงของที่ พี่จะพยายามหาทางออกโดยระบบการดู ก็คือเปลี่ยนแปลงโดยจะไม่ดูตามแบบที่คนอื่นเค้าดู เพราะเราคิดว่าจะใช้การดูดวงเป็นเครื่องมือช่วยคน เพราะฉะนั้นปกติบางคนแต่ละเรื่องเค้าจะมีไฟใบเดียวที่ทำนายนะคะ แต่ของพี่จะมีไฟ 3 ใบ ซึ่งถ้าทุกสิ่งทุกอย่างที่มันเลวร้าย ไฟ 3 ใบมันจะต้องยืนยันทั้ง 3 ใบว่ามันเลวร้าย ซึ่งพี่คิดว่าจากสถิติแล้ว...มันน้อย น้อยกว่าการตัดสินด้วยไฟใบเดียวเพราะฉะนั้นโอกาสที่ไฟ 3 ใบจะเลวร้ายทั้งสามตัวเนี่ย ถ้ามว่ามันมีมัย มันมีแต่น้อย” (ID6)

2.1.3 เปิดโอกาสให้ซักถาม

ในบางครั้งการทำนายทายทักสิ่งที่นักพยากรณ์โชคชะตาเห็นอาจเป็นคำตอบที่ไม่ตรงกับปัญหาในใจของผู้รับบริการได้เต็มร้อย การเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการตั้งคำถามเพื่อถามใน

สิ่งที่เกี่ยวข้องกับดวงชะตาและวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งหากผู้รับบริการเกิดความเชื่อถือ ไว้วางใจ ย่อมหยิบยกประเด็นที่เป็นปมปัญหาามาเปิดเผย ด้วยความคาดหวังว่าจะได้รับคำตอบจากการพยากรณ์โชคชะตา ดังคำพูดที่ว่า

“มันจะมีคนบางคนที่ถามคำถามสองสามคำถามเท่านั้น แล้วเราพยายามที่อยากจะให้คำถามเพิ่ม หรือบางทีกำลังดูดวงแล้วมีโทรศัพท์เข้ามาเรื่องอะไรอย่างนี้ แล้วกลายเป็นว่าดวงเค้ากำลังไม่ดี มันไม่มีเวลาจะทำความเข้าใจ แต่ Case นี้สั้น” (ID6)

“คนที่ดูเป็น คนที่เค้าศึกษามาเค้าจะไม่ถามเลย คนที่เรียนโหราศาสตร์มาเค้าจะไม่ถามเราเลย พูดทุกอย่าง แล้วเค้าให้เราจดด้วย สุดท้ายเค้าจะให้เราถาม” (IDK4)

2.1.4 เสนอแนะแนวทางการช่วยเหลือ

วิธีการแก้ไขปัญหานักพยากรณ์โชคชะต้ามักใช้แนะนำผู้รับบริการย่อมมีความแตกต่างกันไปตามแต่การสรรค์สร้างจากการเรียนรู้ ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับสติ ซึ่งเป็นความเชื่อที่ว่าหากมีสติก็จะสามารถก่อเกิดปัญญา ซึ่งนำไปสู่การหาแนวทางการแก้ไขปัญหาได้หรือการตระเตรียมใจยอมรับสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง ในขณะเดียวกัน การใช้วาทศิลป์ด้วยเวลาที่เพียงพอเป็นสิ่งนี้นักพยากรณ์ยืนยันว่ามีส่วนช่วยดึงจิตใจของผู้รับบริการให้เกิดความสบายใจและมีความพร้อมในการรับมือกับปัญหา นอกจากนี้สิ่งที่นักพยากรณ์โชคชะตาส่วนใหญ่มักให้คำแนะนำคือการกระทำความดีบำเพ็ญบุญกุศล ปฏิบัติธรรมซึ่งนำไปสู่การเกิดปัญญาและปรับแก้ดวงตามดาวที่มีปัญหา ทั้งนี้การให้คำแนะนำอาจมีการยกตัวอย่างประสบการณ์การพยากรณ์ที่ผ่านมาประกอบด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นกุศโลบายทำให้ผู้รับบริการเกิดความรู้สึกดีและเกิดความพึงพอใจที่อยากจะทำคุณงามความดีและบำเพ็ญบุญกุศลมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้แบ่งข้อค้นพบในวิธีการช่วยเหลือไว้ 7 ประการดังต่อไปนี้

2.1.4.1 ให้ตั้งสติก่อนค้นหาแนวทางแก้ไข

คงจะปฏิเสธไม่ได้ว่าผู้รับบริการส่วนใหญ่ที่เลือกมาปรึกษานักพยากรณ์โชคชะตาเป็นบุคคลที่กำลังประสบปัญหาต่างๆ ซึ่งในบางครั้งการตกอยู่ในห้วงแห่งปัญหาอาจนำมาสู่การขาดสติในการคิดไตร่ตรอง นักพยากรณ์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการมีสติที่จะเป็นเครื่องประกอบไปสู่การหาวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสมได้ วิธีตั้งคำถามเพื่อให้เกิดสติเป็นวิธีหนึ่งที่ผู้ให้ข้อมูลหลักใช้เพื่อช่วยดึงผู้รับบริการให้ตระหนักถึงความจริงดังคำกล่าวที่ว่า

“ในพระพุทธศาสนาเรา เราเชื่อมั่นว่ามีสติแล้วมันก็โอเคทุกอย่าง” (ID1)

“ถ้าจะถามว่าแก้ไขปัญหาด้านจิตใจเค้ายังไงนะคะ คนที่เค้ารับคำพยากรณ์จากเราไปนี่ จากคนที่บอกชี้ไม่โหะ เรายกบอก...อย่าโมโหนะ ถ้าโมโหมากๆ เนี่ย...สติปัญญา มันไม่เกิด อะไรก็โกรธหมด มันก็ไม่มีสติปัญญา เค้าบอกสติมาปัญญาเกิด สติเตลิดจะเกิดปัญหา...บอกเค้าไปอย่างนี้แหละ” (ID5)

“พระราหูเป็นดาวแห่งความหลง พระราหูเป็นโมหะจริต ความลุ่มหลงมัวเมา ว่าทำยังไงอย่าให้หลง ราหูเป็นความมืดก็ต้องใช้แสงสว่างเจริญปัญญา ก็จะขจัดความลุ่มหลงมัวเมา ทำให้เกิดการรู้ตัว มีสติสัมปชัญญะ ที่จริงทางแก้ที่ถูกต้องมันก็เป็นอย่างนี้ คือถ้าคนเค้าทำอย่างนี้ไม่ได้ เรายกบอกว่าถ้าอย่างนั้นคุณไปสวดมนต์ละกัน เรายกกำหนดบทสวดให้” (ID4)

“เราก็จะให้เค้าตั้งอยู่ในความมีสติ และไม่ประมาท” (ID6)

“ต้องตั้งสตินะ และฟังให้ดี ตั้งใจฟังว่ามันเกิดอะไรขึ้น สถานการณ์เป็นยังไง ต่อไปเป็นยังไง ควรทำตัวยังไง” (ID3)

“อย่างบอกปีนี้ให้ระวังอุบัติเหตุนะ เค้าก็ระวังละ ขับรถไม่ประมาทละ หรือว่าอะไรต่างๆ ที่จะเป็นความประมาท ขับรถเร็วอะไรต่างๆ ปีนี้ก็มีสติขึ้น แล้วก็อาจจะไปทำบุญไปให้พระไปสวดมนต์ ถ้ามันทุกข์มากก็ให้ไปปฏิบัติธรรม ส่วนใหญ่จะเป็นอย่างนั้น” (ID2)

“พระอาจารย์บอกว่าก่อนที่จะให้เขาฟังธรรมะ ให้เขารับรู้ปัญหาของเขาก่อนแล้วก็รู้ว่าเขามีปัญหาอะไรอยู่ คือให้เขามีสติอยู่กับปัจจุบันก่อนแล้วค่อยมานั่งคุยกัน” (ID1)

2.1.4.2 ใช้วาทศิลป์เพื่อคลายกังวลของผู้รับบริการ

สิ่งที่ทำให้นักพยากรณ์แต่ละท่านแตกต่างกันนั้นไม่ใช่วิชาการพยากรณ์ที่ได้ร่ำเรียนมา หากแต่เป็นลีลาที่ใช้ในการพยากรณ์โชคชะตา นักพยากรณ์โชคชะตาส่วนใหญ่มักใช้วาทศิลป์โดยเริ่มตั้งแต่การลดระดับความรุนแรงของคำพยากรณ์ จากนั้นทำการโน้มน้ำหนักปรับเปลี่ยนความเชื่อเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความสบายใจ เกิดความเชื่อมั่น มีความหวังกับอนาคตที่ดี หรือในกรณีที่ไม่สามารถปรับแก้ดวงชะตาได้แล้ว นักพยากรณ์ก็มักเหนี่ยวนำให้ผู้รับบริการเกิดการตระหนักรู้และเลือกที่จะยอมรับความจริงในปัจจุบัน ซึ่งการใช้วาทศิลป์ของนักพยากรณ์โชคชะตาสามารถจำแนกได้เป็นหัวข้อดังนี้

2.1.4.2.1 เลือกใช้คำที่ไม่รุนแรง

ในกรณีที่ผลการพยากรณ์ออกมาในด้านลบและมีแนวโน้มที่จะกระทบกับภาวะใจของผู้รับบริการ นักพยากรณ์โชคชะตาที่มีความเมตตายอมออกคำพยากรณ์ให้

มีความเบาบางลง เพื่อดึงจิตใจของผู้รับบริการไม่ให้ตกในห้วงแห่งทุกข์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้หากเป็นการพยากรณ์ที่แม่นยำแต่คำพยากรณ์นั้นกลับมากังวาลถึงจิตใจของผู้รับบริการให้เจ็บปวดเยือกเย็นเป็นสิ่งที่ไม่ดีนักนักพยากรณ์โชคชะตาจึงมักจะเลี่ยงคำพยากรณ์เหล่านั้นโดยยึดความรู้สึกของผู้รับบริการเป็นสำคัญ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ให้ความเห็นว่า

“ขณะนั้นไฟเปิดขึ้นมามันฟ้องว่าดวงเค้าตกจริงๆ เราจะดึงความรู้สึกเค้ากลับมาอย่างไร จุดสำคัญอยู่ตรงนี้ นั่นก็คือทักษะของหมอดู ถ้าเรายิ่งพูดเพิ่มความรุนแรงไปในนั้น อาจจะดูว่าแม่นยำ แต่ถามว่าประโยชน์ที่เกิด มันไม่เกิด...ทำให้เค้ารู้สึก fail ทำให้เค้ารู้สึกท้อแท้ลงไปอีก...ก็ไม่มีอะไรดีขึ้น” (ID6)

“แต่ด้วยคำหมอดูให้อาจารย์ช่วย มีบางอย่างที่เรา นอกจากคำทำนายแล้ว เราใช้คำบางๆ เบาลูกให้เค้าดีขึ้นได้ ก็แตกต่างกันนะ” (ID7)

“ถ้าจะใช้มันก็ใช้ตรงที่ว่าถ้าเราเห็นดวงเค้าแย่มากๆ ก็คงไม่อยากจะให้เค้าหมกหมิ่นจนเกินไป ก็คงมีการยิงไว้สักห้าสิบเปอร์เซ็นต์” (ID8)

“กรณีของผมเนี่ยทายดวงคนไปเนี่ย ร้ายๆ เรายังไม่ค่อยทายจะบอกทางเลี่ยง ถ้าไปทางนี้เราจะดีกว่า จะไม่เจอกับปัญหา..หาทางหลีกเลี่ยง ทั้งที่บางทีมันหลีกเลี่ยงลำบาก แต่ว่ามันมีทางออกเสมอ” (ID3)

“พยายามจะพูดหนักให้เป็นเบา เรื่องที่จะเป็นจะตาย แต่ว่าเพียงแต่เราบอกว่าให้ระวังเดือนนี้ เดือนนี้ แต่มันก็มีจริง บางทีเราบอกว่าอุบัติเหตุรถไปชนตายก็มี” (ID2)

“โหราศาสตร์คือโหราศาสตร์ ไม่ใช่จิตวิทยา แต่พอตอนเราใช้เราต้องใช้จิตวิทยา เราไม่ใช่โหราศาสตร์เพียวๆ ถ้าโหราศาสตร์เพียวๆ...ตายแน่ ก็เป็นการซ้ำเติมใจ แต่ว่าพอใช้จิตวิทยาเป็นศิลปะเข้ามาทำให้คำพยากรณ์ของเรามันสละสลวย เป็นการฟื้นฟูจิตใจของคนช่วยเหลือคนทางด้านจิตวิทยาได้ด้วยไง ผมเคยเจอหมอดูแม่นๆ ที่พยากรณ์ออกมาแล้วไม่สลาย มันแรงไปมันหนักไป มันอะไรเกินไป” (ID4)

2.1.4.2.2 ให้ความหวังสร้างความเชื่อมั่น

การก้าวเดินบนหนทางแห่งอุปสรรคต้องอาศัยกำลังภายในที่เข้มแข็งและกำลังใจที่เต็มเปี่ยม การมีความหวังทำให้บุคคลมองเห็นหนทางในอนาคต นักพยากรณ์โชคชะตาใช้ประโยชน์จากความเชื่อในศาสตร์เป็นสิ่งชักจูงให้ผู้รับบริการมีความเชื่อมั่นว่าอนาคตจะ

เปลี่ยนแปลงในทางที่ดี แต่ขอให้ใช้ความอดทนจนในที่สุดสิ่งที่เป็นปัญหาจะผ่านพ้นไปในที่สุด
 ดังคำกล่าวของนักพยากรณ์โชคชะตาที่ว่า

“บางคนอกหักรักระบม รักชม มาหาเรา เราก็บอก ใจ...ผู้ชายรออยู่ข้างหลังเป็นร้อย
 หน...อย่าไปคิด ค่าไม่ใช่เนื้อคู่เรา มันก็ไปกันไม่ได้ มันเสียใจตั้งแต่แรกดีกว่าใช้ชีวิตไป
 ครึ่งก่อนชีวิตแล้วมาเสียใจทีหลัง” (ID5)

“บางคนมันหมดหวัง ผิดหวังในชีวิตมา ประสบความล้มเหลวมา จิตตกไปอยู่ที่ตาตุ่ม
 เดินคอคดมาตั้งแต่หน้าสมาคม แล้วทำยังไงจะฟื้นฟูจิตค่า อันนี้ต้องมีศิลปะให้ค่านี้เดิน
 ยิ้มออกไปได้ เพราะฉะนั้นต้องสร้างความหวังให้ค่าภายใต้กฎเกณฑ์ในสิ่งที่เป็นไปได้ตาม
 ดวงชะตา” (ID4)

“โหม่มักจะให้กำลังใจคนที่มาพยากรณ์ ก็ทำให้คนที่มาพยากรณ์เนี่ย มีความหวัง มี
 ความมั่นใจขึ้น มีความเชื่อมั่น คนเราไม่มั่นใจไม่เชื่อมั่นแล้วเนี่ยเดินต่อไปข้างหน้า
 ลำบาก” (ID4)

“ถ้าเกิดเราขยันเรื่องสอบเรื่องเรียน ถ้าดวงคุณไม่ดีเสียหายตกวินาศ ตกพายายัง
 เสียหายเนี่ย ว่าเออปีนี้เราไม่ดีแต่ถ้าเกิดดวงไม่ดี ถ้าเราขยันเรื่องสอบเรื่องเรียน ถ้าดวง
 คุณไม่ดีตกเสียหายตกวินาศ แต่เกิดคุณมีความพยายามให้มากขึ้นมันสอบได้” (ID2)

“ถ้าเผื่อเราบอกค่าว่ามัน...ทุกอย่างจะผ่านพ้นไปได้ด้วยดี แล้วค่าเชื่ออย่างนั้นจริงๆ
 เราต้องให้ค่าเชื่อด้วย ตัวเราคนทำนายต้องเชื่ออย่างนั้นด้วย ความเชื่อนี้สำคัญ ความเชื่อ
 มีสิทธิ์ทำให้เราเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ค่าต้องเชื่อเรา...แล้วมันก็จะผ่านไปได้” (ID3)

“ท้ายสุดพระอาจารย์ก็จะบอกว่าที่จริงคุณมีจังหวะที่จะจบอยู่นะขอให้เพิ่มความ
 พยายามหน่อย ที่จริงคำพูดนี้ไม่ต้องพูดก็ได้ เพราะดร. ค่าคิดได้อยู่แล้ว แต่บางทีอย่าลืมนะ
 นะว่าเราคิดเองกับคนอื่นพูดมันแตกต่างกันนะ ก็ต้องยอมรับว่าตรงนั้นด้วย เพราะบางที
 เราไม่เชื่อตัวเองก็มีนะ” (ID1)

2.1.4.2.3 ชี้ให้เห็นสังขรณ์ในกฎแห่งกรรม

นักพยากรณ์โชคชะตาใช้ศาสตร์แห่งการพยากรณ์เป็นสื่อในการ
 ชักนำให้ผู้รับบริการมองเห็นกฎแห่งกรรมอันเป็นสังขรณ์ เพื่อให้เข้าใจว่าภาวะทุกข์ใจของ
 ผู้รับบริการเป็นผลมาจากการกระทำในอดีตของตน ดังที่นักพยากรณ์โชคชะตาท่านหนึ่งกล่าวว่า

“เราก็ให้เค้าคิดไปนั่นแหละโยมทำกรรมกับเค้าเยอะ ถึงเวลาที่เค้าทำกรรมกับโยมบ้าง นี่แหละคือความทุกข์ โยมเห็นนะ แม่บ้านโยมทุกข์ยังไงโยมก็ทุกข์อย่างนั้น เราก็ถือโอกาส สอนไปด้วย ก็คือได้แนะนำด้านจิตใจเนี่ย” (ID2)

“ส่วนใหญ่จะพูดให้กำลังใจ ธรรมดาโยมเวรกรรมใครกรรมมัน พยายามต่อสู้ไปและ เราก็พยายามทำดีให้มากๆ ขึ้นนะ ชีวิตที่เหลือเนี่ยก็พยายามทำดีให้เยอะ และเราก็ทำ เท่าที่เราทำได้” (ID2)

“คุณเดี๋ยวพอดาวดวงนี้ยกนะ ถ้าดาวดวงนี้ยกมาทับกับดาวคู่มิตร เหตุการณ์คุณก็คง จะคลี่คลายในสัปดาห์นี้ คุณก็ทนอีกสักหน่อยก็แล้วกัน อดทน ดำเนินชีวิตไป แก้ปัญหา อุปสรรคไปก่อน พอผ่านช่วงเวลาที่เหมาะสมเคราะห์กรรมตรงนี้ไป เหตุการณ์ก็คงจะดีขึ้น นั่นคือคนเราก็มีดีมีชั่ว มีมืดและก็มีสว่าง มันวนเวียนอยู่อย่างนี้ แต่ละชีวิตแต่ละคน” (ID4)

2.1.4.2.4 เสริมกำลังใจด้วยประสบการณ์ดีๆ ที่ผ่านมา

ธรรมชาติของมนุษย์หากได้รับรู้ว่าตนมิได้เป็นผู้ประสบเหตุแห่ง ความโชคร้ายแต่เพียงผู้เดียว ย่อมทำให้ลดความกังวลภายในจิตใจได้ในระดับหนึ่ง และเกิดความ มั่นใจว่าตนจะสามารถก้าวผ่านเหตุการณ์นั้นๆ เช่นเดียวกับบุคคลที่เคยประสบเหตุเช่นเดียวกับตน นักพยากรณ์โชคชะตาบางคนได้นำประสบการณ์ส่วนหนึ่งจากการพยากรณ์มาบอกเล่า เพื่อเป็น ส่วนในการช่วยเสริมจิตใจของผู้รับบริการให้รู้สึกดีขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“อาจจะเล่าประสบการณ์เก่าๆ ที่เราเคยดูดวงตั้งแต่สมัยยังเด็กๆ ว่าเกิดดวงที่เค้าจะมี อุปบัติเหตุ เราก็จะเตือนคนที่มาดูว่าอย่าประมาทนะ แล้วมันก็เกิดเหตุจริงๆ แล้วเค้าไม่ ประมาทเค้าก็ไม่เจ็บตัวมาก ก็จะกลายเป็นอุปบัติเหตุเล็กๆ น้อยๆ” (ID6)

“แต่บางอย่างเราได้ข้อมูลเหล่านี้ แต่เราก็จะไม่ระบุชื่อเขา ข้อมูลเหล่านี้เพื่อจะไป แนะนำคนอื่น เพราะว่าบางทีดวงลักษณะบางทีมันคล้ายๆ กัน มีความทุกข์คล้ายๆ กัน เพราะว่าบางทีคนถามก็จะประโยคซ้ำๆ กัน เราก็จะรู้แล้วว่าเขาจะถามอะไร” (ID2)

2.1.4.3 แนะนำให้กระทำความดี สร้างบุญสร้างกุศล

ความเชื่อที่ว่า “ทำดี...ได้ดี” เป็นที่มาของคำแนะนำให้สร้างคุณดีและสร้าง บุญกุศลอันได้แก่ การปลดปล่อยชีวิตสัตว์ ถวายสังฆทาน ทำบุญโลงศพ เป็นต้น ซึ่งคำแนะนำ เหล่านี้เป็นสิ่งที่นักพยากรณ์โชคชะตาใช้อยู่บ่อยครั้งเพื่อแนะนำผู้รับบริการเมื่อประสบปัญหาชีวิต และด้วยความเชื่อดังกล่าวส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความสบายใจด้วยหวังว่าชีวิตของตนจะดำเนิน ไปในทางที่ดีขึ้น ผู้ให้ข้อมูลหลักได้กล่าวถึงวิธีการช่วยเหลือด้านนี้ไว้ดังนี้

“เราบอกว่าการที่โยมไปทำเนี่ยเราก็ต้องบอกด้วยว่ามันไม่ได้แก้ได้หมดนะ เพียงแต่ว่าครูบาอาจารย์เขาบอกมาอย่างนี้ หนักจะได้เป็นเบา เบามันจะได้ไม่มี และก็ได้อุญจาก การที่ท่าลงไปด้วย เราชี้แจงให้ฟัง บุญมันเกิดจากส่วนนี้” (ID2)

“ฉะนั้นการแก้ดวงพวกนี้มันก็คือ หลักการแก้ดวงคือการปล่อยชีวิตสัตว์ และก็ทำบุญ เยอะๆ อันนี้แก้ได้” (ID7)

“คือมันจะมี Sense บอก...อย่างเราไปทำบุญโง่งงอย่างนี้ มันก็เป็นเรื่องของการ ที่ว่าเหมือนเอาเงินไปช่วยเหลือจิตวิญญาณที่เร่ร่อน...มันเป็นกรรมที่ดีอันหนึ่ง เหมือนกับว่าเค้าเป็นผีไม่มีญาติ...อันนี้อันหนึ่งนะ อันที่สองถวายสังฆทานพระปฏิบัติที่ไม่จำเป็นต้องตั้ง...อันที่สามคือวิปัสณากรรมฐาน ก็สวดมนต์ไหว้พระและก็อุทิศส่วนบุญกุศลให้เจ้ากรรม นายเวร และก็อันที่สี่ถ้าเป็นไปได้ก็ปล่อยปลา ปล่อยกุ้ง ปล่อยสัตว์ใหญ่ก็ได้ในกรณีถ้าไหว อันนี้สื่ออย่างช่วยได้” (ID8)

“โยมไปถวายผ้าไตรจีวรซะ หรือว่าโยมไปทำบุญถวายหนังสือตำรารับตำรา อย่างคนที่ กำลังเรียนหนังสืออยู่ พยายามสอบยังไงก็ไม่ผ่านอาตมาก็แนะนำไปถวายหนังสือมนต์พิธิ หรือหนังสือธรรมะ ก็แล้วแต่กำลังเขานะว่าให้มากมายเท่านั้น เท่านี้คือหมายความว่า จะไม่ให้เขาเดือดร้อน ถ้าโยมทำได้โยมก็ทำ ปีไหนที่มันมีทะเลาะเบาะแว้งอะไรมาๆ เราก็ เออไปถวายแก้วน้ำซะ ให้อวดให้อะไรก็ได้ให้โรงเรียน ให้สถานศึกษาแต่ว่าคุณไม่ จำเป็นต้องมาถวายที่วัดนี้ คุณไปถวายที่อื่นก็ได้ และก็ไปปล่อยปลา ปล่อยนกให้สบายใจ ทำไป อันนี้ก็แก้ได้” (ID2)

“การแก้ดวงพวกนี้มันก็คือ หลักการแก้ดวงคือการปล่อยชีวิตสัตว์ และก็ทำบุญเยอะๆ อันนี้แก้ได้” (ID7)

“เจริญเมตตาให้สรรพสัตว์ ให้เจ้ากรรมนายเวร อุทิศส่วนกุศลบางที่มันทุกข์มากๆไป ทำแล้วเผื่อจะดีขึ้นนะโยมนะ ก็ได้มหากุศล ได้อุญ” (ID2)

2.1.4.4 เน้นการกระทำอันนำไปสู่ปัญญา

ผู้ให้ข้อมูลหลักบางท่านให้ความสำคัญกับหนทางอันนำไปสู่ปัญญา ซึ่งเชื่อว่าสามารถนำผู้รับบริการไปสู่การแก้ปัญหาที่ถาวรได้ โดยหนทางที่ใช้ นั้นมีความแตกต่างกัน กล่าวคือการตั้งคำถามให้คิด การนำหลักธรรมะเข้ามาช่วยในการเยียวยาจิตใจ และแนะนำให้ ปฏิบัติธรรม วิธีการเหล่านี้ นักพยากรณ์มองว่าสามารถช่วยให้ผู้รับบริการรู้สึกดีขึ้นเพราะเมื่อบุคคล ยึดหลักธรรมเป็นที่พึ่งทางใจ ย่อมสามารถทำให้จิตใจสงบเกิดสัมมาทิฐิซึ่งนำไปสู่ปัญญา สามารถ

บรรเทาความทุกข์ในจิตใจ และสามารถพบแนวทางแก้ไขปัญหาได้ ดังคำกล่าวที่ว่าดังตัวอย่าง คำกล่าวที่ว่า

“ส่วนมากคำที่พระอาจารย์บอกให้แก้ไข พระอาจารย์จะไม่เทศน์โดยนะ ส่วนมากพระอาจารย์จะตั้งคำถามมากกว่า จะตั้งคำถามให้เขาคิด ถ้าเขาคิดไม่ออกเราก็ช่วยเขาคิด ถ้าเขาคิดออกเราก็เออเข้าทางแล้ว เราก็ค่อยๆ หยอดเข้าไป” (ID1)

“สิ่งหนึ่งที่จะดึงเขาคือให้ธรรมะทุกครั้งที่มา พยายามจะให้ ถ้าคนทุกข์มากๆ ก็เจริญเมตตา บางที่ทุกข์มากเกินไปก็ให้ไปนั่งวิปัสสนา” (ID3)

“อาจารย์ให้เชิงแนวๆ ปัญญามากกว่า...อย่างวิปัสสนากรรมฐานนี่ต้องเป็นหัวใจ ต้องเป็นจุดแรกเลย...วิปัสสนากรรมฐาน คนเราส่วนใหญ่จะมาจาก...ที่เรียกว่าการทำบุญขั้นเริ่มต้นก่อน” (ID8)

“เจริญสติเสีย ผมว่าไม่ต้องเสียตั้งค้ด้วยสบาย ได้สวดมนต์มีสมาธิด้วย บำเพ็ญเพียรภาวนาดีกว่าเยอะเลย ดีกว่าไปหาซื้อของดำ” (ID4)

2.1.4.5 ให้แก้ดวงตามดาว

พื้นฐานการช่วยเหลือและให้คำแนะนำมีความแตกต่างกันไปตามแต่พื้นฐานของศาสตร์การพยากรณ์นั้นๆ ศาสตร์ที่อ้างอิงการโคจรของดวงดาวอย่างเช่นโหราศาสตร์ไทย จะมองดวงชะตามีปัญหาอย่ามสาเหตุมาจากดวงดาวที่โคจรผิดปกติ มีความเสียหาย หรือถูกอำนาจมืดครอบงำ ดังนั้นด้วยพื้นฐานความเชื่อเช่นนี้ส่งผลให้แนวทางแก้ไขที่นักพยากรณ์โหราศาสตร์แนะนำจึงออกมาในรูปของปรับเปลี่ยนเงื่อนไขอันเป็นสาเหตุของปัญหานั้น ซึ่งหากผู้รับบริการที่มีความเชื่อมั่นว่าพื้นฐานดวงชะตาของตนมีส่วนในการอิงกับดวงดาว ย่อมรู้สึกคลายความกังวล หากตนได้กระทำการบางอย่างตามคำแนะนำของนักพยากรณ์โหราศาสตร์ อันอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่าตนได้ทำการปรับแก้ที่ต้นเหตุแล้ว ดังคำกล่าวที่ว่า

“เรื่องงานก็ต้องว่ากันว่างานนี้ไม่เหมาะกับคุณ ควรทำงานไหน ก็แก้ด้วยโหราศาสตร์นั้นแหละ อย่าไปโกหก ควรแก้มันตามดาว” (ID7)

“การแก้ต้องแก้ตามดาว ก็แล้วแต่ดาวองค์ไหนเสีย ดาววิตกกังวลเสียหรือดาวโทษะ มากไป ก็ต้องมีวิธีแก้ ต้องเปลี่ยนเงื่อนไข ต้องลดโทษะ” (ID4)

“เดี๋ยวเค้ามีอุบัติเหตุนะ อาจารย์ยังช่วยเลย คุณก็ไปซื้อของมีคมไปถวายพระน่า ชื่อ มีดโกนหนวด ชุดโกนหนวดไปถวายพระนะ แล้วมันจะบางเบา หรือว่าดาวอังคารมันก็ เหมือนแปลว่าหมอฟัน คุณก็ไปหาหมอฟันชูดหินปูนซะ” (ID7)

2.1.4.6 เน้นจุดดี แนะนำจุดด้อย

ประโยชน์ของการพยากรณ์โชคชะตาที่นอกจากจะใช้ในการพยากรณ์ เหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตแล้ว ยังเป็นศาสตร์ที่ทำให้รับรู้ถึงลักษณะนิสัย จุดเด่น จุดด้อยของเจ้าชะตา ดังนั้นนักพยากรณ์โชคชะตาจึงผลจากการพยากรณ์มาประยุกต์ใช้ในการ แนะนำเพื่อเสริมส่วนดี และปรับปรุงข้อด้อย ทำให้ผู้รับบริการมองเห็นแนวทางในการพัฒนาดน ดัง คำที่ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวดังนี้

“เอาอย่างนี้หนูเราก็ดูจากลายมือเค้าว่าเค้าจะชำนาญด้านไหน ก็ให้เค้าเรียนด้าน อาชีวศึกษานะ ใช้แรงงาน ใช้สมองใช้ความคิด ทีนี้เค้าเรียนศาสตร์ทางด้านมหาลัยเค้า เรียนไม่ได้ แต่เราให้เค้าเรียนทางวิชาชีพ” (ID5)

“ทางแก้ก็บอกหาจุดดีและจุดด้อยของแต่ละคน คนเราจะดีไปหมดไม่ได้ จุดดีเค้า เป็นไง จุดด้อยเค้าเป็นไง ถ้าจุดด้อยเค้าไม่ดีแก้ปัญหาค่า” (ID5)

“พอผูกดวงปั๊บจะรู้ว่าคนนี้มีจุดเด่นยังไง มีศักยภาพตรงไหน มีจุดด้อยตรงไหน ที่เค้า ควรจะระวัง ควรจะแก้ไขตัวเอง” (ID3)

“เราจะช่วยชี้ได้ ว่าคุณจริงๆ แล้วเก่งทางด้านนี้ งานคุณเนี่ย งานในดวงเนี่ยบางที่เป็น งานที่เราไม่ชอบ อาจจะไม่ได้นัก แต่เราบอก เรามองเห็นศักยภาพเค้าว่าคนนี่เค้าเก่ง ทางนี้ ถ้าเค้าจะเปลี่ยนการทำงานใหม่ให้ไปทางนี้จะดีกว่าเค้ามากกว่าทำองนี้” (ID3)

“บางคนก็ดันเส้นจิตเป็นผู้สัวสวย อาทิตย์เด่นให้ทำเบเกอรี่ขาย ของหวานๆ หอมๆ เส้นจิตเป็นผู้เนี้ยหอมมะ ของหอมๆ ทั้งหลาย เค้าก็รวยไปเลย” (ID5)

2.1.4.7 ให้เวลาอย่างเพียงพอเพื่อปรับภาวะใจของผู้รับบริการ

หากการรู้จักใช้ช่วงเวลาที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญในการให้คำปรึกษา ใน ทำนองเดียวกันสำหรับการพยากรณ์โชคชะตาการใช้เวลาที่เหมาะสมก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกัน เมื่อที่ผู้รับบริการเกิดความไม่สบายใจทั้งจากคำพยากรณ์ที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวัง และจาก ภาวะปัญหาที่ตนกำลังประสบ การให้เวลาอย่างเพียงพอแก่ผู้รับบริการเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ นักพยากรณ์สามารถใช้ความสามารถของตนดึงจิตใจของผู้รับบริการให้เข้าสู่ภาวะปกติได้ ดังตัวอย่างคำพูดของนักพยากรณ์โชคชะตาที่กล่าวว่า

“การดูดวงของที่จะพยายามไม่เร่งเวลา ไม่กำหนดเวลา เพราะมีความรู้สึกที่ เราอยากให้เราที่มีความรู้สึก Happy กลับไป” (ID6)

“แต่ถ้ามันจะมีบางคนแต่เป็นส่วนน้อยที่เค้าคาดหวังว่าดวงเค้าจะดี แล้วดวงเค้าไม่ดี อันนั้นถ้าบางครั้งถ้าเราไม่มีเวลาที่จะสร้างความเข้าใจได้มากกว่านั้นหรือโอกาสหรือเวลาที่เค้ามีให้เราไม่เยอะก็อาจจะผิดหวังกลับไป แต่น้อยแหละ” (ID6)

2.2 กลไกที่พาใจผู้รับบริการให้ผ่อนคลาย

ผู้รับบริการส่วนหนึ่งรู้สึกสบายใจหลังรับการพยากรณ์โชคชะตา แม้ว่าสิ่งที่ได้รับรู้จะเป็นสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น กลไกแรกที่มีส่วนในการช่วยพาจิตใจของผู้รับบริการให้เกิดความผ่อนคลายคือการได้ระบายเรื่องราวที่ติดค้างในใจ ซึ่งแม้บางครั้งจะได้รับคำพยากรณ์ในด้านลบ แต่กลับเป็นสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลหลักมองว่าการได้ทราบเหตุการณ์ล่วงหน้าเปรียบเสมือนได้เตรียมใจของผู้รับบริการให้มีความพร้อมและไม่รู้สึกเจ็บช้ำมากนักเมื่อเผชิญปัญหาจริงในอนาคต ยิ่งไปกว่านั้นความเชื่อถือในคำพยากรณ์และแนวทางการแก้ปัญหาทำให้ผู้รับบริการเกิดความหวังกับอนาคต มีความมั่นใจที่จะก้าวเดินและที่สุดคือสามารถทำใจยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งกลไกดังกล่าวสามารถจำแนกได้ 4 หัวข้อ ดังต่อไปนี้

2.2.1 การได้ระบายเรื่องราวของปัญหา

การได้บอกเล่าระบายเรื่องราวที่เป็นปัญหาแก่บุคคลที่ตนรู้สึกไว้วางใจ และเชื่อว่าจะสามารถรักษาความลับของตนได้ ย่อมส่งผลให้เกิดความสบายใจเพิ่มขึ้นในระดับหนึ่ง ซึ่งถือเป็นด่านแรกที่จะช่วยลดความทุกข์ภายในจิตใจของผู้รับบริการ ดังตัวอย่างประโยคที่แสดงดังนี้

“เรากับเค้าก็ไม่รู้จักกัน ก็เลยมีความรู้สึกที่...เออมันคงไม่มีอะไรที่กลับมาทำให้เราเสียอะ เพราะมันไม่ใช่เรื่องเสียหายอะไรมากมาย แล้วอีกอย่างเราก็ไม่รู้จักกับเค้าเป็นการส่วนตัว ก็สามารถที่จะเล่าให้เค้าฟังได้ทุกเรื่อง เพราะบางทีกับคนที่เรารู้จัก เราเล่าไปกลับเป็นผลไม่ดีกับตัวเรา” (IDK1)

“เพราะฉะนั้นการที่เราทุกข์เราก็ต้องดูว่าทุกข์ของเราคืออะไร แล้วเราก็พยายามแก้ทุกข์ตรงนั้น ถ้าถามว่าการดูหมอมันเป็นแค่ส่วนประกอบ...ให้เราารู้สึกว่า อย่างน้อยหนึ่งมันอาจจะช่วยระบายด้วย เค้าพูดในสิ่งที่ดีๆ หรือว่ามีเป้าหมายอะไรให้เราเกิดขึ้นมาบ้าง” (IDK2)

“เป็นคนชอบดูดวงนะ คือบางทีเราอยากจะคุยอะไรกับใครสักคนแล้วอยากจะรู้อะไรบางอย่าง แต่เราไม่สามารถที่จะพูดได้กับคนทั่วไป กับเพื่อนฝูงเราหรือว่าอะไรอย่างนี้ เราคุยกับหมอดูดีกว่า” (IDK4)

2.2.2 การได้ทราบเหตุการณ์ล่วงหน้าเป็นการเตรียมใจ

ไม่ว่าดวงชะตาจะปรากฏในทางบวกหรือลบก็ตาม สิ่งที่เป็นข้อได้เปรียบจากการทราบเหตุการณ์ในอนาคตคือสภาวะจิตใจของผู้รับบริการจะถูกรับให้เตรียมพร้อมรับมือกับเหตุการณ์จริงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามคำทำนาย สิ่งนี้เปรียบเสมือนเป็นเบาะรองรับจิตใจที่หลงระเหิงไม่ให้บอบช้ำมากเกินไปจนเกินไป ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตและยังมีเวลาพอสำหรับการหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังความหมายที่แสดงในประโยคต่อไป

“รู้สึกวากก็สบายใจขึ้น สบายใจขึ้น ถึงแม้ว่าจะรู้ว่าดวงไม่ดี ก็ดีกว่าไม่รู้อะไรเลย” (IDK3)

“ในกรณีเป็นเคราะห์ ซึ่งคนจะไม่ชอบอยู่แล้วเคราะห์กรรม ก็หนึ่งก็ได้เปลี่ยน ได้เตรียมตัว ก่อนที่เคราะห์กรรมนั้นมันจะมาถึง เตรียมตัวนี้เตรียมในการแก้ไขนะครับ มันก็มีอยู่สองสามขั้นในวิธีเตรียม หนึ่งกรรมนั้นเคราะห์นั้นทำยังไงจะไม่เกิด ประการที่สองเมื่อป้องกันไม่ให้เกิดไม่ได้ ก็ต้องให้เกิดน้อยที่สุด” (ID4)

“ถ้าเรารู้ล่วงหน้า เราเตรียมการได้ เราไม่ประมาท เราเตรียมใจไว้ได้ มันก็ผ่านไปได้... พอเลยช่วงนั้นแล้วมันก็ผ่านไปแล้ว เลยช่วงที่ร้ายก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น” (ID3)

“การรู้อนาคต คือถ้ารู้แล้วก็ต้องเตรียมรับในสิ่งที่ดี สิ่งที่ไม่ดีก็ต้องหาทางแก้ไข แต่ว่าถ้ามันเป็นปัจจุบันแล้ว... เรียบร้อย เป็นอดีต... เรียบร้อยเลย คุณไม่มีทางแก้” (ID4)

2.2.3 ความเชื่อมั่นในคำพยากรณ์

ทุนเดิมในความเชื่อของผู้รับบริการมองว่าการพยากรณ์โชคชะตาเป็นศาสตร์ที่บ่งบอกเหตุการณ์ในอนาคต ซึ่งหากเหตุคำพยากรณ์ที่ได้รับออกมาในทางที่ดีย่อมส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความรู้สึกสบายใจและคลายกังวลในทันที หรือหากแม้คำพยากรณ์นั้นไม่เป็นดังใจแต่ยังได้รับแนวทางแก้ไข หรือคำพูดแนะนำที่สร้างเสริมกำลังใจ ย่อมทำให้ผู้รับบริการเกิดความหวัง และมีพลังที่จะสามารถก้าวข้ามความทุกข์ไป ตามที่กล่าวมาความเชื่อมั่นในคำพยากรณ์โชคชะตาที่ได้รับ เป็นสิ่งที่ส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความหวัง มั่นใจในสิ่งที่จะตัดสินใจกระทำ และมุ่งทำความดีในปัจจุบันด้วยเชื่อว่าอนาคตจะดีตามคำแนะนำของนักพยากรณ์โชคชะตา

2.2.3.1 หวังว่าจะดีขึ้นตามเงื่อนไขของเวลา

ความหวังเป็นสิ่งที่ช่วยผลักดันให้ชีวิตมนุษย์สามารถดำเนินต่อไปอย่างมีจุดหมาย ผู้ที่ประสบความทุกข์และมองไม่เห็นหนทางในอนาคตย่อมมีความรู้สึกยากลำบากในการก้าวเดิน ซึ่งในบางครั้งการได้คำตอบจากการพยากรณ์โชคชะตาถือเป็นการจุดประกายความหวังที่ทำให้ผู้รับบริการบุคคลมีความเชื่อว่าอนาคตจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“อย่างเรื่องการจะเปลี่ยนงานแล้วมีปัญหาเกี่ยวกับหัวหน้า อย่างน้อยพอดูมาบอกว่าอีกไม่นานจะผ่านไป มันก็มีกำลังใจขึ้น หรือว่าถ้าจะเปลี่ยนงานแล้วบอกไม่ได้นะให้อดทน ก็คือทำให้เราใจเย็นขึ้นอะไรอย่างนี้ มันก็เป็นส่วนหนึ่ง แต่เป็นส่วนที่เสริมเข้ามา” (IDK5)

“ช่วงนี้คุณดวงตกนิดหนึ่ง แต่ปีหน้าคุณก็ดวงดีแล้วนะ รอนิดหนึ่งอะไรอย่างนี้ คือหมอดูเค้าจะทำให้คนรู้สึกว่าคุณมีความหวัง” (IDK4)

“มันเหมือนเป็นทางด้านจิตใจอย่างที่พูดนะคะ เหมือนแบบเรารอคอยอะไรบางอย่างหรืออยาการู้ พอมาดู มาทัก ถ้าเค้าบอกว่าดี...กลับไปมันก็รู้สึกดีขึ้นก็รู้สึกอิมใจ” (IDK5)

“อย่างน้อยเราก้ยังมีความรู้สึกว่ายังมีเป้าหมายอยู่ ที่เราตั้งเอาไว้เนี่ย อย่างน้อยเรายังสานต่อไปได้...ไม่ล้มชะทีเดียว” (IDK2)

“มีส่วนค่ะ ถ้าดวงออกมาดีเนี่ย เดินออกมา ก็ยิ้มละ กลับไปก็อู้อยู่...ปัญหาเดี๋ยวก้ผ่านไปได้ ถ้าไม่แม่นก็แบบ...ยิ่งน้อยไปใหญ่เลย ยิ่งแบบอะไรอย่างนี้ ก็ถึงไม่ค่อยดูมาก ถ้าไม่แม่นจริงก้จะไม่มาดูเลยคะ กลัวฟังออกไปแล้วแบบไม่อยากฟัง...ไม่อยากรู้” (IDK5)

2.2.3.2 สามารถตัดสินใจในปัญหา

ในขณะที่ต้องตัดสินใจเพื่อเลือกทางเดิน การได้รับข้อมูลเพิ่มเติมเป็นสิ่งจำเป็น แม้ว่าบางครั้งผู้รับบริการจะมีคำตอบที่ตนได้เลือกไว้แล้ว ขาดก็แต่ผู้สนับสนุนหรือนำความคิดเห็น การพยากรณ์โชคชะตาจึงเป็นทางออกที่ช่วยทำให้สามารถตัดสินใจเลือกทางเดินได้อย่างมั่นใจและลดความกดดันในช่วงที่ต้องเลือก ตัวอย่างคำสัมภาษณ์แสดงดังต่อไปนี้

“ก็ถามพี่เค้า..โดยที่พี่เค้าใช้ศาสตร์ทางไฟที่เค้าบอก แล้วเค้าก็เลือกให้ โดยให้เหตุผลทั้งสองข้อ จะเป็นการเดาหรือจะเป็นการอ่านจากไฟก็แล้วแต่ มันเหมือนว่า...เราเลือกทางนี้แล้วละกัน เหมือนกับว่าเราตัดสินใจเองแล้ว ก็มีคนหนึ่งหรือไฟเป็นตัวช่วยเราตัดสินใจอีกทีหนึ่ง” (IDK7)

“ก็รู้สึกดีขึ้นตรงที่ว่าเค้าพูดมาตรงกับที่เรากำลังเจออยู่อย่างนี้ เรากำลังเครียดอยู่เรื่องหนึ่งว่า...ฉันจะลงทุนทำอะไรสักอย่างหนึ่ง จะทำหรือไม่ทำดี แต่พอมาดูบ๊อบเค้าก็พูดว่าตอนนี้คุณกำลังอยากลงทุนอยู่ใช่ไหม ทำไปเลยนะแล้วจะดี เรามีความรู้สึกว่าช่วยในการตัดสินใจ” (IDK1)

“ก็ได้รับความสบายใจส่วนหนึ่ง เหมือนว่าสิ่งที่เราคิดเหมือนอยากจะทำแต่ตัดสินใจอะไรเหมือนพอเค้าให้ Guideline มา เราก็คิดว่าน่าจะจริง..เป็นบางข้อ” (IDK7)

2.2.3.3 เชื่อว่าทำปัจจุบันได้อาจจะได้อีก

ด้วยภาวะใจที่กำลังถูกรุมเร้าด้วยปัญหาปัจจุบัน และคำตอบจากอนาคตที่ไม่เป็นดังใจ ส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความทุกข์และกังวลกับทั้งเหตุการณ์ที่ตนกำลังเผชิญและเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น การได้คำแนะนำถึงแนวทางการแก้ไขปัญหามาจากนักพยากรณ์โชคชะตาทำให้ผู้รับบริการเกิดความหวังภายใต้ความเชื่อพื้นฐานเรื่องกรรมในพุทธศาสนาที่ว่าหากตนกระทำความดีปัจจุบันดีย่อมเหนี่ยวนำสิ่งดีๆ ให้เกิดขึ้นกับชีวิตในอนาคต ซึ่งแม้ว่าบางครั้งคำแนะนำนั้นอาจเป็นสิ่งที่ตนทราบเป็นอย่างดี แต่ถือเป็นการเสริมความมั่นใจว่าสิ่งที่จะทำนั้นเป็นการแก้ไขปัญหามาตรังจุด ทั้งหมดแสดงในคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“ทุกคนถูกกำหนดเส้นทางมาแล้ว ทุกคนเนี่ยมีกรรมเป็นเครื่องกำหนดทุกคน นักพยากรณ์เนี่ยสามารถรู้กรรมล่วงหน้าได้ ก็ให้เราทำบุญเยอะๆ การทำบุญเยอะๆ เนี่ยมันเลี้ยงได้นะ จากตายก็อาจจะไม่ตายก็ได้” (ID7)

“ถ้าสมมติเรามีเคราะห์ ถ้านับถือศาสนาพุทธ เป็นกรรมเก่าที่เราสร้าง กรรมเก่าที่เราสร้าง เราก็ไม่รู้ว่าจะเวลาเราสบายใจ เราก็ทำบุญเป็นเนืองนิตย์ และก็ทำสังฆทาน ซ้อจิวร ถวาย ใส่บาตร มีโอกาสก็พาลูกไปปล่อยปลาไปอะไรอย่างนี้ แต่ถ้าเกิดสมมติว่ามีเคราะห์จริงๆ เราก็จะต้องทำเยอะ เพราะว่าเราก็นับถือศาสนาพุทธ” (IDK3)

“อย่างเช่นเค้าทักมา ให้เราไปไหว้พระ ไปถวายสังฆทาน มันก็ทำให้จิตใจเราดีขึ้นหนักจะได้เป็นเบาอย่างที่ได้ชอบพูดกัน” (IDK5)

“ถ้าดวงออกมาดีก็จะรู้สึกดี ถ้าไม่ดีมันก็จะกังวล แต่ว่าอาจจะไปแก้ให้มันดี ไปทำบุญ ตักบาตร ไหว้พ่อไหว้แม่” (IDK5)

2.2.4 การทำใจยอมรับความจริง

ในบางครั้งการเผชิญโชคชะตาด้านร้ายเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก การได้คำชี้แนะและปลอบใจจากนักพยากรณ์โชคชะตา อาจเป็นการปรับเปลี่ยนมุมมองให้หันมามองความจริง

จนกระทั่งสามารถยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการยอมรับนี้เป็นสิ่งที่ทำให้ลดความทุกข์ใจของผู้รับบริการได้ส่วนหนึ่ง ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ว่า

“เรามีความสุขมากขึ้น เพราะว่าเขาเริ่มทำได้ เหมือนเขาเริ่มแล้วรู้ว่ามันเป็นอย่าง
งั้นนะ” (ID1)

หลากหลายข้อเสนอแนะในวิธีการช่วยเหลือจากนักพยาบาลโรคชะตาฉ้วนเป็นความหมายที่ปรากฏบนพื้นฐานของความเชื่อมั่นในศาสตร์แห่งการพยาบาลโรคชะตาแทบทั้งสิ้น โดยลำดับขั้นของกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจมีความเป็นเนื้อเดียวกับการพยาบาลโรคชะตาอย่างแยกกันไม่ออก ทั้งหมดทั้งมวลนั้นหากตั้งบนพื้นฐานของการมีสัมพันธภาพอันดีและเหมาะสม ย่อมยังประโยชน์ให้เกิดต่อทั้งฝ่ายอย่างเต็มที่ และแม้ว่ากระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจที่แฝงอยู่ในการพยาบาลโรคชะตาจะยังไม่ปรากฏเป็นให้เห็นเป็นรูปธรรมที่เด่นชัดนัก แต่ความนิยมในการพยาบาลโรคชะตาจะยังคงดำรงอยู่ในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือบำบัดแบบดั้งเดิมให้กับผู้รับบริการที่ประสบปัญหาต่อไป

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การพยาบาลโรคชะตาเป็นปรากฏการณ์ที่คนในสังคมไทยพบเห็นอยู่เสมอและมองเป็นธรรมดา หากแต่สิ่งที่ย้อนย้อนคือการช่วยเยียวยาจิตใจที่มาพร้อมกับกรทำได้คำตอบจากการพยาบาลโรคชะตา ดังนั้นเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ธรรมดาที่ย้อนย้อนความเป็นเอกลักษณ์แห่งศาสตร์ในแง่มุมของสัมพันธภาพและการช่วยเหลือด้านจิตใจของนักพยาบาลโรคชะตา ผู้วิจัยจึงใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยาในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยาบาลโรคชะตาจำนวน 9 คน ร่วมกับผู้รับบริการจำนวน 7 คน ตามแนวคำถามในการสัมภาษณ์ โดยใช้แหล่งการพยาบาลโรคชะตาหลายแห่งที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยการนำบทความความแบบคำต่อคำมาเข้ารหัส จัดหมวดหมู่ และสรุปเป็นประเด็นต่างๆ แล้วตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญทางการวิจัยเชิงคุณภาพและจิตวิทยา ด้วยวิธีที่กล่าวมา ผู้วิจัยขอสรุปประเด็นที่ได้จากการวิจัยดังนี้

1. สัมพันธภาพในการพยาบาลโรคชะตา

ลักษณะของสัมพันธภาพในการพยาบาลโรคชะตาเป็นแบบการให้คำปรึกษาแนะนำ (Guidance) ซึ่งมีความแตกต่างจากการปรึกษาเชิงจิตวิทยา (Counseling) ที่มีสัมพันธภาพในเชิงบำบัด (Therapeutic Relationship) ทั้งนี้สัมพันธภาพในการพยาบาลโรคชะตามีจุดเริ่มต้นจากความต้องการคำตอบจากการพยาบาลโรคชะตาเป็นวัตถุประสงค์หลัก กล่าวคือสาเหตุที่ผู้รับบริการเลือกเข้าหานักพยาบาลโรคชะตาเพราะต้องการที่พึ่งทางใจในคราวทุกข์ ต้องการทราบอนาคตเพื่อลดความกังวล ต้องการเติมเต็มความมั่นใจในการตัดสินใจ หรือความต้องการทราบแนวทางในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ความต้องการหลีกเลี่ยงการถูกตีตราส่งผลให้ผู้รับบริการเลือกใช้การพยาบาลโรคชะตาแทนการเข้าหานักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์ อย่างไรก็ตามสัมพันธภาพในการพยาบาลโรคชะตาไม่ได้เกิดขึ้นเพียงเพราะความต้องการออกจากปัญหาหรือความทุกข์ใจอย่างเดียวเท่านั้น ความอยาก“ลองของ” ก็ทำให้เกิดสัมพันธภาพในการพยาบาลโรคชะตาได้เช่นกัน

รูปแบบสัมพันธภาพในการพยาบาลโรคชะตาที่พบเห็นในสังคมไทยมี 3 รูปแบบ คือ 1) มีความสนิทสนมคุ้นเคยดูญาติพี่น้อง ซึ่งเป็นรูปแบบที่เกิดจากการไปมาหาสู่ช่วยเหลือเกื้อกูลจนกลายเป็นบุคคลที่รู้จักสนิทคุ้นเคยกัน 2) เป็นที่พึ่งที่ปรึกษา กล่าวคือเป็นรูปแบบ

ภาวะการพึ่งพานักพยาบาล มองนักพยาบาลโรคชะตาเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตใน แต่อย่างก้าวของการตัดสินใจ และ 3) เป็นเพียงผู้ให้บริการ นั่นก็คือผู้รับบริการมองว่าการปรึกษากับนักพยาบาลโรคชะตาก็เพียงพอต่อการระบายปัญหากับบุคคลที่ไม่รู้จักกับตนเท่านั้น

อย่างไรก็ตามไม่ว่าสัมพันธภาพจะอยู่ในรูปแบบใด ถ้าหากเป็นสัมพันธภาพที่ดีก็นำไปสู่การช่วยเหลือด้านจิตใจได้ ทั้งนี้ปัจจัยสู่สัมพันธภาพที่ดีในการพยาบาลโรคชะตา ประกอบด้วย การพยาบาลที่แม่นยำ การประพฤตินิ จรรยาบรรณโหรและการเปิดใจยอมรับผู้รับบริการ ซึ่งผลที่เกิดจากการมีสัมพันธภาพที่ดีหรือผลสะท้อนจากสัมพันธภาพที่ดีคือเกิดความไว้วางใจ เกิดศรัทธา ให้ความเคารพนับถือ ยินดีเปิดเผยเรื่องราว กลับมาใช้บริการอีก และแนะนำบอกต่อให้มารับบริการ ซึ่งในทางการศึกษาเชิงจิตวิทยามองว่าการที่ผู้รับบริการเกิดความไว้วางใจจนนำมาสู่การเปิดเผยเรื่องราวเป็นสิ่งสำคัญอันนำไปสู่การช่วยเหลือที่ตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพ กระนั้นก็ดีในบางแง่มุมของสัมพันธภาพ การเกิดความรู้สึกด้านลบเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ทั้งนี้การมีสัมพันธภาพที่มากหรือน้อยจนเกินไป ไม่ไว้วางใจ หรือเกินขอบเขตที่เหมาะสม ย่อมไม่ส่งผลที่ดีต่อทั้งนักพยาบาลโรคชะตาและผู้รับบริการอย่างแน่นอน

2. กระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจด้วยการพยาบาลโรคชะตา

ศาสตร์แห่งการพยาบาลโรคชะตาเป็นศาสตร์ที่มีความหลากหลายและแตกต่างในวิธี แต่หากพิจารณาในด้านการช่วยเหลือด้านจิตใจด้วยการพยาบาลโรคชะตา มีขั้นตอนในกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจโดยเริ่มจากการสังเกตท่าทางของผู้รับบริการเพื่อประเมินความรู้สึกนึกคิด และวัดระดับอารมณ์ในการออกคำพยากรณ์ จากนั้นทำการพยากรณ์ตามหลักของศาสตร์ และในระหว่างการพยากรณ์จะมีการเปิดโอกาสให้ซักถามเพิ่มเติมในส่วนที่ยังคงรู้สึกสงสัยหรือค้างคาใจ เพื่อให้ผู้รับบริการขจัดความกังวลใจได้อย่างเต็มที่ และมักจะลงท้ายด้วยการเสนอแนะแนวทางการช่วยเหลือด้านจิตใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่บนฐานของความเชื่อในศาสตร์การพยาบาลโรคชะตา

แนวทางที่นักพยาบาลโรคชะตามักเสนอแนะคือ

1. ให้ตั้งสติก่อนค้นหาแนวทางแก้ไข ซึ่งเป็นแนวทางช่วยเหลือเบื้องต้นที่นักพยาบาลโรคชะตาใช้เพื่อเตือนสติผู้รับบริการ
2. ใช้วาทศิลป์เพื่อคลายความกังวลของผู้รับบริการ วิธีนี้ถือเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการช่วยเหลือเพราะไม่ว่านักพยาบาลโรคชะตาจะสามารถพยากรณ์ได้แม่นยำเพียงใดแต่หากขาดความสามารถในการใช้วาทศิลป์ คำพยากรณ์นั้นย่อมไม่ยังประโยชน์ให้สำเร็จแก่ผู้รับบริการ

3. *แนะให้กระทำความดี สร้างบุญสร้างกุศล* เป็นคำแนะนำให้ผู้รับบริการกระทำความดีด้วยความเชื่อที่ว่าจะทำให้ชีวิตในอนาคตของตนดีขึ้น
4. *เน้นการกระทำอันนำไปสู่ปัญญา* เป็นคำแนะนำให้ปฏิบัติธรรมอันเป็นหนทางนำไปสู่ความสงบและเกิดปัญญา สามารถค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในชีวิตได้อย่างถาวร
5. *ให้แก่ดวงตามดาว* เป็นคำแนะนำที่เนื่องด้วยพื้นฐานความเชื่อทางโหราศาสตร์
6. *เน้นจุดดี เน้นจุดด้อย* ด้วยข้อดีของการพยากรณ์โชคชะตาที่สามารถบ่งบอกถึงบุคลิกและนิสัยใจคอของผู้รับบริการ ทำให้นักพยากรณ์โชคชะตาใช้เพื่อแนะนำข้อดีและข้อเสียแก่ผู้รับบริการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
7. *ให้เวลาอย่างเพียงพอปรับภาวะใจของผู้รับบริการ* หากนักพยากรณ์โชคชะตาทำการยุติการบริการในช่วงเวลาที่ผู้รับบริการยังอยู่ในความกังวลกับดวงชะตาของตน ย่อมส่งผลให้ใจของผู้รับบริการไม่ได้รับการช่วยเหลือและยังรู้สึกค้างคาใจ

นอกจากขั้นตอนของกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจ สิ่งที่ส่งผลให้ผู้รับบริการรู้สึกสบายใจเมื่อได้มาปรึกษากับนักพยากรณ์โชคชะตาคือกลไกที่พาใจผู้รับบริการให้ผ่อนคลายซึ่งได้แก่

1. *ได้ระบายเรื่องราวของปัญหา* เป็นกลไกเบื้องต้นที่ทำให้ผู้รับบริการผ่อนคลาย แม้ว่าจะยังไม่ได้รับการแนะแนวทางจากนักพยากรณ์โชคชะตา
2. *ได้ทราบเหตุการณ์ล่วงหน้า* การได้ทราบเหตุการณ์ในอนาคตจากคำพยากรณ์ทั้งด้านดีและร้าย เป็นเสมือนการได้เตรียมใจให้พร้อมรับมือกับเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจริง
3. *เชื่อมั่นคำพยากรณ์* ความเชื่อในคำพยากรณ์ว่าวันข้างหน้าเหตุการณ์เลวร้ายที่กำลังเผชิญอยู่จะผ่านพ้นไปในที่สุด ส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความหวัง มีความมั่นใจในการดำเนินชีวิต และการได้กระทำความดีในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ผู้รับบริการเชื่อว่าจะอนาคตจะได้ดีตามคำแนะนำของนักพยากรณ์โชคชะตา
4. *ยอมรับความจริง* นั่นคือเมื่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ยากแก่การแก้ไข สิ่งที่สามารถจะกระทำได้คือการปรับใจยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น ผู้รับบริการที่สามารถทำใจยอมรับได้ย่อมส่งผลให้สภาวะใจมีความสงบและเกิดความสบายใจ

อภิปรายผล

แม้ว่าการพยากรณ์โชคชะตาเป็นสิ่งที่กำลังได้รับความนิยมอย่างสูงในสังคมไทย แต่กลับมีคนส่วนน้อยที่เห็นความสำคัญในบทบาทที่เป็นเสมือนเครื่องเยียวยาจิตใจให้กับคนใน

สังคมไทยมาตั้งแต่ดั้งเดิม เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจึงอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นที่ค้นพบดังต่อไปนี้

1. การเกิดสัมพันธภาพในการพยากรณ์โรคชะตา

คนไทยมีพื้นฐานความเชื่อทางด้านโหราศาสตร์ในฐานะเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ พระพรหมวชิรญาณ (2546) ประกอบกับสภาวะที่ความต้องการแนวทางแก้ไขปัญหาแบบเสร็จสรรพ ซึ่งเอกลักษณ์แห่งการพยากรณ์โรคชะตาสามารถนำมาซึ่งคำตอบแห่งอนาคตได้อย่างทันท่วงที จึงเป็นเครื่องดึงความสนใจของผู้รับบริการให้เข้ามาเพื่อได้มาซึ่งคำตอบในสิ่งตนค้างคาใจ สิ่งนี้เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การพยากรณ์โรคชะตาได้รับความแพร่หลายในปัจจุบัน ทั้งนี้ ผู้รับบริการส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่ประสบปัญหาชีวิตอันนำมาสู่ความทุกข์ในจิตใจ (ยลลดา มณฑิยรมณี, 2538; อุดม เพชรสังหารและคณะ, 2541; ญัฐยา น้อยเหลือ, 2546; และอำไพพร ธนภูติ, 2549) และเลือกการพยากรณ์โรคชะตาเป็นที่พึ่ง ด้วยเล็งเห็นและเชื่อมั่นในศาสตร์นี้ว่าจะสามารถช่วยแก้ปัญหา ประกอบกับมีความคาดหวังว่าตนจะได้รับทราบดวงชะตาของตนในอนาคตเพื่อลดความกังวล เพื่อเพิ่มความมั่นใจ เพื่อวางแผนการดำเนินชีวิตและมีความหวังกับอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญชัช ศศิธร (2541) บุษบา มณีวรรณ (2538) ยลลดา มณฑิยรมณี (2538) สิริวิศิษฐ์กุล วิจิตร (2548) และอารีรัตน์ ทองแพง (2547) ตามที่กล่าวมานี้ความต้องการของผู้รับบริการการพยากรณ์โรคชะตาถือเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดสัมพันธภาพ ซึ่งตรงกับแนวคิดของสุรพล พยอมแย้ม (2548) ที่สรุปว่าสัมพันธภาพเกิดจากความต้องการพื้นฐาน 5 ข้อ กล่าวคือต้องการได้รับความช่วยเหลือ ต้องการได้รับการกระตุ้น ต้องการลดความวิตกกังวลหรือความกลัว ต้องการได้รับข้อมูลเพิ่มเติม และต้องการประเมินตนเอง

นอกจากความต้องการพื้นฐานที่ได้กล่าวไปแล้วการเลือกรับบริการพยากรณ์ของผู้รับบริการจำนวนไม่น้อยมารับบริการด้วยความต้องการ “ลองของ” เพื่อพิสูจน์ความแม่นยำสมคำร่ำลือหรือไม่ สำหรับผู้รับบริการกลุ่มนี้อาจเป็นบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในช่วงมีปัญหาเข้ามาในชีวิต แต่มีเพียงความรู้สึกอยากลอง ในขณะที่ผู้รับบริการบางคนมารับการพยากรณ์โรคชะตาเป็นประจำสม่ำเสมออย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อตรวจสอบดวงชะตาของตนในรอบหนึ่งปี เพื่อเสริมความมั่นใจ และหาแนวทางในการดำเนินชีวิต ผู้รับบริการที่ใช้บริการประจำปีมีความรู้สึกที่ว่าตนไม่ได้เป็นผู้ประสบปัญหาแต่อย่างใด เพียงแต่เป็นการ “กันไว้ดีกว่าแก้” และเตือนตนเองไม่ให้ประมาทเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล (2547) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของโหราศาสตร์ไว้ว่าเป็นแนวทางเตือนใจให้ตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท คำพยากรณ์ทางโหราศาสตร์เป็นเครื่องมือเตือนภัยล่วงหน้าให้แก่มนุษย์เพื่อให้ตั้งอยู่บนความไม่ประมาทในการดำรงชีวิต

นอกจากนี้ค่านิยมของคนไทยส่วนใหญ่มักมองกันว่าการเข้าหาแหล่งบริการทางสุขภาพจิตเช่นจิตแพทย์ นักจิตวิทยาเป็นต้นเป็นสิ่งที่ทำให้รู้สึกถึงการถูกตีตราว่าเป็นโรคจิต (Helms & Cook, 1999; Lee, 1996; D.W. Sue & Sue, 1999 อ้างถึงใน Constantine, Myers, Kindaichi & Moore, 2004) สิ่งนี้มีส่วนทำให้ผู้ที่มีปัญหาเลือกเข้าหา และยึดการพยากรณ์โรคชะตาเป็นแหล่งช่วยเหลือในการบำบัดแบบดั้งเดิมที่ฝังแน่นในวัฒนธรรม (Tseng, 1999) ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของกาลจักร (2552) ผู้ซึ่งได้ศึกษาวิจัยและเขียนบทความเกี่ยวกับโหราศาสตร์กล่าวไว้ว่า คนทั่วไปจึงนิยมปรึกษากับนักพยากรณ์โรคชะตามากกว่าเข้าหานักจิตวิทยาการปรึกษา ทั้งนี้อาจเพราะภาพลักษณ์ของการไปหานักจิตวิทยาปรึกษาไม่ค่อยดีนักในสังคมไทย เพราะกลัวคนอื่นจะหาว่าเป็นบ้า

2. ลักษณะของสัมพันธภาพในการพยากรณ์โรคชะตา

ลักษณะของสัมพันธภาพในการพยากรณ์โรคชะตาส่วนใหญ่เป็นแบบการแนะนำให้คำปรึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Atkinson, Thompson, และ Grant (1993) ที่อ้างถึงใน Sue, Ivey, และ Pedersen (1996) มองบทบาทในการช่วยเหลือของผู้บำบัดแบบดั้งเดิมว่าเป็นผู้แนะนำ ผู้สนับสนุน ผู้เชื่อมต่อระบบการสนับสนุนแบบดั้งเดิม ผู้เชื่อมต่อระบบการเยียวยาแบบดั้งเดิม ผู้ให้คำปรึกษา และผู้นำการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้การเกิดขึ้นของสัมพันธภาพและบทบาทดังกล่าวเป็นผลมาจากวัตถุประสงค์ของผู้รับบริการที่ต้องการทราบอนาคตและแนวทางในการแก้ปัญหา โดยมีความเชื่อในนักพยากรณ์ว่าเป็นผู้หยั่งรู้อนาคตและสามารถแนะนำทางออกให้กับปัญหาของตน ทั้งนี้ต้องอาศัยสัมพันธภาพอันดี เพราะสัมพันธภาพที่ดีนำไปสู่การปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ (วัชรวิ ทรัพย์มี, 2550) ซึ่งในบางครั้งการไปมาหาสู่บ่อยครั้งทำให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยระหว่างนักพยากรณ์โรคชะตาและผู้รับบริการจนเกิดเป็นรูปของการพึ่งพาอาศัยกัน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่นักพยากรณ์โรคชะตามองว่าเป็นลักษณะหนึ่งที่แสดงถึงสัมพันธภาพที่ดี แต่ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแล้วสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นมีความแตกต่างจากโครงสร้างในมิตรภาพทั่วไป (Patterson, 1974)

3. ปัจจัยสู่สัมพันธภาพที่ดี

สิ่งที่ผู้รับบริการคาดหวังเมื่อมารับการพยากรณ์โรคชะตาคือ การได้รับคำพยากรณ์ที่ตรงใจของผู้รับบริการมากกว่าความแม่นยำของคำพยากรณ์ สิ่งนี้ทำให้ผู้รับบริการรับรู้ว่านักพยากรณ์โรคชะตามีความเข้าอกเข้าใจความรู้สึกของผู้รับบริการโดยที่ไม่จำเป็นต้องเริ่มต้นบอกเล่าเรื่องราวของตนก่อน ประทับกับบุคลิกลักษณะของนักพยากรณ์ที่ดูน่าเชื่อถือและมีความมีจรรยาบรรณส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความไว้วางใจและเชื่อว่านักพยากรณ์จะให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการอย่างจริงใจ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของปัจจัยสัมพันธภาพที่ดีของการพยาบาลโรคชะตาแล้วจะเห็นได้ว่ามีส่วนที่มีความคล้ายคลึงและแตกต่างจากการปรึกษาเชิงจิตวิทยาอยู่บ้าง ทั้งนี้ด้วยความพิเศษแห่งศาสตร์ที่สามารถให้คำตอบได้ในปัจจุบันขณะ ส่งผลให้ความคาดหวังของผู้รับบริการที่มีต่อนักพยาบาลโรคชะตาแตกต่างจากการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ดังนั้นเมื่อเทียบปัจจัยของสัมพันธภาพที่ดีในการพยาบาลโรคชะตากับองค์ประกอบของสัมพันธภาพในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา พบว่ามีจุดร่วมและมุมต่างซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

3.1 การพยาบาลที่ได้ตรงกับภาวะใจหรือตัวตนของผู้รับบริการในขณะนั้น

กล่าวคือเป็นการพยาบาลที่แม่นยำในเหตุการณ์ปัจจุบันส่งผลให้ผู้รับบริการมีความรู้สึกที่นักพยาบาลโรคชะตาได้รับรู้ถึงความกังวลหรือความทุกข์ใจของตนอันเป็นการเอื้อให้ผู้รับบริการรู้สึกศรัทธาและเชื่อถือในนักพยาบาลโรคชะตา ซึ่งตรงกับองค์ประกอบของสัมพันธภาพในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในการทำความเข้าใจเนื้อหาและความรู้สึกของผู้รับบริการ (Empathy) (วัชรินทร์พรมี, 2550; Rogers, 1961) ทั้งนี้การใช้ศาสตร์แห่งการพยาบาลเป็นสื่อแห่งการบอกเล่าเรื่องราวทำให้ผู้รับบริการรู้สึกต้องการทราบเรื่องราวต่างๆ ของตนมากยิ่งขึ้นด้วยเชื่อว่าจะได้คำตอบที่ทำให้คลายความคาใจ เช่นเดียวกันนี้การพยาบาลที่ได้ตรงใจจึงถือเป็นการกระตุ้นให้ผู้รับบริการเปิดเผยปมปัญหาภายในใจอื่นๆ ที่ยังอาจค้างคาใจในส่วนลึกเพิ่มเติมให้แก่การพยาบาลโรคชะตา

3.2 การประพฤติในจรรยาบรรณโหร

จรรยาโหรที่ปรากฏในข้อค้นพบเป็นสิ่งที่หมายรวมถึงมารยาทของโหรในการพยาบาลได้แก่การไม่ทำนายในข้อห้ามที่มีมาแต่โบราณ 3 ข้อ กระนั้นก็ดี การมีคุณธรรม มีความจริงใจ ไม่ลำเอียง ไม่ฉกฉวยผลประโยชน์ เป็นส่วนหนึ่งในมารยาทของโหรที่ได้ถูกกำหนดเพิ่มเติม ("จรรยาบรรณหมอดู" มีการกำหนดไว้หรือไม่-อย่างไร?, 2551) เพื่อให้การพยาบาลโรคชะตาเป็นการยังประโยชน์แก่ผู้รับบริการอย่างมากที่สุด ทั้งนี้นักพยาบาลโรคชะตาที่มีความปรารถนาดีต่อผู้รับบริการอย่างจริงใจและไม่ฉกฉวยผลประโยชน์ ย่อมส่งผลให้เกิดความไว้วางใจเชื่อมั่นในคำแนะนำและพร้อมที่จะเปิดเผยตนเองอย่างสะดวกใจ ซึ่งปัจจัยข้อนี้ตรงกับองค์ประกอบของสัมพันธภาพในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่มองว่าผู้ให้คำปรึกษาควรมีความจริงใจและตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้รับบริการ (Authenticity) เพื่อส่งเสริมให้ผู้รับบริการเกิดความไว้วางใจต่อผู้ให้การปรึกษาและพร้อมที่จะเปิดเผยตนเองสำรวจความรู้สึกและประสบการณ์ของตนอย่างลึกซึ้ง (วัชรินทร์พรมี, 2550)

3.3 การรักษาความลับของผู้รับบริการ

การรักษาความลับของผู้รับบริการเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้น ผู้รับบริการที่มีความเชื่อมั่นว่าเรื่องราวของตนจะไม่ถูกนำไปขยายความเพิ่มเติมจะมีความไว้วางใจและสะดวกใจในการเปิดเผยเรื่องราวของตนในส่วนลึก ทั้งนี้เป็นปัจจัยที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของสัมพันธภาพในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่ให้ความสำคัญกับการรักษาความลับของผู้รับบริการ (Confidentiality) (วัชรวิ ทรัพย์มี, 2550) และข้อค้นพบของพระมหาสมคิด เสือกะ (2543) ที่ศึกษาถึงจริยธรรมในอาชีพโหราจารย์โดยกล่าวว่าการปกปิดความลับของผู้รับบริการและการบอกความจริงเป็นจริยธรรมของโหราจารย์

3.4 การเปิดใจยอมรับผู้รับบริการ

แม้ว่ามุมมองหรือสิ่งที่ผู้รับบริการเป็นนั้นจะขัดกับทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อของตน การที่นักพยากรณ์โชคชะตาไม่ตัดสินความผิดถูกย่อมมีผลต่อระดับความกล้าเปิดเผยเรื่องราวของผู้รับบริการ กล่าวคือผู้รับบริการจะประเมินความเสี่ยงโดยการสังเกตในความรู้สึกนึกคิดและคำพูดของนักพยากรณ์โชคชะตาว่าตนสมควรจะเปิดเผยเรื่องราวและความเป็นตัวตนมากน้อยเพียงใด ดังนั้นเมื่อผู้รับบริการรับรู้ถึงการเปิดใจของนักพยากรณ์โชคชะตาย่อมทำให้เขารู้สึกสบายใจที่จะดำเนินการปรึกษาต่อไป ข้อค้นพบดังกล่าวนี้เป็นปัจจัยที่ตรงกับองค์ประกอบของสัมพันธภาพคือการมองโลกในแง่ดีและให้เกียรติซึ่งกันและกัน (Positive Regard and Respect) (วัชรวิ ทรัพย์มี, 2550) หรือ การมองบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard) (Rogers, 1961) ซึ่งเป็นการแสดงทัศนคติในการมองเห็นค่าของบุคคลอื่น รวมถึงการยอมรับและให้ความสนใจแก่บุคคลอื่นนั่นเอง (วัชรวิ ทรัพย์มี, 2550)

ทั้งนี้สัมพันธภาพที่ดีในการพยากรณ์โชคชะตาไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง แต่ถือเป็นองค์รวมที่ก่อให้เกิดสัมพันธภาพอันดี ซึ่งหากขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจไม่เป็นสัมพันธภาพที่ดีอย่างสมบูรณ์

4. กระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจด้วยการพยากรณ์โชคชะตา

4.1 สังเกตท่าทางของผู้รับบริการ

การสังเกตเป็นทักษะเบื้องต้นสำหรับนักจิตวิทยาการปรึกษา สำหรับนักพยากรณ์โชคชะตาก็เช่นกัน การสังเกตลักษณะท่าทางของผู้รับบริการในเบื้องต้น และยังคงอยุ่สังเกตอยู่ตลอดช่วงระยะเวลาการพยากรณ์โชคชะตาของนักพยากรณ์โชคชะตาเป็นประโยชน์ในการประเมินบุคลิก ลักษณะภายนอก ความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ขณะนั้นของผู้รับบริการเพื่อใช้ประกอบคำพยากรณ์ที่ตรงใจ ในขณะที่นักพยากรณ์โชคชะตาบางคนมีการใช้ทักษะการชวนพูดคุยในเรื่องทั่วไป (Small Talk) เพื่อสร้างความคุ้นเคยและความเป็นกันเองกับผู้รับบริการ อย่างไรก็ตามด้วย

ศาสตร์แห่งการพยากรณ์ต้องอาศัยการตีความจากเครื่องมือประกอบกับการสังเกต ซึ่งในบางครั้งหากนักพยากรณ์ขาดทักษะหรือความสามารถในการตีความกับทั้งใช้วิธีการ “สังเกต” เพื่อประมวลข้อมูลมากกว่าการใช้ศาสตร์แห่งการพยากรณ์ ย่อมทำให้เกิดความผิดพลาดในการพยากรณ์อันเป็นที่มาของคำว่า “หมอดูคู่หมอดู” และเป็นผลสืบเนื่องให้ผู้รับบริการมีความระมัดระวังและพยายามไม่เปิดเผยเรื่องราวของตนแก่นักพยากรณ์โชคชะตาท่อน ด้วยเหตุที่กลัวการถูกล่วงข้อมูลแล้วนำกลับมาเป็นคำพยากรณ์ให้ตน

4.2 พยากรณ์ตามหลักของศาสตร์

ดังได้กล่าวในข้างต้นว่าการพยากรณ์โชคชะตาเป็นศาสตร์ที่ต้องอาศัยการตีความผ่านเครื่องมืออันเป็นสื่อกลางแห่งศาสตร์ ซึ่งในขั้นตอนนี้ถือเป็นหัวใจสำคัญในกระบวนการพยากรณ์ โชคชะตา นักพยากรณ์โชคชะตาแต่ละท่านมีความเชื่อว่าแต่ละศาสตร์มีความแม่นยำแตกต่างกัน ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักเชื่อในศาสตร์ที่ตนใช้พยากรณ์ว่ามีความแม่นยำที่สุด ในขั้นตอนนี้นักพยากรณ์โชคชะตาจึงเปรียบเสมือนทูตผู้นำความจากอนาคตมาบอกกล่าวแก่ผู้รับบริการ ทั้งนี้ทูตต้องมีความละเอียดอ่อนและมีวาทศิลป์ในการบอกกล่าวเรื่องราวของผู้รับบริการอย่างนิ่มนวล เพื่อประคับประคองและปรับภาวะใจของผู้รับบริการให้พร้อมรับการปรับแก้ไขดวงชะตา

ผู้รับบริการส่วนใหญ่ก็ยังไม่ว้าวางใจนักพยากรณ์โชคชะตาในระยะเริ่มแรก เหตุเพราะปัจจุบันมีผู้ชักจูงผลประโยชน์จากศรัทธาอยู่มากน้อย รูปแบบของการพยากรณ์จึงมักเริ่มต้นการพยากรณ์โชคชะตาโดยปราศจากคำถามในเรื่องที่เป็นส่วนตัวของผู้รับบริการ โดยที่นักพยากรณ์โชคชะตาจะทำหน้าที่เป็นผู้บอกเล่าเรื่องราวโดยเริ่มต้นจากอดีต ซึ่งหากคำพยากรณ์นั้นมีความถูกต้องย่อมส่งผลต่อผู้รับบริการให้เกิดความเชื่อถือและมีแนวโน้มที่จะเชื่อมั่นในคำพยากรณ์ในอนาคต สิ่งนี้เองทำให้ผู้รับบริการบางคนมองว่านักพยากรณ์โชคชะตาเป็นบุคคลที่มีอะไรเหนือกว่าคนทั่วไป และมีแนวโน้มที่จะทำตามในสิ่งที่นักพยากรณ์โชคชะตาแนะนำด้วยความเชื่อมั่นว่าปัญหาที่ตนกำลังหรือจะประสบในอนาคตจะคลี่คลายไปในทางที่ดี

5. แนวทางการช่วยเหลือ

การพยากรณ์โชคชะตาเป็นศาสตร์ที่อยู่บนพื้นฐานของความเชื่อ นักพยากรณ์ใช้หลักในการให้ความหวังแก่ผู้รับบริการด้วยความเชื่อที่ว่านักพยากรณ์เป็นผู้หยั่งรู้อนาคต ดังนั้นหากผู้รับบริการมีความเชื่อว่าจะดีขึ้น ทำให้ผู้รับบริการเกิดความหวังและมีความสบายใจเบื้องต้น ประกอบกับการแนะนำให้ผู้รับบริการได้กระทำบางสิ่งบางอย่างที่เชื่อว่าเป็นการปรับแก้ดวงชะตา ทำให้ลดความกังวลในปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งผู้วิจัยขอจำแนกรายละเอียดของแนวทางการช่วยเหลือด้านจิตใจดังนี้

5.1 สถิติ : พื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหา

นักพยากรณ์โชคชะตาให้ความสำคัญกับการมี “สถิติ” เพราะเชื่อว่าสถิติเป็นหนทางอันนำไปสู่ปัญหาที่จะใช้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง คำว่า “สถิติ” คือ ความระลึกได้ หมายถึงการควบคุมจิตไว้กับกิจที่ทำหรือเกี่ยวข้องอยู่ ความไม่เผลอ หรือการระลึกได้ถึงสิ่งที่ผ่านเลยไปแล้ว (ซูทท์ธิ์ เต็งไตรสรณ์, 2548) การที่บุคคลประสบปัญหาชีวิตย่อมส่งผลให้ภาวะจิตใจตกอยู่ในภาวะแห่งทุกข์ อันนำมาซึ่งการขาดพลังและสติ ที่จะคิดหาหนทางในการนำพาตนให้ก้าวข้ามขวากหนามของชีวิต สถิติจึงเป็นเสมือนฐานตั้งรับให้สามารถระคองตนให้คงอยู่ได้ แนวทางสำคัญเบื้องต้นที่นักพยากรณ์โชคชะตาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการคือการกระตุ้นเตือนให้เกิดสติ ซึ่งถือเป็นเหตุ 16 ประการของการเกิดสติ (สติอาการปัญหา, 2543) นอกจากนี้กุศโลบายที่นักพยากรณ์โชคชะตามักแนะนำให้ผู้รับบริการกระทำคือการสวดมนต์เพื่อปรับแก้ดวงดาวที่มีปัญหา ซึ่งการสวดมนต์ภาวนานี้ในทางพุทธศาสนาถือว่าเป็นเหตุให้เกิดสติได้เช่นกันกล่าวคือเป็นสติที่เกิดจากการพัฒนาจิตตามหลักภาวนา (สติอาการปัญหา, 2543) แม้ว่าการสวดมนต์ภาวนาจะยังไม่บังเกิดผลในปัจจุบัน แต่ด้วยความเชื่อถือนักพยากรณ์โชคชะตาย่อมทำให้ผู้รับบริการยินยอมทำตาม เมื่อสติเกิดขึ้นทำให้ผู้รับบริการหลุดจากภวังค์กลับมาที่มีภาวะจิตใจที่พร้อมรับเหตุการณ์ต่างๆ และเริ่มคิดหาแนวทางในการแก้ปัญหาของตน ซึ่งปกติจะเริ่มจากการไต่ถามคำแนะนำจากนักพยากรณ์โชคชะตา และคำตอบที่ได้รับมักมีความหลากหลายแต่จุดร่วมหนึ่งที่สำคัญคือการเน้นหนทางไปสู่ปัญญา กระนั้นก็ดีความศรัทธาที่ผู้รับบริการมีต่อนักพยากรณ์โชคชะตาควรเป็นศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาเพราะศรัทธาที่มงายอาจทำให้ตกเป็นเหยื่อในการฉกฉวยผลประโยชน์โดยนักพยากรณ์โชคชะตาที่ขาดจรรยาบรรณ

5.2 ใช้วาทศิลป์ของนักพยากรณ์โชคชะตา

ความสามารถในการใช้วาทศิลป์เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการช่วยเหลือด้านจิตใจ แม้ว่านักพยากรณ์โชคชะตาจะมีความสามารถในการตีความดวงชะตาได้แม่นยำเพียงใด แต่หากไม่มีวาทศิลป์ที่เพียงพอย่อมอาจกลับกลายเป็นสิ่งที่ทำร้ายจิตใจของผู้รับบริการเพราะความแม่นยำนั่นเอง (Tseng, 1999) ในส่วนลึกแล้วผู้รับบริการส่วนใหญ่ต้องการคำพยากรณ์โชคชะตาที่สอดคล้องของตนซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการรับรู้ว่าจะมีสิ่งดีๆ เกิดขึ้นกับตน ตามที่กล่าวมานี้เมื่อนักพยากรณ์โชคชะตาใช้วาทศิลป์ในการออกคำพยากรณ์โชคชะตาทำให้ผู้รับบริการรับรู้ได้ถึง การปลอบประโลมและความปรารถนาดี ทำให้ผู้รับบริการเกิดกำลังใจ มีความหวังกับอนาคต ทั้งนี้ความหวัง หมายถึงอารมณ์หรือความรู้สึกนึกคิดส่วนบุคคลที่เป็นเรื่องเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ในลักษณะของความเชื่อ หรือการคาดหมายในทางบวกถึง ความเป็นไปได้ในการบรรลุหรือประสบความสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวังในอนาคต (วสิกาล ญาณสาร, 2550) ดังที่กล่าวมาข้างต้นการที่

นักพยากรณ์โชคชะตาสามารถช่วยให้ผู้รับบริการเกิดความหวังถือเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้บุคคลก้าวข้ามภาวะวิกฤตของชีวิตไปได้

5.3 แนะนำให้กระทำความดี สร้างบุญสร้างกุศล

ในศาสนาพุทธให้ความสำคัญกับการกระทำปัจจุบันอันจะส่งผลต่อชีวิตในอนาคต ดังนั้นความเชื่อเรื่อง “กรรม” จึงเป็นความเชื่อพื้นฐานที่สำคัญฝังรากลึกของคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ (พระมหาประคัตต์ อุดคฺคปญฺโญ, 2541) ดังนั้นเมื่อผู้รับบริการมีความเชื่อว่าเคราะห์กรรมที่ตนกำลังเผชิญเป็นผลมาจากการกระทำในอดีต แต่หากกระทำความดีในปัจจุบันก็อาจเป็นเงื่อนไขในการลด “กรรม” และทำให้ตนหลุดพ้นจากปัญหาที่ตนกำลังเผชิญอยู่ ประเด็นที่น่าสนใจคือมีบุคคลกลุ่มหนึ่งที่มองโหราศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ใช้อ่านกรรม (พระมหาประคัตต์ อุดคฺคปญฺโญ, 2541) ดังนั้นการแนะนำให้กระทำความดีสร้างบุญกุศลเพื่อปรับแก้ดวงชะตา มีฐานบนหลักของการพยากรณ์โชคชะตาและส่งผลให้ผู้รับบริการมีความเชื่อที่ว่าเป็นการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุดอันทำให้มีความหวังว่าดวงชะตาของตนจะปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดี ส่งผลให้เกิดความสบายใจในปัจจุบันขณะ

5.4 ให้ความสำคัญพอเพียงกับผู้รับบริการ

การให้ความสำคัญพอเพียงแก่ผู้รับบริการถือเป็นสิ่งสำคัญในการพยากรณ์โชคชะตาและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา หากนักพยากรณ์โชคชะตาบริการ ขณะและผู้รับบริการยังคงมีความทุกข์หรือกังวลใจ ย่อมส่งผลให้ปัญหาของผู้รับบริการไม่ได้รับการคลี่คลายอย่างเต็มที่ และอาจถือได้ว่าการช่วยเหลือในครั้งนั้นไม่ได้ผล

อนึ่งการให้คำปรึกษาของนักพยากรณ์โชคชะตาเป็นแบบการให้คำแนะนำและชี้แนวทางซึ่งต่างจากจิตวิทยาการปรึกษาที่เป็นแบบไม่ชี้แนะ (นิจวรรณ อึ้งรังสีโสภณ, 2544; ศูนย์สนับสนุนและพัฒนากาเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต, 2550) ซึ่งการชี้แนะนี้ไม่ได้เป็นสิ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้รับบริการเกิดการใคร่ครวญและตระหนักรู้ในตนเองอย่างแท้จริงดังนั้นเมื่อผู้รับบริการเกิดปัญหาครั้งใหม่ ผู้รับบริการจะกลับมาใช้บริการกับนักพยากรณ์โชคชะตาอีก ในขณะที่การปรึกษาเชิงจิตวิทยามีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้รับบริการเกิดปัญญาในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองและไม่จำเป็นต้องย้อนกลับมาปรึกษานักจิตวิทยาอีก

ทั้งนี้แนวทางการช่วยเหลือที่นักพยากรณ์โชคชะตามักเสนอแนะให้แก่ผู้รับบริการนั้นเป็นสิ่งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ที่นักพยากรณ์โชคชะตาทำนนั้นๆ ยึดถืออยู่ กล่าวคือหากเป็นบุคคลที่นับถือพุทธศาสนาก็จะมีความเชื่อในเรื่องกรรมและมองว่าการพยากรณ์โชคชะตาเป็นศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกับการกระทำในอดีต ปัจจุบัน อนาคต (พระมหาประคัตต์ อุดคฺคปญฺโญ, 2541) ฉะนั้นแนวทางที่เสนอแนะจึงอยู่ในรูปของการให้กระทำ

ความดีสร้างบุญสร้างกุศลหรือให้ปฏิบัติธรรม หรือแม้แต่ในรายที่มีความเชื่อมั่นในศาสตร์การพยากรณ์โชคชะตาโดยเฉพาะ ก็มักเสนอแนวทางการช่วยเหลือด้านจิตใจที่อิงกับดวงดาวทางโหราศาสตร์เป็นต้น ดังนั้นหากผู้รับบริการที่ได้รับการเสนอแนะแนวทางจากนักพยากรณ์โชคชะตามีความเชื่อเช่นเดียวกับนักพยากรณ์โชคชะตาก็ย่อมส่งผลให้ภาวะใจของผู้รับบริการมีความผ่อนคลายในเบื้องต้น

6. กลไกที่พาใจผู้รับบริการให้ผ่อนคลาย

กลไกที่เกิดในกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจด้วยการพยากรณ์โชคชะตาสามารถจัดเป็นผลที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือการได้ระบายเรื่องราวของปัญหาและการได้ทราบเหตุการณ์ล่วงหน้าเป็นการเตรียมใจเป็นผลพลอยได้จากการพยากรณ์โชคชะตา ซึ่งวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของผู้รับบริการคือการต้องการทราบอนาคตโดยมีความเชื่อว่าการพยากรณ์โชคชะตาเป็นศาสตร์ที่สามารถให้คำตอบให้ตนได้ นอกจากการได้ทราบคำตอบพร้อมแนวทางการแก้ไขแล้วความเชื่อมั่นในอนาคตที่ได้จากคำพยากรณ์เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้รับบริการมีความหวังในการก้าวผ่านปัญหาหรืออุปสรรคที่ตนกำลังเผชิญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสันทนา วิจิตรเนาวรัตน์ และ สุจิตวิสัย สุขป้อม (2552) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของความเชื่อคือ ทำให้เกิดความมั่นใจ ทำให้เกิดพลัง ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เกิดความสามัคคี ทำให้เกิดรูปธรรม เป็นพื้นฐานให้เกิดปัญญา ทำให้การนับถือศาสนานั้นคง และทำให้เกิดฤทธิ์ทางใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ควรขยายผลการศึกษาในกลุ่มนักพยากรณ์โชคชะตาที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น แม้ว่าแต่ละศาสตร์จะมีจุดร่วมในการเกิดสัมพันธภาพ แต่การเพิ่มขอบเขตการศึกษาอาจนำมาสู่ข้อค้นพบที่แปลกใหม่และน่าสนใจ

1.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจนำข้อค้นพบที่ได้เกี่ยวกับสัมพันธภาพและกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจไปทำการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อยืนยันข้อค้นพบ และนำไปขยายผลในวงกว้าง

1.3 ควรศึกษาการให้ความช่วยเหลือด้านจิตใจที่ดำรงอยู่ในสังคมไทย (Indigenous Healing) ลักษณะอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงกลุ่มผู้รับบริการตามบริบทสังคมไทยได้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการพยากรณ์โชคชะตาสามารถดึงดูดผู้ที่มีความทุกข์ทางด้านจิตใจให้เข้าถึงได้มาก ดังนั้นหากนักพยากรณ์โชคชะตาได้รับการเสริมความรู้

ความเข้าใจตลอดจนทักษะการปรึกษาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ที่มีความทุกข์ได้อย่างกว้างขวางและรอบด้าน

2.2 จากข้อค้นพบที่ได้ทำให้เกิดความเข้าใจมูลเหตุความต้องการของผู้รับบริการและกระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ในการพยากรณ์โรคชะตา ดังนั้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา หากนำความเข้าใจดังกล่าวไปใช้ก็จะสามารถเข้าถึงผู้รับบริการได้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาลจักร. (2552ก). ปัจจัยที่ทำให้โหราศาสตร์ทำนายได้แม่นยำ [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://www.astrosimple.com/article/index.php?item=factors> [14

กันยายน 2552]

กาลจักร. (2552ข). โหราศาสตร์กับการให้คำปรึกษา [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://www.astrosimple.com/lesson/index.php?item=counselling>. [9

กันยายน 2552]

กัญชัช ศศิธร. (2541). การสื่อสารระหว่างหมอดูกับผู้เข้ารับบริการ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิทยา ภาควิชาวิชาวิทยาและสื่อสารการเสด็จ คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กันยารวี สัทธาพงษ์. (2552). คิดใหม่ โหราศาสตร์หลังนวยุค, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิตรประสงค์ สิงห์นาง, วัชนี หัตถพนม, วิญญู สิงห์นาง และอภาพรรณ คงสงค์. (2545). การ
สำรวจแหล่งช่วยเหลือทางจิตใจแก่ผู้มีปัญหาสุขภาพจิตในชุมชน [ออนไลน์]. ประชุม
วิชาการกรมสุขภาพจิตนานาชาติ ครั้งที่ 8 ประจำปี 2545 สุขภาพจิตกับยาเสพติด, หน้า
154. โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

แหล่งที่มา: <http://www.dmh.go.th/abstract/details.asp?id=1579> [16 ธันวาคม

2552]

"จรรยาบรรณหมอดู" มีการกำหนดไว้หรือไม่-อย่างไร ?. (2551).

แหล่งที่มา: <http://board.palungjit.com/f16/%E0%B8%88%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%AD%E0%B8%94%E0%B8%B9-%E0%B8%A1%E0%B8%B5%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%81%E0%B8%B3%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B8%94%E0%B9%84%E0%B8%A7%E0%B9%89%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B8%AD%>

[E0%B9%84%E0%B8%A1%E0%B9%88-%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%84%E0%B8%A3-191051.html](http://www.terasphere.exteen.com/20081216/entry) [25 เมษายน 2553]

จรรยาโห. (2551). แหล่งที่มา: <http://terasphere.exteen.com/20081216/entry> [25 เมษายน 2553]

จักรเทพ รำพึงกิจ. (2551). การศึกษาเชิงวิเคราะห์ทัศนคติของพุทธปรัชญาเถรวาทที่มีต่อ
โหราศาสตร์ในยุคปัจจุบัน. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาพุทธศาสนาและ
ปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

เจริญพร ศรีเนตร. (2543). ประสบการณ์การพัฒนาคณะของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับ
การฝึกอบรมในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉวีวรรณ สัตยธรรม. (2533). เพื่อสุขภาพจิต. กรุงเทพมหานคร: มิตรสยาม.

ชูฤทธิ์ เต็งไตรสรณ์. (2548). 510 กายหายไข้ ใจหายทุกข์ [ออนไลน์]. สถานที่ผลิต: กอง
การแพทย์ทางเลือก.
แหล่งที่มา: <http://www.dtam.moph.go.th/alternative/viewstory.php?id=23> [18
มีนาคม 2553]

ณัฐยา น้อยเหลือ. (2546). การวิเคราะห์อุปสงค์ของการใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

दनัย ไชยโยธา. (2546). สังคม วัฒนธรรม และประเพณีไทย, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
โอเดียนสโตร์.

ถนอมศรี อินทนนท์, อรวรรณ หนูแก้ว และศรีสุดา วนาลีสิน. (2543). การแก้ปัญหาสุขภาพจิต
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษาหมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคใต้ของไทย
[ออนไลน์]. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย, 8 (1), 37-48.

ธีร์จุฑา จรัสโยธินนุวัฒน์. (2547). *ประสบการณ์ความสะเทือนใจของผู้ประสบเหตุการณ์ไฟไหม้ : กรณีศึกษาชุมชนในเขตบางเขน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิจวรรณ อึ้งรังสีโสภณ. (2544). *วิกฤติชนะได้ด้วยคำปรึกษา*. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.ดีฟ วิ่ง.

นุสรุภา วรภัทราทร. (2547). *ประสบการณ์การจัดการอาการของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุษบา มณีวรรณ (2538). *การวิเคราะห์กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างหมอดูอาชีวะกับบุคคลต่างฐานะ ทางสังคมและเศรษฐกิจ ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สาขานิเทศศาสตร์ธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

เบญจรัตน์ อติชาตนาพันธ์ และประมวล สุวรรณศรี. (2530). *สี่ศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สากลศึกษา.

ปิยรัตน์ นุชผ่องใส. (2530). *ผลของการให้คำปรึกษาของกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สาขาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พระพรหมวชิรญาณ. (2546). *พฤติกรรมความเชื่อในสังคมไทย [ออนไลน์]*. วารสารรามคำแหง, 20 (1), 1-16.

พระมหาประสงค์ อุดมปัญญา. (2541). *ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์กับกฎแห่งกรรมของชาวพุทธไทยในปัจจุบัน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สาขาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสมคิด เลือกะ. (2543). *จริยธรรมในอาชีพโหราจารย์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. (2550). *หลักการและการใช้วิจัยเชิงคุณภาพสำหรับทางการพยาบาลและสุขภาพ*. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.

ภิญโญ พงศ์เจริญ. (2542). *บทบาทของโทรในสังคมไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
คณะพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.

สติอาการปัญหา. (2543). *มิลินทปัญหาฉบับแปลในมหามกุฏราชวิทยาลัย*, พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

ยลลดา มณฑะธรรมณี. (2538). *หมอดู: ทางเลือกสำหรับความมั่นคงทางจิตใจ*. วิทยานิพนธ์
สังคมศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชามานุษยวิทยาประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.

วรวรรณ จุฑา และพนมศรี เสาร์สาร. (2543). *ผลการสำรวจภาวะสุขภาพจิตของประชาชนใน
ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจทางโทรศัพท์: 6-10 กันยายน 2542*. กรมสุขภาพจิต กระทรวง
สาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: สยามอินเลิฟท์ มาร์เก็ตติ้ง.

วลีกาล ญาณสาร. (2550). *ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ตามแนวของ Trotzer ที่มีต่อ
การตระหนักรู้ในตนเอง และความหวังเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต
7 จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วลี ศรีชลาคม. (2547). *การศึกษาประสบการณ์ทางกายและจิตใจของผู้ฝึกปฏิบัติหะฐะโยคะ*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2549). [ออนไลน์]
แหล่งที่มา: <http://en.Wikipedia.Org/Wiki/Astrology> [20 เมษายน 2553]

วัชร ทรัพย์มี. (2550). *กระบวนการปรึกษา: ขั้นตอน สัมพันธภาพ ทักษะ*. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัชร ฐวธรรม. (2533). *ทักษะการให้คำปรึกษาจุดภาค*. กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2539). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ ฐัชา – ฐัเรา*. กรุงเทพมหานคร: เรือน
แก้วการพิมพ์.

ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย. (2551). *ธุรกิจหมอดูปี'51-ปี'52 : ลูกค้าใช้บริการเพิ่ม...แต่เม็ดเงินรวมชะลอตัว* (กระแสดวงศกน ฉบบที่ 2122).

แหล่งที่มา: [http://www.kasikornresearch.com/TH/K-](http://www.kasikornresearch.com/TH/K-Econ%20Analysis/Pages/ViewSummary.aspx?docid=18112)

[Econ%20Analysis/Pages/ViewSummary.aspx?docid=18112](http://www.kasikornresearch.com/TH/K-Econ%20Analysis/Pages/ViewSummary.aspx?docid=18112) [16 ธันวาคม 2552]

ศูนย์สนับสนุนและพัฒนากการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต. (2550). *คู่มือการบวนการและทักษะการให้การศึกษา*

[อิเล็กทรอนิกส์]. http://tsd.rsu.ac.th/ebook_01/pdf/detail.pdf [19 มีนาคม 2553]

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2537). *เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง "โหราศาสตร์ไทยกับการพัฒนาประเทศ."* หน้า 1-50. วันที่ 3-4 กุมภาพันธ์ 2537 ห้องประชุม 3104 อาคารศูนย์รวม 3 มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ.

สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล. (2547). *โหราศาสตร์: ศาสตร์หรือความมมาย*. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

สิรินทร์สฤษฏ์ วิจิตร. (2548). *การสื่อสารระหว่างหมอดูกับผู้ใช้บริการ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาวาทวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพัตรา สุภาพ. (2518). *สังคมและวัฒนธรรมไทย: ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สุภางค จันทวานิช. (2545). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*, พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรพล พยอมแย้ม. (2548). *จิตวิทยาสัมพันธ์ภาพ*. กาญจนบุรี: สหายพัฒนากการพิมพ์.

สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์ และ ลูติวิสิส สุษป้อม. (2552). *การพัฒนาตนเพื่อความสุขของชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: เอกสารประกอบการสอนวิชา GEHS 1102 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

หลวงวิจิตรวาทการ. (2516). *ปาฐกถาและคำบรรยาย*. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองรัตนการพิมพ์.

อารียวรรณ อ่วมตานี. (2549). *การวิจัยเชิงคุณภาพทางการพยาบาล*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อารีรัตน์ ทองแพง (2547). *บทบาทนักศึกษาและหมอ: ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุดม เพชรสังหาร, สกฤรัตน์ จารุสันติกุล, ปรีชา สุวังบุตร, มณฑา จันโทริ, วันดี เนตรไสว และ จันทนา มาศชนพันธ์. (2540). *ความคิดเห็นและทัศนคติของหมอดูต่องานสุขภาพจิต [ออนไลน์]. วารสารกรมสุขภาพจิต, 5(1), 15-26.*
- อุดม เพชรสังหาร, สกฤรัตน์ จารุสันติกุล, ปรีชา สุวังบุตร, มณฑา จันโทริ, วันดี เนตรไสว และ จันทนา มาศชนพันธ์. (2541). *ภาวะสุขภาพจิตของผู้ใช้บริการหมอดูในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น [ออนไลน์]. วารสารกรมสุขภาพจิต, 5(2), 57-72.*
- อำไพพร ธนภูติ. (2549). *เมื่อผู้หญิงเป็นหมอดู : กรณีศึกษา แม่และหมอดูหญิงในเครือข่าย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาสตรีศึกษา สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*

ภาษาอังกฤษ

- Ariela, P-G., and Jonathan J., V. (2009). *Contesting the future traditional Arab women healers in Israel [Electronic version]. European Journal of Scientific Research, 25(1), 6-24.*
- Baltus, R.K. (1994). *Personal psychology for life and work*. 4th ed. Ohio : Macmillan McGraw – Hill.
- Baron, R.A. & Greenberg, J. (1990). *Behavior in organizations : Understanding and managing the human side of work*. 3rd ed. NJ: Prentice-Hall.
- Braud, William & Anderson, Rosemarie. (1998). *Transpersonal Research Methods for the Social Sciences*. California : Sage.
- Carkhuff, K. & Berenson, A. (1977). *Beyond counseling and therapy*. 2nd ed. New York : Rinehart and Winston.

- Constantine G.M., Myers L.J., Kindaichi M. and Moore J.L. (2004). Exploring indigeneous mental health practices: The roles of healers and helpers in promoting well-being in people of color. *Counseling and value*, 48, 110-125.
- Cormier, S., Nurius, P. S., and Osborn, C. J. (2009). *Interviewing and change strategies for helpers* (6th ed.). Belmont, CA: Brooks/ Cole.
- Culley, S. and Bond, T. (2004). *Integrative counseling skills in action*. 2nd ed. London: Sage.
- Kim, B. S. K., Ng, G. F., and Ahn, A. J. (2005). Effect of client expectation for counseling success, client-counselor worldview match, and client adherence to Asian and European American cultural values on counseling process with Asian Americans [Electronic version]. *Journal of Counseling Psychology*, 52(1), 67-76.
- Lambert, M. J., Shapiro, D. A., and Bergin, A. E. (1986). The effectiveness of psychotherapy. In Garfield, S. L., and Bergin, A. E., (Eds). *Handbook of psychotherapy and behavior change*. 3rd ed. NY: John Wiley & Sons.
- Lee, C. C., Oh, M. Y., and Mountcastle, A. R. (1992). Indigenous models of helping in non-Western countries: Implications for multicultural counseling [Electronic version]. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 20, 1-10.
- McCabe, G. H. (2007). The healing path: A culture and community derived indigenous therapy model [Electronic version]. *Psychotherapy: Theory, research, practice, training*, 44(2), 148-160.
- Middlemist, R.D. & Hitt. (1981). *Organizational behavior : Applied concepts*. Chicago : Science Research Associates.
- Miner, J.B. (1992). *Industrial organizational psychology*. Singapore : McGraw-Hill.
- Molock, S. D., Barksdale, C., Matlin, S., Puri, R., Cammack, N., and Spann, M. (2007). Qualitative study of suicidal and help-seeking behaviors in African American

adolescents [Electronic version]. *American Journal of Community Psychology*, 40, 52-63.

Moursund, J.P. and Erskine, R.G. (2004). *Integrative psychotherapy: The art and science of relationship*. Canada: Brooks/Cole.

Patterson, C. H. (1974). *Relationship counseling and psychotherapy*. NY: Harper & Row.

Rogers, C. R. (1961). *On becoming a person: A therapist's view of psychotherapy*. Boston: Houghton Mifflin.

Rokeach, M. (1970). *Belief attitude and values*. San Francisco : Jossey Bass.

Rotter, J.B. (1971). External control and internal control. *Psychology Today*, 42-49.

Schutz, W.C. (1998). *FIRO : A three-dimensional therapy of interpersonal behavior*. 3rd ed. U.S.A. : Will Schultz Associates.

Sue, D. W. and Sue, D. (2003). *Counseling the culturally diverse: Theory and practice*. 4th ed. NY: John Wiley & Sons.

Sue, D. W., Ivey, A. E., and Pedersen, P. B. (1996). *A theory of multicultural counseling & therapy*. CA: Brooks/Cole.

Tseng, W. (1999). Culture and psychotherapy: Review and practical guidelines [Electronic version]. *Transcultural Psychiatry*, 36, 131-179.

Vogel, D. L., Wade, N. G., and Hackler, A. H. (2007). Perceived public stigma and the willingness to seek counseling: The mediating roles of self-stigma and attitudes toward counseling [Electronic version]. *Journal of Counseling Psychology*, 54 (1), 40-50.

Wills, T. A. and Depaulo, B. M. (1991). Interpersonal analysis of the help-seeking process. In Snyder, C. R. and Forsyth, D. R., (Eds). *Handbook of Social Science and Clinical Psychology*. New York: Pergamon.

Yeh, C. J., Hunter, C. D., Madan-Bahel, A., Chiang, L., and Arora, A. K. (2004). Indigenous and interdependent perspectives of healing: Implications for counseling and research [Electronic version]. *Journal of Counseling & Development*, 82, 410-419.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แนวคำถามสัมภาษณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

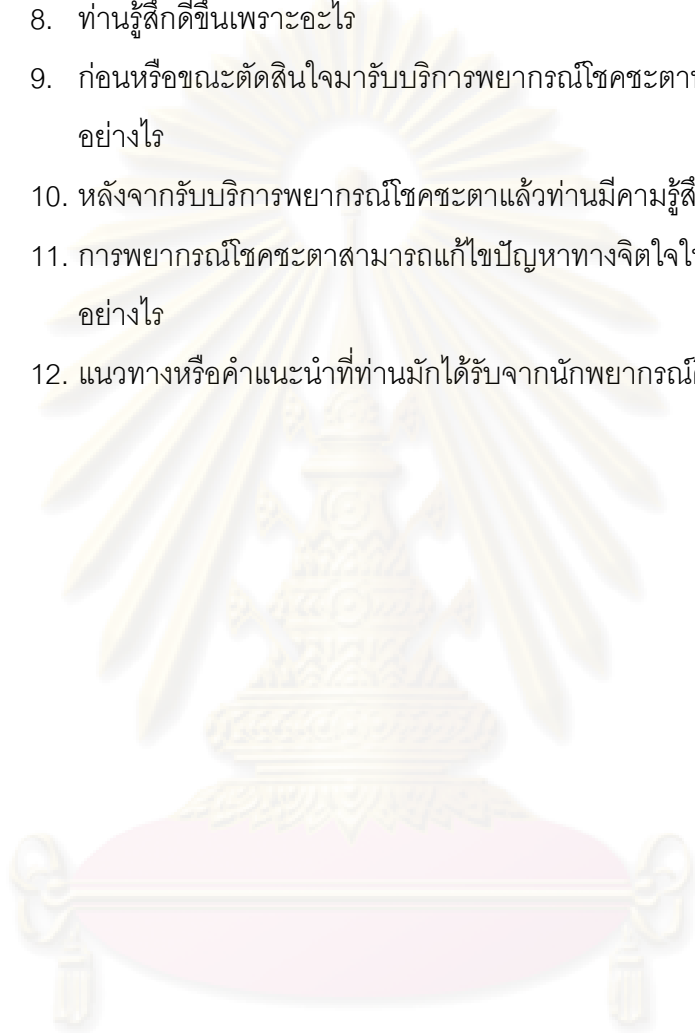
แนวคำถามในการสัมภาษณ์นักพยากรณ์โชคชะตา

1. ข้อมูลทั่วไปของนักพยากรณ์เช่น เพศ อายุ การศึกษา ศาสนา สถานภาพ อาชีพ เป็นต้น
2. ท่านให้บริการพยากรณ์โชคชะตามานานเท่าไร
3. วิธีการที่ใช้ในการพยากรณ์ และมีอุปกรณ์ใดบ้างรูปแบบการพยากรณ์เป็นอย่างไร
4. จำนวนผู้มารับบริการมากน้อยเท่าไร
5. ท่านคิดว่าผู้รับบริการเลือกมารับบริการพยากรณ์โชคชะตากับท่านเพราะอะไร
6. สัมพันธภาพระหว่างท่าน(นักพยากรณ์)และผู้รับบริการเป็นอย่างไร
7. อะไรคือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงสัมพันธภาพที่ดี
10. ปัจจัยอะไรบ้างที่ท่านคิดว่าส่งผลต่อสัมพันธภาพที่ดี
11. ความรู้สึกอยากเปิดเผยเรื่องราวของผู้รับบริการเกิดขึ้นได้อย่างไร
12. สัมพันธภาพส่งผลต่อการช่วยเหลือหรือไม่
13. สัมพันธภาพส่งผลต่อการช่วยเหลืออย่างไร
14. การพยากรณ์โชคชะตาสามารถแก้ไขปัญหาทางจิตใจได้หรือไม่
15. การพยากรณ์โชคชะตาสามารถแก้ไขปัญหาทางจิตใจได้อย่างไร
16. การพยากรณ์โชคชะตาสามารถช่วยแก้ปัญหาทางจิตใจของผู้รับบริการในด้านใดบ้าง
17. แนวทางหรือคำแนะนำที่ท่านใช้เพื่อช่วยเหลือผู้รับบริการเป็นรูปแบบลักษณะใด
18. ความรู้สึกของผู้รับบริการหลังได้รับคำพยากรณ์
19. กระบวนการหรือวิธีการที่ทำให้ผู้รับบริการรู้สึกสบายใจ (ดีขึ้น) เป็นอย่างไร

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้รับบริการ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้รับบริการเช่น เพศ อายุ การศึกษา ศาสนา สถานภาพ อาชีพ เป็นต้น
2. อะไรเป็นเหตุจูงใจให้มารับบริการพยากรณ์โชคชะตา
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกรับบริการจากนักพยากรณ์โชคชะตาแต่ละท่านคืออะไร
4. สัมพันธภาพระหว่างท่าน(ผู้รับบริการ)กับนักพยากรณ์เป็นอย่างไร

5. ลักษณะของนักพยากรณ์ที่ทำให้ท่านรู้สึกว่ามีสัมพันธภาพที่ดีเป็นอย่างไร
6. นอกจากลักษณะนักพยากรณ์แล้วอะไรที่ทำให้ท่านรู้สึกดีในการพยากรณ์ โชคชะตาแต่ละครั้ง
7. คำพูดหรือคำแนะนำใดที่ทำให้ท่านรู้สึกดีขึ้นหรือพอใจ
8. ท่านรู้สึกดีขึ้นเพราะอะไร
9. ก่อนหรือขณะตัดสินใจมารับบริการพยากรณ์โชคชะตาท่านมีความรู้สึกอย่างไร
10. หลังจากรับบริการพยากรณ์โชคชะตาแล้วท่านมีความรู้สึกอย่างไร
11. การพยากรณ์โชคชะตาสามารถแก้ไขปัญหาทางจิตใจให้ท่านได้หรือไม่ อย่างไร
12. แนวทางหรือคำแนะนำที่ท่านมักได้รับจากนักพยากรณ์คืออะไร

ศูนย์วิทยพัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลัก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตา

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก ID1

อายุ 34 ปี

เพศ ชาย

อาชีพ พระสงฆ์

การศึกษาปริญญาเอก

ศาสนา

พุทธ

ศาสตร์ที่ใช้ในการพยากรณ์ เลขเจ็ดตัว

ประสบการณ์การพยากรณ์โชคชะตา 14 ปี

ข้อมูลโดยสังเขป

พระภิกษุซึ่งเป็นพระอาจารย์ ณ มหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งหนึ่ง อายุประมาณ 34 ปี รูปร่างสันทัด ผิวสองสี ซึ่งปกติแล้วไม่ได้ให้การพยากรณ์โชคชะตาโดยตรง แต่มักจะมีญาติโยมมาขอคำปรึกษาและให้ท่านช่วยพยากรณ์โชคชะตาอยู่เสมอ ผู้รับบริการมีทั้งที่เป็นบุคคลคุ้นเคยกับท่าน และผู้ที่เคยได้ยินกิตติศัพท์จากคำบอกกล่าวของญาติโยม ประสบการณ์การพยากรณ์โชคชะตาของท่านประมาณ 14 ปี สถานที่ในการพยากรณ์โชคชะตาไม่แน่นอน บางครั้งเป็นวัดที่ท่านสังกัด ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่อายุนับร้อยปี บางครั้งเป็นสถานที่ที่ญาติโยมสะดวก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เป็นการนัดสัมภาษณ์เป็นส่วนตัวซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยพัทธพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตา

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก ID2

อายุ 34 ปี

เพศ ชาย

อาชีพ พระสงฆ์

การศึกษาปริญญาโท

ศาสนา

พุทธ

ศาสตร์ที่ใช้ในการพยากรณ์ เลขเจ็ดตัว, มหาภูตพม่า, ทักษา

ประสบการณ์การพยากรณ์โชคชะตา 10 ปี

ข้อมูลโดยสังเขป

พระอาจารย์ผู้ช่วยเจ้าอาวาส อายุประมาณ 33 ปี รูปร่างท้วม ผิวขาว เดิมที่มีการพยากรณ์โชคชะตาให้กับญาติโยมที่สนิทสนมคุ้นเคยกัน ซึ่งในการขอพบท่านต้องมีการนัดหมายล่วงหน้าก่อน แต่ปัจจุบันท่านยังคงมีการพยากรณ์ให้ญาติโยมบ้างแต่ก็ลดลงเนื่องจากภารกิจของสงฆ์ที่มีอยู่มากมายและมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติธรรม กุฎิที่ท่านอาศัยเป็นตึก 2 ชั้น ขนาดกลาง สร้างด้วยปูนในลักษณะสิ่งก่อสร้างในสมัยปัจจุบัน บริเวณค่อนข้างกว้างภายในห้องรับรองปูพื้นด้วยกระเบื้องมีพรมปูรองรับในบริเวณกว้าง มีการยกระดับพื้นเพื่อเป็นอาสนะสำหรับสงฆ์และปูด้วยพรมสีแดง มีโต๊ะหมู่พระพุทธรูปด้านซ้ายของมุมห้อง

ศูนย์วิทยุพยากรณ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตา

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก ID3

อายุ 40 ปี

เพศ ชาย

อาชีพ นักพยากรณ์โชคชะตา

การศึกษาปริญญาโท

ศาสนา

พุทธ

สถานะภาพ สมรส

ศาสตร์ที่ใช้ในการพยากรณ์ โหราศาสตร์ไทยเป็นหลัก และใช้ไพ่ยิปซีเป็นส่วนเสริม

ประสบการณ์การพยากรณ์โชคชะตา 7 ปี

ข้อมูลโดยสังเขป

ชายกลางคนลักษณะท่าทางภูมิฐาน น้ำเสียงนุ่มนวลแต่งกายด้วยเสื้อเชิ้ตแขนยาว กางเกงยีนส์ รูปร่างเล็กไม่สูงนัก เดิมที่ทำงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ปัจจุบันได้มีอาชีพเป็นนักพยากรณ์โชคชะตาเต็มตัว สถานที่หรือสำนักงานที่ใช้สำหรับการพยากรณ์โชคชะตาเป็นบ้านเดี่ยวขนาดประมาณ 100 ตารางวา ตั้งอยู่ย่านใจกลางเมือง ลักษณะบ้านสไตล์โมเดิร์น ประตูรั้วเป็นไม้แบบคลาสสิก ภายในบ้านมีรถเบนซ์สีดำจอดอยู่หนึ่งคัน ห้องสำหรับพยากรณ์อยู่บ้านชั้นสอง ซึ่งลักษณะเป็นห้องปิดผนังด้านติดกับระเบียงเป็นกระจกใส โต๊ะทำงานเป็นโต๊ะไม้รูปแบบทันสมัย บนโต๊ะมีคอมพิวเตอร์รุ่นใหม่ตั้งอยู่ ผู้พยากรณ์ใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณทางโหราศาสตร์ไทย

ศูนย์วิทยุพยากรณ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตา

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก ID4

อายุ 54 ปี

เพศ ชาย

อาชีพ ทนายความ, โหราจารย์

การศึกษาปริญญาโท

ศาสนา

พุทธ

สถานะภาพ สมรส

ศาสตร์ที่ใช้ในการพยากรณ์ โหราศาสตร์ไทย

ประสบการณ์การพยากรณ์โชคชะตา 36 ปี

ข้อมูลโดยสังเขป

โหราจารย์ผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญในสมาคมโหราแห่งหนึ่ง ลักษณะรูปร่างท้วม ผิวสองสี หน้าตาทำทางใจดีและมีน้ำเสียงนุ่มนวล ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริษัทสำนักกฎหมายแห่งหนึ่ง และเป็นอาจารย์สอนพิเศษวิชาทางโหราศาสตร์ให้กับสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน ในขณะเดียวกันก็เป็นคอลัมนิสต์ให้กับหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง ทั้งนี้มีประสบการณ์ในการพยากรณ์โชคชะตาเป็นระยะเวลานาน และเคยพยากรณ์ให้กับคนในระดับต่างๆ จนถึงบุคคลสำคัญระดับประเทศ

สถานที่ในการสัมภาษณ์คือที่สำนักโหราจารย์ที่ตั้งอยู่ในคอนโดมิเนียมแห่งหนึ่ง ห้องทำงานของผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นสถานที่ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ เป็นห้องปรับอากาศขนาดเล็ก ทรงสี่เหลี่ยมคางหมู ด้านข้างห้องเป็นหน้าต่างแบบบานกระฉก ประตูด้วยผ้าม่านสีส้มอมชมพู ภายในห้องมีโต๊ะและเก้าอี้ทำงานขนาดกลาง ด้านขวาของโต๊ะเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูป ด้านข้างประตูมีโคมไฟขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ตรงกันข้ามกับโต๊ะทำงาน

ศูนย์วิทยุพยากรณ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตา

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก ID5

อายุ 68 ปี

เพศ หญิง

อาชีพ โหราจารย์

การศึกษา อนุปริญญา

ศาสนา

พุทธ

สถานะภาพ โสด

ศาสตร์ที่ใช้ในการพยากรณ์ หัตถศาสตร์

ประสบการณ์การพยากรณ์โชคชะตา 38 ปี

ข้อมูลโดยสังเขป

หญิงสูงวัยสวมชุดสีเขียวย่นดูมีสีสดดูเป็นทางการเล็กน้อย ลักษณะท่าทางใจดี อ่อนน้อม หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสดูอ่อนกว่าวัย เดิมมีอาชีพรับราชการ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย แต่ด้วยใจรักทางด้านการพยากรณ์โชคชะตาประกอบกับความใฝ่รู้และอยากทดลองทำให้ฝันตัวเอง มาสู่การเป็นโหราจารย์ทางด้านหัตถศาสตร์ ซึ่งได้ดำเนินการสอนในสถาบันทางโหราศาสตร์อยู่หลายแห่ง และด้วยประสบการณ์การสอนและการพยากรณ์ที่มากกว่า 30 ปี บวกกับความมีศิลปะในการพยากรณ์ ทำให้โหราจารย์ท่านนี้มีลูกศิษย์ลูกหามากมายและผู้รับบริการอย่างไม่ขาดสาย ผู้วิจัยอาศัยความเป็นลูกศิษย์เพื่อช่วยในการเข้าถึงและขอนัดสัมภาษณ์ ซึ่งอาจารย์ก็ให้สัมภาษณ์ด้วยความยินดี การสัมภาษณ์จึงดำเนินภายในห้องเรียนหัตถศาสตร์ ที่อยู่บนชั้นสองของตึกแถวไม้แบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นห้องเรียนเป็นห้องปรับอากาศเล็ก ที่ใช้สำหรับทำการเรียนการสอนได้ประมาณ 10-15 คน

ศูนย์วิทยพัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตา

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก ID6

อายุ 38 ปี

เพศ ชาย

อาชีพ นักพยากรณ์โชคชะตา, ครูสอนร้องเพลง, ให้บริการนวดแผนโบราณ

การศึกษา อนุปริญญา

ศาสนา

พุทธ

สถานะภาพ โสด

ศาสตร์ที่ใช้ในการพยากรณ์ ไพ่ยิปซี

ประสบการณ์การพยากรณ์โชคชะตา 20 ปี

ข้อมูลโดยสังเขป

สาวประเภทสองแต่งกายค่อนข้างเปรี้ยว ท่าทางมั่นใจ มีอาชีพหลากหลายทั้งเป็นครูสอนร้องเพลง นวดแผนโบราณ รวมทั้งนักพยากรณ์ไพ่ยิปซี เธอมักใช้เวลาว่างในการช่วยเหลือสังคม ลีลาการพยากรณ์ของเธอเกิดจากการผสมผสานวิธีจากประสบการณ์พยากรณ์ของเธอ ผู้วิจัยได้ทดลองรับบริการพยากรณ์โชคชะตา ซึ่งทำให้สัมผัสได้ถึงลีลาการพยากรณ์ที่มีลักษณะเฉพาะตัวและคุณสมบัติในความเป็นผู้ช่วยเหลือ ทั้งนี้เธอมีความตั้งใจในการใช้ศาสตร์แห่งการพยากรณ์โชคชะตาเพื่อเป็นสื่อในการเข้าถึงผู้ประสบปัญหาและนำไปสู่การหาทางออกที่เหมาะสมได้ การดำเนินการสัมภาษณ์อยู่ในบรรยากาศของโรงพยาบาล ซึ่งเป็นสถานที่ที่นักพยากรณ์ท่านนี้ได้บำเพ็ญตนเพื่อช่วยเหลือสังคมอยู่เสมอ

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตา

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก ID7

อายุ 58 ปี

เพศ ชาย

อาชีพ นักพยากรณ์โชคชะตา, โหราจารย์

การศึกษาปริญญาตรี

ศาสนา

พุทธ

สถานะภาพ สมรส

ศาสตร์ที่ใช้ในการพยากรณ์ คัมภีร์มหาสัดตเลขเป็นหลัก, โหราศาสตร์ไทย, ไพ่ยิปซี

ประสบการณ์การพยากรณ์โชคชะตา 15 ปี

ข้อมูลโดยสังเขป

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนี้เป็นโหราจารย์ที่มีชื่อเสียงระดับนายกสมาคม ผู้วิจัยเข้าถึงแหล่งข้อมูลโดยมีผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูล (Gate Keeper) เป็นผู้ติดต่อนัดหมาย ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักมีความยินดีในการให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยเดินทางโดยรถประจำทางเพื่อไปยังสำนักงานโหราตามเวลานัดหมาย ทางเข้าไปสู่สำนักโหราเป็นชอยค่อนข้างลึก แต่สามารถเดินเข้าไปถึงได้

ณ สำนักงานโหราซึ่งตั้งอยู่บริเวณชั้นล่างในแมนชั่นแห่งหนึ่ง ห้องปรับอากาศ ขนาดกลางขนาดประมาณ 20 ตารางเมตร ด้านหน้าเป็นประตูกระจกประดับด้วยผ้าม่านสีขาว บางเบา พื้นห้องปูด้วยกระเบื้องสีขาวลายชมพูเมฆ ภายในห้องมีโต๊ะทำงานและเก้าอี้โซฟาขนาดกลาง 1 ชุด ตรงข้ามโต๊ะทำงานมีโทรทัศน์จอแบนขนาด 29 นิ้ว รอบห้องเป็นที่ตั้งของบูรพาจารย์ทางโหราศาสตร์ ประกอบกับการประดับประดาด้วยรูปถ่ายอันแสดงถึงประสบการณ์และความภาคภูมิใจของโหราจารย์เจ้าของสำนักงานแห่งนี้ โหราจารย์ระดับนายกสมาคมอย่างวัยเกษียณ ท่านนี้มีน้ำเสียงร่าเริง กระตือรือร้น หน้าตาดูอ่อนกว่าวัย รูปหน้ากลม รูปร่างท้วม ผิวค่อนข้างแก่ มีประสบการณ์การพยากรณ์ร่วมกับการเป็นโหราจารย์ประมาณ 15 ปี ได้ทำการพยากรณ์กับคนหลากหลายรูปแบบตั้งแต่คนสำคัญระดับประเทศจนถึงบุคคลทั่วไป ศาสตร์ที่ใช้มีมากกว่าหนึ่ง แต่ที่สำคัญคือ “คัมภีร์มหาสัดตเลข” ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ท่านคิดค้นรวบรวมขึ้นมาใหม่และมองว่ามีความแม่นยำมากกว่าศาสตร์อื่นที่เคยใช้ อันเป็นศาสตร์หนึ่งที่มีส่วนในการสร้างชื่อเสียงให้กับท่านในปัจจุบันนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตา

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก ID8

อายุ 51 ปี

เพศ ชาย

อาชีพ ทันตแพทย์, นักพยากรณ์โชคชะตา, โหราจารย์

การศึกษาปริญญาตรี

ศาสนา

พุทธ

สถานะภาพ สมรส

ประสบการณ์การพยากรณ์โชคชะตา 38 ปี

ศาสตร์ที่ใช้ในการพยากรณ์ โหราศาสตร์ไทยพาราณสีประยุกต์

ข้อมูลโดยสังเขป

ในการเข้าสู่สนามของการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนี้ ผู้แนะนำเข้าแหล่งข้อมูล (Gate Keeper) ได้ติดต่อผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนี้เป็นเบื้องต้น จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ติดต่อเพื่อยืนยันการขอนัดสัมภาษณ์ ซึ่งเดิมทีเป็นการนัดสัมภาษณ์ที่คลินิกทันตกรรมที่ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นเจ้าของ แต่ก็มีเปลี่ยนสถานที่จากคลินิกทันตกรรมเป็นที่บ้านพักของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนั้นเมื่อถึงเวลาผู้วิจัยจึงได้เดินทางด้วยรถยนต์ไปตามที่และเวลาที่นัดหมายกับผู้ให้ข้อมูลหลัก

เมื่อเดินทางไปถึง ผู้วิจัยพบว่าบ้านพักของผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนี้เป็นบ้านหลังเดี่ยวขนาดสองชั้นย่านใจกลางเมืองกรุงเทพ ผู้ให้ข้อมูลหลักใช้บ้านหลังนี้สำหรับเป็นที่พักอาศัยและสถานที่สอนโหราศาสตร์ ภายในบ้านจัดแต่งเป็นสัดส่วนพอเหมาะ รอบบ้านประดับประดาด้วยไม้ดอกไม้ประดับทำให้เกิดบรรยากาศร่มรื่นน่าพักอาศัย ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนี้เป็นทันตแพทย์ที่จบจากมหาวิทยาลัยเก่าแก่ชื่อดังของเมืองไทย อยู่ในวัยกลางคน รูปร่างท้วมขาว ดูอ่อนกว่าวัย สวมเสื้อลายสีทึบกางเกงสแล็คดูสบายๆ การให้สัมภาษณ์เกิดขึ้นภายในบริเวณห้องรับแขกที่อยู่ชั้นสองของบ้าน ซึ่งเป็นห้องที่ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนี้ใช้สำหรับรับแขกและผ่อนคลายเมื่อเสร็จจากภารกิจในชีวิตประจำวัน ขณะให้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักอยู่ในอิริยาบถที่ผ่อนคลายเป็นธรรมชาติ เป็นกันเองกับผู้วิจัย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตา

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก ID9

อายุ 69 ปี

เพศ ชาย

อาชีพ นักพยากรณ์โชคชะตา

การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 3

ศาสนา พุทธ

สถานะภาพ สมรส

ประสบการณ์การพยากรณ์โชคชะตา 40 ปี

ศาสตร์ที่ใช้ในการพยากรณ์ เลข 12 ตัว

ข้อมูลโดยสังเขป

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายนี้เป็นบุคคลที่ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลหลักที่หลากหลายและเป็นการยืนยันข้อค้นพบในการวิจัย ผู้วิจัยจึงเข้าไปที่แหล่งบริการพยากรณ์โชคชะตาขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง และเลือกเข้าหานักพยากรณ์โชคชะตาที่มีความยินยอมในการให้ข้อมูล การสัมภาษณ์เริ่มจากผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูล (Gate Keeper) เข้าไปติดต่อกับนักพยากรณ์โชคชะตาท่านนี้เพื่อขอความยินยอมในการให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนี้เป็นชายสูงวัย หน้าตาทำทางเป็นมิตร แต่งกายด้วยชุดซาฟารีสีน้ำตาลอ่อน นั่งให้บริการพยากรณ์โชคชะตาอยู่บริเวณซุ้มที่รวมนักพยากรณ์โชคชะตา กว่า 20 คน แม้ว่าผู้ให้ข้อมูลหลักจะมีอายุมากแล้ว แต่ยังคงดูแลคล่องในการพูดคุย ชักถาม ซึ่งเมื่อแรกเริ่มการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักเริ่มต้นจากการถามวันเดือนปีเกิดกับผู้วิจัย จากนั้นจึงออกคำพยากรณ์ถึงลักษณะนิสัยที่เป็นจุดเด่นของผู้วิจัยด้วยคำกล่าว 2-3 ประโยค ซึ่งแม้ว่าผู้วิจัยจะไม่ได้มาในฐานะผู้รับบริการก็ตาม แม้ว่าผู้วิจัยจะรู้สึกสนใจใคร่รู้ แต่ก็พยายามดึงผู้ให้ข้อมูลหลักให้เข้าสู่ประเด็นโดยเริ่มสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักตามแนวสัมภาษณ์ที่ได้เตรียมไว้ เมื่อการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นลง ผู้ให้ข้อมูลหลักได้พูดคุยและบอกเล่าเรื่องราวในชีวิตส่วนตัวให้แก่ผู้วิจัยอย่างเปิดเผยแม้ว่าจะเป็นการพบกันครั้งแรกก็ตาม

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวความคิดที่เป็นลักษณะร่วมของนักพยากรณ์โชคชะตา

สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยสามารถสังเกตได้ในการสัมภาษณ์คือ นักพยากรณ์โชคชะตาก็มีความเชื่อมั่นในศาสตร์ของตนว่าเป็นสิ่งที่สามารถใช้ในการแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้รับบริการ ขณะที่บอกเล่าประสบการณ์ในการพยากรณ์โชคชะตาก็แฝงด้วยความภาคภูมิใจในความสามารถของตนที่จะสามารถพยากรณ์โชคชะตาได้อย่างแม่นยำ แต่ในความเป็นจริงแล้วนักพยากรณ์โชคชะตาทุกคนมองว่าการพยากรณ์โชคชะตาไม่ใช่ศาสตร์สำเร็จรูป แต่หากต้องอาศัยวาทศิลป์หรือในบางครั้งเรียกว่าจิตวิทยาเพื่อให้การพยากรณ์โชคชะตาในครั้งนั้นๆ เป็นไปเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้รับบริการมากที่สุด และในช่วงท้ายของการสัมภาษณ์นักพยากรณ์โชคชะตาเกือบทุกคนจะพยากรณ์โชคชะตาแก่ผู้วิจัยโดยใช้ศาสตร์ที่ตนถนัดเพื่อแสดงให้เห็นถึงความแม่นยำ และเป็นสิ่งที่แสดงถึงสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักพยากรณ์โชคชะตาและผู้วิจัย

ศูนย์วิทยพัทธพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการ

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก IDK1

อายุ 48 ปี

เพศ หญิง

อาชีพ ประกอบธุรกิจส่วนตัว

ศาสนา

พุทธ

การศึกษาปริญญาตรี

สถานะภาพ

สมรส

ข้อมูลโดยสังเขป

ศูนย์การค้าเก่าแก่แห่งหนึ่งซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในฐานะที่เป็นแหล่งขายสินค้าที่มีเสื้อผ้าสำเร็จรูปและเครื่องประดับมากมาย และหนึ่งในบรรดาร้านค้าที่ขายกระเป๋าสำหรับสุภาพสตรี ปรากฏมีร้านหนึ่งที่ได้แบ่งพื้นที่ร้านส่วนหนึ่งสำหรับเป็นสำนักงานพยาบาลโรคหัดตาที่มีนักพยาบาลโรคหัดตาอยู่ 2 ท่าน มีผู้รับบริการเข้ามาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง และมีแม่ลูกคู่หนึ่งเดินออกมาจากร้านที่รับพยาบาลโรคหัดตาแห่งนั้น ผู้เป็นแม่สวมชุดลำลองสบายๆเหมาะสมตามวัย ไร้ผมยาวปะยำ มากับลูกสาววัยรุ่นตอนปลายซึ่งไร้ผมสั้นทันสมัย ผู้เป็นแม่ยินดีเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักสำหรับงานวิจัยนี้

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการ

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก IDK2

อายุ 45 ปี

เพศ หญิง

อาชีพว่างงาน

ศาสนา พุทธ

การศึกษาปริญญาตรี

สถานะภาพ โสด

ข้อมูลโดยสังเขป

ที่มุตึกด้านหนึ่งในศูนย์การค้าแห่งหนึ่ง เป็นที่ตั้งของสำนักงานพยาบาล
 โชคชะตาของสมาคมโหรแห่งหนึ่ง ด้านหน้าสำนักงานเป็นซุ้มปูนสีขาวรูปทรงกรีกโบราณ ด้านบน
 ของซุ้มนั้นมีป้ายของสมาคมโหร ด้านข้างสองด้านของประตูประดับด้วยไฟยิปซีขนาดใหญ่ ใน
 สำนักงานแห่งนี้มีนักพยากรณ์ที่ให้บริการอยู่ประมาณเกือบสิบท่าน มีผู้รับบริการเข้ามา
 รับบริการพอประมาณ ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นหญิงวัยกลางคนสวมใส่ชุดลำลองกางเกงขาสามส่วน
 คู่อ่อนกว่าวัย ได้เดินออกมาจากสำนักงานแห่งนี้เพียงลำพัง หลังจากรับบริการพยากรณ์
 โชคชะตา เธอได้เดินดูสินค้าภายในศูนย์การค้าแห่งเพื่อเป็นการผ่อนคลาย

ศูนย์วิทยพัทยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการ

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก IDK3

อายุ 50 ปี

เพศ หญิง

อาชีพ ประกอบธุรกิจส่วนตัว

ศาสนา

พุทธ

การศึกษาปริญญาตรี

สถานะภาพ

สมรส

ข้อมูลโดยสังเขป

บริเวณท่าแห่งหนึ่งที่มีผู้คนสัญจรพลุกพล่านไปมาตลอดทั้งวัน ที่ดินบริเวณรอบทำนน้ำมีพ่อค้าแม่ค้ารวมกันตั้งร้านค้า ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งดึงดูดความสนใจสำหรับสาวนักช้อปปิ้งไม่น้อย และนอกจากสินค้าที่เป็นเสื้อผ้า เครื่องประดับและอาหารการกินที่มีความหลากหลายแล้ว ทำนน้ำแห่งนี้ยังถือได้ว่าเป็นแหล่งรับพยากรณ์โชคชะตาดีย่อมอันเป็นที่รู้จักกันดีสำหรับแฟนพันธุ์แท้ที่ชอบใช้บริการพยากรณ์โชคชะตา ด้วยเหตุที่มีร้านที่ตั้งของนักพยากรณ์โชคชะตา ศาสตร์ต่างๆ ตั้งเรียงรายกันในระแวกนั้นไม่ต่ำกว่า 10 ร้าน ทำให้ผู้รับบริการสามารถเลือกสรรคเพื่อเข้ารับบริการได้อย่างอิสระ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนี้เป็นหญิงวัยกลางคนไว้ผมปะบ่า สวมชุดแซคคล้ายสีก๊อตขาวดำ สวมกางเกงทรงเดฟดูทันสมัย แต่แวตาดูมีความวิตกกังวล เดินออกมาจากร้านของหญิงนักพยากรณ์โชคชะตาท่าหนึ่ง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนี้มีความเต็มใจและยินดีในการให้ข้อมูลประกอบการวิจัย

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการ

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก IDK4

อายุ 40 ปี

เพศ หญิง

อาชีพ ประกอบธุรกิจส่วนตัว

ศาสนา

พุทธ

การศึกษา ปริญญาตรี

สถานะภาพ

สมรส

ข้อมูลโดยสังเขป

ในบริเวณท่าแห่งหนึ่งผู้วิจัยได้เฝ้าสังเกตผู้รับบริการ จนได้พบผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นหญิงวัยกลางคนไว้ผมยาว สวมเสื้อยืดสีขาวกางเกงยีนส์ ดูเป็นสาวสมัยใหม่ออกเปรี้ยวเก๋ไก๋ สวมรองเท้าส้นตึกที่มีความสูงประมาณสองนิ้ว ท่าทางร่าเริง ดูมั่นใจ เดินออกมาจากแผงของนักพยากรณ์โชคชะตาชายท่านหนึ่ง ที่ตั้งร้านแยกออกมาต่างหากจากจุดร้านรวมในบริเวณท่าน้ำแห่งนั้น ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนี้มีความเต็มใจและยินดีในการให้ข้อมูลประกอบการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการ

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก IDK5

อายุ 26 ปี

เพศ หญิง

อาชีพ นักศึกษา

ศาสนา พุทธ

การศึกษา นักศึกษาปริญญาโท

สถานะภาพ โสด

ข้อมูลโดยสังเขป

แหล่งรวมนักพยากรณ์โชคชะตาแหล่งใหญ่ในกรุงเทพที่ตั้งในวัดแห่งหนึ่ง ตลอดทางเดินเข้าวัดจะสังเกตเห็นร้านรับพยากรณ์โชคชะตาเรียงรายด้านริมทางเข้าวัด และเมื่อก้าวสู่เขตวัดกลับยิ่งพบซุ้มซุ้มของนักพยากรณ์โชคชะตาจำนวนมากรวมแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ซุ้ม ตั้งอยู่บริเวณโดยรอบวัด ซึ่งมีศาสตร์การพยากรณ์โชคชะตาที่ผู้คนนิยมหลากหลายรูปแบบซึ่งเป็นศาสตร์ที่ผู้คนนิยม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายหนึ่งเพิ่งเดินออกมาจากซุ้มของนักพยากรณ์โชคชะตาพร้อมกับเพื่อนชาย เธอสวมเสื้อคลุมสีน้ำตาลอ่อน กระโปรงพีทสีดำ ไข่มมยาวตัดหน้าม้าบางๆ ผู้วิจัยได้เข้าไปขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลการวิจัย ซึ่งเธอก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการ

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก IDK6

อายุ 24 ปี

เพศ หญิง

อาชีพ นักศึกษา

ศาสนา

พุทธ

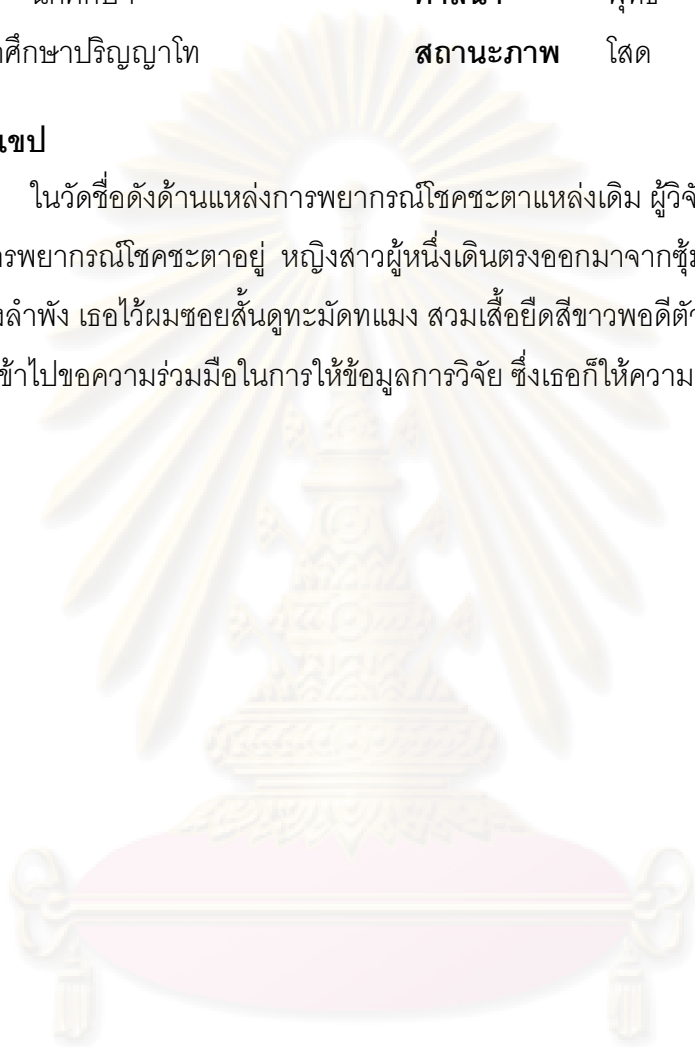
การศึกษา นักศึกษาปริญญาโท

สถานะภาพ

โสด

ข้อมูลโดยสังเขป

ในวัดชื่อดังด้านแหล่งการพยาบาลโรคชะตาแห่งเดิม ผู้วิจัยได้เฝ้าสังเกตบริเวณ
 ชุมที่กำลังมีการพยาบาลโรคชะตาอยู่ หญิงสาวผู้หนึ่งเดินตรงออกมาจากชุมชของนักพยาบาล
 โรคชะตาเพียงลำพัง เธอไว้ผมซอยสั้นดูทะมัดทะแมง สวมเสื้อยืดสีขาวพอดีตัว กางเกงสามส่วนสี
 ครีမ် ผู้วิจัยได้เข้าไปขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลการวิจัย ซึ่งเธอก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้รับบริการ

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก IDK7

อายุ 27 ปี

เพศ หญิง

อาชีพ พนักงานบริษัท

ศาสนา

พุทธ

การศึกษาปริญญาตรี

สถานะภาพ

โสด

ข้อมูลโดยสังเขป

แหล่งรวมนักพยากรณ์โชคชะตาแหล่งใหญ่ในกรุงเทพที่ตั้งในวัดแห่งเดิม ยังมีที่รวมของชุมนุมนักพยากรณ์ที่ตั้งห่างออกไป ในส่วนชุมนุมนักพยากรณ์โชคชะตาที่ตั้งด้านหน้าสุด มีกลุ่มวัยรุ่นหญิงชายกลุ่มเดียวกันประมาณ 4 - 5 คน นั่งรอบบริเวณชุมนุมหอดูชุมนุมหนึ่ง ผู้วิจัยเลือกหญิงสาวที่เดินออกมาจากชุมนุมของนักพยากรณ์โชคชะตาเพียงลำพัง และใช้เวลาว่างในการเดินเล่นบริเวณรอบวัดระหว่างที่รอเพื่อนของเธอที่กำลังรับการพยากรณ์โชคชะตาอยู่ เธอไว้ผมยาวสลวยสวมเสื้อคอโปโลสีเทา กางเกงยีนส์สีน้ำเงินเข้ม สะพายกระเป๋าสีน้ำตาลขนาดกลาง ผู้วิจัยจึงเข้าไปแนะนำตัวพร้อมขอความยินยอมในการให้ข้อมูล

ศูนย์วิทยtherapyพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ในประเด็นของผู้ให้ข้อมูลหลัก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ในประเด็นของผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	ID	คำสัมภาษณ์
สัมพันธภาพ ในการ พยากรณ์ โรคชะตา	การเกิด สัมพันธภาพใน การพยากรณ์ โรคชะตา	ID1	
		ID2	“ส่วนใหญ่ก็ดูเพื่อป้องกันตัวเอง ก็คือต้องการความมั่นใจ ในการที่จะตัดสินใจอะไรสักอย่าง”
		ID3	“ช่วยในการวางแผนชีวิต เช่นเรามีความสามารถพิเศษ อะไรบางอย่างเนี่ย บางทีเราไม่รู้ตัวว่าเรามีความสามารถ นั้น แล้วเราจะช่วยชี้ได้ ว่าคุณจริงๆ แล้วเก่งทางด้านนี้”
		ID4	“มนุษย์ก็ต้องการจะทราบอนาคต เพราะฉะนั้นคนที่มาดู หมอนี่ส่วนมากอยากทราบอนาคตทั้งด้านดีและด้าน ร้าย”
		ID5	“แต่ถ้าเค้าไปหาจิตแพทย์ คนจะว่าเค้าบ้า มาหาเราไม่มี ปัญหาเลย ไม่บ้าแล้วยังสนุกอีก เห็นมั๊ย”
		ID6	“เหมือนกับว่าแม่นจริงหรือ ก็เลยจะมาลองประมาณนั้น ไม่เยอะค่ะ...น้อย แต่ส่วนใหญ่ที่มาก็คืออยากรู้จริงๆ”
		ID7	“ทุกขียิ่งกว่าสุขซะ คนสุขไม่ค่อยมาดูหมอรอก”
		ID8	“บางคนเรียนโหราศาสตร์มาสิบปีเป็นวิศวกรอยู่โคราชแกก็ เก่งพอตัวนะ มีอยู่วันหนึ่งแกเห็นหนังสือหมอฟันสอนดูดวง แกก็มาเลย ขับรถมากรุงเทพฯพามาด้วย และดู ดวงแก...ก็ตายเลย คิดแบบเก็บตั้งค้ด้วยนะ คิดเป็นพันอยู่ แล้ว แกบอกแกขอลอง”
		ID9	“บางคนก็มีทุกข์มาอย่างหนัก...แต่เงินไม่มี เวกก็ต้องช่วย”
		IDK1	“แต่ละครั้งที่จะมาดู ดูเพื่อเพิ่ม หาแนวทางในการตัดสินใจ หรือเพิ่มความมั่นใจของเราเอง”
		IDK2	
		IDK3	“หลังจากที่มีความล้มเหลวก็ดูมาเรื่อยๆ”
		IDK4	“อย่างสมมติว่าคุณไปหาจิตแพทย์ จิตแพทย์ก็ให้คุณพูด อย่างเดียว และก็...อย่างนี้มันยังสนุกกว่า รู้สึกมันมีลุ้นอะ”
		IDK5	“ถ้าไม่มีเรื่อง...รู้สึกทุกขใจหรือว่าเรื่องรู้สึกอยากรู้หรือเรารอ อะไรบางอย่างเนี่ย...ก็จะไม่มาดูอะค่ะ ก็จะเฉยๆ”
IDK6	“มันก็คือการ guideline เฉยๆ แต่ถ้าจะเอาจริงๆ ก็คือ อยากได้คำพูดที่ว่าเราต้องป้องกันตัวเองอะไรบ้าง...ปีนี อย่างนี้ ต้องทำอะไรเพิ่มบ้าง ขาดอะไรบ้าง ต้องระวัง อุบัติเหตุอะไรบ้างแค่นั้นเอง”		

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	ID	คำสัมภาษณ์
		IDK7	“ใจหนึ่งจะคิดว่าหลอกหลวงรีเปล่า แต่ลองดูก็ดีว่าจะแมนตามที่น้องเค้าบอกมัย”
	รูปแบบของสัมพันธภาพ	ID1	
		ID2	“ความเชื่อเนะ เค้าเราไง แต่เราก็บอกว่าตำราเค้าว่าอย่างนี้นะ แล้วพอเค้าเชื่อ เค้าก็จะมั่นใจ มีอะไรก็คือฝากไว้ที่พระอาจารย์ แม้แต่เรื่องการตัดสินใจอะไรเนี่ยมาให้เราตัดสินใจ โดยเฉพาะเลย...เป็นส่วนใหญ่”
		ID3	“เป็นที่ปรึกษากัน เป็นเพื่อนกัน ช่วยเหลือกันทำงานนี่จริงใจกับเค้า แล้วเค้าก็จะดีกับเราด้วย เค้าจะหาลูกค้ามาเพิ่ม ไปบอกที่ทำงาน”
		ID4	“เราพยากรณ์ให้คุณและอาจจะโยงไปยังความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน มันไม่ใช่เฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ”
		ID5	“สัมพันธภาพที่มันกลับมา มาให้เรา บางทีไม่ได้เป็นเงินหรือ แต่เป็นน้ำใจเล็กๆน้อยๆ และข้อสำคัญคือมีเพื่อน ครู มีเพื่อนทุกระดับนะ ทุกระดับนี่คือระดับของความรู้อะไร ระดับของการเงิน ระดับชั้นของคน...มีทุกอย่าง”
		ID6	
		ID7	“เค้าจะนับถือเรามาก ถือว่าทางเราเป็นผู้ที่ชี้ทางสว่าง ปีหนึ่งเค้ารอที่จะพบเราเพื่อที่ให้เราทำนายเพื่อจะได้คอยระวัง”
		ID8	
		ID9	“พอเค้าหายทุกข์ เค้าก็ลืมเราแล้ว”
		IDK1	“เราก็ไม่รู้จักกับเค้าเป็นการส่วนตัว ก็สามารถที่จะเล่าให้เค้าฟังได้ทุกเรื่อง เพราะบางทีกับคนที่เรารู้จัก เราเล่าไปกลับเป็นผลไม่ดีกับตัวเรา”
		IDK2	
		IDK3	“แต่ในกรณีที่เรามาดูหมอดู เราก็ต้องการคำแนะนำที่ดีถึงแม้ดู...เช่นดวงคุณกำลังไม่ดีนะ เค้าก็จะแนะนำว่าไปไหว้หลวงพ่อบ้านแหลม ไปปล่อยนกปล่อยปลาอะไรอย่างนี้”
	IDK4	“เป็นคนชอบดูดวงนะ คือบางทีเราอยากจะคุยอะไรกับใครสักคนแล้วอยากจะทำอะไรบางอย่าง แล้วเราไม่สามารถที่จะพูดได้กับคนทั่วไป กับเพื่อนฝูงเราหรือว่าอะไรอย่างนี้ เราดูกับหมอดูดีกว่า”	

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	ID	คำสัมภาษณ์
		IDK5	
		IDK6	
		IDK7	
	ปัจจัยสู่สัมพันธภาพที่ดี	ID1	
		ID2	“ส่วนใหญ่คนที่มาก็คือสัมพันธภาพความไว้วางใจเราจะเริ่มมี แรกๆ บางคนเค้าจะมาลองดูก่อนที่เราพูดไปเนี่ยมันจะตรงกับที่เค้ากำลังเป็นอยู่มัย்ய์ อย่างบางทีก็จี้ลงไปเลยว่า ปีนี้เรื่องนี้บูบ พอมันตรงปั๊บเนี่ยเค้าจะเริ่มเปิดใจเลย”
		ID3	
		ID4	
		ID5	“ไว้วางใจนี้สำคัญที่สุด เพราะว่าเราเป็นหมอเนี่ย เราจะไม่เอาความลับเค้าไปเปิดเผย หมอจะต้องมีจรรยาโรหระหนู...”
		ID6	“เท่าที่สังเกตเห็นจากการเปิดไฟชุดแรกแล้ว พอไฟสามารถที่จะบอกตัวตนของเค้าหรือความรู้สึกของเค้าได้ชัดเจนในระดับหนึ่งเนี่ย เค้าจะมีความรู้สึกที่เชื่อมั่นเรา มันก็เลยเพิ่มสัมพันธภาพตรงนั้นขึ้นมา”
		ID7	“ตอบคำถามว่าการที่จะมีคนดูมาหาเราดูเยอะหรือไม่เยอะเนี่ย มันอยู่กับความแม่นยำ เค้าจดลงไปก็ข้อถูกหมด เค้าต้องมาหาเราแล้ว”
		ID8	
		ID9	“ถ้าสมมติไปทนายจุดที่เค้าเป็นปัญหาพอดี เหมือนเค้ากำลังทุกข์มา เค้าไม่ได้บอกเลย มีปัญหาเรื่องนี้”
		IDK1	
		IDK2	
		IDK3	
		IDK4	
		IDK5	
	IDK6		
	IDK7	“ชอบหมอที่บุคลิกนิ่งๆ ไม่โอ้อวด ไม่ได้เรียกร้องอะไร หรือว่าไม่ได้พูดโอ้อวดก่อน ที่ดูนิ่งๆ จะชอบแบบนี้มากกว่า”	
	ผลสะท้อนในสัมพันธภาพที่ดี	ID1	
ID2		“มันก็เป็นส่วนหนึ่งที่เค้ารับการพยากรณ์ไปแล้วอะไร	

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	ID	คำสัมภาษณ์
	ดี		แล้ว...คือความเชื่อมั่นแหละ ความมั่นใจในเรา”
		ID3	“คนที่สนิทกันแบบดูกันทุกห้าหกเดือนเค้าจะมา พาเพื่อนมา พาเพื่อนใหม่ๆ มาแล้วตัวเองมาด้วย จะมาตลอดแล้วก็มีปัญหาอะไรก็โทรมาถาม”
		ID4	“คนที่มาหาส่วนใหญ่จะสัมพันธ์ดี คือพอเค้ามาเราก็เสนอแนะไป ดูดวงให้เค้าไปตามแต่โอกาส เพราะฉะนั้นคนที่เค้ามารับพยากรณ์ก็มีความสัมพันธ์ให้ความเชื่อถือ ให้ความเคารพนับถือ”
		ID5	“เค้ามาคุยกับเราเนี่ย ก็คือหนึ่งเค้าให้ความไว้วางใจเรา สองเค้าให้ความเชื่อถือเรา”
		ID6	“เจอหลายๆ คนที่ครั้งแรกมาดูเหมือนเฉยๆ เหมือนไม่สนใจ แต่พอเราเริ่มทำนายคำถามสองคำถามเริ่มตั้งใจฟังอย่างจริงจัง เริ่มให้ข้อมูลเรามากขึ้น เริ่มเปิด”
		ID7	“เค้าจะนับถือเรามาก ถือว่าทางเราเป็นผู้ชี้ทางสว่าง ปีหนึ่งเค้ารอที่จะพบเราเพื่อที่ให้เราทำนายเพื่อจะได้คอยระวัง”
		ID8	
		ID9	“เค้าบอกฉันไม่เคยนับถือใครเลย คุณอาจารย์ ฉันบอกสิบกกว่าปี ใ้ยี่สิบปีแล้ว แต่ตอนแรกเค้าไม่สนใจดู คนใช้มาดูแล้วแม่เค้าก็บอกให้มาดูบ้าง เค้าไม่เชื่อหมอดู ไม่ใช่พระ เค้าไม่เชื่อ แต่มาดูแล้วก็เลยดูกันเรื่อยมา คนอื่นก็นึกว่าแฟน เพราะอายุมันใกล้เคียงกัน แต่ไม่ใช่หรอกเค้านับถือ”
		IDK1	“กับหมอดูนี้คือเราเล่าได้หมดเลย”
		IDK2	
		IDK3	“การที่ดูมันดูจากอดีตมากกกว่า มันมีความแม่นยำจากอดีต อนาคตเราไม่รู้ แต่ถามว่าเราก็ต้องเลือกคนดู มาดูนี้ไม่ใช่ดูคนเดียว มาดูหลายคน แล้วเราก็เออ...คนนี่แม่น เราก็กลับมาดูคนอื่นอีก”
		IDK4	
		IDK5	
		IDK6	
		IDK7	
กระบวนการช่วยเหลือด้านจิตใจ	เสนอแนะแนวทางการ	ID1	“ท้ายสุดพระอาจารย์ก็จะบอกว่าที่จริงคุณมีจังหวะที่จะจบ อยู่นะขอให้เพิ่มความพยายามหน่อย ที่จริงคำพูดนี้ไม่ต้องพูดก็ได้ เพราะดร. เค้าคิดได้อยู่แล้ว แต่บางทีอย่าลืมนะว่า

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	ID	คำสัมภาษณ์
	ช่วยเหลือ		เราคิดเองกับคนอื่นพูดมันแตกต่างกันนะ ก็ต้องยอมรับว่าตรงนั้นด้วย เพราะบางที่เราไม่เชื่อตัวเองก็มีนะ”
		ID2	“แต่ถ้าเผื่อว่าเค้ายังไม่แตกเนี่ยเอาตมาจะพยายามให้เค้าอยู่กันได้ เพราะว่าไม่อยากให้ครอบครัวมีปัญหา ไม่อยากให้ลูกมีปัญหา ก็บอกให้โยมอดทนเอาหนึ่งปี ถ้ามันทนได้มันผ่านวันเดือนปีเกิดโยมไปได้มันก็จะผ่านพ้น”
		ID3	“เราบอกเค้าว่ามัน...ทุกอย่างจะผ่านพ้นไปได้ด้วยดี แล้วเค้าเชื่ออย่างนั้นจริงๆ เราต้องให้เค้าเชื่อด้วย ตัวเราคนทำงานต้องเชื่ออย่างนั้นด้วย”
		ID4	“โหม่มักจะให้กำลังใจคนที่มาพยากรณ์ ก็ทำให้คนที่มาพยากรณ์เนี่ย มีความหวัง มีความมั่นใจขึ้น มีความเชื่อมั่น คนเราไม่มั่นใจไม่เชื่อมันแล้วเนี่ยเดินต่อไปข้างหน้าลำบาก”
		ID5	“เอาอย่างนี้หนูเราก็ดูจากลายมือเค้าว่าเค้าจะชำนาญด้านไหน ก็ให้เค้าเรียนด้านอาชีพศึกษานะ ใช้แรงงาน ใช้สมอง ใช้ความคิด ทีนี้เค้าเรียนศาสตร์ทางด้านมหาลัยเค้าเรียนไม่ได้ แต่เราให้เค้าเรียนทางวิชาชีพ”
		ID6	“ขณะนั้นไฟเปิดขึ้นมามันฟ้องว่าดวงเค้าตกจริงๆ เราจะดึงความรู้สึกเค้ากลับมายังไง จุดสำคัญอยู่ตรงนี้ นั่นก็คือทักษะของหมอดู ถ้าเรายังพูดเพิ่มความรุนแรงไปในนั้น อาจจะดูว่าแม่น แต่ถามว่าประโยชน์ที่เกิด มันไม่เกิด...ทำให้เค้ารู้สึก fail ทำให้เค้ารู้สึกท้อแท้ลงไปอีก...ก็ไม่มีอะไรดีขึ้น”
		ID7	“นอกจากคำทำนายแล้ว เราใช้คำบางๆ เบาทให้เค้าดีขึ้นได้ก็แตกต่างกันนะ”
		ID8	“คือมันจะมี Sense บอก...อย่างเราไปทำบุญโลงศพอย่างนี้ มันก็เป็นเรื่องของการที่ว่าเหมือนเอาเงินไปช่วยเหลือจิตวิญญาณที่เร่ร่อน...มันเป็นกรรมที่ดีอันนึง เหมือนกับว่าเค้าเป็นผีไม่มีญาติ...อันนี้อันนึงนะ อันที่สองถวายเป็นสังฆทาน พระปฏิบัติที่ไม่จำเป็นต้องตั้ง...อันที่สามคือวิปัสณากรรมฐาน ก็สวดมนต์ไหว้พระและก็อุทิศส่วนบุญกุศลให้เจ้ากรรมนายเวร และก็อันที่สี่ถ้าเป็นไปได้ก็ปล่อยปลา ปล่อยกิ้ง ปล่อยสัตว์ใหญ่ก็ได้ในกรณีถ้าไหว อันนี้สี่อย่างช่วยได้”
		ID9	“ก็บอกไม่ต้องร้อง ใจเย็นๆ มาหาลุงแล้ว มาถึงลุงแล้วไม่ต้องกลัว ทุกสิ่งทุกอย่างค่อยๆ เป็นค่อยๆ ไป ไม่ใช่ทำวันนี้

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	ID	คำสัมภาษณ์
			พรั่งนี้รวย ทำวันนี้พรั่งนี้หายเลย...ไม่ใช่ ต้องค่อยๆ เป็น ค่อยๆ ไป หนูขึ้นบ้าน หนูขึ้นกระดี่ชั้น 3 ชั้น 4 ได้มัย หนู ต้องขึ้นทีละชั้นนะ”
		IDK1	
		IDK2	
		IDK3	
		IDK4	
		IDK5	
		IDK6	
		IDK7	
	กลไกที่พาใจ ผู้รับบริการให้ ผ่อนคลาย	ID1	“เขามีความสุขมากขึ้น เพราะว่าเขาเริ่มทำใจได้ เหมือนเขา เริ่มแล้วรู้ว่ามันเป็นอย่างงั้นนะ”
		ID2	
		ID3	“ถ้าเรารู้ล่วงหน้า เราเตรียมการได้ เราไม่ประมาท เรา เตรียมใจไว้ได้ มันก็ผ่านไปได้...พอเลยช่วงนั้นแล้วมันก็ ผ่านไปแล้ว เลยช่วงที่ร้ายก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น”
		ID4	“ในกรณีเป็นเคราะห์ ซึ่งคนจะไม่ชอบอยู่แล้วเคราะห์กรรม ก็หนึ่งก็ได้เปลี่ยน ได้เตรียมตัว ก่อนที่เคราะห์กรรมนั้นมัน จะมาถึง เตรียมตัวนี้เตรียมในการแก้ไขนะครับ มันก็มีอยู่ สองสามขั้นในวิธีเตรียม หนึ่งกรรมนั้นเคราะห์นั้นทำยังไง จะให้ไม่เกิด ประการที่สองเมื่อป้องกันไม่ให้เกิดไม่ได้ ก็ ต้องให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด”
		ID5	
		ID6	“แต่ดูจากพี่แล้วพี่เชื่อว่าเค้ารู้สึกสบายใจขึ้น เค้าได้คำตอบ ที่เค้าอยากรู้ ซึ่งจะจริงไม่จริง ซึ่งต้องเป็นเรื่องที่ต้องพิสูจน์ กัน แต่พี่ดูแล้วพี่จะให้คำตอบที่เค้าอยากรู้”
		ID7	“ทุกคนถูกกำหนดเส้นทางมาแล้ว ทุกคนเนี่ยมีกรรมเป็น เครื่องกำหนดทุกคน นักพยากรณ์เนี่ยสามารถรู้กรรม ล่วงหน้าได้ ก็ให้เราทำบุญเยอะๆ การทำบุญเยอะๆ เนี่ย มันเลี้ยงได้นะ จากตายก็อาจจะไม่ตายก็ได้”
		ID8	
		ID9	“เค้าสบายใจ เค้าบอกมาหาแล้วเค้าสบายใจ มาคุยแล้ว สบายใจ เออ มาหาหอมแบบนี้สบายใจ”
		IDK1	“ก็รู้สึกดีขึ้นตรงที่ว่าเค้าพูดมาตรงกับที่เรากำลังเจออยู่อย่าง

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	ID	คำสัมภาษณ์
			<p>“นี่เรากำลังเครียดอยู่เรื่องหนึ่งว่า...ฉันจะลงทุนทำอะไรสักอย่างหนึ่ง จะทำหรือไม่ทำดี แต่พอมาดูปั๊บเค้าก็พูดว่าตอนนี้คุณกำลังอยากลงทุนอยู่ใช่ไหม ทำไปเลยนะแล้วจะดี เรามีความรู้สึกว่าช่วยในการตัดสินใจ”</p>
		IDK2	<p>“เพราะฉะนั้นการที่เราทุกข์เราก็ต้องดูว่าทุกข์ของเราคืออะไร แล้วเราก็พยายามแก้ทุกข์ตรงนั้น ถ้าถามว่าการดูหมอมันเป็นแค่ส่วนประกอบ...ให้เรารู้สึกว่า อย่างน้อยหนึ่งมันอาจจะช่วยระบายด้วย เค้าพูดในสิ่งที่ดี ๆ หรือว่ามีเป้าหมายอะไรให้เราเกิดขึ้นมาบ้าง”</p>
		IDK3	<p>“รู้สึกว่อก็อสบายใจขึ้น สบายใจขึ้น ถึงแม้ว่าจะรู้ว่าดวงไม่ดี ก็ดีกว่าไม่รู้อะไรเลย”</p>
		IDK4	<p>“เป็นคนชอบดูดวงนะ คือบางทีเราอยากจะคุยอะไรกับใครสักคนแล้วอยากจะรู้อะไรบางอย่าง แต่เราไม่สามารถที่จะพูดได้กับคนทั่วๆ ไป กับเพื่อนฝูงเราหรือว่าอะไรอย่างนี้ เราดูกับหมอดูดีกว่า”</p>
		IDK5	<p>“อย่างเรื่องการจะเปลี่ยนงานแล้วมีปัญหากับหัวหน้า อย่างน้อยพอดูมาบอกว่าอีกไม่นานจะผ่านไป มันก็มีกำลังใจขึ้น หรือว่าถ้าจะเปลี่ยนงานแล้วบอกไม่คืนะให้อดทน ก็คือทำให้เราใจเย็นขึ้นอะไรอย่างนี้ มันก็เป็นส่วนหนึ่ง แต่เป็นส่วนที่เสริมเข้ามา”</p>
		IDK6	
		IDK7	<p>“อย่างเรื่องงานเมื่อสักครู่ถามอะคะ แล้วเรากำลังรู้สึก...เราจะเลือกดีมั้ย กับการที่เราจะเลือกเองอยู่แล้ว ก็ถามพี่เค้า.. โดยที่พี่เค้าใช้ศาสตร์ทางไฟที่เค้าบอก แล้วเค้าก็เลือกให้ โดยให้เหตุผลทั้งสองข้อ จะเป็นการเดาหรือจะเป็นการอ่านจากไฟก็แล้วแต่ มันเหมือนว่า...เราเลือกทางนี้แล้วละกัน เหมือนกับที่เราตัดสินใจเองแล้ว ก็มีคนหนึ่งหรือไฟเป็นตัวช่วยเราตัดสินใจอีกทีหนึ่ง”</p>

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก ID6
วันที่สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2552
เวลา 16.00 – 16.30 น.
สถานที่ โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง

	บทสัมภาษณ์	Code
ผู้วิจัย	ปกตินมาคุยกับพี่หะคะ พี่มองว่าสัมพันธภาพของพี่กับคนที่เค้ามา คู่นี้มันดีรีเปล่าคะ หรือพี่มองว่าเป็นยังไง ลักษณะของสัมพันธภาพที่ ลักษณะความรู้สึกที่มีต่อเขา รู้สึกว่าเค้าดีกับเรามั๊ยคะ	
006	มันมีทั้งสองแบบคะ แต่ถามว่าส่วนใหญ่จะมาด้วยความรู้สึกที่ดี และก็มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีมันน้อยคะ เจอน้อย เหมือนกับว่าแม่นจริงหรือ ก็เลยจะมาลงประมาณนั้น ไม่เยอะคะ ...น้อย แต่ส่วนใหญ่ที่มาก็คืออยากรู้จริงๆ แล้วก็พอได้มีโอกาสที่จะพูดคุยกันด้วย เค้าก็มีความรู้สึกว่าการเปิด ใจจะมีมากขึ้น	สัมพันธภาพมีทั้งดีและไม่ดี ลองของ การพูดคุยกับนักพยากรณ์ทำ ให้ผู้รับบริการเปิดใจ
ผู้วิจัย	แล้วที่พี่บอกว่าส่วนใหญ่สัมพันธภาพส่วนใหญ่จะดี พี่รู้สึกว่าจะอะไรที่ เป็นปัจจัยทำให้สัมพันธภาพมันดีคะ	
006	พี่มีความรู้สึกอยู่จุดหนึ่ง ที่พี่เอง <u>อาจจะด้วยบุคลิกภาพของเราอันนี้</u> <u>แต่ตัวนั้นอาจจะไม่ใช่ตัวที่ดึงสัมพันธภาพให้มาได้อย่างชัดเจน</u> <u>แต่ว่าเท่าที่สังเกตเห็นจากการเปิดไฟชุดแรกแล้ว พอไฟสามารถที่จะ</u> <u>บอกตัวตนของเค้าหรือความรู้สึกของเค้าได้ชัดเจนในระดับหนึ่งเนี่ย</u> <u>เค้าจะมีความรู้สึกว่าเชื่อมั่นเรา มันก็เลยเพิ่มสัมพันธภาพตรงนั้น</u> <u>ขึ้นมา</u> ซึ่ง <u>บางคนมีความรู้สึกว่าครั้งแรกมาก็เหมือนมาลอง ไม่ศรัทธา บางที</u> <u>ทำทางแสดงออกว่าดูเล่นๆ "ร้อยเดียวหรือ...ดูเล่นๆ" กำลังนั่งนอน</u> <u>นอน</u> <u>จับไฟก็ไม่ตั้งใจ แต่พอเราเปิดไฟขึ้นมา ขณะนี้กำลังอย่างนี้ อย่างนี้</u> <u>อยู่ไ่มั้ย เค้าก็เลยนั่งขึ้นมาอย่างตั้งใจฟัง ก็เริ่มที่จะสนใจขึ้น</u> <u>เหตุการณ์แบบนี้ก็เกิดขึ้นค่อนข้างเยอะ</u>	บุคลิกภาพของนักพยากรณ์มี ส่วนในการสร้างสัมพันธภาพ พยากรณ์ได้แม่นยำนำไปสู่การ สร้างสัมพันธภาพ ลองของ พยากรณ์ได้แม่นยำนำไปสู่ ความศรัทธา
ผู้วิจัย	พี่รู้ได้ใจคะว่าตรงนั้นเป็นสิ่งที่แสดงว่าเค้ามีสัมพันธภาพดีกับเรา	
006	<u>เราก็อาศัยจากการสังเกต เพราะว่าอย่างแรกเข้ามาเนี่ย คนที่จะมี</u> <u>ความรู้สึกว่าดูขำเวลาหรือว่าลองของซี...แม่นจริงรีเปล่าเนี่ย ภาพนี้</u>	สังเกตความรู้สึกของ ผู้รับบริการ

	บทสัมภาษณ์	Code
	เราสามารถที่จะจับได้ เราสังเกตได้ว่าคนนี้มาแบบเจตนาแบบไหน ยังงี้ซึ่งมันมาตั้งแต่เริ่มแรก	
	แต่ถ้าการทำนายครั้งนั้นแล้วก็เราสามารถบอกความรู้สึกของเค้า จริงๆ ไม่ต้องทั้งหมด บางส่วนนี่ก็สามารถที่จะสร้างสัมพันธ์ภาพให้ มันดีขึ้นได้	การทำนายแม่นยำนำไปสู่การ เปิดใจ
	ก็เจอหลายๆ คนที่ครั้งแรกมาดูเหมือนเฉยๆ เหมือนไม่สนใจ แต่พอ เราเริ่มทำนายคำถามสองคำถามเริ่มตั้งใจฟังอย่างจริงจัง เริ่มให้ ข้อมูลเรามากขึ้น เริ่มเปิด	พยากรณ์ตรงใจนำไปสู่การ เปิดเผยเรื่องราว
	คือมีบางคนตอนแรกจะเก็บข้อมูล ไม่ยอมให้เรารู้อะไรทั้งสิ้น เราก็ไม่ ถามแต่เราอาศัยจากการเปิดไฟ แล้วพอมันเปิดใจเค้าได้ เค้าจะเป็น ฝ่ายให้ข้อมูลออกมาเอง	การทำนายแม่นยำนำไปสู่การ เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของ ผู้รับบริการ
ผู้วิจัย	พื้มองว่าการที่ที่ใช้การพยากรณ์ช่วยแก้ปัญหาทางจิตใจเค้าได้มั้ยคะ	
006	อันนี้ที่ได้เยอะทีเดียว เพราะว่า คนที่มาดูตรงนี้ บางครั้ง หลายๆ คนที่เกิดความสับสน บางเหมือนคนหมดกำลังใจ มันก็ขึ้นกับทักษะ ของหมอดูหรือคนให้คำทำนายด้วยว่าคุณจะจับอากัปกิริยาต่างๆ เหล่านี้เค้าได้มั้ย	การพยากรณ์ช่วยผู้รับบริการได้ แต่ขึ้นกับทักษะของนัก พยากรณ์
	แล้วไฟที่เกิดขึ้นมาเนี่ย...บางครั้งเราต้องดูประกอบกัน ถ้าเค้ามาด้วยความ สับสนท้อแท้ แล้วไฟที่เกิดขึ้นมาเนี่ย ซึ่งหลายคนทีเดียว ที่ ขณะนั้นไฟเปิดขึ้นมามันฟ้องว่าดวงเค้าตกจริงๆ เราจะดึงความรู้สึก เค้ากลับมายังไง จุดสำคัญอยู่ตรงนี้ นั่นก็คือทักษะของหมอดู ถ้าเรา ยิ่งพูดเพิ่มความรุนแรงไปในนั้น อาจจะทำให้เค้ามั่นใจ แต่ถามว่า ประโยชน์ที่เกิด มันไม่เกิด...ทำให้เค้ารู้สึก fail ทำให้เค้ารู้สึกท้อแท้ลง ไปอีก...ก็ไม่มีอะไรดีขึ้น อันนั้นต่างหาก	นักพยากรณ์ควรมีทักษะในการ ทำให้ผู้รับบริการรู้สึกสบายใจ
	เพราะว่าเท่าที่ผ่านมามีใครที่กำลังประสบปัญหา แล้วพอเปิดไฟขึ้นมา เนี่ย...มันจะมีไฟไม่ได้ออกมาค่อนข้างเยอะ แต่เราจะทำนายอย่างไร ต่างหาก ซึ่งไม่ได้เป็นการโกหก คือเราเอาความจริงของไฟนั้นแหละ ขึ้นมาพูด แต่เราจะให้น้ำหนัก	ใช้น้ำหนักคำพูดที่เหมาะสมกับ ระดับใจของผู้รับบริการเพื่อให้ ผู้รับบริการสบายใจ
	แล้วเราจะหาทางออกให้เค้าแบบไหน ซึ่งมีไฟเป็นสื่อ เราไม่เอา สถานการณ์ขึ้นมาเป็นตัวตั้ง แต่เราจะเอาจากไฟเป็นสื่อ ไฟกำลัง บอกว่าเค้าควรจะทำอย่างนั้นอย่างนี้	ใช้การพยากรณ์วิเคราะห์ความเป็น สื่อในการหาทางออกให้กับ ผู้รับบริการ
ผู้วิจัย	เป็นสื่อก็คือ และก็คำแนะนำของพี่ด้วยรีเปล่า	
006	คะ โดยจากไฟ ไม่ได้จากสถานการณ์ คือเรารับฟังสถานการณ์ก็จริง แต่เราจะไม่สนใจกับสถานการณ์ แล้วเราก็จะให้เค้าประเมินว่าเค้า จะเลือกเชื่อตามไฟ หรือเค้าจะเลือกแก้ไขตามสถานการณ์ของเค้า	ให้ผู้รับบริการตัดสินใจวิธีการ แก้ไขด้วยตนเอง

	บทสัมภาษณ์	Code
	<p>หรือเค้าจะเอาสิ่งที่ได้จากไฟแล้วเอาไปประยุกต์แก้ไขสถานการณ์ของเค้าให้มันสอดคล้องกัน ซึ่งหลายๆ คนเลือกใช้วิธีการหลังก็คือว่าพอไฟแนะนำแบบนี้ เค้ารู้แล้วเดี๋ยวเค้าจะต้องไปทำแบบนี้ แบบนั้น กับสถานการณ์ปัญหาที่เค้าเกิดอยู่ แล้วเค้าก็จะเกิดไอเดีย เราไม่ได้บอกทาง แต่เรากำลังว่าไฟกำลังแนะนำแบบนี้แบบนี้ เราไม่ได้บอกทางแก่กับเค้า แต่เค้าจะคิดออกมาเองว่า ไฟบอกแบบนี้แบบนี้ เค้าควรจะทำอะไรกับสถานการณ์ของเค้า ที่เค้ากำลังประสบปัญหาอยู่</p>	<p>ใช้การพยากรณ์โชคชะตาเป็นเครื่องชี้แนะแนวทางในการแก้ปัญหา</p>
ผู้วิจัย	<p>มันไม่บอก มันก็เหมือนบอก ฟังดูก็คล้ายๆ กว้างๆ และมันพอจะชี้แนวทาง</p>	
006	<p>ใช่ มันไม่ได้บอกว่า คุณต้องแบบนี้แบบนี้ คือไฟไม่สามารถบอกได้ลึกแบบนี้จริงๆ แต่สามารถที่จะบอกแนวทางกว้างๆ แล้วคุณก็เอาไปใช้กับสถานการณ์ที่กำลังเกิดอยู่ในชีวิตคุณ</p> <p>เพราะฉะนั้นคนที่มาดูดวงเค้าเองก็ต้องมีสติด้วย คือถ้ามาแบบจะหวังพึ่งหมอดูทั้งหมดก็จะต้องตกเป็นเหยื่อ</p> <p>ถ้าคนที่ให้คำทำนายหรือหมอดูคนนั้นไม่มีจรรยาบรรณ แล้วยิ่งเค้ามีทักษะเท่าไร มันก็จะยิ่งเป็นผลเสียกับคนมาดูเท่านั้น หมอดูบางคนมีทักษะที่ดีมาก ทักษะการโน้มน้าวที่ดีมาก และก็หาประโยชน์ใส่ตัว และที่นี้ประโยชน์โดยรวมไม่เกิด มันก็เกิดประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งพี่เองไม่ค่อยนิยมแบบนี้</p>	<p>การพยากรณ์โชคชะตาสามารถบอกทางแก่ในแนวทางกว้างๆ</p> <p>ควรมีศรัทธาแต่ไม่มงาย</p> <p>ผู้รับบริการควรรับคำพยากรณ์อย่างมีสติเพื่อจะไม่ตกเป็นเหยื่อของนักพยากรณ์ที่ไม่มีจรรยาบรรณ</p>
ผู้วิจัย	<p>แล้วอย่างกรณีพี่ที่พี่บอกว่า เค้ามีปัญหาหาหาพื้จะคะ หรือว่าพื้มีปัญหาปั๊บ เปิดไฟปั๊บ รู้สึกว่าไฟเค้าจะออกมาไม่ดี พี่มีวิธีการที่จะพูดให้เค้าสบายใจ หรือแนะนำเค้า หรือมีทางแก้ยังไงคะ</p>	
006	<p>การดูดวงของพี่ พี่จะพยายามหาทางออกโดยระบบการดู ก็คือเปลี่ยนแปลงโดยจะไม่ดูตามแบบที่คนอื่นเค้าดู เพราะเราคิดว่าจะใช้การดูดวงเป็นเครื่องมือช่วยคน เพราะฉะนั้นปกติบางคนแต่ละเรื่องเค้าจะมีไฟโบเดียวที่ทำนายนะคะ แต่ของพี่จะมีไฟ 3 ไบ ซึ่งถ้าทุกสิ่งทุกอย่างที่มันเลวร้าย ไฟ 3 ไบมันจะต้องยืนยันทั้ง 3 ไบว่ามันเลวร้าย ซึ่งพี่คิดว่าจากสถิติแล้ว...มันน้อย น้อยกว่าการตัดสินใจด้วยไฟโบเดียวเพราะฉะนั้นโอกาสที่ไฟ 3 ไบจะเลวร้ายทั้งสามตัวเนี่ยถามว่ามันมีมั๊ย มันมีแต่น้อย</p>	<p>ปรับเปลี่ยนวิธีการพยากรณ์เพื่อให้การพยากรณ์ดูไม่รุนแรงเกินไป</p>
	<p>แต่เคยเจอ Case ที่ไฟ 3 ไบร้ายหมด แล้วเกิดเหตุการณ์ เค้าเกิดอุบัติเหตุบเสียชีวิต แต่ขณะนั้นพี่กำลังบอกว่าเป็นการให้คำทำนายนะตอนนี้ดวงหนูตกมากนะ ลองไปหาวิธีการแก้ สะสมบุญ ประกอบกรรมดีหรือคิดดีทำดี ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวร ลองดู</p>	<p>แนะนำให้ทำกรรมดี</p>

	บทสัมภาษณ์	Code
	แล้วเค้าก็มีความรู้สึกที่ว่าข้อมูลที่เค้าได้มาจากเพื่อนหลังจากที่เค้าไปนอนโรงพยาบาลแล้วว่าเพื่อนหนูนะเชื่อพี่นะ แล้วเค้าคิดจะไปทำ แต่ว่าเค้ากำลังรอให้คนที่บ้านขับรถพาไปให้ ไปทำบุญ ก็บังเอิญเกิดเหตุการณ์นี้ซะก่อน ก็เลยบอกว่าถ้าเค้าไม่เชื่อเค้าอาจจะเสียชีวิตไปแล้วก็ได้ และพอหลังจากเกิดเหตุการณ์นี้ แล้วก็เค้ารู้สึกเลยที่เค้าทำนายมันเป็นจริง แล้วเค้าก็เลยบอกให้คนที่บ้านรีบไปทำแทนก่อน แล้วเค้าก็ตั้งใจว่าหลังจากเค้าออกจากโรงพยาบาลแล้วเค้าก็จะไปทำ	เชื่อว่าการทำงานบุญช่วยผ่อนเคราะห์กรรมจากหนักเป็นเบาได้
ผู้วิจัย	ช่วยแนะนำตามความเชื่อส่วนตัวของพี่ด้วยว่าการทำงานบุญน่าจะช่วยได้	
006	คะ ใช่ แล้วก็ถ้าเราสังเกตอกกับปฏิกิริยาของคนที่มาดูดวง...รู้สึกว่าคุณวิตกกังวล บางทีเราก็บอกว่าคุณก็ไม่ได้หมายความว่ามันจะต้องเกิดขึ้นทั้งหมดหรือร้อยเปอร์เซ็นต์...มันอาจจะไม่เกิดก็ได้ แต่ที่ไฟไม่ดับที่มาเตือนก็พยายามไม่ให้เราตั้งอยู่ในความประมาท และก็อาจจะเล่าประสบการณ์เก่าๆที่เราเคยดูดวงตั้งแต่สมัยยังเด็กๆ ว่าเกิดดวงที่เค้าจะมีอุบัติเหตุ เราก็จะเตือนคนที่มาดูว่าอย่าประมาทนะ แล้วมันก็เกิดเหตุจริงๆ แล้วเค้าไม่ประมาทเค้าก็ไม่เจ็บตัวมาก ก็ จะกลายเป็นอุบัติเหตุเล็กๆ น้อยอย่างนี้คะ	สังเกตความรู้สึกของผู้รับบริการและใช้วาทศิลป์
	เราก็จะให้เค้าตั้งอยู่ในความมีสติ และไม่ประมาท	เตือนสติ
		ใช้ประสบการณ์การพยากรณ์มาเป็นตัวอย่างเพื่อให้ผู้รับบริการสบายใจ
ผู้วิจัย	ก็คือถ้าเกิดออกมาร้าย ก็คล้ายๆ บอกเค้าคล้ายๆ ว่าดูเพื่อป้องกัน ไม่ได้ดูเพื่อให้เราไม่สบายใจ	
006	ใช่...ให้เราไม่สบายใจ	
ผู้วิจัย	แล้วในการทำนายนี้ พี่ใช้จิตวิทยาอะไรอะมั๊ยะคะ	
006	ใช้จิตวิทยา...จะว่าเป็นจิตวิทยามันก็ไม่เชิง แต่ตามที่เราใช้หลักของการสังเกต และเราก็อาจจะต้องดูว่าอารมณ์เค้าอยู่ในระดับไหน กำลังวิตกกังวลมากเกินไปมั๊ยะ คือมันต้องประเมินตัวนี้ตลอด หรือเราไปกระทบกับอะไรบางสิ่งบางอย่างมั๊ยะ พฤติกรรมที่เค้ารับไม่ได้รีเปล่า	ใช้การสังเกตความรู้สึกของผู้รับบริการขณะพยากรณ์
	หรือบางเรื่องที่เราจะทำนาย ซึ่งเราบอกว่าเราทำนายตามไฟเนี่ย แต่ไฟมันกำลังสื่อออกมาบางอย่างที่มันไม่เหมาะสม เราจะพูดยังไงให้เค้ารู้สึกว่าเข้าใจอย่างที่ไฟสื่อ แล้วก็ไม่ได้กระทบถึงตัวเค้าเองในความรู้สึก	ใช้วาทศิลป์ในการพูดให้ผู้รับบริการรู้สึกสบายใจ
	case อย่างน้อยอย่างเช่น คนที่มาดูดวงแล้วบอกว่าเหมือนจะต้องเป็นเมียน้อยอย่างเนี่ย ถามว่ามันกระทบกับศีลธรรม มันกระทบกับความ	ยอมรับในตัวผู้รับบริการ

	บทสัมภาษณ์	Code
	<p>ถูกต้องมั้ย...มันกระทบอะ แต่ไฟมันบอกแบบนี้ แล้วเราจะชักจูงเค้าแบบไหนให้เค้าเข้าใจ เพราะดวงเค้ามันจะต้องเป็น แล้วมันก็เป็นจริงๆ เค้าก็ยอมรับว่าดวงเค้าต้องเป็น</p>	
	<p>เพราะเค้าเลี้ยงไม่ได้ เค้าก็ถามว่าถ้ามันจะต้องเป็น คุณจะแบบไหน คุณจะแบบที่ประจานทำให้อีกข้างเค้าเดือดร้อน หรือคุณจะเป็นแบบที่...รู้จักที่จะวางตัวแบบให้ชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ถ้ามันจะต้องเป็นมันก็ต้องเป็นอะไรแบบนี้คะ</p>	<p>แนวทางที่เหมาะสมและถูกต้องสำหรับผู้รับบริการ</p>
	<p>คือเค้าก็ต้องตั้งตรงนี้มาด้วย เพราะว่าการดูดวงบางที เค้าเรียกมันมีหลักการ คือไม่ใช่ว่าเราจะต้องพูดในสิ่งที่ถูกต้องหรือเอาใจคนที่มาดู ถ้าอย่างนั้นมันก็ไม่ใช้การพยากรณ์ มันก็ไม่ใช้การทำนาย เพราะฉะนั้นถ้าเรายึดหลักอะไร สมมติว่าเรายึดหลักไฟ ไฟบอกแบบนี้ เค้าก็ต้องทำนายไปแบบนี้ ส่วนคนที่มาดูจะเชื่อหรือไม่เชื่อนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งนะคะ</p>	<p>พยากรณ์ด้วยใจเป็นกลาง</p>
	<p>แล้วมันอาจจะกระทบเรื่องของความถูกต้อง เค้าก็ต้องมีวิธีอย่างทีบอกเนี่ยแหละคะว่าเราจะแนะนำเค้าแบบไหนยังไง เราคงจะไปบอกเค้าว่าเป็นเมียน้อยไม่ตินะ ต้องหักห้ามใจ แต่ดวงมันก็บอกว่าเค้าจะต้องเป็นเมียน้อยแบบนี้ คือเค้าก็จะมีความรู้สึกว่า...เค้าดวงฉันจะต้องเป็นเมียน้อย ฉันจะต้องมานั่งหัก...อะไรอย่างนี้ มันก็ขัดต่อความรู้สึกของเค้า เพราะฉะนั้นเราหาทางออกที่มันน่าจะเหมาะสมที่สุดในสังคมดีกว่า</p>	<p>แนะนำทางออกที่เหมาะสมให้กับผู้รับบริการ</p>
ผู้วิจัย	เข้าใจเค้าด้วย แล้วก็ใช้วิธีการพูด	
006	<p>ใช่ค่ะ เค้าก็จะสามารถเดินตามแนวทางเค้าได้อย่างปกติ แล้วเค้าก็มีความรู้สึกที่เค้าก็ไม่ถูกแบ่งแยก เค้าก็ไม่ใช่ว่าจะถูกสังคมรังเกียจ หรือด้วยความที่เค้าเป็นเมียน้อยอย่างเนี่ย สังคมจะต้อง...หมอบอดสำหรับมาหาหมอบอดแล้ว หมอบอดก็ยังต่อว่าเค้าอีกอะไรแบบนี้ เค้าอุตส่าห์เปิดใจ ยอมรับแล้วว่ามันจริง เค้าใช้ชีวิตแบบนั้นจริงๆ แล้วถ้าเราไม่เข้าใจ มันก็จะยิ่งไปใหญ่</p>	<p>ยอมรับในสิ่งที่ผู้รับบริการเป็น</p>

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวเรวดี สกุลอาริยะ เกิดเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2519 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ จากนั้นจึงจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คณะวิทยาศาสตร์ สาขาเคมีอุตสาหกรรม และปริญญาโทจากวิทยาลัยปิโตรเลียมและปิโตรเคมี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในสาขาวิทยาศาสตร์พอลิเมอร์ ทั้งนี้ได้เข้าศึกษาปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะจิตวิทยา สาขาจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2550

ประสบการณ์การเป็นนักจิตวิทยาปรึกษาฝึกหัด ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ผู้นำกลุ่ม (Group Counseling) ประมาณ 300 ชั่วโมง
2. ผู้ให้คำปรึกษารายบุคคล (Individual Counseling) ประมาณ 30 ชั่วโมง
3. ทีมงานการปรึกษาเชิงจิตวิทยาครอบครัว (Family Counseling) ประมาณ 20

ชั่วโมง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย